

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 29 / Hejmar 343 / Tîrmeh 2010

14 Temmuz ruhu kazanma ruhudur

Zilan çizgisiyle özgürlüğümüzü sağlayacağız

Parti meclis toplantımız, dördüncü stratejik dönemi başlattığımız Haziran ayı içinde yapılmış, dönemin siyasal gidişatını, hareket olarak siyasal duruşumuzu, olası gelişmeleri ve bu gelişmeler karşısında nasıl bir tutum almamız gerektiğini değerlendirmiştir. Yine kadın hareketi olarak ideolojik-örgütsel duruşumuzu, partileşme sorunlarımızı ve görevlerimizi değerlendirmiş, önümüzdeki altı aylık dönemin görevlerini tespit etmiş, planlamasını çıkarmıştır. Buna göre:

Dördüncü stratejik dönem on yedi yıl boyunca sürdürülen üçüncü dönemin bitirilmesi temelinde...

sayfa 20'de

AKP baştan sona bir ikiyüzlülük hile ve oyundur

Genel içinde bulunduğumuz sürece ilişkin ve dördüncü stratejik mücadele süreci ve onun başlangıç gelişimine ait söylenecek hususlar nelerdir? Böyle bir sürece neden ve nasıl girildi? Bu süreç ne anlama geliyor, neleri içeriyor? Mevcut başlangıç adımları hangi gelişmeleri yarattı, hangi gerçekleri açığa çıkardı? Gidişat nasıl?...

sayfa 2'de

Nasıl yaşamalı ne yapmalı nereden başlamalı?

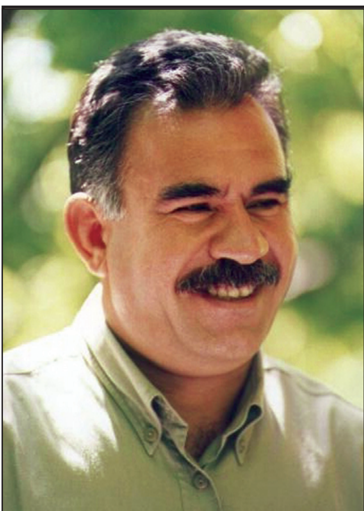
Kadro sıkça vurguladığımız gibi parti zihniyetini ve program esaslarını en iyi özümseyen ve tam bir coşku seli halinde pratiğe aktarmaya çalışan militanları ifade eder. Dönüşümün kurmay ekibidir. Teori ile pratik bağını kurabilen, kitlesel örgütleme ile etkinliği buluşturup yönetebilen özellikler taşımaktadır...

sayfa 11'de

Demokratik Özerklik Demokrasi içinde Kürt sorununun çözümü

Özerklik kavramı bir yönüyle PKK'nin demokrasi ve özgürlükçü zihniyeti ekseninde tanımlanan ve ancak bu eksende daha iyi anlaşılması gereken bir statüdür. Bütün siyasetçiler, bu konuyla ilgilenen çevreler demokratik özerkliği değerlendirirken devletçi paradigmayı aşmadıklarından dolayı Kürt Özgürlük Hareketinin...

sayfa 14'te

Anayasa paketi Kürtlere karşı bir komplodur

ABDULLAH ÖCALAN

Sağlık durumumda çok fazla değişen bir şey yok. Gözlerimin yaşarması devam ediyor. Muhtemelen buranın ortamıyla alakalıdır. Yaz, havalar sıcak bunun da etkisi olabilir, sıcaklardan kaynaklı olabilir.

Benim tehdit edilmemi, sınırlandırmamı savunanlar var. Klasik yöntemlerle Kürt sorununun çözülemeyeceği ortadadır. Basından öğrendiğime göre Nuray Mert de belirtmiş, artık Kürtler de eski Kürtler değildir, öyle klasik imhacı yöntemlerle de bitirilemezler.

Habertürk'te bir yazı yayınlanmış. Bu yazıda avukatlarımla görüşmelerde suç unsuruna rastlandığında direkt fiili müdahalenin olacağı belirtiliyor. Talimat verdiğim söyleniyor, ben şimdiye kadar...

sayfa 17'de

İÇİNDEKİLER

AKP BAŞTAN SONA BİR İKİYÜZLÜLÜK HİLE VE OYUNDUR

"Bu sürecin ortaya çıkmasının en büyük sorumlu ve suçlu gücü AKP'dir. Bu gerçeği görmemiz gerekiyor. Elbette kendimizi, Kürt ulusal demokratik güçlerini ve Türkiye sol demokratik güçlerini eleştirmeli ve özeleştirel bir yaklaşım içinde olmalıyız. Ama baş suçluyu da iyi değerlendirmeli, doğru ortaya çıkartıp hakkını vermeliyiz. Bu sürecin gelişmesinde çözümsüzlüğü dayatan, çözüm imkânlarını sabote eden bütün güçler sorumludurlar"

Genel içinde bulunduğumuz sürece ilişkin ve dördüncü stratejik mücadele süreci ve onun başlangıç gelişimine ait söylenecek hususlar nelerdir? Böyle bir sürece neden ve nasıl girildi? Bu süreç ne anlama geliyor, neleri içeriyor? Mevcut başlangıç adımları hangi gelişmeleri yarattı, hangi gerçekleri açığa çıkardı? Gidişat nasıl? Ne tür eksiklikler, zorluklar, zorlanmalar yaşanıyor? Bunlar nasıl aşılacak? Bu konular üzerinde durmamız, değerlendirmemiz, tartışmamız elbette büyük önem arz ediyor. Bu, hem görevlerimizi doğru ve yeterli bilince çıkartıp yetkin bir tarzla başarılı bir biçimde hayata geçirebilmek için, hem de yaratılan değerlere sahip çıkmak, dördüncü stratejik mücadele atılımının ilk sürecinde verdiğimiz şehitlerimize, bu büyük kahramanlıkların anısına doğru yaklaşabilmek, anlam verebilmek için gerekiyor. Elbette olup bitenleri çok doğaldır, normaldir diye değerlendirmek zor. Görmezden gelmek, duymamak hiç mümkün değil. O halde tüm bunları nedenleriyle birlikte açığa çıkartıp, gerçekleri çözümleyip olumsuzlukları gidererek başarı çizgisini mutlaka hâkim kılacak bir duruşun sahibi olmamız lazım. Bunu nasıl yapacağız? Nasıl böyle bir düzeye kendimizi yükselteceğiz? Bu sorulara doğru, yeterli ve zamanında cevaplar verebilmemiz gerekir.

Biz süreç böyle ilerlesin, yeniden çok zorlu bir çatışma süreci içerisine girilsin, bu düzeyde kan dökülsün, toplumlar zorlansın istemedik. Her şeyden önce bu tespiti yapmak lazım. Bu konuda Önder Apo'nun çok net görüşleri, değerlendirmeleri var. Hatta bırakalım isteyip istememeyi, böyle bir duruma gelinmemesi için, böyle bir sürecin yaşanma ihtimalinin en aza indirilmesi için Önderlik, Hareket ve halk olarak on yedi yıldır sabırla, elimizden gelen her türlü çabayı yürüttük. Eğer çatışmalı durumu engelleyebilecek, sorunların çözümünü barışçıl-demokratik siyasi yöntemlerle gerçekleştirecek imkânlar yüzde bir de değil, yüz binde bir ihtimal olarak varsa bile o ihtimali önemseyip, açığa çıkartıp, onu değerlendirmeye, oradan bir çıkış noktası bulmaya çalıştık. Bunu Kürt halkı, dünya kamuoyu net bir biçimde biliyor. Şimdi hiç kimse, PKK böyle davranmadı, böyle bir durum olmadı diyemez. Gerçi bazıları geliştirilen yeni mücadele dönemini, "bu da nereden çıktı" demeye getirdilerse de, genel kamuoyu, "olacak olan buydu, bu çözümsüzlüğün sonucu buraya gidecekti" deyince, ortamı bu söylemlerle karıştırmak isteyenlerin sözleri boğazlarında kaldı. Çünkü söylemleri doğru ve gerçek değildi.

Bu duruma öyle kolay bir biçimde, kendiliğinden ve kısa sürede gelinmedi. Aslında barışçıl-siyasi çözüm için var olan imkânlar Önderliğimiz ve Hareketimiz tarafından tek taraflı kullanılarak bu yeni sürece gelindi. On yedi yıl boyunca Kürt sorununun barışçıl siyasi çözümü için tek taraflı olarak sürdürdüğümüz çabaların, gösterilen sabrın ve fedakârlığın karşı tarafta bir muhatap bulamaması sonucunda bu sürece gelindiği, bunun bizim tercihimiz olmadığı ve asıl sorumlu tutulması gerekenlerin bu tek taraflı yürütülen çabalara karşılık vermeyenlerin olduğu ortadadır. Biz bu çabalarımızı sürdürdüğümüz süre zarfında birçok farklı yerden; gerilladan, halktan, çeşitli sol demokratik güçlerden "niye böyle davranılıyor, neden aktif mücadele yürütülmüyor" diye eleştiri ve tepkiler aldık. Neredeyse pasifizmle suçlandık. Bunların elbette hepsinin anlamı ve değeri vardı. Kendilerine göre birer mantığı vardı. Fakat bizim de kendimize göre bir anlayışımız ve yürüttüğümüz ilkemiz vardı. Eleştiriler, suçlamalar ne olursa olsun hepsini göğüsleyerek, kendi bildiğimizi yapmakta ısrarlı olduk. Buna göre de hareket ettik. Süreç ne kadar uzarsa uzasın, o imkânları kullanmaktan geri durmadık, zorlukları ne olursa olsun sabırla davranmaktan çekinmedik. Gerçekten barışçıl-siyasi çözüm imkânı yüz binde bir biçiminde dahi olsa bunu mutlaka kullanmayı, olabilecekse oradan bir çıkış yapmayı ve bu fırsatı değerlendirmek için çaba harcadık. Kısaca bu konuda yapılması gerekenin hepsini yaptık. Süreç bu nedenle uzadı. Birçok baskıya, işkenceye, hakarete bu nedenle az tepki gösterildi. Bizim fevri tepkisel davranışlarımız nedeniyle süreç zarar görmesin, dolayısıyla da toplumları zorlayan sonuçlar ortaya çıkmasın diye bazı şeyleri sineye de çektik. Fakat sonuçlar ortadadır. Bütün bu çabalarımıza rağmen sürecin bu kadar uzamasına, her türlü imkânının bu biçimde kullanılmaya çalışılmasına, gerçekten bu kadar duyarlı, dikkatli, çözümleyici yaklaşılmasına karşın bir sonuç ortaya çıkaramadık. Tüm bunların sonucunda, sürecin yürütücüsü, temsilcisi olarak Önder Apo, *"bir muhatap bulamadım, tek yanlı bir inisiyatifle, bu inisiyatifli çabayla sonuca ulaşamadım"* diyerek, kendisine böyle hareket etmesi için güvenen, destek veren herkese teşekkür ederek geri çekildi. "Artık bana bakarak beklenti içinde olmasınlar, kendi kararların verip kendi bildiklerini yapsınlar" dedi.

Bunun üzerine biz de yeni bir durum değerlendirmesi yapmaya ve bu temelde yeni karar ve planlamalara gitme yönünde çalışmalarımızı sürdürdük. Hareketin yönetimi olarak Mayıs ayında yaptığımız toplantıyla da yeni sürecin başlatılması kararına ulaştık. Zaten daha öncesinde de, yani Mayıs 2007'de Kongra Gel 5. Genel Kurul toplantısında böylesi bir süreci geliştirme hususunu değerlendirmeye almıştık. Bu toplantı beşinci tek yanlı ateşkes sürecinin sonuçlarını değerlendirdiğimiz toplantıydı. 18 Mayıs 2007'de Kongra Gel 5. Genel Kurulunun aldığı bir karar vardı. Bu karar, eğer barışçıl-siyasi çözüm çabalarına gerekli destek verilmez, eğilim gösterilmezse direniş yöntemleriyle demokratik konfederalizmin inşasını gerçekleştirme kararıydı. Bunu açıktan ilan etmedik ama o zaman şunu söyledik: Eğer barışçıl-siyasi çözüm çabalarımız karşılık bulmazsa, Kürt halkı alternatifsiz, çözümsüz değildir, kendi çözüm yöntemini devreye koyacaktır. Kendi çözüm yöntemi de yeni bir stratejik durumdu. Bu anlamda halk adına Kongra Gel 5. Genel Kurul toplantısının kararı vardı. Yönetimimiz bu karara da dayanarak, Önder Apo'nun tek yanlı çabadan, arabuluculuktan çekiliyorum kararı sonrasında, kendi kararını verdi ve yeni bir stratejik sürecin başladığını ilan etti. Özgürlük Hareketimizin dördüncü stratejik mücadele dönemine girdiğini duyurdu. Bu kararı hareket adına yönetim olarak biz verdik. Bu yönetim Kongra Gel Genel Kurulu'nun, parti yönetimimizin seçtiği yönetimdir. İlgili kurullardan seçilmiş, yetkilendirilmiş yönetimlerdir. Sürecin başlatılması açısından elbette ki şimdilik bu kararlar gerekliydi. Yönetimimiz süreci değerlendirerek gerekli kararı verdi, stratejik planlamasını yaptı. Buna göre pratik hazırlıklarını, düzenlemelerini geliştirdi ve böyle bir pratik süreç içerisine girildi.

Hala PKK'yi tasfiye ederiz umudu ve hesabı içindeler

Diğer bir husus ise, Kürt sorununun barışçıl-siyasi yollarla çözümünü gerçekleştirmede yaşanan yetersizlikler ve zayıflıklardır. Bu konuda bizim de zayıf kaldığımız, imkânları yeterince değerlendiremediğimiz bir gerçekliktir. Örneğin Kürt sorununun siyasi çözümünü gerçekleştirecek bir demokratik siyasi iktidar yaratamadık. Birçok çaba harcanmasına rağmen Türkiye'de böyle bir siyasi iktidarı sağlayamadık. Bu sağlanabilmiş olsaydı, Kürt sorununun siyasi çözüm zemini gerçekleşebilirdi. Yine siyasi çözüme yaklaşım gösteren siyasi kliklerin tasfiyesinin önlenmesini sağlayamadık. Bunda bizim de sorumluluğumuz var. Önderlik bu konuda özeleştiri verdi. *"Özal'ın baştan tutarlı olduğuna kani olmadım, şüpheyle yaklaştım, onun için gerekli tavrı erkenden göstermedim"* dedi. Fakat ateşkes ilan etti, hiç tutum göstermedi de değil. Diğer yandan mevcut faşist, oligarşik yönetimleri bile Kürt sorununu çözmeye mecbur bırakacak bir ideolojik, siyasi, askeri tutum gösteremedik. Eğer karşı güçler çözüme yaklaşmadılarsa, Önderliğin bu kadar çabasına rağmen siyasi çözüme evet demedilerse, elbette bunda bizim zayıflığımızın payı var. Hala karşı güçler PKK'yi tasfiye ederiz hesabı yapıyorlar, PKK'yi tasfiye ederiz, imha ederiz, oyuna getiririz diyorlar. Hala PKK'yi yok ederek Kürt halkı üzerindeki inkâr ve imha sistemini başarıya götürebilecekleri umudu içindeler. Karşıtlarımız ne kadar faşist, soykırımcı olurlarsa olsunlar, eğer hala bu umut ve hesap içindelerse, burada bizim de zayıflığımız var demektir. Onlara gerçeği, Kürt halk gerçeğini, Kürt direniş gerçeğini yeterince gösterememişiz, hissettirememişiz, onları siyasi çözüme mecbur edecek, mahkûm edecek bir noktaya getirememişiz demektir. Bu, onları bu duruma getirmek istemediğimiz, yine var olan fırsat ve imkânların hepsini kullanmadığımız için gerçekleşmiş değildir; aksine böyle bir duruma getirmek istedik, var olan fırsat ve imkânların hepsini kullandık, hem de çok uzun vadeli kullandık, fakat örgütlülüğümüz, çabalarımız ve mücadelemizin yetersizlikleri, zayıflıkları var. Bütün bunlarda yetersizlikler ve zayıflıklar yaşanıyor. Daha güçlü mücadele edilebilirdi. Yapılması gereken, yapılmaya çalışılan işler daha güçlü, daha etkin, daha sonuç alıcı yapılabilirdi. Çözüm yol ve yöntemleri geliştirilebilir, çözüm güçleri ortaya çıkartılabilirdi. Oligarşik yönetim daha fazla çözüme zorlanabilirdi. Elbette böyle olmamasından dolayı sorumlu tutulacak çok güç var. Bu görev birçok gücün omuzlarındaydı. Fakat onlardan birisinin de kendimiz olduğumuz tartışmasızdır. Bu anlamda biz geçmişe dair yetersiz yanlarımızı görmeme, başarısızlıklarımızı değerlendirmeme gibi ucuz bir yaklaşım içinde değiliz. Onları dikkate alarak, değerlendirerek ve derslerini çıkartarak bu yeni dönemi gerçekleştirmek istiyoruz. Bu noktada yapmak istemediğimiz, imkân olup da kullanmadığımız bir husus yoktur. Bu tür hususların hepsi kullanıldı. Yapılabileceklerin hepsi yapıldı. Fakat eleştiri nerede olmalı? Tüm bunlar eksik ve yetersiz yapılmıştır. Tam başarı elde edilememiştir. Başarının önü, engelleri ne olursa olsun, açılamamıştır. Bu elbette bizim için ciddi bir eleştiri konusu. Biz bu noktada kendimiz de değerlendiriyoruz. Yine bu konularda başkaları da bizi eleştirebilir. Her türlü eleştiriye açığız. Fakat bu durumun yaşanmasında, barışçıl-siyasi çözümün önünün açılmamasından, böyle bir çözüm sürecinin geliştirilmemesinden esas sorumlu olan başka güçler de var. Eğer doğru bir yaklaşım olsaydı, bu çabalarımıza güç veren, katılım gösteren başka güçler ortaya çıksaydı elbette süreç farklı gelişirdi. Barışçıl-siyasi çözüm stratejimiz daha farklı hayata geçer ve önemli bir gelişme ortaya çıkardı. Yaşanmamış olmasından bizim zayıflıklarımız ve yetersizliklerimizin sorumluluğundan daha çok, başka güçlerin sorumluluğu vardır. Onu da görmeden, değerlendirmeden, eleştirmeden, suçlanması gereken güçleri suçlamadan elbette geçmişin doğru ve yeterli çözümlemesini yapamayız.

Ulusal birlik çabalarına sonuna kadar değer biçtik ve katkı sunduk

Bu konuda en önemli bir alan Kürt ulusal alanıdır. Kürt ulusal demokratik birliğini geliştirmek için Önder Apo'nun ve Hareketimizin yıllardan beri ulusal konferans çizgisinde tek yanlı yürüttüğü çabalar ortadadır. Bunlar tutarlı ve istekle yürütülen, fedakârlık yapılarak geliştirilen çabalardı. Hiç kimse bu çabaları küçümseyemez, yok sayamaz. Fakat bu çabalar ne Kürdistan'ın Kuzey'inde, ne Güney'inde, ne de diğer alanlarında gerekli karşılığı ve desteği bulmuştur. Kendini ulusal demokratik hareket içerisinde sayan güçler tarafından buna uygun bir tutum ve davranış ortaya konmamıştır. Bunu da görmek gerekir. Kendini yurtsever, demokrat, devrimci, milliyetçi sayan güçler var, hatta en doğrusunun kendileri olduğu iddiasında bulunan o kadar güç var, Güney Kürdistan'da bir yönetim olduğunu iddia eden irade var. Hem de özgür Kürt iradesi olma iddiasında bulunuyor. Bunlar Hareketimizin yürüttüğü ulusal birlik çalışmalarına ne kadar katıldılar, ne kadar ilgi gösterdiler, ne kadar destek verdiler? Her halde ulusal birlik görevi sadece PKK'nin omuzlarında değildi, sadece PKK'ye

ait bir görev değildi. Bu ulusun içinde bulunuluyorsa, bu görev herkesin göreviydi. Bunun içinde olan herkes böyle bir görevle yükümlüydü. Dikkat edilirse bu görev yapılmadı, bu çabalara ciddi destek verilmedi. Hatta birçok çevre tarafından köstek olmalar bile yaşanmıştır. Geçtiğimiz süre içerisinde birçok çevreden ortalığı bulandıran, karıştıran, muğlâklaştıran, bölen, parçalayan, kutuplaştıran anlayışlar ve tutumlar geliştirilmiştir. Belki ulusal birlik yönündeki çabalarımız yetersiz kalmıştır, ama Hareket olarak en azından böyle bir çaba içinde olduk, bu tür çaba içinde olan herkesle birlikte hareket ettik. Birlik çabalarına sonuna kadar samimi, dürüst saygıyla yaklaştık, bunlara değer biçtik ve katkı sunduk. Bu tartışmasız bir gerçektir. Eğer bugün güçlü bir Kürt ulusal demokratik duruşu gerçekleşmemişse, bundan elbette ki bütün güçler, en fazla da buna ilgi duymayan, bu çalışmaya katılmayan, köstek olanlar sorumludur. Bugün demokratik çözüm stratejisi temelinde bütün Kürt ulusal güçleri tam bir birlik ve ortak strateji içerisinde hareket ediyor olsalardı, Önder Apo'nun öngördüğü beş ilke ve dört pratik öneri temelinde bir ulusal konferans, buna göre bir ulusal strateji ve örgütlenme gerçekleşmiş bulunsaydı, o zaman kimin haddineydi Kürtlere saldırı içinde bulunmak, hakaret etmek, ortalıkta idam ipleri dolaştırmak, bir topluma yapılabilecek en büyük hakaret olarak kadınını, toplumu kapatma yapma sözlerini söylemek! Ama dikkat edilirse birileri çıkıyor cüretle böyle bir tutum içinde oluyorlar. Peki, bunlar neye dayanıyorlar, bu gücü nereden alıyorlar? Bu güçler gericidirler, faşisttirler, tecavüz kültürünün temsilcisidirler, bunlar doğru olabilir, ama bu cüreti, gücü halkın ve demokratik güçlerin zayıflığından aldıkları da tartışma götürmezdir. Eğer Kürt ulusal demokratik birliği çok güçlü ve ileri bir düzeyde olsaydı kim Kürtlere böyle bir hakaret etme yaklaşımında bulunabilirdi? Bırakalım hakareti, kim karşı durabilirdi? İçinde bulunduğumuz Ortadoğu ve dünya koşullarında Kürtlere karşı durmak bile mümkün olmazdı. Fakat bu parçalılıktan dolayı bu gerici güçler şunu düşünüyorlar: Nasıl olsa Kürtler arasında ulusal demokratik birlik yok, parçalılık vardır, dolayısıyla onlara her türlü hakaret yapılabilir. Nasıl olsa güçlü bir karşı duruş ve hesap soruş olamayacaktır, onun için de söylediğimiz söz, yaptığımız hakaret yanımıza kâr kalır. Bundan dolayıdır ki sözlerinin ve davranışlarının ne anlama geldiğine çok fazla dikkat etmeden, pervasızca, fütursuzca söz ve davranışlarda bulunuyorlar. Bu tür durumlar biraz da buradan ileri geliyor.

Türkiye'de demokrasi hareketinin gelişmesi için tüm gücümüzü kullandık

Benzer bir durumu Türkiye demokrasi hareketi açısından daha net söylemem gerekli. Deyim yerindeyse, demokrasi hareketinin örgütlenmesi için Önder Apo'nun ve Hareketimizin yapmadığı çalışma kalmamıştır. Düşünce üretiminden pratik çözüm yöntemlerine kadar her bakımdan çok istekli, tutarlı bir çaba kesinlikle yürütülmüştür. Önder Apo, bir demokrasi hareketinin ilkeleri neler olmalı, örgütü nelerden oluşmalı, kimler nasıl katılmalı konularını defalarca irdeleyen, çözümler üreten görüşler öne sürmüştür. Demokrasi hareketinin genel ilkelerinden çeşitli ittifak biçimlerine, çatı partilerine kadar genel demokrasi hareketi nasıl birleşir, nasıl güç olur, neden bunu yapmalı, nasıl yapmalı konularına gerçekten aydınlık getirmiştir. Dahası, tüm gücümüzü böyle bir demokrasi hareketinin oluşması ve gerçekleşmesi çabalarına hasretmiştir, yöneltmiştir. Önder Apo'nun bütün dikkatini, çalışmalarını böyle bir alana hasrettiği, her türlü çabayı gösterdiği tartışma götürmeyen bir gerçektir. Neredeyse herkese tek tek akıl vermeye, görüşlerini değerlendirip tartışmaya çalışmıştır. Hareketimiz de buna uygun tutumlar göstermiştir. Nasıl ki Kürt ulusal demokratik birliği için (beş ilke dört pratik öneri de görüldüğü gibi) somut çözüm önerilerinde bulunulmuşsa, benzer somut çözüm önerileri Türkiye demokrasi hareketinin örgütlenmesi için de geliştirilmiştir. Fakat dikkat edilirse buna karşın ortada çok yetkin bir birlik, güçlü bir demokrasi hareketi yok. Birçok güç bırakalım birlik olmayı, Önderliğimizin ve Hareketimizin mutlak gerekli görüp birlik için her türlü fedakârlık ve çaba içerisinde olduğu bir ortamda birçok hareket kendi içinde de bölünüp parçalanmıştır. Başkalarıyla birleşmek temel gündemken, kendi birliklerini bile koruyamamış, parçalanma yaşamışlardır. Birlik olmaya az ilgi gösterilmiştir. Birlik olmayı köstekleyen, engelleyen bir sürü söz ve davranışlar içine girilmiştir. Eğer bugün Türkiye'de gerçekten de güçlü bir demokratik siyasi hareket yoksa bunun sorumlusu PKK'den önce hiç kuşkusuz başka güçlerdir. Böyle bir hareketin ortaya çıkarılamamış olmasından elbette PKK de sorumluluk duyuyor. Çünkü ortada bir başarı yok, başarısızlık durumu var. Bu başarısızlıkta elbette hepimiz sorumluyuz. Fakat PKK güçlü bir demokratik siyasi hareket yaratmak istemiş, bu doğrultuda her türlü çabayı harcamış ama buna gücü yetmemiş, başarılı olamamış bir konumda sorumlu durumu yaşamaktadır. Ama buna katılmayan, çaba harcamayan, bunu engellemeye çalışan güçler de vardır ve onların sorumluluğu da o düzeydedir. Bizimki zayıflık ve başarısızlık sorumluluğu; başkalarının ki ise, yanlış anlayış içinde olma, karşıt durma sorumluluğudur. Elbette ki bu sorumluluk daha fazladır. Dolayısıyla adaletli olmamız, gerçekleri doğru ortaya koymamız gerekiyor. Sezar'ın hakkını Sezar'a vermeliyiz. Yoksa adalet dağıtıcısı olamayız. Hak-hukuk savunucusu kesinlikle olamayız. Hiç kimse kesinlikle kendini böyle bir sorumluluğun dışında göremez. Şundan emin olalım ki, Türkiye'nin tüm demokratik güçleri gerçekten birlik içinde, cesaret ve fedakârlıkla bir siyasi çalışma içerisine girebilmiş, bu temelde kendi imkânlarını demokrasi hareketini yaratmak için seferber etmiş olsalardı Türkiye siyasetinin duruşu, durumu kesinlikle şimdiki gibi olmazdı. Demokratik siyaset genel siyasi yapı üzerinde çok büyük etkiye, güce sahip bir konuma ulaşırdı ki, bu da böylesi çatışmalı bir sürecin gelişmesini değil, Kürt sorununa barışçıl-siyasi çözüm zemininin güçlenmesini getirirdi. Eğer bugün faşist-oligarşik güçler bu kadar pervasızca, çılgınca saldırıyor, faşist katliamlar yapıyorlarsa, bu cesareti, cüreti, gücü biraz da demokrasi hareketinin zayıflığından alıyorlar. Buna dayanarak kendilerini her şeye muktedir görüyorlar, kimsenin kendilerinden hesap soramayacağını düşünüyorlar. Öyle olmasa, demokratik siyaset enselerinde olsa, en azından kamuoyu önünde güçlü bir biçimde teşhir olsalardı bunu yapamazlardı. Bu bakımdan Türkiye'de güçlü bir demokratik siyasi hareketin örgütlenememesini ve Kürt ulusal demokratik birliğinin ulusal konferans ve kongre temelinde sağlanamamış olmasını eleştirmek gerekiyor. Kendisini bu olgular içerisinde gören bütün güçler günümüzde yaşanan sürecin ortaya çıkmasından sorumludurlar. Bundan kendilerini sorumlu görecekler, sorumlu tutacaklar. Hiç kimse kendisini bu sorumluluk dışına atamaz, başkalarını görüp suçlayarak kendini sorumluluktan kurtaramaz.

Bu sürecin çözüm imkânlarını sabote eden bütün güçler sorumludurlar

Bütün bunlarla birlikte, bu sürecin ortaya çıkmasının en büyük sorumlu ve suçlu gücü AKP'dir. Bu gerçeği görmemiz gerekiyor. Elbette kendimizi, Kürt ulusal demokratik güçlerini ve Türkiye sol demokratik güçlerini eleştirmeli ve özeleştirel bir yaklaşım içinde olmalıyız. Ama baş suçluyu da iyi değerlendirmeli, doğru ortaya çıkartıp hakkını vermeliyiz. Bu sürecin gelişmesinde oligarşik iktidar güçleri, faşist milliyetçi şoven güçler, çözümsüzlüğü dayatan, çözüm imkânlarını sabote eden bütün güçler sorumludurlar. Bu konuda CHP'nin, MHP'nin baş suçlu oldukları tartışma götürmez. Yine başta Genelkurmay olmak üzere ordu ve yargı bürokrasisi, onlardaki şoven ulusdevlet milliyetçi çizgi baş sorumludur. Bu güçler, çözüme karşı olan, çözümsüzlüğü dayatan, böyle bir saldırı ve çatışma ortamının gelişmesi için çaba harcayan güçler oluyorlar. Fakat geçen süreçte bu güçler hep muhalefettiler, süreci muhalefet olarak etkilediler. Fakat iktidar olan, hükümet olan AKP'ydi. Bu hükümet Türkiye'de toplumun yarısının desteğini, oyunu almış hükümetti. Kürdistan'da bu oran daha da fazlaydı. 2007 seçimlerinde yüzde ellinin üzerine dahi çıkmıştı. Kürt yurtsever güçleri, halkı AKP'ye uzun süre hiç karşılık beklemeden destek sunmuştu. Kürt sorununun çözümü yönünde barışçıl adımlar atılması için her türlü ön açıcılığı göstermiş, fırsat ve imkân sunmuştu. Bu, AKP'nin gücünü daha çok attırdı. Diğer yandan uluslararası ve bölgesel ortamdan da destek aldı. Barışçıl-siyasi yaklaşımla başta Kürt sorunu olmak üzere diğer sorunların çözümü için dış siyasi ortam açıktı. Türkiye'de faşist-milliyetçi güçler gibi bazı engelleyici çevreler olsa da, bunlar da çok etkili değillerdi. Dolayısıyla AKP bir şeyler yapabilir, gerçekte çözüm gücü olabilirdi. Eğer istese ve çaba harcasaydı, başta Kürt sorunu olmak üzere Türkiye'nin temel sorunlarını demokratik siyasi yöntemlerle çözme gücünü gösterebilirdi. Elbette bunun için çaba harcamak gerekiyordu. Çünkü bu sorunun çözümü önünde engeller ve zorluklar vardı. Bu sorunun çözümü öyle kolay, düz ve kısa bir sürede hemen gerçekleşebilecek bir husus değildi. Önemli bir mücadeleyle ancak bu gerçekleşebilirdi. Fakat böyle bir mücadelenin başarıyla yürütülmesinin de koşulları vardı, imkânları hazırdı. İşte AKP bu noktada doğru davranmadı. Daha doğrusu ikiyüzlü yaklaştı. Onun için baş sorumlu AKP'dir.

Bütün bu imkânları çözüm yönünde kullanmak yerine, onlara dayanarak ucuz iktidar olma, imkân elde etme yolunu tercih etti. Tayyip Erdoğan ve çevresi kendini büyütmek, geliştirmek, burjuvalaştırmak için bu fırsat ve imkânları kullandı. Dolayısıyla çok çıkarcı davrandı. Belki de böylesi hesaplarına geldi. Çok fazla suya sabuna dokunmadan, karşılarına gericiliği almadan işleri idare etmek kendileri için güvenlikli bulundu. Bu temelde iktidar imkânlarını kullanarak daha büyük imkân sahibi olacaklarını, palazlanacaklarını düşündüler ve bunu zaten yaptılar da. Bundan dolayı geçen dönemde Kürt sorununda barışçıl-siyasi çözümün gerçekleşmeyişinin baş sorumlusu ve suçlusu AKP'dir, onun hükümetidir. Yani, Başbakan Tayyip Erdoğan ve çevresidir.

Son otuz yılda hiçbir iktidar, hükümet AKP kadar Kürt sorununu çözme, demokrasiyi geliştirme gücüne, imkânına, ortamına sahip olmadı. Fakat AKP bu fırsat ve imkânları doğru bir biçimde çözüm yönünde kullanmadı. Kendi kişisel, ailesel, çevresel çıkarları için kullandı. Bir kesimin palazlandırılması, zengin kılınması için kullandı. Bu bakımdan da imkânları ve fırsatları tüketti. Süreci onlar sabote ettiler. Sürecin önünü AKP tıkattı. Başka güç tıkatmadı. Öyle olduğu halde bir de çok ikiyüzlü bir biçimde, demagojiyle herkesi suçlamaya kalktılar. Hep mazlum edebiyatı yapmaya çalıştılar. Biz bir şeyler yapmak istiyoruz da Genelkurmay engel, yargı engel, CHP, MHP, PKK, ABD, Avrupa, İran engel biçiminde söylemlerle herkesi engel olarak gösterdiler ve kendi gerçeklerini böyle bir demagoji altında gizlemeye çalıştılar. Hâlbuki bunların hiçbirisi ciddi bir engelleyici güç değildi. Hatta engel olmak isteyenlerin engel olacak güçleri yoktu. Ama gerçekte AKP bir demokrasi ve Kürt sorununun çözüm gücü değildi. AKP aslında çözüm gücü, demokrasi gücü olmadığı halde, çok zayıf, ikiyüzlü, özünde Türk-İslam sentezci olduğu halde, kendini dışa hep böyle liberal, yumuşak, sorunların çözümünü isteyen, demokrasiyi geliştirmek isteyen güç gibi lanse ederek, gizliden ise faşist-gerici-oligarşik güçlerle anlaşarak iktidarını böyle bir ikiyüzlülük içerisinde sürdürme çizgisini tercih etti, bunu temsil etti ve geliştirdi. Gerçek yüzü iktidar için gericiliğe teslim olmuşluk iken, bunu halka farklı gösterdi. Dolayısıyla hep oyun oynadı. Aslında hep kendisi için çalıştı. Kendi iktidarını yaşatmak için ne gerekiyorsa onu yaptı, onu söyledi. Ama diğer yandan ise kendini, gerçeğini gerçekten usta bir biçimde farklı tarzda kamuoyuna sunmayı da başardı. Toplumda hep beklenti yarattı. Kendisini sanki bir şeyler yapmak istiyor ve çalışıyormuş gibi gösterdi. Bu tutum toplumu, Kürtleri, Türkleri, dış kamuoyunu aldattı, herkeste beklenti yarattı.

AKP sorunları çözecekmiş umudu ve beklentisi yarattı

Şimdi dönüp baktığımızda şu durum netçe görülüyor: AKP Türkiye siyaseti açısından büyük bir oyun ve tehlikeydi. Nasıl ki 1970'li yıllar Süleyman Demirel ve Adalet Partisi denilen oluşum tarafından heba edildi, boşa çıkartıldıysa, nasıl ki bu cumhuriyetin yapılandırılması süreci İsmet İnönü ve Fevzi Çakmak gibi ittihatçılar tarafından sabote edildi, despotik faşist bir karakterde inşa edildiyse, aslında 2000'li yılların demokrasi imkânları, Türkiye'nin sorunlarını, başta Kürt sorunu olmak üzere bütün sorunlarını demokratik yöntemlerle çözme imkânları da bu AKP'nin ikiyüzlü, bukalemun gibi her renge giren demagojik tutumu tarafından heba edildi. Bu oluşumlar birbirlerine çok benziyorlar. Tayyip Erdoğan ve onun partisi, İsmet İnönü'nün CHP'sinin, Süleyman Demirel'in AP'sinin günümüzdeki devamı oluyor. Türkiye siyasetindeki bu çizginin temel karakteri tutucu, statükocu, despotik ve baskıcı olmasıdır; özünde faşist olmasına rağmen, kendisini bazen solcu, bazen liberal, bazen Müslüman gösterebilmesidir. İsmet İnönü, hiç de öyle olmadığı halde, Türkiye'de kendisini solculuğun temsilcisi olarak gösterebildi. Süleyman Demirel Türkiye'de kendisini liberalizmin temsilcisi olarak gösterebildi. Şimdi Tayyip Erdoğan da, hiç öyle olmadığı halde, on yıldır Türkiye'de İslam'ın temsilcisi olarak kendisini gös-

> **“Sabırla yürütülen barışçıl-demokratik siyasi çözüm çabaları AKP’nin gerçek yüzünü, hedeflerini, karakterini açığa çıkardı. Kürt Özgürlük Hareketi ve Kürt halkı bu konuda net bir sonuca ulaşmış durumdadır. Onların mücadele kararlılıkları buradan ileri geliyor. Fakat dikkat edilirse Türkiye toplumu, dış kamuoyu halen böyle bir sonuca ulaşmış olmaktan uzaktır. AKP’nin aldatıcılığı halen sürüyor. Dolayısıyla etkin bir mücadele yürütüp AKP’nin gerçek yüzünü başta Türkiye toplumu, emekçileri, kadınları, gençliği olmak üzere herkese göstermek gerekiyor. Bu olmadan Türkiye'de demokratikleşme ve sorunların çözümü yönünde herhangi bir gelişme kesinlikle yaşanamaz”**

terebiliyor. Bunlar bu görüntüye dayanarak aslında faşist oligarşik devleti daha çok güçlendirici çabaları gizli ve sinsi bir biçimde yürüttüler, yürütüyorlar. Bunlar bir siyasi akım değildiler. Bu kişilikler bir siyasi kişilik değiller. Bunlar memur kişiliklerdir. Var olan sistemi yürütebilmek için görevlendirilmiş kişiliklerdir. Bu hareketler statükocu, tutucu, var olanı binbir türlü oyunla ve baskıyla sürdürmeyi öngören hareketlerdir. Dolayısıyla aslında cumhuriyeti bu biçimde dogmatik, katı, despotik, giderek faşist karakterli kılan güçler aslında bunlardır. Ordu bunların omuzları üzerinde siyasette etkinliğini korudu, darbeler yaptı, devletin militarist karakterini hep önde ve canlı tutmayı başardı. Eğer ordu siyasette bu kadar etkili oldu, militarizm bu kadar etkide bulunduysa, bundan sorumlu olanlar aslında bu siyasetin kendisidir. Dolayısıyla AKP’nin durumu ve varlığı ciddi bir tehlike arz ediyor. Bu tehdidin, tehlikenin açığa çıkartılıp maskesinin düşürülmüş olması başlı başına büyük bir gelişmeyi ifade ediyor. Bunu böyle değerlendirmek lazım. On yıldır toplum, AKP’nin sorunları çözeceği, Türkiye’yi demokratikleştireceği umudu ve beklentisi içinde bulunuyor. Oysa ortada böyle bir güç yok, böyle bir varlık kesinlikle yok. Ama içte, dışta, Kürt’te, Türk’te, dış ve böyle kamuoyunda sanki böyle olacakmış gibi çok ileri düzeyde bir umut ve beklentinin yaratıldığı da tartışma götürmezdir.

AKP’nin gerçek yüzünü herkese göstermek gerekiyor

AKP aslında böylesi bir oyundur. Bu oyun her türlü faşist ve soykırımcı saldırganlıktan çok daha tehlikeli bir durumdur. Faşist saldırganlık elbette katliamcıdır, zalimdir, ama maskeli değildir, yüzü açıktır, herkes görebilir, gücü olan ona karşı direnebilir, ama bu maskeli, ikiyüzlü tutum çok daha tehlikeli, aldatıcıdır. Çünkü gerçek yüz görülemiyor, ona karşı örgütlenilemiyor, mücadele edilemiyor. Tepeden tırnağa yanıltmayı, aldatmayı içeriyor. Nitekim başta Kürt toplumu olmak üzere herkes sekiz yıldır böyle bir yanılgı içinde oldu. İşte Kürtler şimdi bu yanılgıdan, gaflet uykusundan uyanır gibi uyanıyorlar ve AKP’ye tepki birazda bunun sonucu olarak gelişiyor. Kendi gafletine duyduğu nefretin, tepkinin bir sonucu oluyor. Gerillanın gösterdiği tepki de, halkın gösterdiği tepki de kesinlikle böyledir. Kürtler bu oyunu bozdular, bu hileyi çözdüler ve gerçeği gördüler. Sabırla yürütülen barışçıl-demokratik siyasi çözüm çabaları AKP’nin gerçek yüzünü, hedeflerini, karakterini açığa çıkardı. Kürt Özgürlük Hareketi ve Kürt halkı bu konuda net bir sonuca ulaşmış durumdadır. Onların mücadele kararlılıkları buradan ileri geliyor. Fakat dikkat edilirse Türkiye toplumu, dış kamuoyu halen böyle bir sonuca ulaşmış olmaktan uzaktır. AKP’nin aldatıcılığı halen sürüyor. Dolayısıyla etkin bir mücadele yürütüp AKP’nin gerçek yüzünü başta Türkiye toplumu, emekçileri, kadınları, gençliği olmak üzere herkese göstermek gerekiyor. Bu olmadan Türkiye’de demokratikleşme ve sorunların çözümü yönünde herhangi bir gelişme kesinlikle yaşanamaz. Biz şu konuda artık netleştik: AKP bir çözüm gücü değildir. AKP baştan sona bir ikiyüzlülüktür, hiledir, oyundur, bir çıkar topluluğudur. Büyük bir demagojiyle, yalanla, hileyle bu çıkar çizgisini hayata geçiriyor. Onun öyle Kürt sorununu çözmek, Türkiye’yi demokratikleştirmek gibi bir yaklaşımı, siyaseti, zihniyeti kesinlikle yoktur. Diğer yandan, Türkiye cumhuriyeti devletinin AKP’ye böyle bir rol ve görev verme durumu da yoktur. Tayyip Erdoğan ve arkadaşlarına verilmiş olan görev, aslında Türkiye’nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü için oluşmuş demokratik siyasi birikimi tasfiye etme görevidir. AKP bir çözüm hareketi değil, tasfiye hareketidir. Karakteri böyle, doğuş gerçeği, yapılanışı böyledir.

AKP İslami hareketin tasfiye sürecinden doğdu

Peki, bu AKP nasıl doğdu? 28 Şubat 1997 darbesinden doğdu. 28 Şubat darbesini önemsemeliyiz. 12 Mart 1971 darbesine benzeyen bir darbedir. Bu darbe dördüncü askeri darbe oluyor. Darbenin temel amacı neydi? O dönemde toplum içerisinde güçlenmiş olan siyasi İslam hareketini tasfiye etmekti. Zaten İslami hareket, sol ve Kürt demokratik hareketinin yanında, bu despotik cumhuriyetin üçüncü karşıt hareketiydi. Yani despotik devlete karşı olan üç akımdan birisiydi. Bir akım sol demokratik akımdı, bir akım Kürt ulusal demokratik akımıydı, bir de demokratik İslami akımdı. Sol demokratik akım 12 Mart 1971 darbesiyle tasfiye edilmeye çalışıldı ve bu konuda önemli mesafe alındı. Demokratik eğilimli İslami akım da 28 Şubat 1997 darbesiyle tasfiye edilme sürecine alındı. 12 Eylül 1980 darbesi de Kürt ulusal demokratik hareketini tasfiye darbesiydi. İşte AKP hareketi demokratik İslami hareketini tasfiye etmeyi öngören 28 Şubat darbesinden doğdu. Necmettin Erbakan önderliği böyle bir darbeyle tasfiye edilerek yerine Tayyip Erdoğan liderliği geçirildi. Yani AKP, İslami hareketin tasfiye sürecinden doğdu. Bir İslami akım değil, İslami akımı tasfiye ederek despotik cumhuriyetin içinde eritme hareketiydi. Nitekim sekiz yıllık iktidarı kesinlikle bunu ifade ediyor. Şimdi İslami toplum, İslami hareket büyük bir hayal kırıklığı içinde. Ama birçoğunun ağzına bir parmak bal çalarak, yani imkânlar vererek susturuyorlar. Zaten çoğu böyle bir oyun temelinde Müslüman olmaktan çıkarıldı. Kısaca, AKP İslami akımı tasfiye etsin diye ortaya çıkartıldı, desteklendi, beslendi ve iktidar yapıldı. Kendisine verilmiş olan görev budur. Necmettin Erbakan hareketi liderliğindeki hareket bu biçimde tasfiye edilmiştir. Necmettin Erbakan ve arkadaşlarının başına nelerin geldiği gözler önündedir.

Demokratik İslami akımı tasfiye etmiş olan AKP, kendisinin tasfiyeci yüzünü açığa çıkarttığı ve İslami hareketin ve toplumun da bu gerçeği görmesini sağlattığı için Kürt ulusal demokratik hareketine düşmanlık yapıyor. Çünkü Sol demokratik hareket tasfiye olmuş durumda, dolayısıyla bu AKP önünde bir engel teşkil etmiyor. Fakat 12 Eylül darbesi Kürt ulusal demokratik hareketini tasfiye edemedi. Hareket, devrimci demokratik özünü korudu, kendi çizgisini sürdürdü. Böylece Türkiye’de gerçeklerin ne olduğunu herkese gösterir oldu. Bu herkesin maskesini düşürdü, gerçeğini açığa çıkardı. Dolayısıyla AKP gerçeği ve oyunu da bu hareketin varlığı, yani Kürt ulusal demokratik mücadelesinin doğru bir çizgide yürümesi karşısında açığa çıktı. AKP gerçek yüzünü maskeleyemez oldu. Peki, AKP’nin bu yüzünü maskeleyebilmesi için ne gerekiyordu? Hiç kuşkusuz ki Kürt ulusal demokratik hareketinin de tasfiye edilmesi gerekiyordu. Dikkat edelim, 2003-2004’te PKK’ye ABD destekli olarak içten dayatılmaya çalışılan provokatif-tasfiyeci akım kendisini AKP çizgisinde sayıyordu. Yani AKP benzeri bir hareket olarak tanımlıyordu. Onlar da birer Tayyip Erdoğan olmak istemişlerdi. Eğer bu provokatif-tasfiyeci akım amacına ulaşsaydı, o zaman Kürt ulusal demokratik hareketi de tasfiye olmuş, ağır bir tasfiyeyi yaşamış, ihanet etmiş olacaktı. Zaten sol demokratik hareket 1971’de tasfiye edilmiş, eğer Kürt ulusal demokratik hareketi de tasfiye edilmiş olursa, demokratik İslam hareketini tasfiye eden AKP’nin kendini maskeleme, gerçek yüzünü örtme tutumu devam edecekti. AKP’nin büyük bir çabayla gerçekleştirmek istediği işte bu oldu. Fakat bunda başarılı olamayınca, Kürt ulusal demokratik hareketi kendi çizgisinde yürüyünce, bu durum AKP’nin gerçek yüzünü açığa çıkardı. Nasıl bir İslam haini, demokrasi karşıtı, Türk İslam sentezci, faşist karakterli olduğunu gün yüzüne çıkardı. Özgürlük Hareketine büyük öfkesi ve onu tasfiye etme istemi kaynağını buradan alıyor. Çünkü Kürt ulusal demokratik hareketi AKP’nin oyununu bozuyor, maskesini düşürüyor, gerçek yüzünü açığa çıkartıyor.

Eğer geçen dönemde bütün imkânlara rağmen Kürt sorununun barışçıl-siyasi çözümü gerçekleştirilemedi, bu yönde oluşan birikimler heba ve tasfiye edildiyse, bundan sorumlu olan AKP’dir. Bu tasfiyeyi AKP yapmıştır. AKP gerçekte demokrasinin, İslam hareketinin ve Kürt ulusal demokratik hareketinin tasfiyesiyle görevlendirilmiş bir akımdır. Sekiz yıldır da bunun için iktidarda tutuluyor. Bu akım hem küresel sermaye sistemi, hem Türkiye’deki faşist-oligarşik sistem hem de Ortadoğu gericiliği tarafından besleniyor. Gerici iktidar ve sermaye tekellerinin tarihi gücünden destek alıyor, onlara dayanıyor. Böyle bir tarihsel ve güncel dayanağa sahiptir. Bu temelde de aslında bir çözüm değil, demokratikleşme hareketi değil, sorunları çözme çabası değil de, aksine bunları engelleme, bunları gerçekleştirmek üzere oluşan birikimleri tasfiye etme hareketi oluyor. AKP’nin bu yüzü açığa çıkmıştır. Aslında eğer şimdi yaşanan ağır çatışmalı süreç ortaya çıkmışsa, bu kadar kan dökülüyor, acı çekiliyorsa, herkes iyi bilmeli ve hiç tereddütsüz kabul edilmeli ki, bu duruma gelinmesi AKP yüzünden, AKP’nin izlediği politikalardan dolayı oldu. Bu sürecin ortaya çıkmasından tek sorumlu AKP’dir. Diğerlerinin sorumluluğu zayıf kalma sorumluluğudur. AKP’nin sorumluluğu ise güç ve imkân varken yapmama sorumluluğudur, yapmak istememe sorumluluğudur. AKP bugünkü durumun ortaya çıkmasına, bu gelişmelerin yaşanmasına isteyerek yol açmıştır. AKP’nin sorumluluğu böyle bir sorumluluktur. Bu gerçeği görmemiz gerekiyor. Buradan baktığımızda AKP gerçeğinin ne büyük bir hile, oyun olduğu, demokrasi hareketi ve sorunların demokratik çözümünün önünde ne kadar engel teşkil ettiği ve tehlike oluşturduğu açığa çıkıyor. Bu gerçeğin açığa çıkartılmış olmasının ne kadar önemli bir gelişme olduğu net görülüyor. Bunu da böyle görmemiz ve değerlendirmemiz gerekir.

Demokratik çözüm sürecinin gelişmemesinde dış güçlerin de sorumluluğu var

Elbette bu sürecin bu biçimde ortaya çıkıp gelişmesinde dış bölgesel ve küresel çıkar güçlerinin de sorumluluğu, rolü var. Mesela bölge gericiliğinin, ulus-devlet statükoculuğunun; İran’ın, Suriye’nin, diğer bölge devletlerinin politik duruşlarının sorumluluğu var. Onlar da Tayyip Erdoğan yönetimine, Türkiye’ye büyük destek verdiler. Kendilerine yönelik ABD baskılarını Türkiye’ye ve AKP hükümetine dayanarak engelleyebilmek gibi ucuz bir siyasi yaklaşım içinde oldular. Diğer yandan, İran’da görüldüğü gibi, ulus-devlet milliyetçiliği sonucunda Kürt sorununun çözümsüzlüğünde ve Kürt katliamının sürdürülmesinde Türkiye ile uzlaştılar. Tayyip Erdoğan ve Ahmedinejad yönetimi gerçekten de tam bir ittifak halinde, faşist-soykırımcı iki rejim olarak Kürt ulusal demokratik hareketine baskı ve saldırı yürüttüler. Kürt sorununda çözümsüzlük etkeni oldular. Bölgede süren çıkar çatışması, Kürdistan üzerinde yaşanan çıkar mücadelesi geçen dönemde Kürt sorununun çözümü için biriken imkânların heba olmasına sağlayan bir etken oldu.

Diğer yandan, küresel sermaye güçleri; ABD, İngiltere, İsrail önderliğindeki küresel hareket de bu gelişmeden, ortaya çıkan sonuçtan, Kürt sorununun çözümsüzlüğünden, dolayısıyla bugün meydana gelen çatışmalı süreçten sorumludurlar. AKP’nin bu kadar sahtekâr, hilekâr olması, gerçek yüzünü maskeleyebilmesi, böyle uzun vadeli ayakta kalabilmesi kesinlikle küresel sermaye sisteminin verdiği destekle olmuştur. Aslında ortada AKP’nin ne kadar var olup olmadığı da tartışma konusudur. Acaba ortada bir AKP mi var, yoksa ABD, İngiltere, İsrail siyasetinin Türkiye’deki kolu mu var? Bu, değerlendirme götürür bir husustur. Cumhuriyet tarihinin gelmiş geçmiş en dışa bağımlı, en Amerikancı hükümeti AKP hükümetidir. İlk günde de bunu görmek zor değildi, bugün sekiz yıl sonra da çok net bir biçimde açığa çıkmış olan gerçeklik de budur. Dolayısıyla AKP’nin bu tutumu aslında küresel sermaye sisteminin, ABD-İngiltere-İsrail ittifakının Türkiye’de izlediği ve yürüttüğü siyaset oluyor. Demek ki bu siyaset Kürt sorununun barışçıl-siyasi çözümünü istemiyor. Demek ki küresel sermaye siyaseti Türkiye’de ve Kürdistan’da çatışma istiyor. Bunu biz geçen süreçte, geçen sürecin çeşitli dönemlerinde yaşadığımız deneylerle açıkça gördük. Örneğin, 2006 yazında ABD bize açıkça ateşkes çağrısında bulundu. Biz de buna 1 Ekim 2006’da ilan ettiğimiz beşinci tek yanlı ateşkesle cevap verdik. Fakat daha sonra ABD bu çağrısına sahip çıkmadı. Bizim ilan ettiğimiz ateşkes sürecinin gereklerini yapmadı. Tersine ateşkese sahip çıkıp onun gereği olan barışçıl-siyasi çözüm sürecini geliştirmek yerine, 2007 başından itibaren yeniden Türkiye Genelkurmayını ve hükümetini bize karşı savaşa tahrik ve teşvik eden bir politika izledi. Nitekim 2007’de hazırlanan ve 2007 Aralık’ından itibaren büyük bir askeri saldırı olarak gündeme gelen savaş sürecinin baş hazırlayıcılarından bir tanesi ABD’ydi. Bu saldırı planı 5 Kasım 2007 Bush-Erdoğan görüşmesiyle karar altına alındı ve hayata geçirilmeye başlandı. Aslında Türkiye yönetiminden çok, bu askeri saldırıyı isteyen, gerekli gören, planlayan, Türkiye’ye dayatan ABD oldu ve bunun sonuçlarından da ABD yararlanmaya çalıştı. Bugün de, yani dördüncü stratejik mücadele süreci başlar başlamaz, ABD sözcüleri hemen Türkiye’yle masaya oturup PKK sorununu görüşmeye açık oldukları açıklaması yaptılar. Türkiye’nin yeniden zor bir duruma düştüğünü gördüklerinden, besbelli ki onun üzerinden pazarlık yapıp bazı çıkarlar elde etme hesabı içindeler. Demek ki çatışmalı durumu ABD istiyor. Böyle bir çatışmalı durum var olursa Türkiye’yi kendine bağladığını, Ortadoğu’da izlediği siyaset çerçevesinde Türkiye’yi kullanma imkânı bulduğunu görüyor.

ABD’nin de girişimiyle barışçıl-siyasi çözüm imkânları boşa çıkartılmıştır

ABD Türkiye’nin imkânlarını Ortadoğu siyasetinde tam kullanabilmek için Kürt sorununun çözümünü engelliyor. Türkiye’yi savaşa tahrik ediyor, AKP’nin Kürt sorununa çözüm bulmasını engelliyor. Eğer barışçıl-siyasi

çözümü AKP engelledi ve bu çatışmalı durumun ortaya çıkmasının baş sorumlusu olduysa, AKP'yi buna yönlendiren, böyle bir siyaset izleten güç de ABD oldu. Dolayısıyla ortaya çıkan sonuç bir ABD-AKP planıdır, siyasetidir. Onların isteği doğrultusunda olmuştur. Onlar her ne kadar Kürt varlığını kabul ediyoruz, bireysel haklardan yararlanabilir deseler de, gerçekte yeni bir Kürt soykırım rejimini Türkiye'de örgütlemek için çalışmışlardır. Türkiye'de bir iktidar savaşı yürüterek AKP'nin iktidar gücünü arttırmışlar, böylece AKP öncülüğünde yeni bir Türkiye rejimi inşa edip onu Ortadoğu'da ABD'nin Büyük Ortadoğu Projesi temelinde kullanmayı öngörmüşlerdir. Bunu gerçekleştirebilmek için de Kürt Özgürlük Hareketinin ezilmesi gerekli görülmüştür. Dolayısıyla Kürt sorununun çözümsüzlüğünü içeren ve Kürt Özgürlük Hareketini terörist ilan ederek ona karşı kapsamlı siyasi ve askeri saldırı operasyonlarını geliştiren süreç böyle bir siyaset doğrultusunda oluşmuş, ABD ve AKP'nin ortak projesi olarak gelişmiştir. Burada öngörülen şudur: Kürt Özgürlük Hareketi tasfiye edilecek, dolayısıyla Türkiye-Irak stratejik ittifakına Kürtler iradesiz olarak katılacaklar. Böylece bölgede Büyük Ortadoğu Projesi'nin çekirdeği olarak ABD-Türkiye-Irak üçlü stratejik ittifakı oluşacak, bu ittifak önündeki engelleri temizleyerek Büyük Ortadoğu Projesi'ni Ortadoğu'ya oturtacak, Ortadoğu'da ABD siyasetini hâkim kılacak. Proje bu, izlenen politikalar da bu doğrultudadır. Kürt sorununun geçen dönemde barışçıl-siyasi çözümünün engellenmesi bunun için olmuştur. Mevcut siyasi-askeri saldırı operasyonları bu temelde yürütülmektedir. Yine Kürtleri ezerek Ortadoğu'da izlenen bu siyasete destek verir, katılır hale getirme amaçlanmıştır. Hedeflenen ve yapılan budur. Böyle bir sürece bu temelde geldik. Eğer on yedi yıl gibi çok uzun bir süre Önderlik, Hareket ve halk olarak gerçekten de sabırla, dirayetle barışçıl-siyasi çözüm için çaba harcamamıza rağmen, bu konuda büyük bir fedakârlık, özveri göstermiş olmamıza rağmen sonuç alınmadıysa bu, çabalarımızın azlığı veya imkânları değerlendirmememizden değil, yine ortamın çözüm için elverişli olmamasından değil; tersine, bütün bunlara rağmen küresel sermaye sistemi adına ABD siyasetinin ve onun Türkiye'deki uygulayıcısı olan AKP'nin izlediği bu politikalar sonucunda bu duruma gelinmiştir. Barışçıl-siyasi çözüm imkânları böyle bir siyaset nedeniyle boşa çıkartılmıştır, başarısız kılınmıştır. Dolayısıyla bu çatışmalı süreç kendiliğinden ortaya çıkmamıştır.

AKP Büyük Ortadoğu Projesi'nin Kürt soykırım ayağını oluşturuyor

Yine gelişen bu çatışmalı süreçten herkesin sorumluluğu aynı değildir. Çünkü bu süreç bir siyasi çizgi sonucunda ortaya çıktı. Bu siyasi çizgi esas olarak ABD-İngiltere-İsrail çizgisidir. Yani küresel sermaye sisteminin Ortadoğu siyasetidir. Bunu Ortadoğu'da en başta uygulayan güç ise AKP'dir. Bu anlamda AKP'ye ve AKP yönetimindeki Türkiye'ye bölgede önemli bir rol verilmiştir. Ve bu rol oynatılmaya çalışılmaktadır. Bunun kurbanı da yine Kürtler yapılmak isteniliyor. Küresel emperyalizmin Ortadoğu'daki yeni hâkimiyetine yine Kürtler kurban edilmek isteniliyor. Küresel sermaye hegemonyasının Ortadoğu egemenliği Kürt soykırımı üzerinden yapılmak isteniliyor. Büyük Ortadoğu Projesi yeni bir Kürt inkârı ve imhası sistemi olarak inşa edilmeye çalışılıyor. Nasıl ki I. Dünya Savaşı sonunda İngiltere-Fransa ittifakı, Kürt'ü yok sayan ve yok etmeyi öngören, Kürdistan'ı bölüp parçalayan bir Ortadoğu statükosu oluşturdular ve yetmiş-seksen yıllık Kürt soykırımını buna dayanarak yürüttülerse, ulus-devlet sistemi temelinde bunu yaptılarsa, şimdi ABD-İngiltere-İsrail ittifakı da bunda görünüşte çok cüzi değişiklik yaparak, özünde ise yeni bir Kürt soykırımını sürdürmeyi ifade eden, ulus-devlet sistemiyle biraz uzlaşmış ama onu kısmen de değiştirmiş yeni bir siyasi statükoyu Büyük Ortadoğu Projesi adıyla Ortadoğu'ya oturtmak istiyor. Bugün AKP'nin yürüttüğü politika da bu projenin Kürt politikası ayağı oluyor.

Bu politika ile geçmişte yürütülen inkâr ve imha politikası arasında ne gibi fark var? Geçmişte "Kürt yoktur, Kürt'üm diyen yok edilmelidir" deniliyordu. Böyle çok kaba bir ret, inkâr ve imha vardı. Şimdi öyle demiyorlar. Yeni politikanın özü ise, "tamam, Kürt vardır, kabul ediyoruz, ama köken olarak vardır, kendini hisseden bireyler olarak var, ama böyle bir toplum ve halk yok, dolayısıyla bireysel insan haklarından yararlanabilir, yani kimsenin duyamayacağı yerlerde elini kulağına atıp Kürtçe türkü söyleyebilirsin, ama 'biz toplumuz, halkız' denilemez, böyle hak istenemez. Kim böyle hak istemeye kalkarsa o terör örgütüdür, teröristtir, tutuklanmalı, katledilmelidir" biçimindedir. Dikkat edilirse, toplum olmadan birey olmayacağına göre, aslında işin özünde bir değişiklik yok. Ortada bir oyun var, göstermelik bir değişiklik durumu var. Fakat bu söyleme dayanarak da birçok çevreyi aldatabiliyorlar. Buna dayanarak da diyorlar ki, "Biz Kürt sorununu çözdük, öyle bir sorun kalmadı, geriye kalan PKK'dir, o da terör sorunudur. PKK terörist bir örgüttür, dolayısıyla biz teröre karşı mücadele ediyoruz ve herkes bundan dolayı bize destek vermelidir." Söyledikleri budur. Geçmişte o kaba, ret inkâr ve imha siyaseti Kürt ulusal direnişi karşısında yenilgiye uğratıldı. Bu siyaset teşhir edildi. Nasıl bir soykırım rejimi olduğu Kürt toplumuna ve dünya kamuoyuna gösterildi. Dolayısıyla artık onu savunmak, o çizgide Kürtlere karşı mücadele etmek, Kürt Özgürlük Hareketini tasfiye etmek mümkün değil. Bunu yapabilmek için Kürtleri, Türkiye toplumunu, demokratik kamuoyunu aldatmaya ihtiyaç var. Destek, güç oluşturması gerekiyor ki PKK direnişini tasfiye edebilsin. Sözde değişiklik denen şeylerin hepsi aslında PKK'ye karşı geçmişte yaşadıkları yenilgiyi aşarak saldırı yürütecek bir güç oluşturma çabasıdır. Dolayısıyla hepsi özel savaş kapsamındadır. Özel savaşı aşan herhangi bir karakteri kesinlikle yok. Yapılanların hepsi hile, oyun, özel savaş kapsamındaki yaklaşımlardır.

Aslında küresel sermaye sisteminin geliştirmek istediği proje şu biçimdeydi: Irak'ta seçimler vardı, Türkiye'de bir yapılanma gelişiyordu, ordu, CHP-MHP geriletilmişti, bunlara bağlı olarak Anayasa değişikliğiyle yargıyı da gerileterek AKP'nin iktidarını anayasal güvenceye almak istiyorlardı. Ergenekon davasıyla, darbe yargılamalarıyla orduyu, CHP'yi, MHP'yi gerçekten epeyce geriye düşürdüler. O ittihatçı milliyetçiliği zayıflattılar. Onun karşısında AKP iktidarı belli bir gelişme sağladı, ama yerine tam oturmadı, güvenceye kavuşmadı. Anayasa değişikliğini de yapabilirlerse, o zaman AKP'nin iktidarı hem güçlenmiş, hem de anayasal güvence kazanmış olacaktı. Ardından AKP öncülüğünde Türkiye siyasetinde bir uzlaşma yaratacaklardı. Nitekim CHP'de operasyon yaptılar, Baykal düşürülerek Kemal Kılıçdaroğlu başa getirildi. Baykal, iktidar çatışması döneminin genel başkanıydı. Kılıçdaroğlu'nu ise, uzlaşma döneminin genel başkanı yapacaklardı. MHP'de de benzer operasyon yapacaklar. Zaten Genelkurmay ile yargı da geriletilmiş oluyordu. Böylece yeni bir siyasi uzlaşma, yeni bir cumhuriyet rejimi ortaya çıkaracaklardı. Bu rejim sağlama alındığı andan itibaren ABD, artık çıkarları çok ciddi ve samimi adımlar atmıştır. Ancak gerçekler göstermiştir ki, AKP'nin gerçekte Kürt sorununun siyasi çözümü gibi bir derdi ve yaklaşımı yoktur. Bizim çözüm için attığımız adımlara AKP, Mazıdağı'nda olduğu gibi katliamlarla karşılık vermiş, ardından sahte bir açılım sözü tutturmuş, bu duruma Önder Apo tarafından çözüm programı sunulunca ve barış grupları Türkiye'ye götürülünce bu sefer de Başbakan Tayyip Erdoğan, "silbaştan yaparız" diyerek bütün siyasi cede değildir. Güvencede olabilmek, işte bu projeyi bozmaktan, başarısız kılmaktan geçiyor. Onun da yolu, bu proje tam hayata geçip saldırıya geçmeden, ona o fırsatı, imkânı vermeden onu bozabilmek, bir kere daha gafil olmamak, oyuna gelmemektir. Şimdi bu hamlemizin böyle bir anlamı, önemi, görevi var. Temel görevlerinden birisi bu oyunu bozmaya dönüktür. Yeni bir Kürt soykırımı projesinin oluşturulup saldırıya geçirilmeden bozulmasını hedeflemektedir. Bunu yapar-

doğrultusunda Ortadoğu'da saldırıya geçecek. Bu rejimin Kürt politikası ise AKP'nin izlediği politika oluyor. KCK'yi bunun için terör örgütü saydılar. Bir yandan AKP iktidarını sağlama alıcı operasyon yürütürken, diğer yandan Kürt Özgürlük Hareketini tümden imha edebilmek için içten ve dıştan kuşatma hazırlığı için çalışma yürüttüler. İşte KCK operasyonu başlatarak Kürt demokratik siyasetini tutuklayıp yok edip PKK'yi desteksiz bırakmaya, dışta ise ABD'yle, Avrupa'yla, dünyanın diğer güçleriyle, yine bölgede bütün güçlerle ittifak kurarak PKK'yi dıştan kuşatmaya dönük bir operasyon yürüttüler. Bir yandan PKK'yi kuşatmaya çalışan, diğer yandan AKP iktidarını sağlama, güvenceye almaya çalışan bir proje yürütüyorlardı. AKP iktidarını sağlama aldırabilirlerse, PKK'yi de bu kuşatma altına almış olarak saldırıya geçeceklerdi. İşte o zaman kuşatılmış, hazırlıksız, sınırlı bir gerilla direnişini, tıpkı Sri Lanka'nın Tamil'i ezmesi gibi, tıpkı 1925-40 arasında Kürdistan'da geliştirilen katliam seferleri gibi saldırılar yürüterek ezmek istiyorlardı. Proje buydu, plan böyleydi.

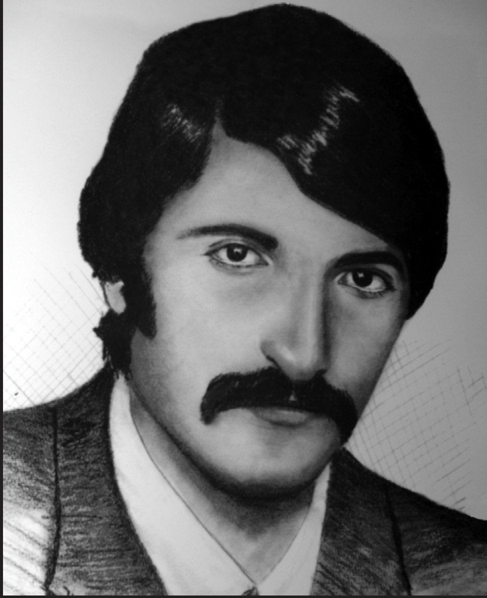
Kürt soykırımına izin vermemek gerekiyor

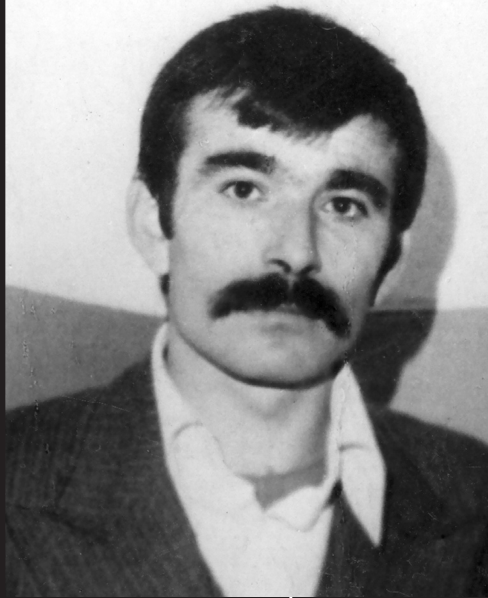
Hareket olarak biz bu planı açığa çıkardık. Bunun bozulması için de gerekli bütün siyasi çabaları yürüttük. Özellikle 2009 yılı boyunca, 2010 yılının kış ve bahar sürecinde bu doğrultuda çok yoğun, karmaşık bir siyasi mücadele yürütüldü. Bilindiği gibi, Hareketimiz 29 Mart yerel seçim sonuçlarının oluşturduğu siyasi zeminin Kürt sorununun siyasi çözümüne dönüşmesi için 13 Nisan'dan itibaren tek yanlı çatışmasızlık süreci ilan etmiş, bu temelde Önder Apo yol haritası hazırlayarak, barış gruplarının Türkiye'ye gitmesini sağlayarak sürecin önünü açmaya, süreci pratikte işler hale getirmeye çalışmış ve bu yönlü ve demokratik çözüme ilişkin yaklaşımları bir tarafa atıp açıktan yürütülen yeni bir tasfiye saldırısını gündeme getirmiştir. 17 Kasım 2009'da Önder Apo'nun yerini değiştirerek İmralı baskı ve işkence sistemini daha da ağır hale getirmiş, Önder Apo tarafından bu 17 Kasım Darbesi olarak, kendisinin ölüm kuyusuna konulması olarak değerlendirilmiştir. 11 Aralık'ta Kürt sorununun siyasi çözüm zemini olan DTP kapatılmış, 24 Aralıkta da DTP'nin yöneticileri ve seçilmiş milletvekilleri de dahil yüzlerce Kürt siyasetçisinin tutuklanma süreci geliştirilmiştir. Bu tutuklama sürecinin günümüzdeki bilançosu 1500'ün üzerinde siyasetçinin tutuklu olmasıdır. Dolayısıyla biz, 2009 güzü geldiğinde, 17 Kasım darbesiyle birlikte artık AKP'nin gerçek yüzünün bir imha ve tasfiye tutumu olduğunu çok iyi bilince çıkardık. İşte o zaman bu projeyi bozmak, parçalamak kesinlikle gerekli oldu. Eğer 1925-40 arasındaki Kürt toplumunun yaşadığı gaflet içine bir kere daha düşmeyeceksek, bir daha tarihi tekerrür ettirmeyeceksek, o zaman bu hileyi, oyunu görüp bu projenin hayat bulmasına izin vermememiz gerekiyordu. Kendi tarihimizden, yine diğer halkların tarihinden çıkardığımız sonuçların gereği olarak, yine sabırla, büyük bir çabayla, gerekli uyarıları yapma temelinde sürdürdüğümüz barış çabalarımız karşılık bulamayınca, bu soykırım projesini darbeleyip bozmak amacıyla yeni bir aktif mücadele içerisine girme kararı aldık.

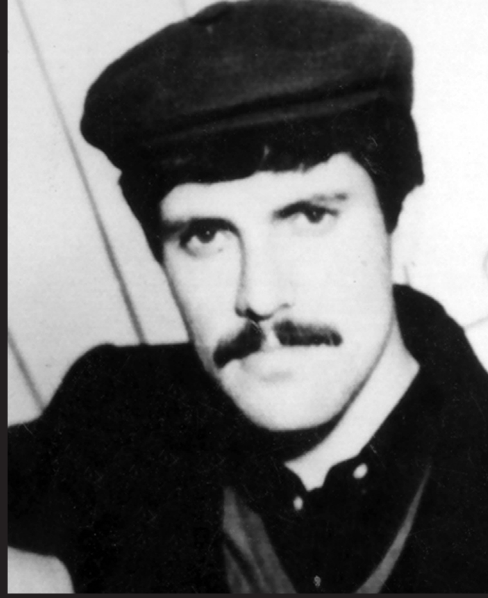
Dördüncü stratejik mücadele kararı böyle ortaya çıkmıştır. Bu mücadele atılımının temel amaçlarından birisi, bu soykırım projesini boşa çıkartmaktır. Böylece Kürt ulusal varlığı üzerindeki tehlikeyi engellemek, Kürt ulusal varlığını korumak, güvence altında tutmaktır. Ancak bu proje bozulabilirse Kürt ulusal varlığı soykırım tehlikesi karşısında korunabilir, güvenceye alınabilir. Bu proje bozulmadan Kürt varlığının geleceği kesinlikle güven-

sak eğer, işte o zaman 1920'li yıllarda Kürt toplumunun yaşadığı gafleti yaşamamış olacağız. O dönemde içine düşülen oyunlara bir kere daha düşmemiş olacağız. Tarihten ders çıkartarak aslında oyunları bozacağız, ABD-İngiltere-İsrail ittifakının yeniden yapılandırmaya çalıştığı yeni Ortadoğu sisteminin Kürt inkârı ve imhası üzerinden gerçekleşmesini engellemiş, bozmuş olacağız. 20. yüzyılın ilk çeyreğinde olduğu gibi, 21. yüzyılın ilk çeyreğinde de yeniden bir Kürt soykırımı üzerinden şekillendirilmek istenen Ortadoğu yapılanmasına izin vermeyeceğiz. Çünkü öyle bir Ortadoğu despotik, ulus-devletçi, faşist milliyetçi bir Ortadoğu'dur. Halklara düşman, halkları kültürel ve sosyal olarak baskı altına alan, katleden bir Ortadoğu'dur. Kürt soykırımı bütün Ortadoğu halklarının baskı ve işkence altına alınmasını ifade ediyor. Bunu kesinlikle boşa çıkartmak gerekiyor. Yeniden bir Kürt soykırımı sisteminin oluşmasına izin vermemek gerekiyor. Eğer bu gerçekleştirilir, bu proje bozulur da Kürtlerin özgür iradeleriyle yaşadığı bir Ortadoğu ortaya çıkartılırsa, bu gerçekten de demokratik bir Ortadoğu olacak; halkların kardeşliğini öngören, kardeşçe birlik içinde Ortadoğu toplumlarının yaşadığı bir Ortadoğu olacak; yeni demokratik bir Ortadoğu şekillenecek ki, bu da küresel düzeyde toplumsal demokrasinin gelişmesi için hamle yaptığı bir süreci ortaya çıkartacak; dünyada demokrasi gelişecek, ulus-devletçi, şoven milliyetçi zihniyetler ve despotik siyasi yapılar gerileyecek. Kürdistan özgürlük devriminin Ortadoğu demokratik devrimi ve dünyadaki demokratik hareketlerin gelişmesi üzerindeki etkisi bu temelde olacaktır. Önderliğimizin değerlendirmeleri de bu çerçevededir. Bizim bu dördüncü stratejik mücadele hamlemiz de tamamen böyle bir soykırım tehdidine karşı büyük bir demokrasi hareketi olarak gelişmektedir.

14 TEMMUZ RUHU KAZANMA RUHUDUR

Mehmet Hayri DURMUŞ

Kemal PİR

Akif YILMAZ

Ali ÇİÇEK

"Diyarbakır ölüm öruçlarıyla, isyanlarıyla, mahkemelerdeki tutumlarıyla, Kürt halkının özgürlük davasının savunulduğu, Kürt halkı üzerindeki siyasal sömürgeciliğin ve siyasal soykırımın lanetlendiği, bu konuda halkın umudunun en yüksek tutulduğu bir yerdir. PKK en zor koşullarda verdiği sözü yerine getirdiği için, en zor koşullarda mücadele etme gerçeğini ortaya koyduğu için, Kürt halkı PKK'ye inanmış, Önder Apo'nun ve PKK'nin, Kürt halkının özgürlüğü için, hangi koşullarda olursa olsun, koşullar ne kadar zor olursa olsun mücadele edeceğini gösterdiği için onlara bu kadar bağlanmıştır. Diyarbakır Zindanı bu nedenle kutsal bir yer haline gelmiştir"

14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişinin 29. yıldönümü nedeniyle KCK Yürütme Konseyi Üyesi Mustafa Karasu ile yaptığımız röportajı yayınlıyoruz.

***Serxwebûn**: 14 Temmuz zindan direnişçiliğinin yeni dönem mücadelesindeki yeri ve anlamı nedir?*

Mustafa Karasu: 14 Temmuz direnişçiliğinin mücadele tarihimizin her dönemindeki yeri çok önemlidir. Biz 14 Temmuz direnişçiliğini Kürdistan devriminin tarzı olarak değerlendirdik. Kürdistan coğrafyası siyasal olarak dünyanın en zor bölgesinde; uluslararası ve bölgesel güçlerin hâkimiyet mücadelesi yürüttüğü Ortadoğu'da bulunmaktadır. Kürtler üzerinde çok katı bir inkârcı sömürgecilik uygulandığı gibi, uluslararası güçler de dünyanın omurilik soğanı olan bu bölgede siyasi egemenliğini sürdürmek için her türlü baskı yöntemini kullanmaktadır. Özellikle Kürdistan 20. yüzyılda dört parçaya bölünmüş, üzerinde uluslararası bir inkâr ve imha sistemi uygulanmış bir ülkedir. Bu yönüyle mücadelemiz geçen yüzyılda dünyanın en zor koşullarında başlatılan bir özgürlük mücadelesini ifade ediyordu. Başta Türkiye olmak üzere Kürtler üzerinde sömürgecilik uygulayan egemen güçler, uluslararası güçlerin 20. yüzyılda, bırakalım sınırların değişmesini, sistemlerin bile değişmesine tahammül etmiyorlardı. Kürdistan'daki egemen sınıfların karakteri işbirlikçi olduğu gibi, Kürtlük adına çıkan siyasi hareketlerin de bu inkâr ve imha sistemini parçalayacak bir özelliği bulunmuyordu. Böyle bir karakterde olmadığı gibi, Kürt halkı adına ortaya çıkacak bir özgürlük hareketini de kendi egemen sınıf çıkarları gereği bastıran, göz açtırmayan bir karaktere sahiptiler. Bu açıdan biz Kürdistan devrimini dünyanın en zor devrimi olarak değerlendirdik.

14 Temmuz en zor koşulların direnişçiliği olarak ortaya çıkmıştır Diyarbakır Zindanı o günün koşullarında bırakalım direnmeyi, nefes almanın bile zor olduğu bir işkence ve baskı altındadır. İnsanın iradesini kırmak için her türlü şey yapılmıştır. İnsanların iradesi ve umudu kırılarak onlara teslim olmaktan başka yol ve çare bırakılmamıştır. Koşullar zorun zoru niteliğindedir. İşte PKK önder kadroları, koşulların zorun zoru olduğu bir yerde büyük bir direnişi gerçekleştirerek en zor koşullarda direnmenin mümkün olduğunu göstermiş, en zor coğrafyada ve en zor siyasal koşullarda bulunan Kürdistan devriminin tarzını ortaya çıkarmışlardır. Kürdistan devriminin tarzı ancak zorun zoru koşullarda örgütlenebilecek, mücadele edebilecek, her türlü saldırıya göğüs gerebilecek bir mücadele tarzıyla başarıya götürülebilirdi. Ancak böyle bir tarz Kürdistan'da özgürlük mücadelesini yürütebilirdi. Bu açıdan 14 Temmuz zor koşulların devrimi olan Kürdistan devriminin tarzını yaratarak Kürdistan halkına ve tarihine en büyük katkıyı yapmıştır. Bir halkın özgürlüğü ve demokrasisi için gereken, her şeyden önce o ülkenin koşullarında mücadeleyi yürütebilecek bir tarzın ortaya çıkmasıdır. İşte 14 Temmuz bunu ortaya çıkararak Kürt halkının özgürlüğünün ve demokrasisinin en temel aracını ortaya çıkarmıştır. Bu yönüyle de 14 Temmuz ruhu Kürdistan devriminin ruhu, Kürdistan devriminin tarzı, PKK'nin ruhu olarak mücadelemizin her koşulunda ihtiyaç duyulan bir direniş ruhu, bir mücadele tarzı olmuştur. Bugün Kürdistan Özgürlük Mücadelesi her koşulda mücadele ediyor ve her koşulda düşman karşısında ayakta durup başarılı sonuçlar alıyorsa, bunun nedeni Kürdistan devrim tarzının 14 Temmuz direnişçiliği tarafından yaratılmasıdır ve bunun PKK yöneticileri, kadroları ve militanları tarafından pratikleştirilmesidir.

15 Ağustos Hamlesi'nin başarılı biçimde yürütülmesinde ve sonuç almasında da 14 Temmuz ruhunun, devrim tarzının rolü belirleyicidir. Kuşkusuz bu devrim tarzını ortaya çıkaran önderlik gerçeğidir. Önder Apo, daha başından itibaren kendi arkadaşlarına, kadrolarına *"en zor koşullarda olan bir ülkenin devrimini yapıyorsunuz, bu ülkede devrim yaparken imkânlar yoktur, siz imkânsızlıkları devrim gerekçesi yaparak bu mücadeleyi sürdüreceksiniz. İmkân aramayacaksınız, iyi koşullar aramayacaksınız, bizzat imkânları siz yaratacaksınız, koşulları siz iyileştireceksiniz ve bu temelde mücadeleyi sürdüreceksiniz"* demiştir. Belki de Önder Apo'nun arkadaşlarıyla, yoldaşlarıyla yaptığı ilk sözleşme budur. PKK gerçeği, Apo'culuk gerçeği bu sözleşme temelinde başlamış, bu sözleşme temelinde örgüt olmuş, bu sözleşme temelinde mücadeleye yönelmiştir.

14 Temmuz direnişi Kürdistan devriminin tarzıdır

İşte Diyarbakır Zindanı'nda da Önder Apo'nun yoldaşları olan Hayri, Kemal, Mazlum ve diğer yoldaşlar Önder Apo'nun kendi kadroları olan arkadaşlarına verdiği bu yaşam ve mücadele felsefesi 14 Temmuz direnişçiliğinde somutlaşmıştır. 14 Temmuz direnişçiliği, Önder Apo'nun yaşam ve mücadele felsefesini, Kürdistan devriminin tarzını yaratmasını, Kürdistan devriminin zor koşullarda mücadele etme tarzı olduğunu, bunun kadrolara yedirilmesini ve kadrolarda pratikleşmesini ifade etmektedir. Bu tarz, 14 Temmuz'da pratikleşen, Önder Apo'nun yoldaşlarına kazandırdığı Kürdistan devriminin tarzı olmuştur. Önder Apo'nun ilk çıkışta ortaya attığı Kürdistan devriminin tarzı Kemal Pirler, Hayriler ve Mazlumlar tarafından somutlaştırılmıştır. 14 Temmuz'un başarısında da bu devrimci tarzın belirleyici olduğunu, Önder Apo'nun ortaya koyduğu Kürdistan devriminin tarzının en zor koşullarda mücadeleyi sürdürebilecek nitelikte olduğunu göstermiştir. Bu yönüyle 14 Temmuz direnişçiliği, 14 Temmuz ruhu, 14 Temmuz'da yaratılan Kürdistan devriminin tarzı Kürt halkı ve Kürdistan tarihinin en büyük değeri olarak görülmelidir. Bu tarz kazandıktan sonra Kürt halkını artık köle etmek, egemenlik altında tutmak mümkün değildir. Kürt halkı zor koşullarda kazanmanın tarzı olan Kürdistan devriminin tarzıyla bir gün mutlaka mücadeleyi başarıya ulaştıracak, özgürlüğü ve zaferi kazanacaktır.

14 Temmuz direnişçiliği bugüne kadar Ortadoğu koşullarında bütün saldırılara rağmen yürüyen, önemli başarılar elde eden bir devrim tarzı olmuştur. Bugün halkımızın fedai bir halk gerçekliğine ulaşması, militanlarımızın ve PKK'nin yenilmez bir örgüt gerçekliğine ulaşması bu 14 Temmuz ruhunun sonucudur. Bugün de Kürdistan devrimi en zor dönemlerinden birini yaşamaktadır. Önder Apo esaret altındadır, tehdit altındadır. Bölgedeki Kürt düşmanlarının, Kürt karşıtlarının birlik yaratarak Kürtler üzerindeki inkâr ve imha politikasını başarıya ulaştırmak istedikleri bir dönemden geçmekteyiz. Mevcut durumda Kürtler onlarca yıldır verdikleri büyük mücadelelerle önemli kazanımlar elde etmiş, özgürlüğü ve demokrasiyi kazanmanın koşullarını, fırsatını büyük oranda yakalamanın yanında, Kürt karşıtları da, Kürtleri yok etmek isteyenler de Kürtlerin bu gücü karşısında bir araya gelerek Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesini boğmak istemektedirler. Kürt halkı dünyada hiçbir halkın vermediği kadar bir mücadele verdiği halde, büyük fedakârlıklar yapıp bedeller ödediği halde, başka bir coğrafyada on defa özgürlüğünü kazanacak mücadele ve bunun bedellerini ortaya koyduğu halde hala bölge gericiliği Kürt halkının özgür ve demokratik yaşamını tanımamada direnmektedir. İşte bu gerçeklik Kürt halkı üzerinde hala inkâr ve imha tehdidinin, kültürel soykırımın devam ettiğini göstermektedir. Bugün de başta Türk devleti olmak üzere sömürgeci güçler kendi imkânlarını birleştirerek, ekonomik, siyasi, askeri, diplomatik bütün imkânlarını seferber ederek Özgürlük Hareketi'ni boğmak istemektedirler. İşte bu koşullarda Kürt Özgürlük Hareketi'ni ve Kürt halkını başarıya götürecek, her türlü baskı karşısında direnerek mücadele etmesini sağlayacak en temel güç kaynağı, 14 Temmuz direnişçiliğinin yarattığı Kürdistan devriminin ruhu ve tarzıdır. 14 Temmuz ruhu ve tarzıyla direnildiği taktirde dördüncü dönemde de Kürt halkını yenmek, Kürt halkı üzerindeki klasik egemenlik politikalarını yeniden inşa etmek mümkün olmayacaktır. 14 Temmuz direnişçiliği, 14 Temmuz ruhu en zor koşullarda kazanmanın tarzı olarak bu koşullarda da örgütümüzün ve halkımızın en büyük silahı olacaktır. Bugün de 14 Temmuz direnişçiliğinin geliştiği en zor koşullarda olduğu gibi mücadele etme iradesi gösterilir, koşullar ne kadar zor olursa olsun, Önder Apo ve PKK çizgisi doğrultusunda mücadele yürütülürse kesinlikle başarı kazanılacağının bilinmesi gerekir. Bu açıdan 14 Temmuz ruhunun esas alınması şarttır. Bütün kadrolarımız, halkımız 14 Temmuz'daki koşulları göz önüne getirmeli, en zor koşullarda Kemallerin, Hayrilerin, Akiflerin, Ali Çiçeklerin gerçekleştirdiği büyük ölüm orucunun nasıl başarıya ulaştığını hatırlamalıdır. 14 Temmuz şahsında zindan direnişçiliği hatırlanırsa, nefes almanın bile imkânsız olduğu, direnmek için hiçbir imkânın bulunmadığı koşullarda 12 Eylül faşizmine karşı böyle büyük bir direniş gösterilmişse, 12 Eylül faşizmi 14 Temmuz direnişçiliği şahsında yenilgiye uğratılmışsa, bugün Türk devleti başta olmak üzere inkârcı sömürgeci güçler rahatlıkla yenilgiye uğratılabilir. 14 Temmuz direnişinin olduğu yerde ne içeride ne de dışarıda imkânlar bulunmaktadır. Buna rağmen, imkânsızlıklara rağmen mücadelemiz bu noktaya gelmişse, bugün fedai bir halk gerçekliği, büyük bir tecrübeye sahip PKK gerçeği, fedaice direnen bir gerilla gerçeğinin bulunduğu ortamda kaybetmeyi bırakalım, zaferden başka bir seçenek düşünülmemelidir.

14 Temmuz direnişçileri başardıysa biz de başarabiliriz

Kemal Pir 1982'de ölüm orucunun içinde, o zor koşullarda *"bu devlete bir kazık çaktık çıkarabilirse çıkarsın"* demiştir. 14 Temmuz direniş döneminde bu söz söylenmiştir. O günkü koşullarda bırakalım bu kadar örgütlenmenin olması, gerillanın varlığı, büyük ve direnen halk gerçeğinin bulunması bir yana, aksine 12 Eylül faşizmi kılıcını çekmiş Kürdistan'ı bir bütün olarak zindan haline getirmiş ağır bir faşist egemenlik kurmuş durumdadır. Eğer bu koşullarda zindan direnişçiliği başarılı olmuşsa, yine bu koşullarda Önder Apo ve PKK büyük bir irade ve kararlılıkla 15 Ağustos Hamlesi'ni başlatıp diriliş devrimini gerçekleştirmişse ve bugüne kadar bütün zorluklara rağmen, uluslararası komploya rağmen bu mücadele çok büyük başarılar elde

etmişse, bugünkü koşullarda Kürt halkı hayli hayli başarı elde edebilir.

Bu nedenle dördüncü dönemde ister dağda olsun, ister şehirlerde olsun, ister yurtdışında olsun mücadele eden bütün örgütümüz, bütün kadrolarımız 14 Temmuz ruhunun, Kürdistan devrim tarzının geçmişte yarattığı büyük başarıları göz önüne getirmelidir. 14 Temmuz direnişçiliğinin yarattığı Kürdistan devriminin tarzının ne olduğunu bilince çıkararak Kürdistan'da ancak bu devrimci tarzla başarılı olacağını bilerek hiçbir gerekçeye sığınmadan her yerde mücadeleyi geliştirebilir ve başarılı olabilir. Kaldı ki böyle bir başarının gerçekleşmesine imkân veren ayağa kalkmış bir Kürdistan halk gerçekliği vardır. Demokratik devrim, ulusal devrim, sosyal devrim, kültürel devrim gerçekleştirmiş bir toplum vardır. Bu toplum artık her türlü mücadeleyi örgütlenerek başarıya götürebilecek bir demokratik toplum gerçeğine ulaşmıştır. Bu açıdan koşullar ne kadar zor olursa olsun 14 Temmuz ruhu bu dönemde de mutlaka Hareketimizi başarıya ulaştıracaktır. 14 Temmuz'un bugünkü anlamı ancak direniş ruhu, kendi gücümüz ve mücadelemizle ortaya çıkar. Ve gerçekleştirmek istediğimiz demokratik özerklik rahatlıkla somutlaşabilir. Demokratik Türkiye, Özgür Kürdistan 14 Temmuz temelinde yürütülecek mücadeleyle mutlaka gerçekleştirilir.

***Serxwebûn**: PKK tarihi ve 14 Temmuz direnişçiliğinde Kemal Pir kişiliğinin öneminden söz ediyorsunuz. Kemal Pir'leşme nedir ve dördüncü dönemde Kemal Pir direnişçiliği nasıl hayata geçirilmelidir?*

- Kemal Pir bütün devrimci hayatında kelimenin gerçek anlamıyla tam bir dava adamı, örnek bir devrimci olmuştur. Devrimci karakteri, ilk bakıldığında bile çarpıcı bir biçimde görülen bir kişiliktir. Devrimci olmanın bütün özelliklerini önemli oranda kendinde somutlaştırmıştır. Tabii ki devrim demek halka dayanarak yapılan bir eylemdir. Devrimler halkın gücüyle gerçekleştirilir. Bu yönüyle Kemal Pir, halkçı devrimciliğini kendisinde çok büyük oranda somutlaştırmış kişiliktir. Onu görüp de etkilenmeyen hiç kimse olamaz. Kemal Pir yaşlıyı da, orta yaşlısını da, gencini de, kadını da, çocuğu da etkilerdi. Kemal Pir her şeyden önce inançlı bir insan olarak ve bu büyük inancını dışa yansıtarak daha ilk başta konuştuğu herkese güven veren bir devrimcidir. Kemal Pir'i tanıyan herkes O'na inanır, O'nun verdiği sözle eyleminin bir olacağını rahatlıkla görür. O'ndaki o inanca, o inancın yarattığı coşkuya, o inancın yarattığı heyecana, o inancın yarattığı enerjiye saygı duyar. O'nun şahsında bırakalım arkadaşları, dostları, ezilenleri, O'nu gören düşmanlar bile saygılı olmak zorunda kalır. Kemal Pir kişiliğini görüp de saygı duymamak mümkün değildir. Adanmış kişiliğiyle bu halka adanmışlığın en yükseğini ortaya koyarak, verdiği sözü sonuna kadar yerine getirecek bir kişi olma özelliğini gösteren, gerçekten de devrimci hareketlerde mutlaka bulunması gereken bir kişiliktir. Devrimci hareketlerde Kemal Pir gibi bir kişilik bulunmuyorsa, Kemal Pir gibi kişilikler yoksa, o devrim kesinlikle eksiklikler yaşar. Kemal Pir kişiliği ve karakteri bulunmayan devrimlerin başarı şansı da yoktur.

Kemal Pir her şeyden önce inançlıdır. Kendisini bir düşünce adamı, bir dava adamı yapan özelliğe sahiptir. Bu yönüyle saçından tırnağına kadar bütünlüğü olan, sistematiği olan bir düşünce yapısına, bir kişilik yapısına, bir davranış yapısına sahiptir. Bu açıdan bir çiğlik yoktur. Genç yaşında bu olgunluğu ortaya koymuştur. En başta ideolojik ve düşünce olarak yarattığı bu güçle baştan zafer kazanan kişiliği oluşturmuştur. Bütün başarıların temelinde ideoloji ve inanç varsa, Kemal Pir yoldaş ideolojik derinliği ve inancıyla daha baştan zafer ve başarı kazanan bir kişilik olarak kendisini şekillendirmiştir.

> "Kemal Pir'in bulunduğu her yerde tartışma vardır, örgütlenme vardır, insanları etkileme vardır, hareketlilik vardır. Kemal Pir kişiliğini görüp de saygı duymamak mümkün değildir. Halka adanmışlığın en yükseğini ortaya koyarak, verdiği sözü sonuna kadar yerine getirecek bir kişi olma özelliğini gösteren, gerçekten de devrimci hareketlerde mutlaka bulunması gereken bir kişilikti"

Yine Kemal Pir örgütçüdür, halkçıdır. Sürekli insanları etkiler, örgütler. Bu yönüyle Kemal Pir'in etkileme gücü de, örgütleme gücü de çok yüksektir. İnancını, düşüncesini en başta da halkı, gençliği etkileyerek, örgütleyerek anlamlı kılmıştır. Bu yönüyle sadece söz söyleyen, düşünen bir kişilik değil, sözü ile pratiğini hemen harekete geçiren, sözü kadar her zaman pratiği olan; inancıyla, sözüyle pratiği arasına hiçbir zaman mesafe koymayan, O inancını ve sözünü mutlaka örgüte dönüştüren; toplumu etkileyerek bir gençlik çevresi, bir işçi çevresi, bir halk çevresi yaratan bir gerçekliği ifade etmektedir. Kemal Pir'in böyle bir karakteri de olduğu kesindir.

Kemal Pir'in olduğu her yerde örgüt de vardır

Diğer taraftan Kemal Pir; düşünmesini, örgütlenmesini ve eylem yapmasını iç içe gerçekleştiren bir kişiliktir. Kemal Pir'de düşünmek, örgütlemek ve eylem yapmak neredeyse iç içe geçmiştir. Bu yönüyle sürekli düşünen, kendini eğiten ve bununla beraber arada hiçbir kopukluk bırakmadan halkı örgütleyen, kendisini güçlü bir örgüt adamı yapan bu düşünce ve örgüt gücüyle derhal toplumu harekete geçiren, gençliği harekete geçiren bir devrim adamıdır, bir eylem adamıdır. Kemal'in en önemli özelliği eylem adamı olarak bilinmesidir. Düşünmeyi, örgütlenmeyi eylemden hiçbir zaman kopuk ele almazdı.

Kemal Pir'in bulunduğu her yerde tartışma vardır, örgütlenme vardır, insanları etkileme vardır, eylem vardır, hareketlilik vardır. Kemal Pir'in en fazla çalıştığı, emek verdiği yerlerden biri de Suruç'tur. Mücadelenin ilk örgütlendiği yıllarda Antep ve Urfa önemli bir merkezdir. Kemal Pir Antep'ten Urfa'ya, Urfa'dan Antep'e giderken bu yolu her kullandığında Suruç'a gider, Suruç'taki gençlerle ilgilenir, onlarla konuşur, tartışır ve oraya kendi devrimci ruhunu ve hareketliliğini, eylemci karakterini yansıtır. Bu açıdan Suruçlular Kemal Pir'le bir araya geldiklerinde *"sanki devrimin birkaç gün içinde gerçekleşebileceğini, kısa sürede büyük eylemlerin başlayabileceğini hissederdik, bir bütün olarak hepimizde devrimci ruh, heyecan oluşurdu"* diyerek Kemal Pir'in karakterini ortaya koymuşlardır. Yine bunu söyleyen, Kemal Pir'le tanışmış ilk Suruçlu devrimciler, sempatizanlar, *"Kemal Pir gittikten sonra yavaş yavaş bizde de heyecan, hareketlilik zayıflardı"* biçiminde o dönemi anlatırken, Kemal'in nasıl bir kişilik olduğunu gittiği yeri nasıl hareketlendirdiğini de veciz biçimde ortaya koymuşlardır. Bugün Suruç'ta büyük bir yurtseverlik ve Özgürlük Hareketi'ne büyük bir katılım varsa bunda Kemal Pir yoldaşın büyük emeği, çabası ve katkısı vardır.

Kemal Pir, on kişilik bir devrimciden yüz kişilik bir devrimci enerji ortaya çıkarır. Yüz kişilik bir devrimci gruptan bin kişilik, hatta daha fazla bir enerji ve mücadele gücü ortaya çıkarabilir. Örneğin, Kemal Pir bir taburu bir tugay kadar savaştırabilirdi. O'nun emrindeki bir tabur bir tugay kadar savaşırdı. O'nun emrindeki hiçbir savaşçı, hiçbir komutan kendisine güvensiz olmazdı. O'nunla yaşayan, mücadele eden komutan ya da savaşçı her şeyi başaracağına ve mutlaka zafer kazanacağına inanan bir ruh haliyle mücadele içinde olurdu. Kemal Pir kişiliğinden eylemine, sözüne, konuşmasına kadar bir moral deposu gibidir. Saçından tırnağına kadar, konuşmasından hareketine kadar moral veren bir devrimcidir. Zindanda en zor koşullarda tutsaklar Kemal Pir'in sözünü duyduğunda, sesini işittiğinde moral kazanır, acıyı unuturlardı. Kemal Pir'in konuşması, sözleri, duruşu her türlü baskıyı, zulmü, acıyı unutturduğu gibi devrimci bir heyecan yaratır, bu acının, bu zulmün mutlaka bir gün yıkılacağına dair inanç ortaya çıkarırdı. Bu açıdan Kemal Pir devrimciliği her dönem için Kürdistan devrimcilerine, Kürt halkına ihtiyaç duyulan örnek bir devrimciliktir.

Partinin ilk ortaya çıkışında, gençliğin örgütlendirilmesinde, eylem gücünün açığa çıkarılmasında kesinlikle Kemal Pir yoldaşın büyük bir etkisi vardır. O insanlarda militan ruhu yarattığı gibi, eyleme, harekete geçiren bir devrimciydi. Bu yönüyle Apocuların çıkar çıkmaz etkili olması, gençliği örgütlemesi ve yine her türlü faşist saldırıya karşı devrimci duruşla, direnişle, militanlıkla cevap verilmesinde Kemal Pir'in duruşunun etkisinin kesinlikle büyük rolü vardır. Bir yönüyle Önder Apo'nun düşüncesini, ideolojisini, bu yaşam mücadelesi ve felsefesinin ruhunu toplumsallaştıran, bireylerde harekete geçiren, eyleme geçiren en önemli yoldaş olmuştur. Bu açıdan Önder Apo Kemal Pir ve Hayri'den söz ederken *"onlar en iyi anlayanlardı"* demesi bu gerçeği ifade etmektedir.

Apo'cu Hareketin yükselişinde, başarısında, her alanda etkili hale gelmesinde Kemal Pir'in büyük payı vardır. Kemal'in gidip de bir ay kaldığı o yer mutlaka Apo'cu Hareketin örgütlendiği ve etkili bir mücadele içine girdiği alan haline gelmiştir.

Yaşamı uğruna ölecek kadar seviyorum

14 Temmuz direnişçiliğinin başarıya ulaşmasında Kemal Pir ile Hayri Durmuş yoldaşların büyük payı vardır. Hayri Durmuş yoldaşla Kemal Pir farklı özelliklere sahip yoldaşlardı. Kuşkusuz her ikisi de büyük Apoculardı, büyük önderlerdi, büyük devrimcilerdi, büyük dava adamlarıydı. Sarsılmaz irade sahipleriydi. Ama duruşlarında farklılıklar vardı. Hayri sakin, durgun, soğukkanlı iken, Kemal Pir coşkulu ve oldukça hareketli bir yoldaşımızdı. Hayri, harekete geçerken düşünen, tartışan, hata yapmamaya özen gösteren ve bu bakımdan çok boyutlu düşünen bir arkadaşımızdı. O yönüyle sözüne değer verilir, mutlaka söylediği sözün önemi düşünülür, büyük düşünerek, tartışarak karar verdiğine inanılırdı. Böyle bir arkadaştı. Bu yönüyle 14 Temmuz direnişinin esas Önderi, yürütücüsü durumundaydı. Zaten Kemal Pir 1981'de yürütülen direniş başarısız olduktan sonra *"bir daha birinci kişi olmam"* demişti. Çünkü o direnişte esas sorumluluk ona aittir. Ama Esat Oktay'a da, herkese de söylediği şu olmuştur: *"Direnişe bir kişi başlarsa, ikincisi ben olurum."* Nitekim Hayri 14 Temmuz'da direnişi başlatır başlatmaz hemen arkasından Kemal Pir de söz almış ve kendisinin de ölüm orucuna katıldığını ilan etmiştir.

Kemal Pir'in ölüm orucunda bulunması ölüm orucunun başından sonuna coşkulu biçimde yürütülmesini de beraberinde getirmiştir. Kemal Pir'in ölüm orucunda bulunması bu eylemin ölümle sonuçlanan değil de, büyük zaferle sonuçlanan bir eylem olarak yürütülmesini beraberinde getirmiştir. Kemal Pir'in ölüm orucu içinde *"oh be özgürlük ne kadar güzelmiş"* söylemi bütün arkadaşların ruh halini dile getirmiştir. *"Yaşamı uğruna ölecek kadar seviyorum"* diyerek de yaşam ve mücadele felsefesini en veciz biçimde ortaya koymuştur. Uğruna ölecek bir yaşam isteyen, uğruna ölünmeyecek her yaşamı yaşam olarak kabul etmeyen büyük bir devrimci, büyük bir felsefeci. Dünyaya bakışının tüm insanlığın değerlerini içermesi 14 Temmuz direnişçiliğine daha büyük anlam katmıştır. Bugün de Kemal Pir direnişçiliği dördüncü döneme çok büyük katkı sağlar. Dördüncü dönemin başarısı Kemal Pir direnişçiliğiyle onun düşünmeyi, eğitimi, örgütlenmeyi ve eylemi iç içe yürütme tarzıyla mümkündür. Eğitim örgütlenme ve eylem iç içe yürütülerek ancak dördüncü dönem karşılanabilir.

***Serxwebûn**: Şu anda zindanlarda binlerce tutsak var. Bunlar yeni dönemde nasıl direniş göstermeli ve kendilerinde Kemal Pir kişiliğini nasıl yaratmalıdırlar?*

- 14 Temmuz direnişçiliği ve bunun Kemal Pir'de somutlaşması tamamen hiçbir baskıyı kabul etmeyen, hiçbir zulmü kabul etmeyen, devrimciliği ve kişiliğin onurunu her koşulda koruyan ve eylemiyle de büyük siyasal sonuçlar yaratan bir devrimciliktir. 14 Temmuz direnişçiliği de, Kemal Pir direnişçiliği de büyük siyasal sonuçlar yaratan karaktere sahiptir. 14 Temmuz direnişçiliği kesinlikle önüne koyduğu hedefleri kat kat aşan büyük siyasal sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Kemal Pir'in de her eylemi ve duruşu kesinlikle çok yoğun bir siyasal mesaj ve sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Şu anda da siyasal mücadele Kürdistan tarihinde hiçbir dönemde olmadığı kadar yoğunlaşmıştır. Kürt Özgürlük Hareketi'yle ve onun etkisindeki tüm siyasal mücadelelerle sömürgeci güçler, ulus-

lararası güçlerle arasındaki siyasal mücadele kıyasıya sürmektedir. Zaten birçok çevre "PKK siyasallaşıyor, siyasal bir güç haline geldi, siyaseti yönlendiriyor" diyerek bir gerçekliği ifade etmektedir. Bu gerçeklik ortamında zindanlarda yatan binlerce tutsağın da bu gerçeklikle bütünleşmesi gerekiyor. Zaten mevcut durumda zindanlarda yatanların çoğunluğu siyasal mücadele içinde zindanlara düşenlerdir. Bu yönüyle mutlaka siyasal mücadelenin bir parçası olmalıdırlar. Siyasal mücadeleye kendi duruşlarıyla ve tutumlarıyla müdahale eden ve etkide bulunan bir direniş çizgisini ortaya çıkarmaları gerekir. Kesinlikle eylemleri tamamen siyasal karakterli olmalıdır. Siyasal sonuçları olan bir direniş olmalıdır. O açıdan şu andaki mevcut sessizlik doğru değildir. Türkiye'de ve Kürdistan'da büyük bir siyasal mücadele vardır. Neredeyse her söz, her eylem, her duruş siyasallaşmıştır. Ve Kürdistan'da siyasallaşmayan hiçbir şey kalmamıştır. Bu koşullarda zindanlarda bulunan binlerce tutsak mutlaka 14 Temmuz ruhuyla bir siyasallaşma içinde olmalıdır. Nasıl ki 14 Temmuz direnişçiliği 12 yeterince yapıldığı söylenemez. Zindandaki tutsaklar Türk devletinin bu politik yaklaşımını, 12 Eylül faşist döneminde bile olmayan bu yaklaşımını kabul etmemelidirler.

Buna karşı zengin mücadele yöntemleriyle "dur" demeli ve ne bu tutuklamaları ne de mahkemeyi tanımayacaklarını ortaya koymalıdırlar. Kuşkusuz mahkemelerde savunma yapmalıdırlar. Mahkemeleri tanımama derken; Türk hukukunu, Türk hukuk sistemini tanımama, bunun Kürt karşıtı olduğunu ve bu mahkemelerinde hiçbir temeli olmadığını sadece Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesini geriletmek için tutuklamaların yapıldığını, yine bu tutuklamaların AKP'nin Kürt Özgürlük Hareketi'ni tasfiye etme politikası önündeki engelleri kaldırmak için gerçekleştirildiğini ortaya koymaları gerekiyor. Kesinlikle 14 Nisan tutuklamaları, DTP'nin kapatılması ve daha sonra belediye başkanları ve siyasetçilerin tutuklanmasının nedeni öngördükleri tasfiye politikası önündeki engelleri kaldırmak içindir. Yani ortada açılım maçılım yoktur. Açılım kod adını verdikleri bir tasfiye politikası vardır. Kürt Özgürlük Mücadelesi Kürt halkının özgürlük ve demokratik yaşamını Türkiye'ye kabul ettirme mücadelesi yürütürken, Türk devleti de Kürt Özgürlük Hareketi'ni tasfiye etme, ortadan kaldırma ve bu temelde de Kürtler üzerindeki siyasi egemenliği ve yine kültürel soykırımı yeniden yeni koşullarda kurma çabası içerisindedir. Bir nevi gelecek on yılları, yüzyılı belirleyecek bir mücadele sürecine girilmiştir. Bu açıdan zindanlardaki PKK'li ve PAJK'lı tutsaklar mutlaka bu siyasal mücadeleye direnişleriyle müdahale etmelidirler. Bu sadece zindan koşullarının zorluğuna, sıkıntısına karşı olmamalıdır. Düşmanın Kürt Özgürlük Hareketi'ni tasfiye politikasını boşa çıkaran ve bu konuda halkın mücadelesine zindan cephesinden güç veren bir direniş çizgisi ortaya koymalıdırlar. Eğer zindandaki PKK'li tutsaklar, PAJK'lı tutsaklar ve sempatizanlar bu direniş çizgisini güçlü biçimde ortaya koyarlarsa, bunların etrafında tüm Kürt yurtseverleri, Kürt demokratları da Türk devletinin Kürt Özgürlük Hareketi'ni tasfiye etme, bu temelde Kürt halkı üzerinde yeniden, yeni koşullarda bir kölelik sistemi kurma politikalarını, çabalarını boşa çıkarmada rollerini oynayabilirler.

Eylül karanlığında, Kürt Özgürlük Hareketi'nin en zor koşullarında sürece müdahale ederek çok önemli siyasal etkiler, sonuçlar ortaya çıkardıysa, bugünkü tutsaklar da böyle bir sorumluluğu yüklenmelidirler.

Örneğin KCK tutuklamaları vardır. Bunların siyasal süreci etkileme duruşu değil de, mevcut durumlarıyla seyretme durumundadırlar. Bir yıldan fazladır mahkemeye çıkarılmadıkları halde, iddianame verilmediği halde bu süreci hızlandıracak, bu sürece müdahale edecek bunu protesto edecek çok güçlü eylemler yapamamışlardır. Yine KCK operasyonları kesinlikle gayri meşrudur. Hiçbir temeli yoktur. Tamamen siyasal nedenlerle tutuklanmışlardır. Türk hukuku, faşist hukuk çerçevesinde bile tutuklanmalarına gerekçe olacak hiçbir delil yoktur. Gerçek buyken bunun protesto ve teşhir edilmemesi bir eksikliktir. Neredeyse bu tutuklamalar kabul edilir bir nitelik kazanmıştır. Kuşkusuz sadece zindandaki tutsaklara bunun sorumluluğunu yüklemek mümkün değildir. Ama başından beri mücadele daha fazla yükseltilerek bu KCK operasyonlarının meşruiyeti ortadan kaldırılmalıydı. Meşru olmayan bir tutuklama ve dava konumuna düşürülmeliydi. Kesinlikle görev buydu. Ancak bunun Kürt demokratik hareketini bu tasfiye politikası önünde engel gördükleri için bu saldırılar gerçekleşmiştir. Bu da tüm gerekçeler, deliller bu gerçeği örten kılıflardır. Bu açıdan bu tutuklamaların faşist karakterinin, siyasi karakterinin ortaya konulması gerekmektedir. Bu tutuklamalar soğuk savaş sürecinde Mac Cartey dönemindeki tutuklamaların aynısıdır. Nasıl ki o dönemde ABD'de iktidar tüm muhaliflerini Sovyetler Birliği'nin ajanı olarak tutuklayarak Amerika halkının demokrasi mücadelesinin, özgürlük mücadelesini önlemeye çalışmışsa, ABD içinde kendilerine göre pürüz olan sesleri ortadan kaldırmaya çalışmışsa, KCK tutuklamaları da aynı amaçla yapılmıştır.

Zindanlar 14 Temmuz direnişçiliğini ortaya koymalı

Kuşkusuz sadece KCK davasından tutuklu siyasetçiler yoktur. Kürt Özgürlük Hareketi içinde yer alıp çatışmalarda yakalananlar, örgütlenme içinde ve eylem içinde yakalanan Hareketin kadroları ve sempatizanları da bulunmaktadır. Bunların da böyle bir mücadele döneminde 14 Temmuz ruhuyla mutlaka direnişçi karakterlerini ortaya koymaları gerekir. Bugün Türkiye'de kıran kırana bir mücadele larda bir kölelik sistemi kurma politikalarını, çabalarını boşa çıkarmada rollerini oynayabilirler.

Tam da bugün zindanlarda Kemal Pir direnişçiliğinin, kişiliğinin ortaya konulması gerekir. Kemal Pir ve Hayri direnişçiliği hareketin en zorlu ve sıkıntılı döneminde fedaice bir duruş ortaya koyarak hem ideolojik, hem örgütsel, hem siyasi, hem askeri sonuçları olan bir eylem gerçekleştirmişlerse; Önder Apo'ya, harekete, yoldaşlarına, halka en büyük katkıyı, desteği vermişlerse, bugün zindandaki PKK'li ve PAJK'lı tutsaklara düşen görevde bu çerçevededir. Önder Apo'ya yoldaşlık, PKK ve PAJK kadrosu olmanın, halkın evlatları olmanın tam da gösterileceği zamandır. Böyle bir direnişçi yaklaşım kuşkusuz halkın özgürlük ve demokrasi mücadelesine büyük bir güç ve destek verecektir. 14 Temmuz direnişçiliği 1980 sonrası ortaya çıkan mülteciliğe, kaçkınlığa ve teslimiyetçiliğe "dur" diyerek ülkeye dönüş, mücadeleyi yükseltme çağrısı olmuşsa ve bu direniş çağrısı Kürt halkının özgürlük tarihine büyük bir etkide bulunmuşsa, bugün de zindan direnişçiliği Kemal Pir çizgisinin yeniden pratikleşmesi çerçevesinde bütün Kürt halkını mücadeleye sevk etmede etkili olabilir. Mücadeleyi geriye çekmek isteyen, geriye çeken her türlü eğilime karşı Önder Apo çizgisindeki yoldaşlığın somut biçimde pratikleşmesini gerçekleştirebilirler.

***Serxwebûn**: Amed Zindan Direnişi üzerine özellikle son dönemde birçok belgesel, dizi vb. yapıldı. Yine Amed Zindanı'nın müze yapılmasına ilişkin çalışmalar var. 12 Eylül zihniyetini yaşatan ve sürdürücüsü olan AKP böyle bir tartışmayla direnişin özünü mü saptırıyor. Direnişte yer almış biri olarak bugünkü tartışmaları nasıl değerlendiriyorsunuz?*

- Amed Zindanı denilince 12 Eylül faşizminde tutsaklara yapılan işkenceler, örneği görülmemiş vahşi uygulamalar ve buna karşı gösterilen görkemli direniş akla gelmektedir. Böyle büyük bir direnişin öyküsü de, romanı da, türküsü de, şiiri de, sineması da, belgeseli de, dizi filmi de olmalıdır. Hatta Amed Zindanı'na ilişkin birkaç film, birkaç kitap değil onlarca sanat eseri ortaya çıkarılabilir. Amed Zindanı siyasal, sosyal, kültürel, duygu boyutuyla, toplumsal özellikleriyle, insani özellikleriyle birçok romana şiire, öyküye, tiyatroya konu olacak kapsamda ve zenginliktedir. Bu açıdan edebiyatçıların, şairlerin, yönetmenlerin, sanatçıların bu konuyla ilgilenmesi iyidir, değerlidir. Değer vermek ve teşvik etmek gerekmektedir. Ancak şu anda Amed Zindanı'na yönelik ortaya çıkan eserlerle Amed Zindanı'nın özüne ve ruhuna uygun olmayan bunu bütünlüklü ele almayan, bunun temel özelliklerine saygı göstermeyen, içini boşaltan farklı bir algılama ortaya çıkarmayı hedefleyen bir çaba söz konusudur. Kuşkusuz iyi niyetli çabalar da olabilir. Amed Zindanı'ndaki zulmü ve direnişi işlemek ve bu konuda katkı sunmak isteyen insanlarımız da vardır. Fakat "Bu Kalp Seni Unutur mu" dizi filmi vb. örneklerde görüldüğü gibi böyle büyük bir direnişi ve tarihi bir olguyu bir rant kapısı, bir geçim kapısı olarak kendine göre ele alma, kendine göre bir algı oluşturma alanı olarak görmeleri, esas gerçeğine saygı duymamaları nedeniyle kabul edilemez. Bu yönüyle bir çarpıtmayı ifade etmektedir. Bazı yönleriyle sanki kimi eller Amed Zindan tarihini farklı ele alma, farklı yansıtma, farklı algılama yaratma amacıyla bunları teşvik etmiştir. Ya da bu tür çalışmaların içine sızarak kendilerinin yaratmak istediği algıyı ortaya çıkarmak çabası içindedirler.

> "Zindandaki PKK'li tutsaklar, PAJK'lı tutsaklar ve sempatizanlar bu direniş çizgisini güçlü biçimde ortaya koyarlarsa, bunların etrafında tüm Kürt yurtseverleri, Kürt demokratları da Türk devletinin Kürt Özgürlük Hareketi'ni tasfiye etme, bu temelde Kürt halkı üzerinde yeniden, yeni koşullarda bir kölelik sistemi kurma politikalarını, çabalarını boşa çıkarmada rollerini oynayabilirler"

Amed Zindanını unutulmaz kılan direniştir

Her şeyden önce şunu belirteyim ki, Amed Zindanı'nı sadece işkencelerin yapıldığı bir mekân ve yer olarak göstermek Amed Zindanı'na yapılacak en büyük haksızlıktır. Kuşkusuz Amed Zindanı'nda dünyada görülmemiş insanlık dışı işkenceler yapılmıştır, zulüm yapılmıştır, baskı yapılmıştır. Bunlar doğrudur. Ama en başta bunların neden yapıldığının ortaya konulması gerekiyor. Sadece yapanlar vahşiydi, işkenceciydi, faşistti. İşkence yapmaktan, zulüm yapmaktan zevk alıyorlardı denilemez. Sadece klasik olarak bütün diktatörlerin yaptığı gibi sindirmek, susturmak işte otoritesini kurmak için yapıldığını söylemek böyle göstermek bile doğru değildir. Bu işkenceler bilinçli yapılmıştır. Ve bir amaç için bir konsept dahilinde adım adım uygulanmıştır. Her şeyden önce bunun bilinmesi gerekir. Amed Zindanı'nda yapılan işkencelerle en başta PKK'nin, Özgürlük Hareketi'nin Kürdistan topraklarına attığı özgürlük tohumlarının kökünü kazımak hedeflenmiştir. Tutsaklar şahsında PKK ve Kürt halkının özgürlük umudu zindanların betonlarına gömülmek istenmiştir. "Türk devletine direnilemez, Türk kimliği içinde erime, Kürdistan'ın Türk uluslaşma alanının bir parçası olma durumuna karşı konulamaz. Kürtler Türkleşecektir. Kürdistan da Türk uluslaşmasının yayılma alanı olacaktır. Buna karşı çıkmak Türkiye'de en büyük suçu işlemektir." mesajı verilmek istenmiştir. İşte PKK öncülüğünde Kürt Özgürlük Hareketi bu suçu işlediği için bu konuda Türkiye'nin siyasi egemenliğini sarstığı için, yürüttüğü kültürel soykırımı tehlikeye soktuğu için Amed Zindanı'nda çok ağır işkenceler yaparak PKK'nin kökünü kazımak ve itiraz edenleri tümüyle ezip, susturmak istemişlerdir.

Amed Zindanları'nda Kürt reformist, milliyetçi gruplar da bulunuyordu. Yine Türk solundan gruplar da vardı. Ama sayıları sınırlıydı. PKK tutsaklarının sayısı onların toplamından çok fazlaydı. 15 örgüt varsa, bu 15 örgütün toplamından daha fazla Amed Zindanları'nda PKK'li tutsaklar, sempatizanlar ve taraftarları bulunuyordu. 12 Eylül'den önce Demirel'in bizzat Apocularla ilgilendiği, PKK'nin mücadelesini takip ettiği gelen raporlar çerçevesinde değerlendirme yaptıkları bilinmektedir. 12 Eylül darbesinin yapılmasındaki en temel etkenlerden biri hatta birincisi PKK öncülüğündeki özgürlük mücadelesidir. Türkiye'deki devrimci hareket, sol da bu darbenin gerçekleşmesinde önemli bir etkendir. Bir taraftan Türkiye solunun, sosyalistlerin, devrimcilerin, emekçilerin mücadelesi sistemi sarsarken, diğer taraftan PKK öncülüğündeki Kürt halkının özgürlük mücadelesi Türkiye'nin temel siyaset felsefesini, Türkiye devletinin temel sistemini tehdit etmektedir. İşte bu nedenle Amed Zindanları'nda PKK'li tutsaklar üzerinde görülmedik bir işkence, baskı gerçekleşmiştir. Diğer tutsaklar da bu baskılardan nasibini almıştır. Bırakalım bu tutsakları, devletin yanında yer almış Mustafa Arısoğlu gibi ve yine PKK'ye karşı savaşmış Celal Bucak gibiler de tutuklanmış, cezaevine atılmıştır. Nasıl ki Mamak'ta MHP'lilere ve sol, sosyalistlere yapılan muameleler benzerse Diyarbakır cezaevinde de bu tür uygulamalar olmuştur. Ama bu durum darbenin esas

hedefinin Türkiye'deki sol ve sosyalistler olduğu, Kürdistan'da da PKK olduğu gerçeğini değiştirmez. Bu yönüyle baskılara neden olan PKK gerçeğini görmeden bu baskıları izah etmek, hatta PKK'ye küfrederek, PKK'ye hakaret ederek, PKK'nin ne kadar kötü olduğunu, nasıl ortadan kaldırılması ve tasfiye edilmesi gerektiğini söyleyerek Amed Zindanı'nda yapılmış işkenceler üzerine filimler, diziler yapmak kadar utanmazca bir şey olamaz. Hem "baskılar şöyledir, kötü" diyeceksiniz hem de bu baskıların hedefindeki PKK'yi ya da PKK'yi tasfiye etmek için bu baskıların yapıldığı gerçeğini bir tarafa bırakacaksınız. Bu ahlaksızlıktır. Ne siyasal ahlaka, ne aydın ahlakına, ne de sanatçı ahlakına sığan bir tutumdur. Bizim bunları kabul etmemiz mümkün değildir. Öte yandan Amed Zindanı'nı

> "Amed Zindanı'nı zindan yapan, tarihe geçmesini sağlayan, orada yaşanan direnişlerdir. Eğer o direnişler olmasaydı, kesinlikle Amed Zindanı Kürt halkının gözünde bu kadar değerli olmazdı. Zaten herkesi teslim alacaklardı, çoğunu itirafçı yapacaklardı. Böylelikle Amed Zindanı teslim olmanın, itirafçılığın sembolü haline getirilecekti"

bu kadar bilinen bir mekân haline getiren orada yürütülen direniştir.

Direniş olmasaydı Evren kahraman olurdu

Bu direnişler olmasaydı, bu direnişlerle bu zulüm düzeni teşhir edilmeseydi, bu direnişler temelinde 12 Eylül rejimi ve onun uygulamaları teşhir edilmeseydi, yenilgiye uğratılmasaydı Amed Zindanı da, işkenceleri de bu kadar işlenmezdi. Hatta unutulup giderdi. Kenan Evren büyük kahraman olurdu. Yaptığı uygulamalarda kötülükleri ortadan kaldıran uygulamalar, alkışlanması gereken uygulamalar olarak tarihe geçerdi. Kürt Özgürlük Hareketi mücadele yürütmeseydi, Türkiye Kürdistan üzerindeki egemenliğini ve soykırımını 1980'lerden sonrada rahatlıkla sürdürebilseydi, kesinlikle Kenan Evren kahraman olacaktı. Vatanı bölücülerden kurtaran en büyük lider olacaktı. Ama ne var ki Hareketimiz, 12 Eylül liderinin kahraman olmasına ve 12 Eylül rejiminin de sürmesine direnişiyle müsaade etmemiştir. Bunu ilk boşa çıkaran, 12 Eylül'ü yenilgiye uğratan ve direnişleri teşvik eden zindan direnişçiliğidir. Ve zindan direnişçiliği temelinde yükselen 15 Ağustos Atılımı'dır. Kürt Özgürlük Hareketi'nin özgürlük ve demokrasi mücadelesidir. Bu mücadele 12 Eylül rejiminin bütün uygulamalarını teşhir etmiştir. Sadece içeride değil, dışarıda da teşhir etmiştir. Bu gerçekler görülmeden bu büyük direnişler ortaya konulmadan sadece Amed Zindanı'ndaki işkencelerden söz etmek işte "şu kadar zulüm yapılmıştır, şu kadar baskı yapılmıştır" demek çok fazla anlamlı değildir. Kürtlere "siz bu kadar işkence gördünüz. Şu kadar kötülük ve baskı gördünüz" demek Kürt halkına saygı da değildir. Kürt halkı gibi köleleştirilmiş ve egemenlik altında olan bir toplum için en başta da bu zulme karşı direnişçiliğin ortaya konulması gerekir. "Size karşı baskı yapıldı, zulüm yapıldı ama siz de direndiniz. Sizin gençleriniz, sizin örgütleriniz, sizin siyasi temsilcileriniz direndi" demek gerekmektedir. Kürtlerde yaratılması gereken en temel bilinç budur.

Hele hele özgürlüğü ve demokrasisi olmayan; özgür yaşamı elinden alınmış; kimliği, dili, kültürü inkâr edilmiş; yok olmayla karşı karşıya kalan halka sadece şu kadar baskı gördün demek bu halkı, bu halk için esas gerekli olan direnişçiliği; bu zulmü, bu baskıyı, bu inkârı ortadan kaldıran direnişçiliği gözden uzak tutmaktır. Kürt halkı binlerce yıldır zaten zulüm görüyor. Kürt halkının zulüm görmediği yüzyıl mı olmuştur, on yıllar mı olmuştur? Kürt halkının tarihi zulüm tarihidir. Elli yıl önce de öyledir, yüzyıl öncede öyledir. Ama Amed Zindanı dönemindeki farkı bu defa sadece işkence görmemiştir, zulüm görmemiştir, zulüm ve işkenceye karşı direnen mücadele gerçekliği ortaya çıkmıştır. Direnen Kürt gençliği ortaya çıkmıştır. Direnen militanlar topluluğu ortaya çıkmıştır. Direnen bir parti gerçekliği, direnen bir ulusal demokratik siyaset gerçekliği ortaya çıkmıştır. Diyarbakır Zindanı'na esas karakterini veren de budur. Zaten yeri geldiğinde işte "PKK'yi Diyarbakır Zindanı büyüttü, işkenceler büyüttü" diyerek bu gerçeği ifade ediyorlar. Ama bu gerçeği ifade ederken bile sonradan "işte PKK kötüdür, PKK şöyledir, işte bu işkenceleri yaptırız PKK'yi büyüttünüz" diyerek zindan gerçeğini bir bütün olarak ele almaktan, bu işkenceye yol açan nedenleri, büyük direnişi, işkencelerin hangi amaçla yapıldığını ortaya koymaktan kaçınarak gerçekleri çarpıtmaktadırlar. Bu şekilde, işkencelere direnerek bu işkenceleri teşhir eden ve bu temelde de Kürt halk tarihinde yeni bir dönemi başlatan büyük zindan direnişini, bu direnişi gerçekleştiren PKK öncüler gerçeğini unutturmaktadırlar. Amaç bunları küçümsemektir, değersizleştirmektir, bunları önemsiz hale getirmektir. Bunun kadar Kürt halkına saygısızlık, bunun kadar siyasi ahlaksızlık ve utanmazlık olamaz. Diyarbakır Zindanı'nda direnen büyük şehitlerin yoldaşı olarak, onların şahadetlerine tanık olmuş yoldaşları olarak bizlerin bunu kabul etmesi mümkün değildir. Bu işin sadece bir parçasını ortaya koyan, esas olarak bütünü gözden kaçırmayı hedefleyen, Diyarbakır Zindan direnişinin esas ruhunu, onunla bütünleşmiş ondan koparılamayacak PKK gerçeğini, Önder Apo gerçeğini, PKK militanlar gerçeğini bir tarafa bırakan yaklaşımları ne bizim, ne de halkımızın kabul etmesi mümkün değildir. Halkımız, gençler kesinlikle bu dizilere itibar etmemelidir. Bunları protesto etmelidir. Bu zindanlarda işkence görülmediğini bilmeyen mi var. Bunu açığa çıkaran kim? Bunu açığa çıkaran o diziler değildir. Orada yürütülen direniş gerçeğidir. Direniş gerçeği bu zulmün büyüklüğünü ortaya çıkarmıştır. Teşhir etmiştir. Çünkü o büyük zulüm karşısında o büyük direniş ortaya çıkmıştır. Hiç kimsenin direnemeyeceği denilen yerde PKK militanları büyük direniş çıkararak o işkenceleri anlamsız hale getirmişlerdir. O işkenceleri yapanların bile bunun yanlış olduğunu kabul ettiği bir duruma sokulmuşlardır. Bugün işte "yanlış yapıldı, edildi" deniliyorsa nedeni bu büyük direniştir. Bu işkencelerin hedeflediği, amaçların boşa çıkarılmasıdır. O işkencelerin işe yaramamasıdır. Tam tersine o işkencelerin PKK ve halkımız tarafından daha büyük mücadele gerekçesi haline getirilmesidir. O nedenle bunu teşhir eden, bunun ne kadar ağır olduğunu bütün dünyaya duyuran, ilan eden Kürt Özgürlük Hareketi'dir. Onun zindanlarda yürüttüğü direniştir. Kemal Pir'in, Mazlum'un, Hayri'nin, Akif'in, Ali Çiçek'in, Ferhat'ın, Necmi'nin, Eşref'in, Ali Erek'in ve diğer zindan şehitlerinin duruşudur.

O dizileri yapanlar, "işkence yapanlar kötüdür. Ama Kürtleri Türkleştiren, Kürdistan'ı Türk ulusal yayılım alanı haline getiren, Kürtlerin anadilini, Kürtlerin özyönetimini kabul etmeyen sistem karşısında direnen Kürtlerin özgürlük mücadelesi de kötüdür, onların ideolojisini teşhir etmek lazım" biçiminde bir yaklaşım içerisindedirler. Bugünkü özgürlük ve demokrasi mücadelesini, onu yürütenleri tukaka edeceksiniz, lanetleyeceksiniz yerin dibine sokacaksınız, ezilmesi, tasfiye edilmesi, yok edilmesi gerekenler olarak göreceksiniz, ondan sonra da böyle bir film yapacaksınız bu Kürt Özgürlük Hareketi'ne hakarettir ve ahlaksızlıktır. Bir taraftan böyle bir dizinin hazırlayıcılarından oluyor. Ama diğer taraftan aynı 12 Eylül zindanını yaratanların mantığıyla "Apo tecrit edilmelidir, baskı altına alınmalıdır, susturulmalıdır" demektedir. Zaten 12 Eylül'deki işkenceleri yapanlarda aynı şekilde "PKK susturulmalıdır, halkla ilişkisi koparılmalıdır. Hatta halkın gözünde küçük düşürülmelidir. Halkın PKK'den, kadrolarından koparılması için her şey yapılmalıdır. İtirafçı yapılmalıdır. Pişmanlık göstermesi sağlanmalıdır" yaklaşımıyla o baskılar yapmışlardır. Şimdi 12 Eylül zindanında PKK tutsaklarına yapılanlarla ve buna yol açan zihniyetle Mümtaz Türköne'nin "işte İmralı'da tecrit uygulansın, şöyle yapılsın, böyle yapılsın" demesi arasında hiçbir fark yoktur. Zihniyet aynıdır.

Yürütülen eski politikalar yenilgiye mahkûmdur

Kürtler üzerinde eski politikalarla, eski yaklaşımlarla egemenliğini sürdürmek, kültürel soykırım yürütmek artık mümkün değildir. Bu nedenle eski politikalar ve eski uygulamalar eleştirilmektedir. Eski politikaların ve uygulamaların eleştirilmesinin hiçbir anlamı yoktur. Artık eski politikaları, eski uygulamaları eleştirenleri, eski uygulamaları yapanları yerden yere vurmanın hiçbir anlamı yoktur. Bugün ne söyleniyor? Bugün Özgürlük Mücadelesi karşısında, Kürt halkının temel ulusal demokratik talepleri karşısında nasıl cevap veriliyor. Bunlar önemlidir. Kürt halkının siyasal iradesi kabul ediliyor mu? Demokratik özyönetimi kabul ediliyor mu? Anadilde eğitimi kabul ediliyor mu? Ulusal varlığı ve kimliği resmi olarak tanınıyor mu? Ulusal varlığı ve kimliğinin özgürce örgütlenmesi, her bakımdan ifade edilmesi, kimlik, kültür ve siyaset özgürlüğü sağlanıyor mu? Bu konulardaki engeller kaldırılıyor mu? Kürt halkı da Türkler gibi farklı bir ulus, millet olarak görülüp hakları kabul ediliyor mu? Yoksa hala Türkler birinci sınıf millet, her türlü hakka sahip; Kürtler de sadece kırıntı verilecek, bazı sınırlı kültürel şeylere razı olacak bir toplum, bir halk olarak mı görülüyor? Bütün bu soruların cevabı, bu yaklaşımlara gösterilecek tutumla verilir. Yoksa 12 Eylül'e şu kadar küfretmek, Kenan Evren'e şu kadar küfretmek, şu kadar işkence yapıldı demek, şehit düşenlerin amaçlarına, hedeflerine, özlemlerine yanaşmamak hatta bunlara olmaz, yapılamaz demek bu amaç ve hedefler doğrultusunda mücadele edenlere karşı devletin yeni politikasının yanında olmak, Diyarbakır Zindanı'ndaki işkenceleri lanetlemek değildir. Diyarbakır Zindanı'nı anlamak değildir. Bu gerçeğin herkes tarafından bir kere bilinmesi gerekmektedir.

Amed Zindanı'nı zindan yapan, tarihe geçmesini sağlayan, orada yaşanan direnişlerdir. Eğer o direnişler olmasaydı, kesinlikle Amed Zindanı Kürt halkının gözünde bu kadar değerli olmazdı. Zaten herkesi teslim alacaklardı, çoğunu itirafçı yapacaklardı. Böylelikle Amed Zindanı teslim olmanın, itirafçılığın sembolü haline getirilecekti. Halkın öyle seveceği, saygı duyacağı, gönlünde taht kuracak, unutmayacağı bir mekân olarak değil; aksine aklına getirmemesi, düşünmemesi hatta unutulması gereken bir yer olacaktı. Halk böyle yaklaşacaktı. Bu gerçek ortadayken, şimdi sadece işkencelerini ortaya koymak anlamsızdır. Bu şu demektir: İşkencelerini ortaya koymak, işkenceler temelinde pişmanlık gösterip itirafçı olanları ortaya koymaktır. Çünkü işkenceler buna yol açmıştı. Bunlar birbirinin parçasıdırlar. Direniş dışında sadece zulüm ve işkenceyi ortaya koymak, Diyarbakır'ı işkenceleri ve itirafçılarıyla anılan bir yer olarak düşünmektir. Tam tersine, Diyarbakır ölüm oruçlarıyla, isyanlarıyla, mahkemelerdeki tutumlarla, Kürt halkının özgürlük davasının savunulduğu, Kürt halkı üzerindeki siyasal sömürgeciliğin ve siyasal soykırımın lanetlendiği, bu konuda halkın umudunun en yüksek tutulduğu bir yerdir. Diyarbakır Zindanı'ndaki direnişle şu ortaya konulmuştur: En zor koşullarda direnilir, başarılabilir. En zor koşullarda bile umudu kaybetmemek gerekir. Zaten Kürdistan halkı en zor koşullarda direndiği için, PKK militanı, PKK en zor koşullara verdiği sözü yerine getirdiği için, en zor koşullarda mücadele etme gerçeğini ortaya koyduğu için PKK'ye inanmıştır. Önder Apo'nun ve PKK'nin, Kürt halkının özgürlüğü için, hangi koşullarda olursa olsun, koşullar ne kadar zor olursa olsun mücadele edeceğini gösterdiği için bu kadar bağlanmıştır. Diyarbakır Zindanı bu nedenle kutsal bir yer haline gelmiştir.

AKP Hükümeti'nin okul yapma politikası, oradaki direnişçiliği unutturma yaklaşımıdır. Amed Zindanı'ndaki direnişçiliğin, Amed Zindanı'nda 14 Temmuz ruhunun güya oradan binalarla birlikte yıkılmasını, kökünün kazılmasını hedeflemektedir. Nasıl ki 12 Eylül, PKK'li tutsaklar şahsında halkın özgürlük umudunu zindanların betonlarına gömmek istiyordu, bir kök kazıma hareketi yürütmüştü. Şimdi de AKP Hükümeti orayı okul yaparak, park yaparak, orada bir hafıza kazıma hareketi gerçekleştirmek istemektedir. Bu bir nevi filmde amaçlanan oradaki büyük direnişleri göstermeyen, Amed Zindanı'nı sadece işkenceyle tanıtan yaklaşımın bir başka versiyonudur. Bunun kabul edilmesi düşünülemez. Buna karşı halk müze olmasını istedi. AKP'nin okul ya da park yapması karşısında müze yapılması istemi daha makuldur. Okul yapmak aslında 12 Eylül'de zindanlarda ulaşılmak istenen hedefin bir başka biçimidir. 12 Eylül zorla Türkleştirmek, Kürtlüğü yok etmek istiyordu. Burada da güya okullarla Kürtlüğü yok eden, asimile eden politikanın mekânı

haline getirilecek. Bu iki mekân arasında özde, amaçta hiçbir fark yoktur. Bu açıdan okul olmasını kabul etmek de mümkün değildir. Böyle işkencelerin olduğu bir yerin park olması da doğru değildir. Büyük direnişler de bir park yapılarak anılamaz. Bu açıdan bir 'İnsan Hakları Müzesi', zulme karşı bir isyan abidesi olarak kalması daha doğrudur. Orası her ne kadar bir zindan görüntüsünde olsa da, esas olarak Diyarbakır içinde bir 'İsyan Abidesi'dir. Amed zindan direnişçiliğinin bir anıtıdır. Öyle bakılmalıdır. Görüntüsü zindan da olsa, orası Kemallerin, Hayrilerin, Mazlumların, Ali Çiçeklerin, Ferhat Kurtay ve Akiflerin direniş ruhunun sindiği, bütün duvarlarında işkenceleri bastıran ama esas direnişçi ruhu hâkim kılan ve böyle anılması gereken, direnişçiliğiyle anılması gereken bir binadır. Bu yönüyle 'İnsan Hakları', 'Zulüm Ve Zulme Karşı Direniş Müzesi' biçiminde bir müze haline getirilmesi yanlış olmayacaktır.

***Serxwebûn**:14 Temmuz Direnişi'ne katılan birisi olarak, Kemal Pirlerin sergiledikleri direniş ve fedakârlığa ilişkin somut olarak yaşadığınız örneklerden bahseder misiniz?*

- Direnişteki fedakârlıklar çoktur. Zaten her anı büyük bir iradeyle, fedakârlıkla yürütülen bir direniş biçimidir. Ancak en somut örnekleri yine Kemal şahsında, Hayri şahsında görebiliriz. Kemal gözleri tümden görmediği halde, bize tam iletmemiştir. Eskiden beri gözlerinde kimi sorunlar vardı. Onu biliyorduk. Ölüm orucunda yine o sorunu daha da ağırlaşmıştı. Ancak tümden gözlerini kaybettiğini doktor geldiğinde öğrendik. Doktor fark ediyor. Bunun üzerine Kemal'e *"bırakırsan, vitamin tedavisi olursa gözlerini kurtarabilirsin, konuşabilirsin"* dediğinde Kemal Pir, yine her zaman olduğu gibi açık sözlülüğüyle, devrimci tutumuyla söylenmesi gerekeni söylemişti. Doktora *"siz bizi olduğumuz gibi kabul ediyor musunuz, kabul etmiyor musunuz? Kabul etmiyorsunuz ama 'gel eylemi bırak, gözlerin olsun' diyorsunuz. 'Kemal olmasın. Kemal'in iradesi olmasın, Kemal kendisi olmasın, düşüncesi olmasın. Ama kendisi olsun' diyorsunuz. Ben böyle Kemal istemiyorum"* diyerek açıkça tutumunu koymuştur. Bu tabii bir büyük devrimcinin nasıl bir irade gösterdiğinin, inancı için, amaçları için kendisini nasıl feda ettiğinin en somut göstergesidir. Bir insanın en hassas organı gözüdür. Ama buna rağmen son nefesine kadar eylemi amacına ulaştırmak ve kendisini bir devrimci olarak kabul ettirmek, olduğu gibi kabul edilmesini sağlamak için, hiçbir taviz vermeden hem gözlerini kaybetmiş hem de son nefesine kadar o kararlı duruşunu göstermiştir.

Yine aynı biçimde Akif gözlerini kaybetmiş, ama Akif'in de gözlerini kaybettiğini daha sonra öğrendik. Ben Akif'in gözlerinin görmediğini beraber hastaneye götürüldüğümüzde yan yana yürüdüğümüzde öğrendim. Ben de saat yoktu. Saati sorduğumda gözlerinin görmediğini, saatin kaç olduğunu söyleyemeyeceğini belirtti. Bu çok çarpıcı bir örnektir.

Yine Hayri Durmuş 4. katta susuzluk nedeniyle ölüm orucunu zor götüren bir arkadaşına mümkün olmadığı halde, onun acısını kaldıramadığı için; (Hayri arkadaş 2. katta kalıyordu ve su imkânı buluyordu. Ama 4. kattakilere su gitmiyordu. Düşman da su vermiyordu. Bu yüzden 4. kattakilerin ölüm orucunu götürmelerini zorluyordu.) *"bir ip at. Belki İpi yakalarsam sana burada naylon içinde biraz su gönderebilirim"* demişti. Kendisine ip atılmıştı ama hücreden karşı parmaklıkların arkasındaki bu ipi, yani iki parmaklık sonrasındaki ipi, battaniyeyi sallayarak yakalaması, kendisine çekmesi mümkün değildi. Ama buna rağmen yarım saatten fazla bir süre battaniyeyi atarak ipi yakalamak istemiş, ilk önce ayakta battaniyeyi atmış, takatı bitince diz çöküp battaniyeyi atarak ipi yakalamak istemişti. Ama olmayacak bir şeyi başarması mümkün değildi. Sonunda *"ben artık kolumu kaldıramıyorum. Battaniyeyi tutamıyorum"* diyerek arkadaşına su verememenin acısını böyle ifade etmişti. Gerçekten de kendisini çok yormuştu. Ama susuz bir arkadaşının 'acaba arkadaşların su verme, su gönderme imkanları var da yapamıyorlar mı?' Biçiminde düşünmesini engellemek için olmayacak bir çabayı göstererek, fizikmen kendisini çok yıpratmıştı. Gerçekten de 4. katta, Temmuz ayında, o betonun altında, o sıcakta, susuz ölüm orucunu götürmek, çölde susuz kalıp serap gören insanlardan daha zor bir susuzluk durumudur. Betonun yakıcılığında, bunaltıcı bir havada, su bulamamak, su bulamayıp boğazın kuruması, konuşamamak en zor durumlardan biridir. Kemal Pir'in de gözlerini erken kaybetmesinin nedeni 4. kattaki susuzluk olmuştur. Ölüm oruçlarında su içilir. Zaten 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu'nda sadece su içilmiştir. Su içilmediği takdirde insan en fazla bir hafta dayanabilir.

14 Temmuz'la başarılamaz denen başarıldı

14 Temmuz'daki Ölüm Orucu'nda, Türk devleti, Amed Zindanı'ndaki işkenceciler su vermiyor, bunu da bir direnişi kırma aracı olarak kullanıyorlardı. Ama Kemal Pir, Hayri Durmuş, Akif Yılmaz ve Ali Çiçek şahsında bu direnişçiler yaşamı uğruna ölecek kadar sevdiklerinden ya da bir yaşam uğruna sevilecek kadar önemliyse onu yaşam olarak gördüklerinden, uğruna ölünecek bir yaşamı ortaya çıkarmak için yaşamlarını ortaya koymuşlardır. Bu 14 Temmuz direnişçilerini zafere götüren temel mücadele ve yaşam felsefesidir. Bu yaşam ve mücadele felsefesi karşısında hiçbir zulmün başarılı olması mümkün değildir. Nitekim 12 Eylül faşizmi, Diyarbakır'da bu zulmü uygulayan Özel Harp Dairesi, işte bugün Ergenekoncular denilenler, Diyarbakır'da zulüm yapanlardı. Ama Kürt Özgürlük Hareketi, PKK'nin önder kadroları Diyarbakır Zindanı'ndaki büyük direnişleriyle 12 Eylül faşizmini de, amaçları Kürtleri Türkleştirmek, Kürdistan'ı da Türk uluslaşmasının yayılma alanları haline getirmek isteyen bu Özel Harp Dairesi'ni, kontrgerillacıları yani Ergenekoncuları da yenilgiye uğratmıştır.

Esat Oktay Yıldıran, Özel Harp Dairesi'nin parlak subaylarından biridir. Zaten 14 Temmuz Ölüm Orucu'ndan önce, çok başarılı oldu. Zindanda uyguladığı işkencelerle tutsakları itirafa zorladığı için, kendisine ödül verilmiştir. Ama Kemal, Hayri, Akif ve Ali yoldaşlar 14 Temmuz direnişçiliğiyle, hem O'nun hem de O'nun komutanlarının heveslerini, zafer şarkılarını kursaklarında bırakmışlardır. Boğazlarında düğümlemişlerdir.

Ali Çiçek'in fedailiği de gençlik ruhu da ortaya konulması gereken bir diğer gerçektir. Hayri ile Kemal direnişe başladıklarını açıklayınca, derhal O da söz almış o güne kadar üstlenmediği bütün eylemleri, kendisinin yaptığı eylemleri yine başka arkadaşların yaptığı eylemleri üstlenerek, örgütüne ve yoldaşlarına bir de böyle bir katkı sunmak istemiştir.

Özcesi, Onlar kendileri şahsında PKK'yi, halkın özgürlük umudunu zindanlara, zindanların betonlarına gömmek, PKK öncülüğündeki Kürt Özgürlük Hareketi'nin saçtığı tohumların kökünü kazımak için yapılan faşist saldırıları, inkâr ve imhacı faşist saldırıları, yaşamlarını ortaya koyarak, en zor koşullarda direnme cesareti göstererek, kimsenin başarılamaz, yapılamaz dediği koşullarda Büyük Ölüm Orucu'nu gerçekleştirerek Kürdistan tarihinin en fedai eylemini gerçekleştirmişlerdir. Bugün, Kürt Özgürlük Hareketi'nin kadroları, militanları ve Kürt halkı fedaice savaşıyorsa, fedaice bir direniş içindeyse, özgürlüğü için fedaice mücadele eden bir halk gerçekliği varsa, bunu mayalayan bu fedaice gerçekliği ortaya çıkaran kuşkusuz 14 Temmuz direnişçiliğidir.

---

14 Temmuz direnişi PKK'nin en büyük gerçeğidir

Önder APO'nun 1997 Temmuz çözümlemelerinden derlenmiştir

Bundan on beş yıl önce partimizin temellerini atan Kemal, Hayri gibi yoldaşlarımız direniş kararını verdiklerinde partinin büyüklüğünü göstermişlerdir.

Ne teslimiyet, ne düşüş, -sonuna kadar direniş.

Bu, parti tarihimiz ve yaşamımızda tarihi bir adım olmuştur. İşte, 14 Temmuz anısına dürüstçe yaklaşmak isteyenler, sonuç çıkarmak isteyenler, her yönüyle kendilerini bu gerçeğe ulaştırmalıdırlar. Aksi halde bu direniş ve bu şehitlere layık olamazlar ve kendilerinden bir şey çıkmaz.

14 Temmuz direnişi ucuz bir ölüm için değildi.

Büyük bir ölümdü, -ölüm değil büyük bir yaşamdı.

PKK'nin saflığı, PKK'nin dürüstlüğü bu yoldaşların gerçeğindedir.

PKK, bir kahramanlık partisidir.

14 Temmuz büyük bir yüceliktir.

Bugün 14 Temmuz direnişinin yıldönümü vesilesiyle bir şeyler yaparak anmak istiyorsanız ve gerçekten dürüstseniz ve bir şeyler de anlamak istiyorsanız bu arkadaşlarımızın sergiledikleri direniş gerçekliğine doğru yaklaşmak zorundasınız. Hangi koşullarda, neye karşı, neyle, nasıl direnişi yürüttüler, bunları aklınıza getireceksiniz, kendi gerçeğinizle kıyaslayacaksınız. Ve "ben ne kadar bağlıyım, ne kadar onunlayım" hesabını dürüst ve doğru vereceksiniz. Vermezseniz, sizleri ancak bir sahtekâr olarak değerlendiririm. Bunları herkes için söylüyorum.

14 Temmuz; parti, halk, Kürdistan ve insanlık adının ortadan kalkmaması için verilen bir karardı. İhanete, büyük zulme, düşkün yaşama karşı bir parti kararıdır. Hemen hemen hepsi sizler gibi zayıftılar, imha olmakla karşı karşıyaydılar. O zaman bu kahraman insanlar, "Gün direnme günüdür" diyerek, zayıflıkların önüne geçtiler.

Eğer 14 Temmuz'a bağlıyız diyorsanız, o zaman sizlerden kahramanca bazı adımların atılmasını istiyoruz. Zindandaki gibi değil, savaş ve çalışmanın her yönüyle 14 Temmuz ruhuna bağlı adımlar atılması gerekiyor. Bu arkadaşlarımız bu direnişte 60 gün açsusuz, bir deri-bir kemik kaldılar.

Bu direnişle neyi ispatlamak istediler? "Bu düşkün yaşamı, eriyip elimizden giden yaşamı kabul etmiyoruz. Biz ölümü kabul ediyoruz. Vücudumuzun, kemiklerimizin erimesini kabul ediyoruz, ama düşmanın istediği yaşamı kabul etmiyoruz. Biz PKK'yi bırakmayacağız." İşte, 14 Temmuz bundan başka bir şey değildir.

Eğer gerçekten bu anıya bağlı kalarak 14 Temmuz'un 15. yılında bir sonuca ulaşmak istiyorsanız, üzerinde durduğum bu noktaları kendinize esas alarak üzerinde durun, kendinizle kıyaslayın ve böylece kendinizi doğrulara ulaştırabilirsiniz.

Parti meselesi tek benim meselem değil. Bu yoldaşlar neden şehit düştüler? Elimizde bir şeylerin, bir şerefin kalması için şahadete ulaştılar, -yoksa kendileri için değil. Kendileri için olsaydı böyle büyük direnmezlerdi. Bir halk için, bir tarih için, bir insanlık için bunları yaptılar. Eğer sözlerinizin sahipleriyseniz sizler de bu yoldaşların takipçileri olabilirsiniz.

Söz sahibi olmak, hangi durumda olursa olsun, devam etmektir.

Her gün vahşet altındaydılar, en büyük zorluklar içerisindeydiler. Ama buna rağmen bu kadar direnebildiler. Sizlerin durumu ise çok iyi, niye büyük direnemeyeceksiniz ki! Kimse "imkânım yoktur" demesin, bunların hepsi yalandır. En büyük vahşet, en büyük imkânsızlık Diyarbakır zindanındaydı. Hatta tarihte bile böyle bir vahşet görülmemiştir. Ama bu yoldaşlarımız direndiler, -büyük direndiler.

Kahramanlığı kendinize layık görün.

Ben her zaman şehitlere söz verdim.

Haki yoldaşa söz verdim, partiyi ilan ettik.

Mazlum, Kemal, Hayri yoldaşlara söz verdim, ülkeye büyük dönüşü gerçekleştirdik.

Mehmet Karasungur yoldaşa söz verdim, Güney Kürdistan'ı devrime ulaştırdık

Kimse inanmıyordu, ama biz yaptık. Agit yoldaşlara söz verdik, Kürdistan'ın tamamında gerillayı donattık. Bütün bunlar şehitlere verdiğimiz sözlerdir.

Zilan yoldaşa söz verdik, kadın özgürlüğünü yükselttik, büyüttük. Hepsinin sözleri ve vasiyetleri yerine getirilmiştir.

Kendinizde saygı ve takdiri görüyorsanız kendinizi söz sahibi yapacaksınız. Bundan başka sizin için hiçbir şeyin değeri olamaz. Yeme-içme hepsi zafer içindir. Konuşma, yürüme hepsi partinin büyümesi içindir. Bizde keyfiyet yok, her şey insanın büyümesi temelindedir.

Her şey büyük direniş içindir.

Bu büyük direnişten herkesin sonuçlar çıkarması gerekiyor. Hangi sahada ve hangi şekilde olursa olsun bu partiden uzaklaşmayı ortadan kaldırmalıyız. 14 Temmuz kararına ulaşana dek bu uzaklaşmaya karşı durmalıyız. Bu büyük şehitler kendilerini büyük direniş temelinde gerçekleştiler ve sonuna kadar yürüdüler. Çalışmanız böyle olup sonuca ulaşırsa 14 Temmuz'un sahipleri olursunuz. 14 Temmuz sahipleri ise her zaman büyük olurlar. Böyle yürüyenler bunun savaşını verenler; sabırla, bilinçle, çalışmayla bir savaş yürütürler ve her zaman zafer kazanırlar, başarılı olurlar.

NASIL YAŞAMALI NE YAPMALI NEREDEN BAŞLAMALI?

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan

"Kadro olmak bir aşk, bir tutku işidir. Kendini amaçlarına sınırsız inanç, kararlılık ve aydınlıkla yatırma demektir. Bu nitelikleri olmayan, bir heves, kariyer tutkusu ile önü tutmak isteyen kişilikler hep olumsuz sonuçlara yol açarlar. Kadrolaşma bir heves olmanın ötesinde teorik bir öngörü, programa derinliğine bağlılık ve parti binasını kurmakta bir tutku insanını gerektirir. Yeni dönemde kadro örgütlenmesine giderken bu niteliklerin esas alınması tabiidir"

Kadro sıkça vurguladığımız gibi parti zihniyetini ve program esaslarını en iyi özümseyen ve tam bir coşku seli halinde pratiğe aktarmaya çalışan militanları ifade eder. Dönüşümün kurmay ekibidir. Teori ile pratik bağını kurabilen, kitlesel örgütleme ile etkinliği buluşturup yönetebilen özellikler taşımaktadır. Ayrıca toplumsal ahlakı ve politikanın yaratıcılığını şahsında birleştiren kimliktir. Kadro olmak bir aşk bir tutku işidir. Kendini amaçlarına sınırsız bir inanç, kararlılık ve aydınlıkla yatırmak demektir. Bu nitelikleri olmayan bir heves kariyer tutkusu ile önü tutmak isteyen kişiler hep olumsuz sonuçlara yol açarlar. Kadrolaşma bir heves olmanın ötesinde teorik bir öngörü programını derinliğine kavrayan, parti binasını kurmakta bir tutku insanını gerektirir. Yeni dönemde kadro örgütlemesine giderken bu niteliklerinin esas alınması tabiidir. Her ciddi sosyal, siyasal, ekonomik örgütleme benzer kadro anlayışına liderlik sanatına sahip olmak ister. Başarısında bunun payını arar. Halkın demokratik örgütleme ve eyleminde kendini kanıtlamayan hiçbir kadro ve önder demokratiklik sıfatına layık olamaz. Önderlik gerçeği ile bütünleşmek kadro politikasının özüdür. Gerekenler behemehâl başarılmalıdır.

Eskiden öncü parti kavramı denilen misyon demokratik modernitenin kuramsal ve eylemsel öncülüğü olarak yetkinleştirilmiştir. Sistemin üç temel ayağı olan ekonomik, ekolojik ve demokratik toplumun (kent, yerel, bölgesel, ulusal ve ulus ötesi demokratik konfederalist yönetim) zihinsel ve iradesel ihtiyacını karşılamak yeni öncülüğün temel misyonudur. Bunun için yeterli sayıda ve nitelikte akademik yapıların inşası gereklidir. Modernitenin akademik dünyasını sadece eleştirmekle yetinmeyen, bununla birlikte alternatifini geliştiren yeni akademik birimler içeriklerine göre çeşitli adlarla inşa edilebilir. Ekonomik-teknik, ekolojik-tarım, demokratik siyaset, güvenlik-savunma, kadın-özgürlük, kültür-kimlik, tarih-dil, bilim-felsefe, din-sanat başta olmak üzere, önem ve ihtiyaçlara göre toplumun her alanına ilişkin olarak inşa etmek görevdir. Güçlü bir akademik kadro olmadan demokratik modernite unsurları inşa edilemez. Akademik kadro demokratik modernite unsurları olmaksızın nasıl anlam ifade etmezse, akademik kadrolar olmaksızın demokratik modernite unsurları da anlam ifade etmez ve başarılı olamazlar. İç içe bütünsellik, anlam ve başarı için şarttır.

Kapitalist modernitenin sırttaki lanetli elbise gibi duran fikri, zikri ve eylemi ayrı anlayışını mutlaka terk etmek, aşmak gerekir. Fikir-zikir-eylem birbirinden asla ayrılmayan, hakikatin hep sırtta tutulması, bütünlük içinde giyilmesi ve yaşanması gereken yücelik nişaneleridir. Üçünü bir arada nasıl yaşamalı'da, ne yapmalı'da ve nereden başlamalı'da temsil edemeyen kimse hakikat savaşına çıkmamalıdır. Hakikat savaşı kapitalist modernite çarpıtmasını kabul etmez. Onunla yaşayamaz. Özcesi akademik kadro beyindir, örgüttür ve bedende (toplumda) kılcal damarlarla yayılandır. Gerçek bütündür. Hakikat, ifade edilen bütünsel gerçektir. Kadro örgütlenmiş ve eylemsel kılınmış hakikattir.

Hiçbir ölçü parti ölçülerinden daha değerli ve gerekli olamaz

PKK öncülüğü, önemini yitirmesi şurada kalsın, ağırlaşan görevler karşısında daha da çelikten bir çekirdek gibi olmayı gerektirir. Ulusal kurtuluş mücadelesinin tek bir şartı vardır, o da parti şartıdır. Parti ölçüleri olmadan ulusal kurtuluş olamaz. PKK ideolojisinin ilk cümlesi böyledir. Mücadeleye başlarken biz böyle başladık. Şu çok iyi anlaşılıyor ki, iyi bir partileşme olmadan, parti kişiliğini bütün yönleriyle özümseyemeden, mevcut savaşı yürütmeyi bir yana bırakalım, kendimizi ayakta tutmayı bile beceremeyiz. Geliştirilen çözümlemeler şunu ortaya çıkarmıştır ki, kendini parti gerçeğinden kopartan, parti gerçeğine karşı dürüst olmayan, partinin muazzam örgütleyici, aydınlatıcı ve bir anlamda bizim açımızdan insanlaştırıcı ve yüceltici etkisini hissetmeyen, onunla kendini yeniden yaratamayan kimse başa bela olmaktan kurtulamaz. Bu anlamda parti başarmak, kazanmak ve yaşama sahip olmak isteyen herkesin en temel dayanağıdır. Diğer çalışmaların tümünü bununla bağlantılı ele almamız, parti öncülüğü üzerinde büyük bir ısrarla durmamız şimdi anlaşılıyor ki hem çok önemlidir hem de olası bütün olumsuzlukları göğüslemede en temel halka olmuştur. Dikkat edilirse, bir türlü başarıya gidemeyen, daha da kötüsü her türlü tasfiyeciliğe ve sağcılığa yol açan tutumlar partileşmeyi bozmayı, partileşmenin önünde engel olmayı ve ondan kopmayı birincil planda tutum olarak benimsemişlerdir.

Partinin örgütlü ve kolektif kişiliğinden uzak duran tutum, her türlü olumsuzluğa sağlam bir başlangıç yapmak demektir. Bunu çok yakıcı olarak görüyoruz. Parti ölçüleriyle yaşamayan birisi, silahlı savaşımı bir yana bırakalım, normal bir sosyal yaşamı yaşamaktan ve geliştirmekten bile uzaktır. Bir türlü partileşmeyen kişiliklerin en önemli sorunumuz olduğunu ve bunlar aşılmadan yeni kazanımlar elde etmek şurada kalsın, var olan kazanımların bile korunamayacağını şimdi daha iyi görüyoruz. Ortamımızda parti kişiliğindeki aşınma ve yüzeysellik sonucu tıkanıklıklar yaşanıyor. Bu, öyle sıradan bir durum değildir, etkileri birçok tartışmayı peşi sıra boşa çıkarabilen ve giderek genel bir bozgunculuğa kadar götürebilen tutumlardır. Hiç şüphesiz bunun sınıf temeli vardır. Orta sınıfın bu konuda çok direnmek istediğini, hayli engel teşkil ettiğini, işleri bozup laçkalaştırarak çok yetersiz bıraktığını, düşmanın bile veremeyeceği zararı verdiğini çok iyi görüyoruz.

Şu ortaya çıktı: PKK somutunda iyi bir partili olmak, aslında her türlü insani, sosyal ve ulusal gelişmeye anlam vermek demektir. Bu konuda sorumluluk duymayanların ve bunun gerekliliğini hissetmeyenlerin kendilerini yaşatmaları, doğru dürüst bir emeğin sahibi olmaları şurada kalsın, bir hırsız olmaktan öteye gitmediklerini ve değerlerle hoyratça oynayanlar olmaktan kurtulamadıklarını görüyoruz. PKK'nin emek bağlantısı ve devrimci emekle ilişkisi anlaşılıp bütün çalışmalara hâkim kılınmadan bu partiye layık olunamaz ve temsil edilemez. Dolayısıyla başarılardan da bahsedilemez.

Nerede ciddi bir gelişmeden bahsediyorsak, orada parti öncülüğü ve parti kişiliği vardır. Nerede bir bozgunculuk varsa, nerede peş peşe kayıplar yaşanıyorsa, orada da orta sınıf kişiliğinin, her türlü küçük burjuva özelliklerin ve keyfi tutumların kendini konuşturması vardır.

Partileşmeyi bilemeyenler yaşamayı bilemez. Partileşmenin ana özelliklerini kendi kişiliğine yedirmeyenler içimizde yer alamazlar. Yer alsalar bile, çizgi dışı bir kişilik olarak karşı tarafın ajanlığını yapmış olurlar. O kişilikler er geç kaybedeceklerdir. İyi niyeti ne olursa olsun, yıllardır bir türlü partileşmeyenlerin yanı sıra, yeni katılanların da partileşmeyi bu kadar basit ele almaları affedilmez bir yaklaşımdır. Biz partileşmeyi her şeyin önüne koyan bir hareketiz. Bizim için ekmek ve sudan, hatta havadan önce partileşme ölçüleri gelir. Biz şimdiye kadar bu ölçülerle geliştik. Partileşmeyi kendi keyfinize, ruhsuzluğunuza ve hantallığınıza kurban etmenize izin verseydik, bin defa yerle bir olmuştuk. Saflarımıza yeni katılanlar da dahil hiç kimse bu konuda kendini yanıltmasın. Parti olmanın gereklerini bir an bile aklınızdan çıkarmamalısınız. Bu dönemde PKK ölçülerini anlamak ve özümsemek gerekiyor. Hiçbir ölçü parti ölçülerinden daha değerli olamaz, gerekli de olamaz. Kendilerini parti ölçülerinin dışında tutanlar, o ölçüleri aşındıranlar, niyeti ve adı ne olursa olsun, en büyük zararı vermekten öteye bir şey ifade edemezler.

Bugün özgürlük iddiasında samimi olmanın yolu doğru partileşmekten geçer. Hiçbir ölçü doğru partililik ölçüsü kadar özgürlüğe anlam veremez. Sizlerin mihenk taşınız da partileşme karşısındaki durumunuzdur. Ne kadar ulusal, ne kadar sınıfsal, ne kadar siyasal ve ne kadar örgütsel olduğunuz, partiye nasıl katıldığınız ve parti ölçüleriyle ne kadar yaşadığınız hususlarındaki sorulara verilecek cevaplarla orantılıdır. Partinin gerek ideolojik ve siyasal çizgisine, gerek pratik-örgütsel yaşam gerçeğine kendini tam katmamak ve partiyi kendi keyfi tutumlarına ve geriliklerine tabi tutmak en temel hastalıktır. Benim için doğru partileşmek her şeyden önce gelir. Birisi partileşmeyle oynadı mı ve gereklerini yerine getirmedi mi, düşmandan daha çok ona öfke duyuyorum. Bu yaklaşımlar daha çok sizin için geçerlidir. Ölçüleriniz parti ölçüleri olmadı mı birbirinizi kabul etmeyin, kendinizi ve çevrenizi partileşinceye kadar affetmeyin. Bu savaş tabii ki zordur. Örgütsel savaş, savaşların en zorudur. Örgütsel savaş olmadan bu mücadelenin kazanılabileceğini kim size söyledi?

Eğer biz kazanacaksak bununla kazanacağız. Parti ölçülerinin aşınması halen izah etmekte çok güçlük çektiğimiz önemli bir husustur. Çünkü bunlar yaşatan temel ölçülerdir. Bunlar bir halkı, hatta birey olarak sizleri de yaşatan ölçülerdir. Ben de sizler gibi partiden vazgeçseydim, sağlam bazı parti ölçülerini dayatmış olmasaydım, bir tekiniz bile ayakta kalır mıydınız? Aynı sorumsuzluğu ben de göstermiş olsaydım, birçok önde gelen arkadaşımız da dâhil, ortada bir birliktelikten bahsedebilir miydik? Şu anda saygı duyduğunuz hiçbir yaşam değeriniz ayakta kalabilir miydi? Hiç olmazsa bunları hissetmelisiniz. Sizi yaşatan, partileşme değeridir. Mümkünse buna bin defa şükretmelisiniz. Çünkü bu duyguları kazanamazsanız fazla iddialı olamazsınız ve sizde her zaman kötülük gelişir. Buna geçit vermeyen bazı düşünceleriniz ve kararlarınız olmalıdır. Bu kadar yanlışa geçit veren ve ölçüler konusunda bu kadar kararsızlığa düşen bir kişiliğin, bana göre metelik kadar bir değeri olmadığı gibi, yaşayıp yaşamaması da hiç önemli değildir. O kişi güçlü bir düşünce yapısına sahip değildir, onun karar düzeyi yoktur. Yaşadığınız kararsızlıkları ve düşünce yoksunluklarını göz önüne getirerek kendinizi değerlendirin. Düşünce gösterisi de karar gösterisi de güçlü olmalıdır. Partileşme, yüksek karar kişiliğinde yaşamaktır. Ne düşüncesi, ne hayali, ne heyecanı, ne azmi, ne de doğru dürüst birkaç söz söyleme gücü olan bir kişinin bizim ortamımızda ne işi var?

Partileşme sağlanmadan mücadelede başarıya ulaşılamaz

Partileşmenin neresindeyiz diye sorarken, her militanımızın ve hatta savaşçımızın bu gelişmeler çerçevesinde kendini gözden geçirmesi gerekiyor. Öyle rastgele militan savaşçılık yapılamayacağı, partileşmeden ve partinin ideolojik, politik ve örgütsel hattını kavramadan bu savaşımda sağlam yer alınamayacağı açıktır. Partileşme neden zorunludur? Karşı partilere, dışımızdaki partilere, özel savaşa ve en önemlisi de birey olarak içimizdeki düşmana karşı partileşmeyi sağlamadan, mücadelede başarıya ulaşamazsınız. Bilinç, örgüt, cesaret ve fedakârlık yetersizliğine, kısacası kişilik yetersizliğine -ki bu bir anlamda düşmanı ifade ederkarşı savaşmadan partileşemezsiniz.

Parti dersini tam alacaksınız. Parti dersi yaşam dersidir. Bir damarda kanı durdurduğumuzda bünye bir dakikada nasıl çökerse, özgür ulusal yaşam için de partileşmeyi durdurduğumuzda ve partili olmadığımızda, damarımız durdu veya kesildi demektir. Bu doğru bir tanımlamadır. Eğer ulusal kurtuluş yaşamından ve özgürlükten bahsediyorsak, bunun ilmi böyledir. Aşmak istediğimiz şey, sizi yüzyıldır ölümcül kılan çürümüş yanlarınızı, temsil ettiğiniz ve sizi ölüme götüren bütün o hususları ortadan kaldırmaktır. Bunları kaldıramazsak bu kesin bir yanılgı olur. Tarihte bu tür durumlarda ne olup bitmişse, bizim de başımıza gelen o olacaktır. Biz bunu durdurmak istiyoruz. Vahim davranışlarınız varsa derhal durdurun. Gücünüz ve tutkularınız varsa, esas itibariyle parti ölçülerinde yoğunlaşın, kendinize onu sorun yapın, onu başarın. Artık bunu akıl edeceksiniz. Önderlik gerçeğini anlamayla birlikte uygulama gücünü de göstereceksiniz. Bu kişiliğin ulusal, demokratik, siyasal, örgütsel, eylemsel, enternasyonal, anti-emperyalist, anti-

feodal, anti-işbirlikçi özellikleri var. Yine bu kişilik zayıflığa, alçaklığa ve düşkünlüğe karşıdır. Bu özelliklere yaklaşacak ve bunlarla bütünleşmeye çalışacaksınız. Bu, partileşmedir, ulusallaşmadır ve namuslu bir Kürt olmadır; özlü ve onurlu bir yaşama yönelmedir.

Parti denilince ilk akla gelmesi gereken çizgidir. Neye karşı olduğunuzu, neyi yerine getirmek istediğinizi adınız gibi bileceksiniz. Bu da yetmez, bir de çizgi temelinde örgütlenmek gerekir. Çizgi ne kadar doğru olursa olsun, onun örgütü olmazsa, işleme ve eyleme geçme diye bir durum kesinlikle söz konusu olmaz. Çizginin haklılığı ancak örgütlülükle yaşamsallaşır ve kendisini başarıya götürebilir. O açıdan parti tanımının ayrılmaz bir yönü de örgütlülüktür. Örgütlülük olmadan hiçbir dava, hiçbir parti ve hiçbir çizgi başarıya gidemez. Hele bu Kürt toplumu gibi lime lime edilmiş bir toplumsa, davası gözden düşmüşse, partisi yok püskürtülüyor. PKK, çoğunuzun sandığı gibi silahlar, maddi teşvikler ve bu eylemliliklerle ayakta tutulmuyor. Burada örgütlülük tarzı en büyük dayanma gücünü veriyor. Örgütlülük önderliktir, önderlik örgütlülüktür; ikisi bu kadar iç içe geçmiştir. Tabii örgütlülüğün çabayla da ilişkisi vardır. Örgütlenmek için bilinç gerekir. Örgütlenme için bilincinizi geliştirecek ve sürekli propaganda yaparak halka bilinç taşıracaksınız.

Biz burada cephelerden kat be kat daha da ağır bir savaşı yürütüyoruz. Buradaki savaş çok şiddetlidir. Dağlardaki savaş buradakinin yanında tüy kadar hafif kalır. Büyük ideolojik savaş kazanılmadan, pratik savaşın yanına bile yaklaşılamaz. Sizin dramınız, acınız ve yanılgınız buradadır. Düşüncede büyük savaşı veremediğiniz için sizden büyük komutanlar çıkmıyor. Ben bunu daha iyi anlıyorum. Benim yaşadığım büyük ideolojik alt üst oluşlar olmasa temel dönüşüm çabalarının boşa çıkması ve ters sonuç vermesi güçlü olasılıktır. Tarihin bu tür dönemlerinde büyük düşünce yoğunluklarına tanık olmamız yaşanan gerçeğin bu tür özelliğinden ileri gelir. Bunu gidermedikçe, sizin kadro ve komuta eyleminizin bir anlam ifade etmesi zordur.

İşin daha da olumsuzu, ekmek ve su kadar ihtiyaç olduğu halde, ideolojiden kaçış neredeyse bir alışkanlık haline gelmiştir. Bütün hatalarınızın kaynağında ideolojik yetersizlik vardır. İdeolojik zafer, ideolojik başarı bütün başarıların anasıdır. Büyük bir ideolojik kargaşayı ve telaşı yaşıyorsunuz. Nedir bu ideolojik kargaşa ve telaş? Oysa ideolojik yetkinlik ve netlik özgürleşmenin başlangıcıdır, özgür yaşama kararıdır, özgür yaşamın güvenidir. Eğer bu konuda bir tutarlılığınız varsa, sizin bu kadar kargaşa içinde olmanız bence mümkün olamaz. Eğer halen politikada ve örgütsellikte bu kadar

sa, var olan partiler de basit birer ajan olup kötürüm bir araç olmaktan öteye gidemiyorlarsa, orada sağlam bir çizgi olmadan, özellikle lime lime olmuş kitle ve toplum bağlarına dayatılacak çelik bir örgüt ve çok disiplinli örgütsel bağlar olmadan, bu partiyi korumak mümkün değildir. Tabii bu partiyi korumadıktan sonra dava da sloganlar düzeyinde yozlaşmaktan kendini kurtaramaz. Bu anlamda örgütlülük Kürdistan gerçeğinde her şeydir.

PKK örgüt gerçeği Önderlik gerçeğidir

Kürdistan ve PKK gerçeğinde en örgütlü olan kişi, en büyük savaşandır. Kendini en iyi örgütlemiş olan da en güçlü kişidir. Bu anlamda PKK örgüt gerçeği Önderlik gerçeğidir. PKK Önderliği kendini örgütleyerek gücünü ortaya koymuş ve hiçbir kişinin sınıf adına yapamadığı örgütlenmeyi yapmıştır. PKK Önderliği gücünü bundan alıyor. Örgütlenme, kitle bağlarıyla kadro bağlarının iç içe geliştirilmesidir. Örgütlenme bünyenin kemik yapısı gibidir. Kemiksiz bünye nasıl bir et yığınına dönüşürse, örgütsüz parti de iradesini işletemeyen kof bir yığın olmaktan kurtulamaz. Nasıl ki ancak iki hidrojen ve bir oksijen atomu bir su molekülü oluşturuyorsa, uygun kadro örgütlenmesi de toplumun üzerinde yükseleceği, şekilleneceği temel ve iskeleyi oluşturur. PKK Önderliği bunu kendi şahsında toparlamıştır. Bütün düşman saldırıları, bütün iç ve dış gericilik buna çarpıp geriliyor ve pratiğe böyle hükmedemem, size hükmedemem. Esasta bu partiyi yürütmem ideolojik gücümle bağlantılıdır. Çok iyi düşünür, çok iyi adımlar atarım. Bu da PKK demektir, PKK'nin şimdiye kadar başarıyla yürüyüşü demektir.

İdeolojik zafer ve ideolojik başarı bütün başarıların anasıdır

PKK çizgisi ideolojiyle başlamış ve onunla gelişmiş bir çizgidir. Başlangıcında belirleyici olan ideolojidir. Pratik ancak bu temelde vücut bulmuştur ve çok dikkatli bir biçimde ideolojiye bağlı gelişirse sonuç verebilir. Dolayısıyla eylemle ideoloji arasındaki kopukluk en temel sorunlarımızdan birisi olmaya devam ediyor. Kişilerdeki kuru, yüzeysel ve fazla tarz üretmeyen gerçeklik, kesinlikle ideolojinin olmayışından, yetersizliğinden veya yanlışlığından kaynaklanıyor. Tüm sistemin bilme kapasitesini bilmenin ufkuna alamayan bir teorinin eksik olduğunu ve karşıt teorilerin ufku içinde erimekten kurtulamayacağını temel ideolojik mücadele gerçeği olarak anlamalıyız. Gerekli bilgi gücü olmadan, toplumsal dönüşüm gibi anlam ve yapılanma sorunları kapsamlı olan sorunlar bir yana, sıradan olguların bile çözüm ve yönetimi güçtür. El yordamıyla çözmeye, yürümeye çalışmanın sonucu ise çoğunlukla hüsrandır. Şansa bağlı bir başarı ise er geç sahibini yenilgiye götürme riskini her zaman taşır. Dolayısıyla kriz toplumlarında yetkin ve amaca uygun teorik perspektif tarafından aydınlatılıp yönlendirilmeden, kargaşa, hatta yetmezlik içindeyseniz, kesinlikle ideolojiniz ya egemenlerin kırıntıları biçimindedir ya da yoğun bir ideolojisizlik konumunu aşamamışsınız demektir. İdeolojisiz insan hedefsiz, pusulasız ve mevzisiz birisi gibidir. Yürüyemez ve yürürse de yürüyüşü rastgeledir, kurulmamıştır, plansızdır. İdeoloji, yalnız fikir düzeyinde bir şeyler bellemek ya da bazı doğruları anlamak değildir. İdeoloji esasta özgür yaşam kararıdır, özgür yaşam konusunda netliktir, kesinliktir. Sizde ise bu yoktur veya varsa bile çok zayıftır.

İdeolojik mücadele zorlu bir savaştır, kişinin kendi kendini adam yapma savaşımıdır, kendini yeniden yaratma savaşımıdır. Zordur, ama başka çare de yoktur. Başka çare de şu demektir: "Bırak kölece yaşayayım, köylüce yaşayayım, bırak o büyük burjuvanın bin bir demagojik yöntemleriyle yaşayayım. Bırak kendimi istediğim biçimde dayatayım." Bunlar doğru mu? Bunlarla belki kendinizi yaşatırsınız, ama partiyi yaşatamazsınız. Parti yaşamazsa, geriye 'sen' diye bir şey kalır mı? Bu konuda vicdanınız olmalı. Parti içinde bireysellikte, kendisini özerk ve ayrıksı kılmakta aşırı ısrar, kesinlikle parti ideolojisini kabul etmemektir. "Benim şu veya bu özgün tavrım var, benim şöyle ayrıksı durumum var, ben illa dikkate alınmalıyım" veya "Ben illa farklı görülüp değerlendirilmeliyim" diyen birisinin tavrı, "Benim farklı ideolojim var, ben bunu partiye dayatıyorum" anlamına gelir. Partiye ayrı ideoloji dayatmak, partiye ayrı örgüt ve ayrı politik ve askeri çizgi dayatmak demektir. Tabii bu da her türlü bölünmenin ve parçalanmanın başlangıcıdır. Her yaşam anlayışının arkasında bir felsefe, bir ideoloji vardır. Bu ısrar, "Ben parti içinde ayrı bir ideolojiyle kendimi örgütlemek istiyorum" demektir.

Nitekim bu çokça ortaya çıkmıştır. Hemen her birinizin bir ahbap çavuş örgütlenmesi var. Her birinizin kendi etrafında bir örgütlenmeye cesaret etme durumunuz var. Bu ne kadar tehlikelidir, buna nasıl cesaret ediyorsunuz? Eğer partiyi bir ideolojik birlik olarak düşünüyorsak, bunları nasıl ileri sürebilirsiniz? Özellikle davranışlarınızla yıllardır bu tutumlarınıza özerklik hakkı vermemizi bizden nasıl isteyebilirsiniz? Bunu bırakacaksınız. İnsan kurnaz olur, insan diğer sınıfların temsilcisi olur da bu kadar olmaz. Bu gözü karalıktır, ayrıca bunun kimseye faydası da yoktur. PKK'de kimsenin bu silahla herhangi bir şeyi elde etmesi mümkün değildir. İdeolojik gerçeğe kendini bütün yönleriyle yatıran birisi PKK'de en büyük güçtür. PKK'nin ideolojik doğrularına kendini bütünüyle veren birisinin politikasında, örgütsel ve askeri pratiğinde önemli başarılara gitmemesi düşünülemez. Eğer bir kişi ideolojik, politik ve eylemsel alanda fazla başarılı olamıyorsa, ya PKK ideolojisinden nasibini almamıştır, ya ona inanmıyordur, ya da onu çarpıtmaktadır.

Bütün davranışlarımızı ideolojik süzgeçten geçirdiğimizde şu netliğe ulaşmamak mümkün değildir: İdeolojik süzgeç ayıraç gibidir; kim olduğunuzu, ne olduğunuzu ortaya çıkarır. Ondan olmayan üstte kalır, süzgeçten alta geçen ise partinindir. PKK'nin ideolojisinden geçmek, ideolojik süzgeçten geçmek demektir, en başta da PKK'li olmak demektir. Onun üstünde kalmak, farklı tutum ve davranıştır, özerk yaklaşımdır, rahat olmamadır, kendini hep ayrıksı görmedir, kendi etrafında ahbap çavuş örgütlemesini yapma ve kendine bağlı özgünlükler istemedir. Süzgecin üstünde kalmak, süzülüp ana birliğine katılmamak demektir ve bu tutum da süzgeçten geçmediği için er ya da geç partiden atılmak demektir. PKK'de bazı şeyler var ki, besmele veya namazda okunması gereken en temel ayetler gibidir. Sizin için de en temel başlangıç, ideolojik doğrular biçiminde olmalıdır. Bütün ömrünüzün boşa gitmemesi, ileride hayal kırıklığına uğramamanız ve çabalarınızın başarılı olması açısından ideolojik yetmezliğinizi gidermeniz esastır.

Mümkünse bunun gereklerine yoğun bir biçimde ilgi gösterin. Kendinizi netleştirinceye, karara ve önünde engel kabul etmez bir iradeye kavuşuncaya kadar da çabalarınızı sürdürün. Bunda son derece tutarlı olun ve kendinizi kararlaştırdıktan sonra, herhangi bir kişilik sorunum var demeyin. Askeri, örgütsel ve politik olur, şu alan olur veya bu alan olur, nereye giderseniz gidin, "Ben sorunluyum ve kendimi başarıya yatıramam" biçiminde yanlış yaklaşımlar içinde bulunmayın ve bulunamazsınız. Kendi yalanlarınızla kendinizi uyutacağınıza, sizinle açık tartışmaktan yanayım. Tüm bunları açık açık tartışabiliriz. Silikliğinizi marifet bellemeyin. Silik insan beş para etmez. İdeolojik savaş en büyük savaştır. Bunu başaran kişi, şimdiden zaferin yüzde doksanını elde etmiş demektir. Başarıya inanıyorsanız, bunun vazgeçilmezliğini bu noktada yakalayın ve eksikliklerinizi giderin. Ancak PKK'nin ideolojik yetkinliğine kendinizi kaptırarak sonuca gidebilirsiniz.

PKK çizgisinin politikleşme şansı ideolojik özellikle yakından bağlantılıdır. Nitekim ona taban teşkil edebilecek halka hızla ulaşabilmesi bu gerçeği kanıtlar. Dar bir ulusçuluk veya sınıfçılık hastalığına tutulsaydı, diğer örneklerde görüldüğü gibi marjinalleşmekten o da kurtulamayacaktı. Derinliğine bir politikleşmenin yaşandığı bilinmektedir. Bunu 'kadrolaşma sorunu'na bağlamak gerekir.

Zihniyet dünyasını büyük kılmayan uzun süreli özgürlük mücadelesini yürütemez

Şahsımda geliştirmek istediğim ideolojik, politik, örgütsel ve ahlaki çizgiyi oldukça netleştirdiğim kanısındayım. İdeolojiden kastım, devrimci zihniyet gerçekliğidir; yeni bir dünya, evren paradigmasıdır. Büyük inanç ve düşünce boğuşmaları sonucunda evrenin işleyiş yasalarının özüne varılmıştır.

Zihniyet devrimiyle kastedilen özgür toplum bilinci ve inancıdır. Bilinç sadece olup biteni bilme değildir. Nasıl yapılacağını da bilmektir. İnanç ise, bildiğine inanmak ve gereklerini yapmaktır. Uygulama gücünü, kararlılığını ifade eder. Ortadoğu toplumuna egemen kılınan zihniyet yapılarını iyi tanımadan, aşılması gereken yanlarıyla miras alınması gereken yanları ayırt etmeden, yine karşı mücadele verilmesi gereken zihniyet kalıplarını tanımadan doğru, yetkin bir ideolojik mücadele verilemez. Zihniyeti kazanmak demek, donanmamız gereken toplumsal bilinci ve inancı büyük bir emek ve ahlaki duruşla elde etmek demektir. Zihniyet dünyasını büyük kılmayan, uzun süreli özgürlük mücadelesini yürütemez. Yozlaşmanın başladığı an ve yer, zihniyetin boşaldığı ve bittiği yer ve andır. Ortadoğu'nun tüm bilge ve peygamberlerinin yaptıkları özünde zihniyet savaşıdır.

Partinin zihniyeti sosyal bilimi, ahlakı ve politikayı birlikte sürekli kullanarak toplumsal dönüşümü kendi kendine yürüyen bir olgu haline getirinceye kadar, kapitalist sistem altında yaşadıkça gereklidir. Zihniyet partinin anlam gücüdür. Parti zihniyetinin sosyal bilimi çok iyi kavraması gereği açıktır. Tüm bilimsel gelişmeyi kapsayan, bilimlerin en son tamlayanı olarak sosyal bilim, dönüştürülmek istenen toplumun aydınlatıcı gücüdür.

Ahlak da parti zihniyetinin ayrılmaz bir parçası olmak durumundadır. Ahlak, bilincin aydınlattığı rotada tüm engellere ve yetersizliklere rağmen yürüme gücüdür. Toplumun olmazsa olmaz vicdani değerlerinde ısrardır. Toplumsal özgürlüğün geleneksellleşmiş biçimidir. Son tahlilde bilinçtir. Bilinçle ahlak arasında bağın kopması, serseriliğin, avareliğin kol gezmesidir. Ahlakı kalmamış toplumun özgürlüğü de bitmiş demektir. Ahlaksız toplum bitmiş toplumdur. O halde toplumu dönüştürme çabalarında ahlakı esas almak, ahlaksız olmamak vazgeçilmez bir ilkedir. Ahlaka yer vermeyen sosyal akımların kalıcı olmaları beklenemez. Toplumu dönüştürme kararlılığı olanların özgürlük ahlakıyla bağlarını asla yitirmemeleri gerekir.

Zihniyetin politik irade ile ilişkisi eylemsellikle ilgilidir. Kavramak, ahlakilik ancak eylemsellikle bütünleştiğinde değer taşır, çözüm gücüne kavuşur. Politikasız ahlakilik ve bilimsellik aldatmacalarla doludur. Kesinlikle egemen tahakkümcü güçlerin adına teslim olma, kendini satmadır. İktidar-bilmenin, resmi ahlakın bir parçası haline gelmedir. Bilim adamı ve birçok bilgesel tutumun etkisiz, hatta amaçlarına ters, toplumun aleyhinde rol oynamaları bu bağlantıyı ihmal etmelerinden ileri gelmektedir. Çağımızda daha da yaygınlaşan sadece ahlakla, bilimle veya politikayla ilgilenmek, tüm felaketlerin kapısını açık tutan tehlikeli bir yaklaşımdır. Belki de en çok

gerekli olan, günümüzde bu kopukluğu giderecek bir tutumu etkin kılmaktır ki, bunun da en açık ifadesi yetkin bir parti zihniyetine ulaşmaktır. Zihniyet ve ahlaktan kopuk politika ve eylem -askeri olanı da dâhil- her zaman serseri bir mayın gibi altımızda patlayabilir. Politika ve eylemlerimiz her zaman zihnimizin aydınlığında ve ahlaki tutumumuzun kesinliğinde seyretmelidir. Aksi halde karşı zihniyetlerin politik hamlelerinin aleti olmaktan kurtuluş sağlanamaz.

Tarihin büyük çilecileri biraz da insanlığa ders vermek için, bu sakıncaların tekrarını önlemek için büyük inzivalara çekilerek gerekli zihin gücünü kazanmaya çalışırlar. Ortadoğu'da zihniyet savaşına girerken, tıpkı Hz. Musa gibi İbrani kabilesini yürütmek, Hz. Davut gibi Golyat'la savaşmak, Hz. İsa gibi havarilerini seferber etmek, Hz. Muhammed gibi müminlerini işe koşturmak gerekir. Yine Sokrates heyecanıyla "kendini bil", Perikles coşkusuyla "demokrasiye değer ver", Aristo'nun bilimiyle "İskender'e yol aç" demesini bilmek gerekir. Ortadoğu'da zihniyet kazanmak demek; Rönesans heyecanıyla doğaya koşmak, insanı sevmek, bilime susamak; reformasyonla dinsel dogmaları delip geçmek, özdeki gerekli inancı elde etmek; aydınlanmayla bilimi, felsefeyi ve sanatı halka taşımak, grup grup aydınlar hareketini özgürlük uğruna seferber etmek demektir.

Bu anlamda yaptığımız parti zihniyeti tanımlaması büyük önem taşımaktadır. Zihniyetin bu tarzını esas alıp uygulanır kılmadıkça, reel sosyalizm, sosyal demokrat ve ulusal kurtuluşçuların içine düştüğü çıkmazlardan, sistemin yedek gücü haline gelmekten kurtulamayız. Dolayısıyla parti tanımının zihniyet öğesine birincil önemi veriyoruz. Parti bu yönüyle zihniyet yapısıyla ne kadar güçlüyse, programını yetkin strateji ve taktiklerle o denli güçlü ve doğruya yakın yürütebilir. Aksi halde en kazanılmış adımları tekrar kaybetmekten kurtulamaz. Hatta başarılmış devrimlerden sonra kurulmuş yapılanmaların yıkılmalarını önleyemez.

Hem başarı hem başarısızlık kadrodan kaynaklanmaktadır

Tarih boyunca partilere benzeyen her oluşumun inançlı ve iradeli bir kadrosu olmuştur. Kadrosu olmayan birçok oluşumun tarihin derinliklerinde unutulması kaçınılmazdır. Davalar partiler ve güçlü kadrolarıyla temsil edildiklerinde ciddiye alınırlar. Kadro toplumsal ahlakı ve politikanın yaratıcılığını sanatkâr düzeyinde şahsında birleştiren kimliktir. Bu tanımlamaya dayanarak, PKK tarihine, yeniden örgütlenmesine baktığımızda, birçok olumlu ve olumsuz öğeyi iç içe görmekteyiz. Eğer PKK bugün hala yaşıyorsa, bu en başta gerçekleşen soylu ve birer insanlık abidesi olan kadrolarına bağlı olduğu gibi, tam başarıya gidememesinde de ağır sorun yaşayan kadroları yüzünden olmuştur. Hem başarı hem başarısızlık kadrodan kaynaklanmaktadır. Kadroların şahsında muazzam bir toplumsal çelişki yumağı açığa çıkarılmıştır. Açığa çıkarıldıkları oranda yıkılan olduğu gibi, güçlenen de olmuştur. Bir kadro trajedisi, kahramanlığı ve ihaneti hep iç içe yaşanmıştır. Tüm eğitici ve pratikleştirici çabalarımıza karşın, çizgiyi sürükleyebilecek kadrolara bir türlü ulaşılamamıştır. PKK'leşme süreçlerindeki tıkanmalar bu kadro yetersizliğinin ürünüdür. Önümüzdeki yapılanmanın yine en temel sorunu yeterince güçlü kadrolar olabilme sorunudur.

Bu sorunun çözümü programın başarıyla hayata geçmesine yol açabilir. Aksi halde yeni tıkanmalar doğacaktır.

PKK'nin çağdaş normalizasyonu sağladığını, bunu tam başardığını söylemek zordur. Bilakis yapılan değerlendirmelerde de görülmektedir ki, önemli yanlışlıklar, eksiklikler göstermekle kalmamış, içte ve dışta ağır ihanetlere de konu olmuştur. Dolayısıyla kapsamlı eleştiri-özeleştiri düşüncesini sürekli kullanmak durumundadır.

Zayıf kendine öz güveni olmayan örgüt ve kişiler eleştiri özeleştiriden kaçar

Eleştiri düşüncesi gelişmenin diyalektik işleviyle ilgilidir. Diyalektik işleyiş tarzı uygun olmayanı açığa çıkarıp gidermeyi amaçlar. Gelişmenin mecrasında olmasını, doğasına uygun akışını esas alır. Özeleştiri düşüncesi ise, gelişmenin öznesi –aktif sağlayanı- durumunda olanın olması istenen, sağlanması gerekenle uyuşmayan, amaca taşımayan durumlara, olaylara, süreçlere yönelik düşünceyi ifade eder. Yani diyalektiksel gelişmeye denk düşmeyen başarısız düşünce, tasarı, tavır ve hareketlere son verip doğru olan düşünce ve pratiğe bağlanmayı ifade eder.

PKK'nin büyüklüğü, gerçeği, tümüyle tarihi bağlantısı içinde hiç korkmadan, ödün vermeden dobra dobra söylemesi ve bir de gereken neyse onu yapma cesaretini ve özverisini göstermesidir. PKK'yi PKK yapan bu temel özelliğidir. Hiç kimse PKK'nin bu temel özelliğini göz ardı ederek PKK'lileşebileceğini sanmasın. Diğer örgütler neden PKK gibi gelişemediler? Her türlü olanakları bizden fazla olduğu halde yöntemleri böyle geliştirmedikleri, soruna yaklaşımı, sorunu ele almayı ve sonuçlarına katlanmayı PKK tarzında bilemedikleri için gelişemediler.

Eylemimiz eleştiriyle başladı, eleştiriyle gelişti ve eleştiriyle zafere yürüyor. Eleştiri bir öğrenme yöntemidir. Tarihin bütün önemli altüst oluşları, devrim hareketleri eleştiriyle, eleştirel yöntemle kendini yükümlü görür. Eskiye yönelimleri eleştirel olduğu kadar, yeniyi geliştirmeleri de yoğun bir eleştirel tartışmayla gerçekleştirilmeye çalışılır. Sosyalizm de en eleştirel ideolojilerin başında gelir. Çünkü uğruna hareket ettiği emek sahibi sınıfın üzerine kurulu baskı ve sömürü, onun alt ve üstyapısı ancak çok büyük bir eleştiri gücüyle açığa kavuşturulabilir ve aşılabilir. Yenisi de ancak ve ancak aynı eleştiri gücüyle kurulabilir.

Eleştiri gücü olmayanların düşmanı hedeflemesi mümkün değildir. Düşmanın ideolojisini eleştirmeyenler onun pratiğini de hedefleyemezler. Eleştiride açıklığa yol açmayan ve bunun gereklerini yerine getirmeyen, sıcak savaşımla düşmanı karşılayamaz. Demek ki, öncelikle ideolojik alanda düşmanın yalanını dolanını ve saptırmalarını açığa çıkarmayı ve onu bir bütün olarak eleştiriyle yenmeyi bileceksiniz.

Eleştirel başarının yeterli olduğunu sanan birçok devrimci vardır. Teoride kazanmakla pratikte kazanmanın eş olduğunu düşünen çok sayıda gafil devrimci, hatta önder tip de mevcuttur. Kaldı ki, bu içimizde de çok yaygındır. Eleştiriyi böyle sınırlandırmak, kesinlikle devrimci eleştiriden çıkarılabilecek en olumsuz sonuçtur. Ben de kendime eleştiri-özeleştiriyi uyguluyorum. Ve bunu günlük gelişmelerle kanıtlıyorum. Gerçek gelişmeyi kendimde yaratarak, kendimi pakladım diyorum. Sizler de bunu esas alın. Ben gelişmemi eleştiri-özeleştirime borçluyum. Siz de bizden biraz cesaret alın ve kendinizi geliştirin. Zayıflıklarınızı neden örtbas ediyorsunuz, neden fırsat bulduğunuzda o kadar pisliğe dalıyorsunuz; kendinizi bireyselleştiriyor, kendinize tapınıyorsunuz? Bu size yakışır mı? Tarihe karşı, halka karşı, yoldaşlara karşı biraz sorumluluk olmalıdır.

Eğer eleştiri-özeleştiri yapıp pratikte beklenen ortaya çıkmamışsa, demek ki bilgelerin 'nefs savaşı' dediği savaş gerçekten yapılmamıştır. Yine bilgelerin dediği gibi 'zevahiri, görünüşü kurtarma' adına ya bilerek ya bilmeyerek kendini ve çevresini kandırma yoluna gidilmiştir. Bu ise ilgili özneyi daha zor duruma sokar. Suçlu konumuna, ikiyüzlü, yalancının konumuna düşürür. O zaman sadece eleştiri-özeleştiriye değil, daha ağır yaptırımlara başvurmak gerekir. Bu yaptırımlar itiraflar, teşhir ve tecritler, cezaevine konmalar, değişik pratik işlere koşturmalar dahil birçok biçimi içerebilir. Amaca ulaşılıncaya kadar düzeltici yaklaşımlar devam eder. Örgüt bunu yapmazsa özüne ters düşmüş olur; amaç ve pratiğine saygısızlık etmiş olur. Çok daha ileri giderse ihanete düşmüş sayılır. İhanet konumu ise bir kişinin mensup olduğu toplum veya örgüt karşısında en kötü ve tehlikeli durumdur. İhanette ısrar kaçışla sonuçlanmamışsa açık savaş anlamına gelir ki, ya fiziki ya da fikri olarak ölme ve öldürme anlamına gelir.

Tutarlı bir eleştiri-özeleştiriye cesaret eden kişi veya örgütler zayıf konumda olmayı değil, güçlü konumda bulunmayı ifade eder. Ancak zayıf, kendine öz güveni olmayan örgüt ve kişiler eleştiri-özeleştiriden kaçar. Bunlar için eleştiri yıkım demektir. Özeleştiri ise bitiştir. Tersine özgüveni olanlar için eleştiri-özeleştiri amaç doğrultusunda daha başarılı olmak demektir. Başarıdan alıkoyanı aşıp, kesin ve güçlendirilmiş adımlarla amaca ulaşmak demektir.

En temel parti dersi böylesine bir yaşam dersidir. Her şey bu dersin tam zaferi içindir. Bu yaşamın takipçisi olacağız ve başaracağız. Madem büyük eleştiri-özeleştiri kazandırıyor; madem bu insanımızı yapan en temel silahlarımızdan birisidir, o zaman bu silah Partimizi gerçekten kazandıracak bir parti yapacaktır. O halde neden kullanmayalım? Bile bile kullanmazsak bu suç olur, kendimize yapılabilecek en büyük kötülük olur.

Özeleştiride tam da bu noktada "Ben nerede eksiktim, yanılgılıydım, yanlıştım, nerede, ne zaman, neyi yapmalıydım, "neden, niçin yapmadım?" hususlarının dökümünü, tanımını iyi yapacaksınız ve ardından "Bundan sonra neyi, nasıl ele alacağım, nasıl yapacağım?" diyerek, bunu da tam koyacaksınız. İşte o zaman özeleştirinizin bir anlamı olduğunu söyleyebiliriz. Yoksa örtbas edersen, suçu hep başkalarına yüklersen, bu sağlıklı bir eleştiri olmaz. Kişi eğer büyümek istiyorsa, gerçekten tarihe ve halka karşı sorumluluk anlayışı varsa, bunu böyle ele almalıdır.

"Eylemimiz eleştiriyle başladı, eleştiriyle gelişti ve eleştiriyle zafere yürüyor. Eleştiri bir öğrenme yöntemidir. Tarihin bütün önemli alt-üst oluşları, devrim hareketleri eleştiriyle, eleştirel yöntemle kendini yükümlü görür. Eskiye yönelimleri eleştirel olduğu kadar, yeniyi geliştirmeleri de yoğun bir eleştirel tartışmayla gerçekleştirilmeye çalışılır. Sosyalizm de en eleştirel ideolojilerin başında gelir. Çünkü uğruna hareket ettiği emek sahibi sınıfın üzerine kurulu baskı ve sömürü, onun alt ve üstyapısı ancak çok büyük bir eleştiri gücüyle açığa kavuşturulabilir"

Benim size değil sizin bana katılmanız gerekir

Benim kat ettiğim bu teorik, ideolojik yetkinliğe iki yoldan eşlik edilebilir: Ya güvene dayalı, samimi ve alçakgönüllüce katılım; ya da teorik öze ve ideolojik yetkinliğe yüksek bilinç çabasıyla bilerek katılım. PKK'de büyük değer ifade eden başta Haki Karer, Kemal Pir, Mazlum Doğan, Hayri Drumuş, Mahsum Korkmaz olmak üzere, binlerce yoldaş bu iki tarzın dengeli uyumu ile katılım göstermişlerdir. Bu özlü katılım onları sonuna dek en kahramansı tavrın sahibi yapmıştır. Buna karşılık ne içten samimi, mütevazıca katılım, ne de yeterince yüksek teorik ve ideolojik çabalar temelinde katılım gösterebilenler hep tökezlemiş; bazen ahbap çavuş grubu, bazen tasfiyeci gruplar ve çete eğilimleri biçiminde savrulmalar göstermiştir. Temel zihniyet gücümü kavramayan, buna saygı duymayan, mütevazıca ve yüksek performansta teorik katılım gösteremeyenlerle ortak zihniyette buluşmamız zordur. Burada katılım sağlanması gereken, yüksek zihniyet sahipliğidir. Yoksa geri zihniyete prim vermek sapmaya yol açar.

Politik çizgimin doğal demokratik duruştan, bilinçli ve eylemli demokratikleşmeye doğru büyük açılım gösterdiği ve halkla bütünleşmenin sağlandığı anlaşılması gereken ikinci temel husustur. PKK'de benimle temsil edilen önderlik kurumlaşmasının ulusal kurtuluşçu ve reel sosyalist yalpalanmalardan kurtulduğu, burjuva yaşam eğilimlerine iltifat etmediği önemle bilinmelidir. Kürdistan gerçekliğinde ne teslimiyet biçiminde ne de milliyetçilik temelinde devlet odaklı olan, demokratik, özgür ve eşit politik bir çizgi hem anlayışta hem pratikte başarılmıştır. PKK kadro yapısından beklenen, bu politik çizgiyi özümsemek ve kitleselleştirmektir. Tam kavramadan, uğruna büyük pratik çaba sergilemeden içine girilecek politik üslup er geç tasfiyecilik biçiminde sahiplerini vuracaktır.

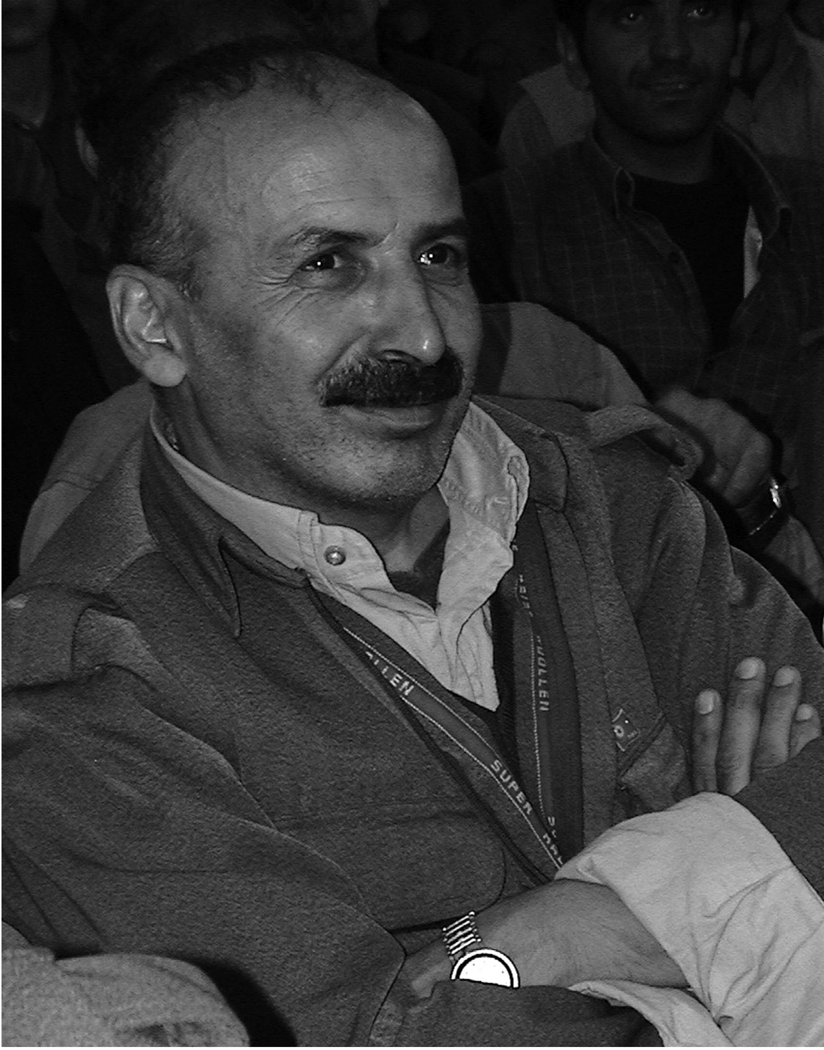
Daha yedi yaşından beri hep örgütlü ve eylemli yaşamayı esas aldığım bilinmelidir. Zaten örgütlülük eylem, eylem örgütlülük gerektirir. Bunun hâkim yönü yıkıcılıktan çok yapıcılıktır. İnşa, üretim esastır. Çok az yıkma çabası içine girilmiştir. Ancak önemli gelişmelerin önünü tıkayan yapıların yıkılması uygun görülmüştür. Yıkmayı, gaspı, el koymanın her biçimini mahkûm eden bir eylem kişiliği söz konusudur. Arkadaşlık anlayışım hep soylu işler amacına yönelik olmuştur. Kendini oyalama, eğlendirme, kazanç temin etme biçiminde insanlarla asla ilişkiye girilmemiştir. Temsil ettiğim önderlik gerçeğinin bu yönü özenle bilinmek ve takip edilmek durumundadır. Aksi halde benim önderliğimde politik birlikten, örgütsel ve eylemsel yaşamdan bahsetmek zordur. Sürekli örgütlü ve ağır basan yönü pozitif eylemlilik olan bir yaşamı sergileyemeyenlerin, önderlik kurumunda başarıyla rol oynamaları imkânsıza yakındır.

Örgütlenme ve eylemlilik bir görevden de öte yaşam hali olarak anlaşılmalıdır. Nasıl susuz ve havasız olunmazsa, örgütsüz ve eylemsiz yaşanmayacağı da bilinerek, önderlik gerçekliğimize anlam verilmelidir. Yoksa örgüt içinde örgüt, kendi başına yıkıcı, boş, amaçsız eylemcilik başa hep bela getirir. Çok yetkin örgütlenme, bunu ideolojik ve politik çizginin özüne uygun somutlaştırma, amaçlı ve verimli bir eylemlilikle bütünleştirme tek doğru bağlılık türüdür. Sonuca götürebilen, tarihi çabaları boşa harcamayan, her tuğlayı binayı daha yüksek kılmak için koymaya götüren tutumdur. Yapının örgütsel ve eylemsel anlayışını, silahlı mücadele de dahil, bu konuma yükseltmekten başka başarı şansı yoktur.

PKK önderlik gerçekliğinde ahlaki tutum ideolojik, politik ve örgütsel çizgi temelinde oluşan yeni toplumsallığa kanun ve kurallardan da öte tutkuyla bağlanmayı ifade eder. Bu yeni toplumsallığı yaşamın varoluş biçimi olarak algılar. Yaşam yeni toplumsallığımızdır. Bunun dışındaki yaşam arayışları, kaçamakları boşluk, kayıp anlamına gelmektedir. Mümince bir yaşamdan ziyade bilimselliği esas alan, politik özgürlüğü yeni yaratımların çabası olarak gören bir yaşam ustalığı, bilgeliğidir; çağdaş müminliktir. Bu ahlaki gücü gösteremeyenin her çabası sapmalara uğramaktan kurtulamaz. Ahlaki yaşam özünde insan toplumunun varoluş tarzına sürekli zihniyet ve özgür irade ile katılım gücünü göstermeyi ifade eder. PKK'nin gerçek büyük değerleri bu ahlaki tutuma sahip olanlarca gerçekleştirilmiştir. Gerçekten PKK çizgisinde bir yaşam çizgisine sahip olmak isteyenler bu ahlaki gücü göstermek durumundadır.

Özcesi şahsımda temsil etmek durumunda kaldığım bu önderlik tanımı herkese katılımını gözden geçirerek yeniden nasıl bütünleşmesi gerektiğini göstermektedir. Bu çizgideki önderlik tüm evreni, insansal varoluşu, toplumsal gerçekliğimizi, halkın demokratik özgürlüğünü bağrında taşımaktadır. Sadece ulusal değil evrenseldir. Kusuru ve yanlışlıkları varsa, bu temel kategorilerde aranmalıdır. Yoksa gölgesinde yaşayarak, basit bencil veya kölecil dünyalar kurarak yaşanabileceğini sanmak gaflet ve hatta sapıklıktır. Görünüşte katılım gösteriyormuş gibi davranıp pratikte başka konumlar arz eylemek, eski tabirle 'münafıklıktır'. Önderlik gerçekliğim kabul edilmeyebilir. O durumda uygun bir açıklama ile ayrılmak bir haktır. Bir yandan anladık deyip katılmamak veya katıldım deyip gerekeni yapmamak yoz, sorumsuz bir yaşamı ifade eder ki, bunun da kalıcılığı ve anlamı olamaz.

Önderlik tarzım asla dayatma değildir. Büyük bir inanç ve bilgelikle beslenir. Bu yönlü gücü olmayanlar uzak durmalıdır. Çağımızın hasta ettiği bireyler bu tarz önderliğe katılamaz. Katılsalar da sonuç alamazlar. Eğer bize ilgi ve saygı varsa, gerçekten ideolojik, politik ve örgütsel bir ortak yürüyüşte iddialı, kararlı ve eylemli olmak isteniyorsa, benim size değil, sizin bana katılmanız gerekir. Benim bedenen diri olmam veya ölmem belirleyici değildir. Ulaşılan anlam, irade ve ahlak belirleyicidir. Bu yalnız ben değil, bende dile gelen tüm bir evren, var olan insanlık ve toplumsal gerçekliğimizdir. Ona dayalı halkımızın demokratik, özgür ve eşitlik içinde yeniden yapılanmasıdır. Anıları karşısında sürekli sarsıldığım başta şehitlerimiz, mazlum ve çilekeş halkımız, kardeşlik ve insanlık anlayışımız olmak üzere tüm soylu değerler, yoldaşları üretkenliğe yol açan çizgimiz temelinde bütünleşmeye ve başarıdan başka bir yaşam yürüyüşüne fırsat tanımamaya çağırıyor. Selam ve sevgi, bu soy değerlerin bayrağı altında toplananlaradır.

Demokratik Özerklik

Demokrasi içinde Kürt sorununun çözümü

*KCK Yürütme Konseyi Üyesi **Mustafa Karasu** ile demokratik özerklik üzerine yaptığımız röportajı siz okurlarımıza sunuyoruz.*

***Serxwebûn:** Kürt Özgürlük Hareketinin ilan ettiği demokratik özerkliğe ilişkin kavram son dönemlerde Türkiye kamuoyunda tartışılmaya başlandı. Ancak demokratik özerklik kavramına farklı farklı anlamlar yüklenmekte. Yerel yönetim, otonomi, yarı bağımsızlık, bağımsız devlet kurmaya giden yol gibi. Demokratik özerklik nedir? Demokratik özerklik kavramını tanımlayabilir misiniz?*

M. Karasu: Özerklik kavramı bir yönüyle PKK'nin demokrasi ve özgürlükçü zihniyeti ekseninde tanımlanan ve ancak bu eksende daha iyi anlaşılması gereken bir statüdür. Bütün siyasetçiler, bu konuyla ilgilenen çevreler demokratik özerkliği değerlendirirken devletçi paradigmayı aşmadıklarından dolayı Kürt Özgürlük Hareketinin ortaya koyduğu demokratik özerkliği bu paradigma ufkunda değerlendirmektedirler. Her şeyden önce Hareketimizin ortaya koyduğu demokratik özerkliği çeşitli biçimde değerlendirenlerin daha baştan böyle bir zaaf içinde olduklarını söylemek gerekir.

Birçok ülkede demokratik özerkliğe yakın siyasal sistem ve yapılanmalar olsa da, Hareketimizin ortaya koyduğu demokratik özerklik onlardan belirli düzeyde farklılıkları ifade etmektedir. Biz demokratik özerkliği en basit anlaşılır tanımıyla demokrasi içinde Kürt sorununun çözümü olarak tanımlıyoruz. Eğer bir ülkede demokrasi varsa, bir ülke demokratikleşmişse orada Kürt sorunu gibi etnik ve ulusal sorunlar asgari düzeyde demokratik özerklik çerçevesinde çözülmek durumundadır. Eğer bir ülkede Kürt sorunu gibi bir sorun demokratik özerklik temelinde çözüme kavuşturulmuyorsa o ülkede demokrasiden söz edilemez. Bu yönüyle demokratik özerklik her şeyden önce söz konusu ülkenin demokratikleşmesi, demokrasiye duyarlı hale gelmesini ifade eder.

Demokratik özerkliği farklılığın özgünlüğü ve özerkliği olarak da tanımlamak mümkündür. Bir yerde farklı bir etnik ve ulusal kimlik varsa böyle bir özgünlük söz konusuysa onun farklılığını, özgünlüğünü tanımak ancak demokratik özerklikle mümkün olur. Ya da demokratik özerklik özgün kimliğin özgürlüğünü ve demokratik yaşamını ifade etmektir. Demokratların ve demokratikleşen her ülkenin de kabul edeceği bir yaşam ve ilişki biçimidir. Buna daha önce hakları gasp edilmiş topluluğun demokratik temelde siyasal statüye kavuşması da denilebilir. Bir toplumun kendi demokratik haklarını tüm boyutlarıyla kullanması olarak da tanımlanabilir. Tüm bunları belirtirken söz konusu etnik ve ulusal kimliğin haklarını bu temelde kullanabilmesini bir iktidar olma, devlet olma, iktidar alanını paylaşma biçiminde görmemek gerekiyor. Özcesi bir toplumun, bir halkın en temel haklarının tanınması anlamına geliyor. Toplumun farklılıklarını demokratik temelde örgütlemesini, kurumlaştırmasını ve yaşamasını ifade ediyor.

***Serxwebûn:** Daha önceki değerlendirmelerinizde demokratik özerklik söz konusu devletle ilişkiyi, hukuku tanımlar diyorsunuz, bunu biraz daha açımlar mısınız?*

- Demokratik özerklik kuşkusuz eğer söz konusu bir halkın herhangi bir ülke içinde var olan sorunlarını çözmeyi ifade ediyorsa bu, söz konusu devletle ilişkiyi de tanımlar. Biz demokratik özerkliği iki biçimde ifade ettik. Birincisi demokratikleşen bir devletin kendi içinde var olan bir ulusun sorunlarını demokratik özerklik çerçevesinde çözmesini, yani demokrasinin gereği siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik haklarını örgütlü bir toplum olarak kullanmasını ifade eder. Örneğin Kürt gerçeğinde Türk devleti Kürtlerin bir ulusal topluluk olduğunu kabul eder, böyle bir ulusal topluluk olduğunu kabul ettikten sonra demokrasinin gereği Kürtlerin demokratik kurumlaşmaya gitmelerini, demokratik temelde meclis kurmalarını, o meclis çerçevesinde bir öz yönetim oluşturmasını kabul eder. Daha doğrusu farklı bir kimliğin demokrasi gereği özgünlüğünü, bu özgünlüğün doğal olarak özerkliğini ve özgürlüğünü yaşamasını kabul etmek anlamına gelir. Dolayısıyla demokratik özerkliği devlet için bir sorun görmek bir yana, aksine söz konusu etnik topluluğun devletle ilişkilerini daha iyi yürütmesini sağlamasının bir gereği olarak görür. Zaten bir ülke demokratikleştiğinde, demokrasiye duyarlı bir hale geldiğinde başka türlü yaklaşılması beklenemez.

Kürt Özgürlük Hareketi bir iktidar paylaşması ve bunun mücadelesine girmeden, devlet ya da başka çözümler düşünmeden Kürt sorununun demokratik temelde çözüleceğine; Kürt halkının demokrasi içinde her türlü özgürlüğünü yaşayabileceğine ve toplumsal demokratik haklarını kullanabileceğine inanıyor. Kuşkusuz demokrasi gerçekleştiğinde, demokratikleşme yaşandığında söz konusu topluluğun kendi meclisleri, öz yönetimleri olur. Yine kendi kimlik, dil özgürlüğünü yaşar. Anadilde eğitim başta olmak üzere dilini ve kültürünü, kimliğini geliştirir. Ama bu bir devlet kurmak, bir iktidar paylaşmak değildir. Böyle anlaşılmamalıdır. Bir toplumun farklılığının, özgünlüğünün yaşadığı özerkliği; farklılığının, özgünlüğünün yaşadığı özgürlüğü ve demokratik yaşamı demokrasinin gereği olarak görmek gerekir. Biz bu çerçevede demokratik özerklik, devletle demokratik ilişkiyi tanımlar dedik. Herhangi bir etnik ve ulusal topluluğun demokrasinin gereği kendi iradesini örgütlemesini, kendi öz yönetimini sağlamasını ve doğal haklarını kullanmasını demokratik özerklik olarak görmek gerekiyor. Bu da federasyondan ya da klasik bölgesel özerklikten farklı bir ilişki biçimidir.

Çünkü federasyon, bölgesel özerklik ya da konfederasyon gibi tüm ilişkiler aslında devletçi zihniyetten kaynaklanan iktidar alanlarını paylaşma biçimleridir. Konfederasyon denen ilişkide merkezi hükümetin yetkileri azdır. Asıl yetkiler ünitelere aittir. Konfederasyonu oluşturan üniteler bir sözleşmeyle ilişkilerini sürdürürler. Federasyon ya da bölgesel özerkliklerin farklı biçimleri olan ilişkiler de bir anayasa çerçevesinde yetki paylaşımını düzenler. Hareketimizin öngördüğü demokratik özerklik gerçeğinde bir iktidar paylaşımı, bir yetki paylaşımı yoktur. Ancak bir halkın, bir kimliğin farklı olmasından kaynaklı, kendisini özgür ve demokratik temelde geliştirme ve yaşamını sürdürme anlayışı içinde kuşkusuz kullandığı demokratik siyasi haklar vardır. Devletçi anlamda olmasa bile kullandığı yetkiler vardır. Bu da kendi iradesi, kendi yönetimi, öz yönetimi çerçevesinde kullandığı haklardır. Kuşkusuz bu hakların nasıl kullanılacağı, nasıl geliştirileceği konusu o ülkenin demokratikleşmedeki derinliği ve kapsamıyla birlikte değişecektir. Demokratikleşmede derinleşme ve kurumlaşma geliştikçe demokratik hak ve özgürlüklerin kullanıldığı demokratik özerklik diğer halklarla, ülkeyle veyahut da merkezi yönetimle kopmak, uzaklaşmak, iktidar ve devlete yönelmek değil; aksine bütünleşme, ortaklaşma, her alanda ortak iş yapma, birbirini besleme ve birbirini tamamlama daha da gelişecektir.

Demokratik özerklik mevcut devletle ve komşu haklarla güçlü bir ilişki anlamına gelir

Kuşkusuz demokratik özerklik devletin asli görevleri denen alanlar dışında, devleti doğrudan ilgilendirmeyen halk sorunlarını kendi meclisiyle çözmeyi de ifade eder. Devletin dış ilişkiler, milli savunma, devletin devlet olmasının temel karakterinden olan genel yargı ilkeleri ve devleti doğrudan ilgilendiren maliye konularının dışında yerel meclisler ve öz yönetimler kendi ekonomik, sosyal, kültürel yaşamını; eğitimini, yerel asayişi kendisi örgütleyebilir. Demokratik bir sistemi ve bu temelde ilişkiler ilkelerini öngören anayasanın temel kurallarını çiğnemeden demokrasi içinde bütün demokratik haklarını kullanır. Tüm toplumun sosyal, kültürel, ekonomik ihtiyaçlarını bu meclis belirler ve demokratik öz örgütlenmeleri ve yönetimleriyle gerçekleştirme yoluna gider.

Aslında farklı ulusal toplulukların bulunmadığı birçok ülkede özerk bölgeler ya da eyalet sistemleri vardır. Bu modellerde bu tür haklar zaten kullanılmaktadır. Örneğin ABD eyalet sistemidir. Eyalet meclisleri, yönetimleri vardır. Birçok hakkı sosyal, kültürel, ekonomik örgütlemeleri bu modelin içindeki meclisler ve yerel yönetimler yapmaktadır. Almanya hakeza böyledir.

Demokratik özerklik ve eyalet sistemine yönelik Türkiye'de var olan hassasiyet, farklı bir ulusal kimlikle doğrudan ilgili olmasından kaynaklanıyor. Tabii farklı ulusal kimliğin bulunduğu Türkiye gibi ülkelerde, farklı ulusal kimliklerin olmadığı ülkelerdeki eyalet ve özerklik sistemlerinden farklı olarak kuşkusuz anadilde eğitim ve kültürel çalışmalar olacaktır. Bu yönüyle farklı etnik topluluğun, farklı bir kültürün, farklı bir dilin kendisini özgürce ifade ettiği bir özerklik sistemi olacaktır. Bir yönüyle İsviçre kantonlarındaki özgünlüğü, özerkliği ifade eder. İtalyan, Alman ve Fransız kantonu vardır. Farklı dilleri konuşanlar eğitimlerini kendi dillerinde gerçekleştirirler ve kendi kimlikleriyle siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik faaliyetlerini yürütürler.

Almanya eyalet sistemi eğer farklı bir etnik topluluk temelinde gerçekleşseydi o zaman demokrasi gereği kuşkusuz kimlik, kültür, dil özgürlüğü de olacaktı. Söz konusu anadilde eğitim de gerçekleşecekti. Bunun yanında resmi diller de öğrenilecekti. Anadilin yanında devletin yazışmalarında, devletle ilişkilerde resmi diller de kullanılacaktı. Kürt sorunu söz konusu olduğunda Kürtler kendi bölgelerinde anadillerinde eğitim yapar, kendi ilişkilerini ve faaliyetlerini Kürtçe sürdürürler, ama Türkçeyi de öğrenirler; Türkiye ile ilişkilerinde Türkçeyi kullanırlar. Bu çerçevede demokratik özerklik bir yandan o halkın kendi demokratik iradesini, öz yönetimini ve bu temelde sosyal, ekonomik, kültürel sorunlarını kendi örgütlendirmesi ve pratikleştirmesi olurken, diğer yandan ulusal varlığını, dil, kimlik, kültür gelişimini güvenceye almasını ifade etmektedir.

Bu çerçevede demokratik özerklik aslında mevcut devletle ve komşu halklarla ilişkiyi zayıflatan değil, güçlendiren bir ilişki biçimi olarak anlaşılmalıdır. Hatta birçok yönüyle devleti hantal olmaktan çıkaran, sosyal, ekonomik, kültürel sorunların daha kolaylıkla aşılmasına imkân verecektir. Demokratik özerklik aynı zamanda sosyal, ekonomik, kültürel çalışmaların gelişmesini ve güçlenmesini sağlayan bir siyasi, idari model de olmaktadır. Böylelikle söz konusu halkla komşu halklar arasındaki güven sorununun, devletle yaşanmış büyük gerilimlerin giderilip sağlıklı ilişkilerin kurulması da böyle bir demokratik özerklikle sağlanabilir. Böyle bir demokratik özerklik gerçekleştiğinde Kürt halkı kendisini güvencede hissedeceği gibi, Türkiye ile de sorunlarını çözmüş olur. Hatta siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel olarak geçmişten gelen tarihsel ilişkilerinden dolayı Türkiye ile ilişkileri daha sıkı gelişir. İşte o zaman farklı kimliklerin özgürlüğü, özerkliği temelinde bir entegrasyon, birbirini tamamlama ortaya çıkar.

***Serxwebûn:** Demokratik özerklik devletin demokratikleşmesini de sağlayacaktır belirlemesinden hareketle demokratik özerklik devleti demokratikleştiren bir projedir diyorsunuz; peki, o zaman 'Demokratik Cumhuriyet' ile arasında nasıl bir yönetimsel farklılık bulunmaktadır veya aynı şey midir?*

-Bir ülkede farklı etnik ulusal topluluklar kendilerini örgütleyerek siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel sorunlarını çözecek bir demokratik iradeye kavuşurlarsa, bu aynı zamanda söz konusu topluluklar açısından demokratik çözüm gerçekleşmiş olur. Öz iradeleri tarafından demokratik bir kurumlaşmaya, kendi sorunlarını kendileri çözer hale gelen bir topluluk söz konusu devlete de kendi projesini dayatır ve kabul ettirir. Böyle bir halk gerçekliği karşısında devletler ya fiziki katliamlara, soykırımlara başvurmak yoluna gider ya da bunu yapamayacak durumdaysa o halkın kendi kurumlaşmasını, kendi kimliğini ve kültürüyle yaşamını örgütlemesini, demokratik ve özgür bir yaşam içine girmesini kabul eder. Bu da doğrudan o güne kadar farklı kimliklerin haklarını gasp eden devletin ve ülkenin demokratikleşmesi anlamına gelir. Bu kabul, söz konusu devlette demokratik bir zihniyet ve yaklaşım benimsenmesine yol açar. Bu yönüyle Türkiye söz konusu olduğunda, Kürtlerin kendi demokratik örgütlemeleri temelinde siyasi iradelerini ortaya çıkarmalarını, öz yönetimlerini kendileri sağlama yoluna gitmeleri, böyle bir demokratik irade ve güç ortaya çıkarmaları durumunda Türk devleti bunu ya katliam ve soykırımlarla ortadan kaldırmaya çalışacaktır ya da bu demokratik özerkliği kabul ederek kendisini de demokratikleşme temelinde dönüştürecektir. Demokratik özerkliğin yaşandığı bir ülke artık eski ülke olmaktan çıkar. Demokratik bir zihniyete ve demokratik bir topluma kavuşur.

Türk devleti Kürtlerin demokratik özerkliğini kabul etmediği takdirde Kürtler kendi demokratik kurumlaşmaları temelinde bir a-devlet biçiminde bir kurumlaşmaya giderek fiili olarak yarı bağımsız bir toplum ve ülke haline gelir. Bu seçenek, bir halkın demokratik iradesi, demokratik kurumlaşması karşısında o güne kadar hakları gasp eden devletin kabul etmemesi karşısında ortaya çıkan bir statü olarak görülmek durumundadır. Biz inanıyoruz ki Kürt halkı böyle bir demokratik örgütlenmeye ve kurumlaşmaya kavuştuğu takdirde Türkiye böyle bir demokratik çözümü kabul ederek aynı zamanda kendisini de demokratikleştirmiş olacaktır. Kendisini demokratik bir yapılanmaya kavuşturmak zorunda kalacaktır.

Bu açıdan da Kürt halkının demokratik özerklik projesi ya da bunun ilan edilmesi aynı zamanda Türkiye'yi demokratikleştirme projesi olarak görülmelidir. Türkiye'den ayrılma, ayrı bir devlet kurma yerine, çözüm kapasitesi ve yeteneği göstermeyen Türkiye devleti karşısında kendi çözümünü kendisi gerçekleştirerek Türkiye'yi de dönüştürmüş olacaktır. Bu yönüyle demokratik özerkliği Türkiye sınırları içinde sorunu çözmeyi hedefleyen ve Türkiye'yi demo-

kratikleştiren bir proje olarak değerlendirmek doğru olacaktır.

Demokratik cumhuriyet ile demokratik özerklik birbirini tamamlayan iki ayrı kategoridir

Demokratik cumhuriyet konusunu herkes kendine göre anlamaktadır. Ancak demokratik cumhuriyete doğru bir anlam yüklenirse o zaman gerçekçi değerlendirmelere gitmek mümkündür. Demokratik cumhuriyet, söz konusu ülkenin, devletin demokratikleşmesi, daha doğrusu demokrasiye duyarlı hale gelmesidir. Gerçek anlamda bir demokratik cumhuriyet böyle tanımlanır. Yoksa, Afrika'da ya da başka yerlerde ismi demokratik cumhuriyet olup da bırakalım demokratik olmayı, demokrasi karşıtı olan, antidemokratik ülkeler ve cumhuriyetler vardır. Bunlar esasında otoriter cumhuriyetlerdir.

Bizim sözünü ettiğimiz demokratik cumhuriyet ise Türkiye söz konusu olduğunda Türkiye cumhuriyetinin demokratikleşmiş halidir. Demokratikleşen bir ülke de artık günümüz koşullarında farklı etnik kimliklerin ve ulusların siyasi iradelerini, öz yönetimlerini, kimlik, dil ve kültür özgürlüğünü tanıyan ve gelişimi önünde engel olmayan bir ülke olmaktır. Bu açıdan Türkiye cumhuriyeti demokratikleştiği andan itibaren Kürdistan'da da demokratik bir yaklaşım içinde olacaktır. Türkiye hem demokratik cumhuriyet olacak hem de farklı etnik ve ulusal toplulukların kendi siyasal iradelerini ve öz yönetimlerini, kimlik, kültür, dil özgürlüğünü tanımayacak diye bir yaklaşım olamaz. Ancak farklı etnik ulusal kimliklerin siyasi iradesini, öz yönetimini kendi kimliği ve kültürüyle demokratik yaşamlarını, örgütlenmesini kabul ettiği an zaten demokratik cumhuriyet olabilir. İşte o zaman Türkiye cumhuriyetine demokratik cumhuriyet denilebilir.

Bu konularda bir zihniyet devrimine ve bu yönlü anayasal ve yasal değişimlere uğramayan bir Türkiye'yi demokratik cumhuriyet olarak tanımlamak doğru değildir. Eğer günümüzde demokrasiden anladığımız, aynı zamanda farklı kimliklerin, toplulukların kendi öz demokratik örgütlülüklerini sağlama, kendi kimliğiyle, kültürüyle, anadiliyle yaşamını örgütlemeyse o zaman Türkiye cumhuriyeti demokratikleştiğinde bunlar da gerçekleşecektir. Bunlar gerçekleşmediği taktirde zaten Türkiye'nin demokratikleştiğinden kimse söz edemez. Bu nedenle demokratik özerklikle demokratik cumhuriyet arasında bir çelişki yoktur. Demokratik cumhuriyet ülkenin bütününde o ülkenin demokratik olduğunu gösterir; demokratik özerklik ise demokratik bir ülkede demokratik hakların kullanılmasını ifade eder. Gençlik, kadın, işçiler, emekçiler nasıl ki demokratik haklarını demokratik çerçevede ifade ederlerse, bu konuda örgütlenmelerine, kendilerini ifade etmelerine bir engel yoksa, bu konuda tam bir örgütlenme özgürlüğü varsa bu aynı şey etnik ve ulusal topluluklar için de geçerlidir. Demokratik cumhuriyetle demokratik özerklik aynı şeyler değildir, ama birbirini tamamlayan kategoriler olarak değerlendirilmelidir. Demokratik cumhuriyet bir yönüyle demokratik özerkliğin de içinde bulunduğu, bir bütün olarak bütün Türkiye'yi ifade eden bir kavramdır. Demokratik özerkliği farklı kimliklerin kendisini ifade etme biçimi olarak ele almak gerekir.

Kuşkusuz Türkiye'nin bütün bölgelerinde de böyle bir demokratik özerklik gerçekleşebilir. Karadeniz'de de olabilir, Trakya, Ege ve Akdeniz'de olabilir. Bunlar da demokratik öz yönetimleri, meclisleri temelinde yerinde yönetimler demokratik özerklik olarak tanımlanabilir. Eyalet sistemi bu çerçevede ele alınabilir. Ama bunlarla Kürdistan'dakiler arasında bir fark vardır. O da Kürdistan'da farklı bir toplum vardır; Kürt toplumu, Kürt halkı vardır. Türkiye'nin diğer bölgelerinde ise hâkim kimlik Türk etnisitesidir. Dolayısıyla kültürel yaşam Türk kültürü biçiminde gelişirken, diğer faaliyetler de Türk kimliği ve dili ekseninde yürütülür. Ama Kürdistan'da, Kürtlerin yoğun olduğu yerlerde Kürt kültürü etkin olur. Türkiye'nin diğer bölgelerinde Türkçe eğitim dili olurken, Kürdistan'da eğitim Kürtçe yapılır. Kuşkusuz anadil eğitimi yanında Türkçe de Türkiye ile bir arada yaşamanın ve resmi dil olmanın gereği en iyi biçimde öğrenilir. Bu yönüyle Türkiye'nin diğer bölgelerindeki özerklikle Kürdistan'daki demokratik özerklik arasında kuşkusuz fark vardır.

Bölgesel özerklik ya da eyalet sistemi sadece Kürdistan için değil, bütün Türkiye için de uygulanabilir. BDP'nin projesinde de sadece Kürdistan değil, bütün Türkiye'de böyle bir yerinden yönetim ve idari yapının olması demokrasi açısından gerekli görülmektedir. Bunun bürokratik hantallığı ortadan kaldırıp Türkiye'nin siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik yapısına daha dinamik bir gerçeklik kazandıracağını söylemektedirler. Kaldı ki dünyada genel eğilim de budur. Bütün dünyada merkezi yönetimlerden yerel yönetimlerin güçlendirildiği ve önemli hale getirildiği modellere geçilmektedir. Devlet olmanın temel faaliyetleri olarak görülen alanlar yine merkezi devlet yapısının uhdesinde kalır. Ama devleti doğrudan ilgilendirmeyen diğer faaliyetler yerel yönetimler, eyaletler ya da özerk bölgeler tarafından gerçekleştirilir.

Bir daha belirtelim, PKK'nin öngördüğü demokratik özerklik kesinlikle devlet ve iktidar paylaşımı değildir. Bu yönüyle dünyanın başka yerlerindeki devlet ya da bölgesel özerkliklerden daha farklı bir paradigmayla algılanması, anlaşılması gerekir. Aslında devletsiz, iktidarsız paradigma çerçevesinde gerçekleşen eyalet sistemleri ya da bölgesel özerklikler kesinlikle söz konusu ülkelerdeki sorunları daha köklü çözer. Devletle kavga ve çatışmalara yol açacak ciddi gerilimler içine düşmeden devlet +demokrasi formülüne dayanarak demokrasinin sürekli gelişeceği, derinleşeceği, devletin ise sorumluluk alanının giderek daralacağı, küçüleceği yeni demokratik anlayış ve zihniyetle olgulara yaklaşmak demokratik kültürün gereği olmalıdır. Bu çerçevede ele alındığında demokratik cumhuriyet ve demokratik Türkiye'ye kavuşulmuş olur.

Özcesi, demokratik cumhuriyet demokratik özerklikle gerçek demokratik cumhuriyet haline gelir. Demokratik özerklik de demokratik cumhuriyeti tamamlayarak onun gerçek anlamda demokraside derinleşmesini ve kapsamlılaşmasını sağlar. Bu yönüyle demokratik bir cumhuriyetle demokratik özerklik arasında böyle bir diyalektik bağ olduğunu söylemek gerekir.

***Serxwebûn:** Bölgesel özerkliğin Türkiye'nin değişik bölgelerinde uygulanabilir olduğunu belirttiniz ve yine kurulacak bu yerel halk meclislerinin Kürdistan demokratik özerk meclislerinden farklılığını da dile getirdiniz peki, bunların ilişkileri hangi çerçevede olacak, aralarında organik bir bağ bulunacak mı? Böylesi bir oluşum halkların kardeşliğini ve bütünlüğünü ne ölçüde sağlayacaktır?*

-Belirttiğim gibi demokratik özerklik Kürt sorununun demokrasi içinde çözülmesinin en doğru yoludur. Demokratik özerkliği, Türkiye sınırları içinde, halkların kardeşliğine dayalı, iktidar ve devlet paylaşımına dayanmadan Kürt toplumunun demokrasi içinde demokratik siyasi iradesi ve öz yönetimi temelinde kendi siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamını örgütlemesi, sürdürmesi ve güvenceye alması olarak tanımladık. Ancak çağımızda belirttiğimiz gibi artık yerinden yönetim anlayışı da genel kabul görmektedir. Demokrasinin gelişmesi, derinleşmesi ve kapsamlılaşması açısından yerel yönetimlere günümüzde önemli rol biçilmektedir. Bu yönüyle böyle yerel yönetimlerin geliştirilmesi –bölgesel özerklik ya da eyalet sistemi- Türkiye'nin genelinin demokratikleşmesine hizmet eder.

Kuşkusuz Kürt sorunu çözüldüğünde Türkiye demokratikleşmede çok önemli bir adım atacaktır; demokratik bir cumhuriyet haline gelecektir. Ama bütün Türkiye genelinde Ege'den Karadeniz'e, İç Anadolu'dan Akdeniz'e kadar bir eyalet sistemi, yerinden yönetim modeli geliştirilirse bu toplumun demokratik örgütlenmesini daha da geliştirecektir. Çünkü söz konusu eyaletler ya da yerel yönetimler esas olarak da toplumun demokratik örgütlenmesini teşvik eden, toplumun demokratik iradesini yerinden ortaya çıkaran bir yaklaşım olduğundan Türkiye'de demokratikleşme bütün alanlara yayılacaktır. Demokratik topluma dayanan bir demokratik ülke gerçeği ortaya çıkacaktır. Bu açıdan eyalet sistemlerinin ya da yerelden yönetime dayanan bölgesel özerklik sistemlerinin bulunduğu ülkelerle bu tür yerel yönetim modellerinin olmadığı ülkeler arasında demokrasi açısından fark vardır. Bu tür yerel yönetimleri, eyalet sistemlerini, bölgesel özerklik sistemini kabul etmiş ülkeler diğer ülkelere göre daha demokrat ve daha özgürlükçüdür. Çünkü bu modeller demokrasinin topluma yayılmasına zemin sunmaktadır.

Bu açıdan Kürt sorununun kalıcı temelde çözümü sadece Kürdistan'da demokrasinin, demokratik kurumlaşmanın derinleşmesiyle değil, bütün Türkiye'de demokratik kurumlaşmanın derinleşmesi, demokratik toplum gerçeğinin ortaya çıkmasıyla güçlenir. Türkiye ile Kürdistan arasındaki entegrasyonu daha da hızlandırır. Merkezi modelin ağırlıklı olduğu Türkiye'de demokrasinin derinleşmesi yeterince sağlanamayacağından, o konuda sıkıntılar olacağından her zaman milliyetçi eğilimlerin ya da merkez eğilimlerin kendini dayatması gündeme gelebilecektir. Bu durumda diğer kimliklere, topluluklara farklı yaklaşımlar, diğer topluluklarla esas gövdeyi oluşturan halk ve onun yönetimleri arasında belirli gerilimler ve sorunlar ortaya çıkabilir.

Bu açıdan önder Apo da BDP de demokratik özerklik sisteminin bütün Türkiye'de yaygınlaştırılmasının daha doğru olacağını belirtmektedir. Böylelikle bütün bölgeleriyle demokratikleştiği, bütünleşmenin, birbirini tamamlamanın daha güçlendiği bir Türkiye gerçeği ortaya çıkacaktır. Kuşkusuz Kürdistan'da Kürtler kendi dili, kimliği, kültürünü de bu demokratik siyasi yaşamın bir parçası haline getirecektir. Kendi dili, kimliği ve kültürüyle demokratik, siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamını örgütleyecek ve kendi demokratik sistemini kuracaktır.

Türkiye'nin diğer alanlarında, bu daha çok Türk halkının yerel yönetimlerinin güçlendirilmesi ve kendisini demokratikleştirmesi temelinde gerçekleştiği bir Demokratik özerklik olacaktır. Kuşkusuz Türkiye'nin kimi yerlerinde farklı kimlikler, topluluklar varsa demokrasinin gereği onlar da kendi kimliğiyle, kültürüyle kendi yaşamlarını örgütleyebilirler; söz konusu özerkliklere zenginlik katabilirler. Örneğin Karadeniz bölgesinin özerk yönetimi ya da eyalet sistemi içinde Lazca kültürel kurumlar, eğitim kurumları bulunabilir. Yine Gürcüler kendi dil, kimlik ve kültürleriyle örgütlenmeyle Karadeniz'deki bu bölgesel özerkliği ve eyalet sistemini zenginleştirebilirler. Bunlar kesinlikle bir ayrılık, bir kopma değil, daha güçlü bir arada yaşamanın özellikleri haline gelirler. Yine Türkiye'de Çerkezler vardır, Araplar, vardır bunlar da kendi kimlikleriyle, dilleriyle, kültürleriyle bulundukları özerk yönetim alanında kendilerini örgütleyebilirler. Örneğin Kürdistan'da Araplar kendi kimliği, dili ve kültürüyle her türlü örgütlenmeyi yapabilirler. Bu özerk Kürdistan'ı ya da Kürdistan'daki demokratik özerkliği zayıflatmaz, aksine güçlendirir. Kuşkusuz Kürdistan'da Süryaniler, Türkmenler de kendi demokratik kurumlaşmalarını gerçekleştirirler. Zaten dinsel toplulukların dinsel kimlik ve faaliyetleri için örgütlenmeleri de demokratik zihniyetin ve böyle bir demokratik modelin gereğidir.

Kürdistan'da demokratik özerklik gerçekleştiğinde demokratik bir anayasa çerçevesinde merkezi kurumlarla ilişkilerinin nasıl olacağı belirlenir. Eğer Türkiye çapında böyle bir model gelişirse Kürdistan'daki demokratik özerkliğin, yönetim organları ve kurumları bunlarla yine anayasal çerçevede ilişki içinde olur. Hem merkezi devlet yapısıyla ilişkide olur hem de bu özerk yönetimlerle de kendi sorumlulukları altında olan siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel alanlarla da ilişkilerini sürdürürler. Tüm bunlar kuşkusuz Türkiye'deki bir demokratik anayasa çerçevesinde tanımlanır. Oluşan bir demokratik anayasaya da, Kürdistan'da da, Karadeniz'de de, Ege'de de oluşan bütün özerk yönetimler uyar.

***Serxwebûn:** Son zamanlarda kafaları karıştıran, çok tartışılan demokratik konfederal örgütlenmeyle demokratik özerklik arasındaki fark veya ilişkidir. İkisi arasında nasıl bir fark var? Demokratik konferealizm ile demokratik özerklik aynı şey mi? Demokraitk özerklik demokratik konfederalizmi dıştalar mı, yoksa, onun önünü mü açar? Sivil toplum örgütlenmeleri ve yerel yönetimlerle bunlar arasındaki ilişki nasıl olacaktır? Demokratik konfederalizmle demokratik cumhuriyetin birbirleri karşısında pozisyonları nedir?*

-Demokratik konfederalizmle demokratik özerklik arasındaki bağ soruluyor. Tabii bu ilişkiyi anlamak için her şeyden önce demokratik konfederalizmi anlamak gerekiyor. Demokratik konfederalizm siyasal literatürde kullanıldığı gibi iki devlet arasındaki bir ilişkiyi tanımlamıyor. Onlara daha çok konfederasyon deniliyor ya da konfederal devletler deniliyor. Bizim ifade ettiğimiz demokratik konfederalizm ise herhangi bir ülkede, halkın tüm toplumsal kesimlerinin tabandan başlayarak demokratik temelde örgütlendirilmesi ve tabandan örgütlenen bu kesimlerin konfederal temelde bir sisteme ve kurumlaşmaya kavuşturulmasıdır. Tabana dayalı temelde gerçekleşen örgütlenmeler, emek örgütlenmeleri olabilir, kadın örgütlenmeleri olabilir ya da köy ve mahalle komünleri, kasaba ve şehir meclisleri olabilir, yine birçok sivil toplum örgütlenmeleri olabilir. Bunlar konfederal temelde örgütlenerek bir üst mecliste ifade bulurlar.

Konfederal örgütlenmelerde yereller özerkliğini ve gücünü korur. Daha doğrusu söz konusu örgütlenmeler birleşerek ortaya çıkardığı konfederal sistem ve bunun genel meclisiyle yerel örgütlenmeler arasında birbirini tamamlayan bir ilişki vardır. Kuşkusuz yerel örgütlenmeleri kendi kimliğini, kendi çalışmalarının özgünlüğünü korurlar. Ama demokratik konfederal örgütlenme modelinde ilişki ve sorumluluklar biri diğerinin önüne geçmeden; birbirini tamamlayan, birinin diğerini güçlendirdiği biçimde ele alınır. Buna demokratik konfederal örgütlenme denir, demokratik konfederalizm denir. Örneğin Kürdistan'da bütün şehirlerde sivil toplum örgütleri denen tüm toplumsal kesimler ilk önce kendi örgütlenmelerini kurarlar. Daha sonra onlar şehirde bir şehir meclisi etrafında demokratik konfederal temelde birleşirler, bir araya gelirler, bir demokratik sistem, demokraitk kurumlaşma oluştururlar. Bu şehirler de diğer tüm şehirlerle birlikte demokratik konfederal temelde bir ilişkiyle ülke genelinde bir sistem haline gelirler. Demokratik konfederalizmden kasıt budur.

Buna toplumun derin ve kapsamlı demokratikleşmesi de denilebilir. Toplumun tabandan sosyal, kültürel farklılıkların, özgünlüklerin kendi örgütlenmelerini yaratarak bu örgütlenmelerin daha sonra demokratik konfederal temelde bir araya gelmelerini ifade eder. Şehirlerde meclisler olduğu gibi, bir de genel demokratik konfederal meclis ve içinden çıkan öz yönetimler olur. Meclisler ve öz yönetimler şehirler içinde de olur genelde de olur. Yine her kasabada da çeşitli demokratik taban örgütlenmeleri olur. Onlar da demokratik konfederal temelde bir araya gelebilirler. Demokratik konfederal örgütlenmeler toplumsal örgütlenmelerin özgün örgütlenmelerini gerçekleştirip daha sonra demokratik konfederal temelde bir araya gelmelerini ifade eder.

Görüldüğü gibi demokratik konfederalizm Önder Apo'nun ortaya koyduğu perspektif temelinde bir devletin başka bir devletle ilişkilenmesini ifade etmiyor. Toplumun demokratik kurumlaşmasını, demokrasinin toplumsallaşmasını, derinleşmesini, toplumun çok kapsamlı örgütlenerek demokratik toplum haline gelmesini, özcesi demokratik toplumu ortaya çıkaran bir demokratik kurumlaşma, demokratik örgütlenme sistemi, modeli olarak ifade edebiliriz.

Demokratik konfederalizm Türkiye devletiyle bir ilişkiyi tanımlamıyor

Kuşkusuz demokratik konfederalizmle demokratik özerklik bizim ideolojik teorik siyasal sistemimizle bir yönüyle benzer bir durumu ifade etmektedir. Önder Apo 2005'te demokratik konfederalizmi ilan ederek tüm Kürdistan'da örgütlenmesini istedi. Bu, aslında tüm toplumun demokratik temelde örgütlenerek kendi siyasal, ekonomik, kültürel, sosyal sistemini örgütlenmesi ve kendi kendini yönetmesini ifade etmektedir. Dolayısıyla bir yönüyle de demokratik özerkliği ifade etmektedir. Demokratik konfederalizm kurumlaştıkça, geliştikçe, örgütlülüğünü arttırdıkça aslında Kürdistan'da demokratik özerk bir yönetim, demokratik özerklik kurumlaşması ortaya çıkmaktadır. Demokratik özerklik somut bir gerçeklik haline gelmektedir. Demokratik özerkliği bir de böyle ifade edebiliriz.

Bu açıdan demokratik özerkliği iki biçimde tanımlamak, ama ikisi arasında belirli farklılıkların olduğunu görmek gerekiyor. *Birincisi,* Türkiye'nin Kürt halkının siyasal, sosyal, kültürel haklarını kabul etmesi, yani demokratik siyasal öz yönetimini ve kendi kimliğiyle dil, kültür ve kimlik özgürlüğünü yaşamasını ve bu temelde demokratik kurumlaşmalarını tanımasına demokratik özerklik dedik. Bu da devletle Kürt halkının demokratik kurumlaşması ve siyasi iradesiyle bir siyasi ilişkiyi de ifade edilmektedir. Bu yönüyle Kürt sorununda bir çözüm modelidir. Devletle anayasal çerçevede bir ilişki temelinde bir çözüm modelidir. Demokratik özerkliği böyle tanımlamak gerekir. Bu tanımlamada Kürdistan'daki demokratik özerklik illa da demokratik konfederal temelde örgütlenecek ve bu temelde Türkiye ile bir ilişki kuracak ya da demokratik özerk bir Kürdistan ortaya

çıkacak denilemez. Bu yönüyle Türkiye ile sorunu çözerken, Türkiye ile karşılıklı bir siyasal çözüm temelinde demokratik özerklik gerçekleşirken demokratik konfederal model dayatılır ya da demokratik özerklik işte bu temelde oluşur denilemez. Böyle demek şu bakımdan uygun olmaz, dünyanın herhangi bir yerinde ya da Kürdistan'da başka bir ideolojik teorik zihniyet ve hareket olabilir ve bu gibi siyasal aktörlerle de bir demokratik özerklik ilişkisi ortaya çıkabilirdi. Türkiye Kürdistan'da Kürt toplumunun demokratik siyasi iradesini, öz yönetimini tanır ve anadilde eğitim, dil, kimlik özgürlüğü temelinde gelişmeyi kabul edebilirdi. Bunu da demokratik özerk bir ilişki ve demokratik özerklik temelinde bir çözüm olarak değerlendiriyoruz.

Ancak Kürdistan gerçeğinde, özellikle de KCK ya da PKK gerçeğinde durum farklıdır. Demokratik konfederalizm Türkiye devletiyle bir ilişkiyi tanımlamıyor. Bugün Kürdistan'da demokratik konfederalizm temelinde bir demokratik kurumlaşmaya çalışılıyor. Bu Kürt halkının, Kürt Özgürlük Hareketinin ya da KCK'nin kendi ideolojik teorik görüşüne ve siyasal yaklaşımına göre geliştirdiği bir demokratik örgütlenmedir. Kendi demokrasi anlayışına dayanarak demokrasinin ve özgürlüğün ancak böyle gelişeceğini düşündüğü için demokratik konfederal örgütlemeyle Kürdistan toplumunu demokratik kurumlaşmaya kavuşturmayı ve güç yapmayı hedeflemektedir. Tabii demokratik konfederalizm geliştikçe demokratik özerklik de ortaya çıkmaktadır. Türk devleti ister tanısın ister tanımasın kendi demokratik kurumlaşmasıyla bir demokratik özerklik oluşturmaktadır. Demokratik özerk bir Kürdistan gerçeği yaratmaktadır. Bu durumda demokratik özerklik ve demokratik konfederalizm aynı anlama gelmektedir. Demokratik özerklikten bahsettiğimiz zaman Kürdistan'daki demokratik kurumlaşma temelinde kendisini iradeye kavuşturması olarak anlamaktayız. Ya da demokratik konfederalizm geliştikçe Kürt halkı kendi sosyal, ekonomik, kültürel faaliyetlerini kendisi yürüttüğü için böyle bir demokratik kurumlaşmaya ulaştığı için buna da demokratik özerklik demekteyiz.

Görüldüğü gibi PKK'nin kendi ideolojik teorik yaklaşımına göre demokratik konfederal temelde demokratik kurumlaşmayı gerçekleştirmesi ve böylelikle de kendi özgür ve demokratik yaşamını kurması söz konusudur. Bu da Kürt halkının demokratik özerkliğine tekabül etmektedir. Ya da bu örgütlenme Kürdistan'da demokratik özerkliğin gelişmesi, gerçekleşmesi, somutlaşması anlamına gelmektedir. Bu da ikinci bir karakterde demokratik özerkliği ifade etmektedir.

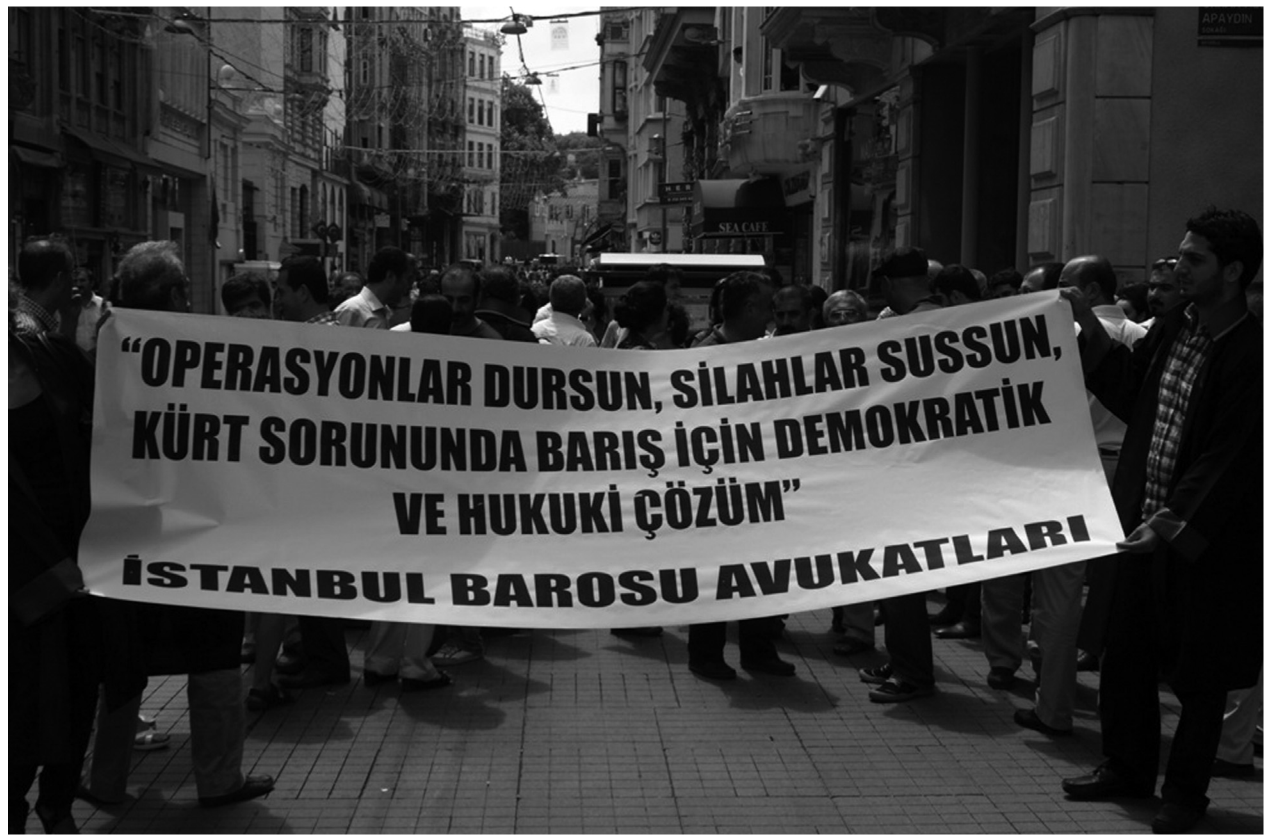
Bu açıdan demokratik özerklik kavramını biz bu iki biçimde de ifade etmeyi, açıklamayı gerekli görüyoruz. Böylelikle kafa karışıklığını da gidermeyi düşünüyoruz. Çünkü demokratik özerklik eşittir demokratik konfederalizmdir dersek o zaman birileri de kalkıp demokratik konfederal düşünmeyen, böyle bir örgütlenme modeli olmayan yerlerde demokratik özerklik modeli olmaz mı derler? Bu soru farklı bakış açıları nedeniyle bir yönüyle doğru da olabilir. Bu açıdan demokratik özerkliği bir ülkenin demokratikleşmesi çerçevesinde, etnik ve ulusal toplulukların kendi siyasal iradesiyle, öz yönetimine kavuşması, dil, kimlik, kültürel özgürlüğünü yaşaması ve geliştirmesi olarak ifade ettik. Bu gelişim veyahut da bu demokratik özerklik herhangi bir ülkede veyahut da Kürdistan'da klasik bir demokrasi anlayışı çerçevesinde de ele alınabilir. İçi bu çerçevede öyle doldurulabilir, öyle tanımlanabilir.

Ama bizim gibi radikal demokrasi anlayışında olan, toplumcu demokrasiye dayanan, toplumun demokratik temelde örgütlendirilmesini esas alan ve toplumun böyle güç olacağını düşünen, gerçek demokratikleşmenin, özgürlüğün ancak böyle ortaya çıkacağını söyleyen bir hareket açısından da demokratik özerklik, demokratik konfederal temelde somutlaşır, pratikleşir, yaşam bulur. Şimdi Kürt Özgürlük Hareketinin Kürdistan'da yaptığı budur. Daha 2005'te demokratik konfederalizmi ilan ederek demokratik özerkliği yaratma açısından önemli bir adım atmıştır, çaba göstermiştir. Ama henüz Kürt halkının demokratik siyasi iradesi, öz yönetimini gerçekleştirme ve bu temelde sosyal, ekonomik, kültürel faaliyetlerini kendisi örgütleyip kendisi yürütme, pratikleştirme gücüne tam ulaşamamıştır. Bu açıdan demokratik özerklik tümüyle sağlanamamıştır. Ama 2005'te demokratik konfederalizmin ilanıyla birlikte o günden adım adım demokratik özerklik örülmeye, demokratik özerk biçimde ifade edebileceğimiz bir Kürdistan toplum gerçeği ya da demokratik özerklik temelinde ifade edilen bir siyasal, sosyal, kültürel, ekonomi gerçeği oluşturulmaya başlanmıştır. Yetersizliklerine rağmen bu konuda adımlar atılmıştır. İşte şimdi yapılmak istenen, devletin demokratik özerkliği tanıyarak Kürt halkının 2005'ten beri başlattığı demokratik özerkliği gerçekleştirme çalışmasının Türkiye tarafından tanınarak bir demokratik çözüm projesi olarak algılanıp kabul edilmesini sağlamaya çalışmaktadır.

Hareket olarak şimdiye kadar bunun çabası içinde olduk. Bir taraftan kendi demokratik özerklik sistemimizi demokratik konfederal kurumlaşma temelinde geliştirmeye çalışırken, diğer taraftan Türk devletinin Türkiye'nin demokratikleşmesi çerçevesinde Kürdistan'daki demokratik özerkliği tanıması, demokratik özerk Kürdistan gerçeğini anayasal ve yasal güvenceye kavuşturmasını istedik. Bunun çabası içinde olduk. Ama Türk devleti bunu kabul etmedi, buna yanaşmadı. Bu nedenle şimdi 2005'te demokratik konfederalizm ilanıyla başlattığımız demokratik özerkliği gerçekleştirme sürecini daha açık biçimde ilan etmek istiyoruz. Bu çalışmaları resmileştirip daha da geliştirerek fiili olarak Kürt sorununun demokratik çözümünü gerçekleştirip Türkiye'ye kabul ettirmeyi demokratik Türkiye ve demokratik özerklik temelinde özerk demokratik Kürdistan'ı yaratmayı hedefliyoruz. Önümüzdeki dönemde çalışmalar bu temelde yürütülecektir.

Kuşkusuz Türkiye demokratik zihniyete kavuşur, demokrasiye duyarlı hale gelerek Kürdistan'da demokratik özerk bir yapılanmayı, demokratik özerkliği kabul ederse, Kürt halkının demokratik kurumlaşması temelinde kendi öz yönetimini yaratmasını kabul ederse, bu aslında demokratik konfederalizmin daha kolay örgütlenmesini, önündeki yasal, idari ve psikolojik engellerin ortadan kalkmasını beraberinde getirecektir. Bu açıdan demokratik özerklik kuşkusuz demokratik konfederalizmin gelişmesinin önünü açacaktır. Ama diğer taraftan da bugüne kadar yaratılan demokratik konfederal örgütlenme de demokratik özerkliğin Türkiye tarafından kabul edilmesi ve gerçekleşmesinin de zeminini hazırlamıştır. Bu yönüyle giderek demokratik özerklikle demokratik konfederalizmin aynı şeyler olduğu bir süreç ortaya çıkacaktır.

Bizim açımızdan demokratik konfederalizm her yerde özgür ve demokratik yaşamı, demokratik özerkliği ifade ediyor. Bu, Kürdistan'da da böyledir, dünyanın başka bir yerinde de eğer bir toplum kendisini demokratik konfederal temelde örgütlüyorsa aslında demokratik özerkliğini kazanmıştır. Demokratik iradesini ortaya çıkarmış, bu demokratik irade temelinde kendi özgür ve demokratik yaşamını kurarak, böyle bir güç ortaya çıkararak devletlerle, komşu halklarla demokratik özerklik temelinde ilişkilenme düzeyine ulaşmış demektir. Biz demokratik konfederalizmin böyle bir gücü ve halkın demokratik iradesini ortaya çıkaran bir örgütlenme modeli olduğunu düşünüyoruz.

Sonuç olarak şöyle tanımlamak daha doğru olabilir. Demokratik konfederalizm aynı zamanda demokratik özerklik anlamına gelmektedir. Ancak demokratik özerklik hemen birebir, doğrudan demokratik konfederalizm anlamına gelmemektedir. Böyle bir farklılığı koyarsak yukarıda ortaya koyduğumuz izahatlar daha doğru anlaşılabilir.

Kuşkusuz Demokratik konfederalizme dayanan demokratik özerkliğin kendisine göre bir ekonomik modeli olacaktır. Bu daha çok topluluklar ekonomisi ve kooperatifler biçiminde somutlaşacaktır. Yine sosyal, kültürel alandaki örgütlenmeler ve bunların yaşamsallaşması da demokratik konfederalizm zihniyetine uygun biçimde gerçekleşecektir. Kuşkusuz bu modelin yerel asayiş de diyebileceğimiz öz savunmaları ve toplumsal adalet sistemi de olacaktır. Bunlar ayrı değerlendirme konuları olduğu için burada sadece değinmekle yetiniyoruz.

Serxwebûn: *Demokratik özerkliği uygulayan farklı model ülkeler var mı? Varsa bu ülkeler demokratik özerkliği nasıl yaşama geçirmişler? Başarılı olmuşlar mı? Başarısızlarsa nedenleri nelerdir? Bu konuda neler söylenebilir?*

- Biz demokratik özerklikten söz ederken aynı ulusal kimliğe sahip ya da ağırlıklı olarak bir ulusun çok etkili olduğu yerlerdeki demokratik özerklik ya da eyalet modellerine değinmeyeceğiz. Her şeyden önce bizim ideolojik ve teorik olarak a-devletçi, devlet karşıtı bir pozisyonda olduğumuz açıktır. Bu yönüyle devletçi iktidarcı zihniyetten kopuk, devlet ve iktidar paylaşımı anlamına gelmeyen demokratik özerk ve demokratik özerkliğin bulunduğu modeller var mı bu konuda bir şey söyleyemeyiz. Çünkü günümüzde iktidarı ve devleti özgürlük ve demokrasi karşıtı gören zihniyetler var olmakla birlikte sınırlıdır. Hemen hemen birçok benzer modelde aslında devletle bir yetki ve iktidar paylaşımı vardır. Kuşkusuz demokratik ülkelerde kimlikler, etnik ve ulusal topluluklar, farklı sosyal kesimler kendi kendini yönetme anlamında bir öz yönetim ve yetki sahibi olmaktadırlar. Ancak bunları bir devlet olarak ve iktidar paylaşımı olarak görmemek gerekir. Aksine farklı kimliklerin demokratik haklarını kullanarak kendilerini demokratik öz irade ve yönetim haline getirmenin doğal sonucu olarak görmek gerekiyor. Dolayısıyla bizim ön gördüğümüz özerklikle dünyanın diğer yerlerindeki özerklik arasında benzerlikler ve farklılıklar konusu böyle bir farklı paradigma temelinde ele alınırsa daha doğru kavranılabilir.

Tabii farklı etnik ve ulusal toplulukların siyasi iradelerinin tanındığı, öz yönetimlerinin olduğu, kimlik, kültür, dil özgürlüğünün yaşandığı ülkeler söz konusudur. Bizim demokrasi ve özgürlük anlayışımıza göre olmasa da klasik, yani Avrupa ölçeğinde gelişen üst toplumun hâkimiyetini sürdürdüğü demokrasi anlayışı temelinde oluşmuş özerklikler, eyalet sistemleri vardır. İsviçre kantonları bunun en önemli örneğidir. İsmi kantondur, ama demokratik özerkliğe yakındırlar ve başarılı bir biçimde sürmektedirler. İtalyan, Fransız ve Alman kantonları vardır. Bu dilleri konuşan kantonlar vardır, ama güçlü bir bütünleşme, birbirini tamamlama ve entegrasyon sağlanmıştır. Ama bu bütünleşme ve entegrasyon diğerlerinin iradesini yok sayma, kendi kimliğini ve kültürünü dayatma biçiminde değildir. Tamamen demokratik özgür yaşam temelinde söz konusu kantonların kendilerini örgütlediği, ama belirli ortak değerlerde buluştukları bir sistem vardır. Hem merkezi bir devlet ve onun sorumluluk alanına giren yetkileri vardır, hem de kantonlarda yetkileri vardır. Bunlar anayasada tespit edilmiştir.

Bilindiği gibi İsviçre hala kendi özgünlüğünü korumaktadır. NATO üyesi olmamıştır, hatta Avrupa'daki bazı sözleşmelerin dışındadır. Yani bazı konularda kendisinin farklılığını korumaktadır. Avrupa'nın şiddetli savaş içinde olduğu dönemlerde bile bu özgünlüğüyle kendisini savaş dışında tutabilmiştir.

İspanya'daki özerk bölgeler de mevcut durumda başarılı biçimde sürmektedir. Kuşkusuz devletçi paradigmadan uzaklaşılmadığı için bu özerk bölgelerde devlet kurma eğilimi bulunmaktadır. Devletçi paradigma değişmediği müddetçe de bu tür eğilimler olacaktır. Kimse bu tür eğilimlerin olmayacağını söyleyemez. Ama demokrasinin derinleşmesi ve kapsamlılaşması, farklı kimliklerin özgürlüğünü ve demokratik yaşamını daha da geliştireceği düşünülürse, demokratik özerk yaşamın bağımsız devletlerde değil de esas olarak demokrasinin derinleşmiş olduğu ülkelerde daha da olanaklı olduğunu, bu tür ülkelerde devlet olmadan da kendi özgürlüğünü ve demokrasisini en iyi biçimde yaşama fırsatı bulunduğu bilinci gelişirse, o zaman topluluklar devlet olmayı değil de demokrasinin derinleşmesini, demokrasinin kurumlaşmasını daha da önemli görürler ve bu eğilim gelişir. Bu açıdan İspanya da olumlu bir örnektir, ama devletçi eğilimler de vardır. En son Katalanların daha bağımsız olmak istedikleri biçiminde protesto yürüyüşleri oldu. Bu konuda sorunlar yaşanmaktadır.

Diğer bir örnek İngiltere'dir. Belki de İngiltere daha başarılıdır. Oradaki modeli bir yönüyle çok eski bir birliği ifade ettiğinden önemli sorunlar yaşansa da İngiltere'de özerk bölgeler birbirini tamamlama konusunda başarılı sayılırlar. Kaldı ki İskoçyalılar, İrlandalılar birçok konuda bağımsız hareket etmektedirler.

Yüzyıllardır bir arada yaşayan bir Belçika gerçeği var. Fransızca ve Flamanca konuşanlar vardır. Belki Flamanca konuşanlar kendilerini biraz daha Hollanda'ya Fransızca konuşanlar Fransa'ya yakın hissediyorlar. Ama ayrı devlet kurmaktan çok, kendi özerkliklerini genişletme eğilimini taşımaktadır. Kuşkusuz devletçi eğilimler ya da kendi toplumu üzerinde siyasi ve ekonomik egemenlik kurma biçimindeki ulus devletçi, sömürücü zihniyetler vardır. Belirli çevreler kendi toplumu üzerindeki sömürü egemenliğini, baskı egemenliğini ellerinde bulundurmak istemektedirler. Bu da doğaldır. Kapitalizmin hâkim olduğu, devletçi zihniyetin insan ve toplum genlerine sindiği bir dünyada bu tür eğilimler şu ya da bu biçimde ortaya çıkacaktır. Sorunlara rağmen Belçika örneği aslında başarılı bir örnektir. Kuşkusuz devletçi zihniyetten dolayı federasyona daha yakın bir eğilim göstermektedirler. Bunlar o sistemin doğası gereğidir.

Federasyon da aslında devletçi zihniyetin bir biçimidir. Kimi bölgesel özerkliklerde de devletçi zihniyetin farklı biçimine rastlamaktayız, ama artık günümüzde birçok ülkede özerk bölgeler, eyaletler bulunmaktadır. Bunlar da demokrasinin gereğidir. Giderek dünyada ülkeler çoğunluklu olarak yerel yönetimlerin gelişmesini her bakımdan olumlu görmektedirler. Sadece yerel yönetimlerin değil, yerinden yönetimlerin özerklik biçiminde tanımlandığı bölgelerle söz konusu ülkelerde yeni bir siyasi ve idari sistem oluşturmaktadırlar. 21. yüzyılda bu eğilim gelişecektir. Öte yandan 21. yüzyılda aynı zamanda bir taraftan böyle özgünlüğün özerkliği biçiminde bir eğilim gelişirken, diğer taraftan sınırların aşınması, toplumlar arasındaki ekonomik, sosyal gelişmeleri daha da geliştirme ihtiyacı artmaktadır. Birbirlerini tamamlamaları, birbirlerini güçlendirmeleri olumlu gelişmeler yaratmaları artık ulus devletleri aşmakla mümkün olduğundan tüm ulusal topluluklar giderek birbirleriyle ilişkileri daha da sıkılaştıracaktır. Bir taraftan farklılıkları yaşarken diğer taraftan birlikte olmayı gerekli kılan ekonomik ihtiyaçlarla birlikte ilişkilerin sıklığının getirdiği toplumsal ve kültürel gelişme demokratik konfederalizmde ifadesini bulan uluslar üstü modellerin gelişeceği bir çağa girmiş bulunmaktayız.

Abdullah Öcalan

Anayasa paketi Kürtlere karşı bir komplodur

"Referandum konusunda halkımız her yerde her bölgede her kentte toplanacaklar, durumu tartışacaklar ve bir karara varacaklar. Kimsenin iradesine ipotek koymuyoruz. Ancak serbest bırakıyoruz derken kimse yanlış anlamasın, yine boykot olabilir ancak halkımız referandum öncesi evvela toplanacak, bol bol tartışacak ve gelişecek sürece göre kendisi karar verecek. BDP bu referandum sürecini yeni bir anayasanın yapılması sürecine dönüştürebilir. Bir seferberlik ruhuyla seçime kadar çalışılmalıdır"

Sağlık durumumda çok fazla değişen bir şey yok. Gözlerimin yaşarması devam ediyor. Muhtemelen buranın ortamıyla alakalıdır. Yaz, havalar sıcak bunun da etkisi olabilir, sıcaklardan kaynaklı olabilir.

Benim tehdit edilmemi, sınırlandırmamı savunanlar var. Klasik yöntemlerle Kürt sorunun çözülemeyeceği ortadadır. Basından öğrendiğime göre Nuray Mert de belirtmiş, artık Kürtler de eski Kürtler değildir, öyle klasik imhacı yöntemlerle de bitirilemezler.

Habertürk'te bir yazı yayınlanmış. Bu yazıda avukatlarımla görüşmelerde suç unsuruna rastlandığında direkt fiili müdahalenin olacağı belirtiliyor. Talimat verdiğim söyleniyor, ben şimdiye kadar burada kimseye talimat vermedim, vermeyeceğim de, öyle bir hataya da düşmem. Ben burada savaş talimatı da vermedim. Zaten burada bu konulara müdahale etmem doğru da olmaz.

Çözüm süreci gelişmezse özel savaş lobileri devreye girer ve denetimi imkânsız bir süreç başlar. Süreç tarafların denetiminden çıkar. Bu son çatışmalar da saldırılar da ortaya çıkardı ki Kürt sorunu en temel sorun olarak ortada duruyor. Diğer sorunları gölgeliyor, kendini dayatıyor. Halkta da büyük beklentiler her yerde bir heyecan ve hareketlilik var. Bu konuda benden de beklentiler var. Bir açıklama bir çözüm önerisi bekleniyor herhalde. Çatışmasızlık konusunda, çatışmaların durdurulması konusundaki beklentilerdir bunlar. Bu beklentiler Kürtlerde, halkımızda var.

Ben Kürt sorununun demokratik çözüm yöntemini tercih ettim

Benim Kürt sorununun çözümündeki tercihim bilinmelidir. Ben Kürdistan devriminin derinleştirilmesi yoluna da gidebilirdim. Kürdistan devriminin derinleştirilmesi demek Vietnam Devrimi'nde olduğu gibi milyonlarca insanın ölümü demektir. Ben bu yolu tercih etmedim, demokratik yoldan çözümü tercih ettim. Kürt sorununun demokratik çözüm yöntemini tercih ettim. Tabi Kürt sorununun demokratik barışçıl çözümü için benim daha önce de belirttiğim görüşlerim vardı, bunlar biliniyor. Sorunun çözümü demokratik anayasa ekseninde yapılacak düzenlemelerle mümkün kılınabilir. Demokratik anayasa talebi temel beklentimizdir. Sorun bu eksende yapılacak düzenlemelerle çözülebilir. Bu demokratik anayasa inşasından önce pratik olarak bazı adımların atılmasıyla başlanabilir, bu bir nevi çözüm konusundaki iyi niyetin ifadesidir ayrıca psikolojik atmosferin oluşturulması için gerekli kanuni düzenlemeler de yapılmalıdır. Seçim barajının düşürülmesi, TMK'nın kaldırılması, çocukların meselesinin halledilmesi, KCK operasyonlarında tutuklananların serbest bırakılması, parti içi demokrasinin geliştirilmesine ilişkin hususlarda yasal düzenlemeler, iyileştirmeler yapılabilir. Bu konularda yapılacak iyileştirmelerle birlikte son olarak demokratik anayasa hazırlanabilir. Benim sorunun çözümünde öngördüğüm yöntem budur.

AKP, Erdoğan hükümettedir. Bunları yapabilir. Bu konuda muhalefetin ve sivil toplum örgütlerinin de desteğini alabilir. Ben buradan tekrar Başbakan'a bu konuda çağrı yapıyorum. Kürt sorunu demokratik barışçıl yollarla çözülebilir. Meclis bu sorunun çözüm yeridir. Meclis'te bu sorunun çözümü konusunda karar alabilirler. Tabi ben daha önce Erdoğan için, "Erdoğan'ı tam çözemedim" demiştim. Bu sorunu çözmeye Erdoğan'ın gücü yeter mi bilmiyorum. Yetmeyebilir, güçleri sınırlı olabilir. AKP demokratik anayasa temelinde bu sorunu çözmezse daha önce belirttiğim üçlü komplo dönemlerindeki gibi kendileri de bir kómployla götürülebilirler, bu da dördüncü komplo dönemi olur. AKP bu sorunu çözmezse bir kompoyla düşürülebilir. Böyle bir sonucun sorumluluğunu da bize yükleyemezler. Bizi bu konuda sorumlu tutamazlar. Ne BDP ne de PKK bu konuda sorumlu tutulabilir. İktidarda olan AKP'dir, sorumluluk da ona aittir. AKP bu sorunu çözmezse belirttiğim gibi özel savaş lobileri devreye girer, AKP'nin bunlara gücü yetmez. Bu özel savaş lobileri içeride de dışarıda da bürokraside, yargıda, ordu içinde her yerde vardır ve desteğini bulur. Özel savaş lobileri gelişirse AKP bunların karşısında duramaz. Ben bu tehlikeye şimdiden işaret ediyorum. AKP daha önce belirttiğim üçlü komplo dönemlerindeki hükümet komplolarıyla karşılaşmak istemiyorsa cesur olmak zorundadır. AKP tutarlı, uygulanabilir, kararlı bir tavır sergilemelidir. Yoksa gelişecek olan özel savaş lobileri tehlikeli olur, sonlarını getirir.

Bu sorunun çözümünde CHP'ye de görev düşüyor. Demokratik anayasa konusunda Kılıçdaroğlu da destek vermelidir. AKP ve CHP'ye bu görev düşüyor. Kılıçdaroğlu'nun gelişi Baykal'ın tasfiyesi de iyi çözümlenmelidir. Bu konuda ben de tam net değilim. Baykal'ın tasfiyesinin çeşitli nedenleri olabilir. Baykal statükocu, çözümsüzlüğü derinleştirdiği için tasfiye edilmiş olabilir, ya da tam tersi tehlikeyi gördüğü, çözümsüzlük politikalarını farkettiği ve buna ikna olmadığı için tasfiye edilmiş veya kendisi bu işi bırakmış olabilir ya da özel savaş lobisi Baykal'la bu işi, çözümsüzlük siyasetini götüremeyeceklerini anladıkları için de Baykal'ı tasfiye etmiş olabilirler. Kılıçdaroğlu da bu olasılıklar üzerinden getirilmiş olabilir. Kılıçdaroğlu çözümsüzlüğü derinleştirmek için de getirilmiş olabilir. Bu amaçla getirilmişse CHP, Baykal döneminin de gerisine düşebilir. Kılıçdaroğlu özel savaş lobisi maskesini taşımıyorsa bu sorunun çözümüne katkı sunmalıdır. Yok, eğer çözümsüzlüğü derinleştiriyorsa, statükoda ısrar ediyorsa özel savaş lobisi maskesi var demektir. O zaman da bu maskesini düşürmek gerekir. Kılıçdaroğlunu bu yönüyle teşhir etmek ve çözmek gerekiyor. Ayrıca Alevi-Kürt kimliğinden dolayı Kılıçdaroğlu ile Alevi-Kürt kesimi tutulmak istenmiş olabilir. Kaybedilen Alevi-Kürt tabanını kazanmak için Kılıçdaroğlu'na oynanmış olabilir. Kaybedilen Alevi-Kürt tabanını kazanmaya yönelik ucuz bir siyaset söz konusuysa bu siyaset teşhir edilmelidir.

Devlet barıştan PKK devrimden korkuyor

Tekrar söylüyorum, Kürt sorunun demokratik yollarla çözümü gelişmezse özel savaş lobileri devreye girer, dışarıdakilerle bağlantı kurar, komplolar dönemi başlar, Kürdistan devrimi derinleşir ve iç savaş çıkar, bundan da herkes kaybeder. Bu benim tercih ettiğim bir yol değildir. Benim tercihim Kürdistan devriminin derinleştirilmesi yani çatışma, iç savaş tercihi değildir. Ben demokratik barışçıl yollarla demokratik zeminde sorunun çözümünü esas aldım. Tercihim bu yoldadır. Bizim Türkiye'yi bölme, sınırları değiştirme gibi bir niyetimiz yoktur. Ben daha önce de belirttiğim *"devlet barıştan PKK devrimden korkuyor"* diye. Devletin barışa niyeti yok, PKK'nin de devrime niyeti yok. Bugüne kadar hükümetler Kürt sorununu çözmeye yanaşmadıkları gibi PKK de Kürdistan devrimini gerçekleştirmeye niyet etmedi. Bugüne kadar gelen ve otuz yıldır süren bu iki yaklaşım karşılıklı olarak birbirini bu şekilde bugüne kadar getirdi. Bunun sonucunda da yozlaşan bir savaş ortaya çıktı ve günümüze kadar bu yozlaşma devam etti. Bundan sonra da iki tarafta aynı yaklaşım devam ederse yozlaşma derinleşerek sürer. Ben bu konuda bir anti parantez açmak istedim. Yine söylüyorum benim tercihim Kürdistan devriminin derinleşmesi, çatışmaların yükselmesi, iç savaş durumu değildir. Demokratik zeminde demokratik anayasa başta olmak üzere belirttiğim çeşitli yasal düzenlemelerle çözüm yoluna girilebilir.

Tarihte biliniyor Fransız Devrimi ve Ekim Devrimi döneminde yaşananlar var. Fransız Devrimi demokrasinin Ekim Devrimi ise demokratik sosyalizmin tarihidir. Tarih bunu böyle yazar. Tarih böyle der. Bunu ben söylemiyorum, tarih kitapları söylüyor. 1789 Fransız Devrimi'nden sonra yaşananlar biliniyor. Devrimden sonra meşruti bir anayasa tartışması yapılıyor. Meşruti bir anayasaya ihtiyaç duyuluyor. Bu meşruti anayasa gerçekleştirilemediği, yapılamadığı için iç çatışmalarla devrim derinleşti. Bir terör ortamı ortaya çıktı, 1792-1794 terör dönemi var. Bu yıllar arasında terör olayları tırmandı. Fransız Devrimi'yle ortaya çıkan demokrasi anlayışı bu nedenle tam layıkıyla yaşanamadı, etkisini gösteremedi. Meşruti anayasa kabul edilmiş olsaydı, terör olayları yaşanmasaydı Fransız Devrimi'nin sonraki yüzyıllara etkisi daha anlamlı olurdu. Yine 1917 Ekim Devrimi'nde ise devrimden sonra Çarlık yanlılarının Çarlık Rusyası etkisiyle de olsa talepleri vardı. Lenin ise bu taleplere karşı demokraside fazla ısrarcı olmadı. Ben burada bunları Lenin'i eleştirmek amacıyla söylemiyorum, yanlış anlaşılmasın ancak Lenin demokraside biraz daha ısrar etseydi yüzyıla damgasını vuran demokratik sosyalizm daha iyi ve daha doğru kendini tamamlayabilirdi. Ancak bu olmadığı için 1918-1922 yılları arasında Rusya'da iç savaş çıktı. Lenin bu savaştan zaferle de çıksa, demokratik sosyalizm zayıflayarak çıktı. Bu iç savaş demokratik sosyalizmin sonraki yıllara olan etkisini zayıflattı. Bu iç savaş olmasaydı, o dönem demokraside ısrar edilmiş olsaydı 20. yüzyıla damgasını vuran Ekim Devrimi demokratik sosyalizm geleneğini daha uzun yaşatabilir ve bugüne kadar ayakta kalabilirdi. Ancak bu olmadığı için yozlaşma oldu. Lenin'den sonra bilinen Stalin diktatörlüğü yaşandı ve günümüze kadar yozlaşarak etkisini yitirdi. Her iki örnekte de ortaya çıktığı gibi dönemin ihtiyaçlarına, taleplerine demokratik zeminde cevap verilmiş olsaydı Fransa'da demokrasi, Rusya'da demokratik sosyalizm geleceğe daha iyi, derinlikli, kalıcı bir etki bırakabilirdi. Fransa'daki terör, Rusya'daki iç savaş son iki yüzyılımıza bu şekilde damgasını vurdu.

Cumhuriyet daha doğmadan komplocu gelenek etkisini zayıflattı

Bugünkü Türkiye'ye de damgasını vuran gelişmeler III. Selim'den bugüne kadar yaşananlardır. III. Selimle başlayan komplolar tarihi günümüze kadar devam etmiştir. III. Selim'in kompoyla ortadan kaldırılması, sonrasında Alemdar Mustafa'nın yine kompoyla tasfiye edilmesi, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması, Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı, I. Meşrutiyet, II. Meşrutiyet, Abdülhamit diktatörlüğü yaşandı. Cumhuriyet öncesi bu komplocu gelenekle kapitalist komploculuğun buluşması sonucunda daha vahim bir komploculuk gelişti. İşte İttihat Terakki komploculuğu. Son olarak da Cumhuriyetin ilanıyla günümüze kadar gelen 80 yıllık komplolar tarihi, Cumhuriyet komploculuğu ortaya çıktı. Bu komplocu gelenek cumhuriyet doğmadan cumhuriyetin etkisini zayıflattı, cumhuriyeti boğuntuya getirdi. Bu komplolar neticesinde Mustafa Kemal de yarı tutsak hale getirildi. İsmet İnönü ve Fevzi Çakmak gibi isimler bu yıllarda daha etkindirler. Başlarda Kürtlere muhtariyet verilmesi tartışılıyor hatta 10 Şubat 1922 tarihinde Meclis'te Kürtlere özerklik verilmesi yönünde görüşmeler oluyor. Yapılan oylama sonucunda 64 ret oyuna karşılık 373 kabul oyuyla Meclis'ten geçiyor. Yine İzmit Basın Konferansı'nda Mustafa Kemal Ocak 1923'te Kürtlere özerklik verileceğini söylüyor. Ancak sonrasındaki gelişmeler bunların tam tersi oluyor. Şeyh Sait, Seyit Rıza, Cibranlı Halit gibi Kürtlerin bastırılması da bu komplocu gelenekle alakalı, bağlantılıdır. Burada Kürtler önce havaya kaldırılıyor sonra sırtları yere vuruluyor, imha ediliyorlar. Provokasyonları hazırlayıp, yaratıp kendileri bastırdılar. Aslında bunlar kompoyla doğdurulup kompoyla boğuntuya getirildiler. Hatta biliniyor Seyit Rıza görüşmeye çağrılıyor, seni affedeceğiz deniliyor, sonra ne olduysa bilinmedik bir şekilde alelacele idam ediliyor. İşte komploculuk budur. Kürtler önce kaldırıldı sonra sırtları yere vuruldu ve komplolarla tasfiye edildiler. Bütün bu gelişmelerde aslında İngiltere'nin de etkisi vardır. Hatta Yahudilerin de bu yaşananlarda payı vardır. Yanlış anlaşılmasın ben bunu Yahudi karşıtlığı temelinde antisemitik düşüncelerle söylemiyorum, tarihsel gerçeklikleri ifade ediyorum. Biliniyor bir grup Yahudi, İsrail devletinden önce Anadolu'yu anayurt yapmaya çalıştılar. 1925'lerden itibaren de önceki yıllardan farklı olarak milliyetçi-beyaz Türkçü anlayış geliştirilmeye başlandı. Bu anlayışın öncülüğünü Yahudiler yaptı. Anti-semitizm

yapmıyorum, tarihsel tespit yapıyorum. Beyaz Türkçülük nedir, nasıl gelişmiştir, onu biraz açayım. O dönem Yahudiler kendilerine rakip olarak gördükleri Hıristiyanları, özellikle Ermeni ve Rumları tasfiye ettiler. Çünkü o dönem Ermeni ve Rumlar ticareti ve sermayeyi ellerinde bulunduruyorlardı. Yine aynı şekilde orta sınıf Müslümanlar da bu gerekçelerle hedefe alındılar, tasfiye edildiler. Kendileri tek kaldıklarında ise kendilerini Yahudi Türk olarak tanımladılar, biz hem Yahudi'yiz hem Türküz dediler, Yahudi Türküyüz dediler. Beyaz Türkçülük anlayışı bu temelde gelişti. Bu beyaz Türkçülüğü yani Yahudi Türkçülüğünü kabul edenler bu ideolojinin hizmetçisi olacaklar, kabul etmeyenler ise hain ilan edilip tasfiye edileceklerdi. Beyaz Türkçü anlayış böyle gelişti. Bu geliştirilen beyaz Türkçülüğün Yahudilerin Anadolu'yu yurt edinme düşüncesiyle de alakası vardır. Günümüze kadar da Türkiye'de bu beyaz Türkçü anlayışın izleri görülüyor ve kendisini var etmiştir. İşte Üzeyir Garih örneği biliniyor. Üzeyir Garih Küçük Hüseyin Efendi'nin mezarını ziyaret ediyor, bu ziyaret esnasında öldürülüyor. Bu olay Küçük Hüseyin Efendi'nin bağlı olduğu tarikat ile Yahudiler arasındaki ilişkinin derinliğini gösteriyor. Yine Fevzi Çakmak'ın mezarı da buradadır, ikisi de Eyüp mezarlığındadır. Fevzi Çakmak da vasiyetinde burada gömülmek istediğini belirtmiş. İsmet İnönü, Fevzi Çakmak gibi isimlerin bu beyaz Türkçülükle ilişkisi ve ittifakı vardır. Biliniyor Mustafa Kemal'in arkadaşı Fethi Okyar'ın kurduğu Serbest Cumhuriyet Fırkası da kapatılıyor, bunda bu beyaz Türkçü anlayışın, İsmet İnönü ve Fevzi Çakmakların etkisi ve müdahalesi var. İşte bu beyaz Türkçü anlayışın gelişmesi 1925-1926'lardan itibaren başlar. Mustafa Kemal'in sınırlandırılması, yalnızlığa itilmesi de bu ittifakın sonucudur. Mustafa Kemal adeta gölge olmuştur. Biliniyor İzmir Suikastı için yapılan mahkemede bunlar bütün kurmaylarıyla mahkemeye gidip Mustafa Kemal'e karşı güç gösterisinde bulunuyorlar, ona mesaj veriyorlar. Mustafa Kemal bu mesajı alıyor ve bu tarihten sonra iyice çekiliyor.

Türkiye'nin siyasal tarihi anlaşılmadan Türkiye'de siyaset yapılamaz

Tabi benim tarih anlayışım kendime göredir, kendime has bir tarih anlayışım vardır. Cumhuriyet bu komplolar sonucunda ölü doğmuştur. Cumhuriyet tarihi bu nedenle komplolar tarihidir, Kürtlerin, İslamcıların, yine sosyalist ve komünistlerin komplolarla tasfiye edilmesi tarihidir. Yine Kürdistan'da Cumhuriyet tarihi boyunca her bölgenin yapısına göre farklı komplolar tezgâhlanmıştır. İşte Batman'da Cemilê Çeto örneği buna birebir uymaktadır. Yine Van'da Ermenilere karşı yapılanlar buna örnektir. Aynı şekilde Dersim'de Seyit Rıza'nın başına getirilenler değişik bir örnektir. Bir bütün olarak her yörede farklı da olsa bir kompolya rastlanır. Ben bunları niye belirtiyorum? Şuraya varıyorum: Türkiye'nin yakın dönem tarihi, siyasal tarihi anlaşılmadan, öğrenilmeden Türkiye'de siyaset yapılamaz, yapılsa da başarıya ulaşılamaz. Bunları bilmek gerekiyor. Cumhuriyet komploculuğu anlaşılmalıdır. Mustafa Kemal'in içinde bulunduğu durum öğrenilmeden, Mustafa Kemal anlaşılmadan günümüze dair sağlıklı sonuçlar çıkarılamaz.

Demokratik siyaset akademilerinde Türkiye'nin yakın dönem siyasal tarihi üzerinde aylarca durulmalıdır. Sadece benim bu söylediklerimden yola çıkılarak bile altı ay boyunca bu konular siyaset akademilerinde tartışılabilir. Ben demokratik siyaset akademilerini bu yüzden öneriyorum.

Verdiğim Fransa ve Rusya deneyimleri tartışılabilir. Çözüm konusunda kendime güveniyorum, çözme gücüne ve yeterliliğine sahibim. Benim çözüm çizgim demokratik anayasa ekseninde gelişecek çizgidir.

Yine belirtiyorum demokratik zeminde çözüm gelişmezse ne olur? Kürdistan devrimi derinleşir, karşılıklı çatışma süreci tırmanır. Özel savaş lobileriyle denetim dışına çıkan bir süreç yaşanır. Ben biliyorum Kürdistan dağlarından Kürtler sökülüp atılamaz, Kandil'e yüz bin kişilik bir ordunun yönelmesi durumunda bile başarıya ulaşamayacağı söyleniyor, basında okudum bunu. O dağlarda Kürtlerin yenilmesi güçtür, mümkün değildir. Kürtler o dağlarda yenilmezler, asla kaybetmezler, kesinlikle kaybetmezler, karşılıklı çok kanlı bir süreç de gelişse karşılıklı çok kayıplar da verilse Kürtler mutlaka kazanacaktır. Ancak bu bizim tercihimiz değildir. Bu şekilde çatışma sürecinin derinleşmesi durumunda Vietnam Devrimi gibi iki milyon insan ölebilir. Ben bugüne kadar böylesi bir sonuca engel oldum, kan dökülmeden demokratik çözüm için çabaladım ve hala da bu konudaki ısrarımı sürdürüyorum.

Diyarbakır'daki sivil toplum örgütlerinin yaptığı açıklamaya da belirttiğim paralelde sonuna kadar katılıyorum. Ancak sadece bir açıklama yetmez ben buna eylemsellik boyutuyla katılıyorum. İki taraflı çatışmasızlık süreci geliştirilebilir. Böyle bir irade ortaya çıkarsa KCK de buna uyabilir. Ancak şunu belirteyim, kimse kurbanlık koyun gibi de kafasını uzatarak bekleyemez. Meşru müdafaa hakkı kullanılır, bu evrensel bir haktır. Ayakta kalmak için her canlı kendisini savunmak zorundadır. Bitki-hayvan bütün canlılar için bu geçerlidir. Ben daha önce de belirtmiştim, "Gül Teorisi" demiştim. Gül bile yaprakları dökülürken dikenleriyle kendi öz savunmasını yapıyor, kendisini koruyor. Bu, böyle anlaşılmalıdır. Bu öz savunma hukuki, ekonomik ve diplomatik çalışmalarla güçlendiğinde kendiliğinden fiilen demokratik özerklik ortaya çıkıyor. Böylesi bir durumda demokratik özerklik de fiilen zaten gelişir. Dört temel alanda öz savunma, hukuk, ekonomi, diplomasi olarak gelişebilir demokratik özerklik.

Bir demokratik seferberlik başlatılabilir. Bu yanlış anlaşılmamalıdır, savaş anlamında değil seçimlere yönelik bir seferberliktir. Demokratik anayasa zeminini hazırlamak için seçimlerde başarı sağlanmalıdır.

Sürecin önünde engel olan sadece yargı değil, her yerde orduda, bürokraside, toplumda, siyasette bahsettiğim birçok çevreden engelleme vardır. Engelleyenler güçlüdür ama asıl sorumlu hükümettir. Sen hükümetsin bunlara hâkim olman, bu engelleri ortadan kaldırman gerekir.

Türkiye'deki demokratik anayasa eksenli bir çözüm İran'da da ele alınabilir. İran çözüme gelmelidir, bu İran'ın da yararınadır. Yine Suriye devleti bu katliamı aydınlatmak zorundadır, bu konuda açıklama yapmak zorundadır, yoksa kendilerini şiddetle kınayacağım, protesto edeceğim. Suriye Devlet Başkanı Sayın Beşar Esad'ın daha önce İstanbul'a geldiği sırada basına sarfettiği beyanları var. Demokratik çözüm için diyalog ve uzlaşmadan bahsetmişti. Bu çerçevede bir çözüm önemlidir.

Başbuğ'un bu son beyanları eskinin tekrarıdır. Denenmiş, bitmiş, iflas etmiş bir anlayışın tekrarıdır.

BDP Hewlêr'de temsilcilik açacak sanırım. Orası çok hareketli bir yer. Brüksel önemlidir, Washington önemlidir ama Hewlêr daha önemlidir. Temsilcilik açılması önemlidir. Oradakiler bizim insanlarımız. Orada beş yüzü aşkın şirket var. Şimdiye kadar orada bir büronun olmaması hatadır.

1921 Anayasası'nda Kürtlere özerklik tanıyan düzenlemeler de yapıldı

Siyaset akademisinin Urfa'da açılması çok önemlidir. Daha önce söylemiştim, Urfa'da devasa sorunlar var. Irgatlık, işsizlik, yoksulluk, göç, -dünyanın dört bir yanına Urfalı gençler göçüyor- kadınların durumu ortada, muazzam sorunlar var. Bu sorunların çözümü için çok ciddi çaba ve demokratik mücadele gerekiyor. Urfa'yı çözmek birçok şeyi, bölgeyi çözmek anlamına gelir. Urfa'nın tarihi biliniyor. Aslında Urfa'da Fransızların yenilgiye uğratıldığı mücadele -ki bu Kürtlerin eseridir- olmasaydı belki de Kurtuluş Savaşı başarılamazdı. Bu sürecin ilk kazanımı Fransızlarla yapılan Türk-Fransız anlaşmasıdır. Yine bu süreçte Binbaşı Noel'in Mustafa Kemal'e yönelik takibi Urfa'dan başlamış, oradan sonra Sivas ve Elazığ'a kadar uzanmıştır, ama başlangıcı Urfa'dır. Kürtlerin Kurtuluş Savaşı'ndaki yeri ve önemli rolü aslında 1921 Anayasası'na da yansıdı. O dönemde Kürtlere özerklik tanıyan düzenlemeler de yapıldı, özerklik tanındı. Mustafa Kemal'in o dönemdeki konuşmalarında da bunlar var. Ama İngilizler, İttihat Terakki kadroları, İsmet İnönü ve Fevzi Çakmak eliyle Mustafa Kemal'i etkisizleştirdiler, Kürtler İngiliz politikasına kurban edildi. Daha sonra Kürt meselesinde giderek özel savaş lobisi etkin olmaya başladı. Günümüzde de Urfa'da özel savaş lobisi etkinlik kurmaya çalışıyor. Araplar üzerinden oynanıyor, halkımızın maruz bırakıldığı durum da ortada. Urfa'nın geniş olanaklarına rağmen korkunç bir yoksullaştırma politikası yürütülüyor. Bu nedenle akademinin kurulması önemlidir, çok önemsiyorum. Göbekli Tepe, İbrani tarihinde Urfa'nın yeri ve önemi üzerine yaptığım değerlendirmelerim var. Urfa'da bugünlerde sivil toplum örgütlerinin bir açıklaması olmuş herhalde, bu yönlü açıklamalar sanıyorum devam ediyor. Antep, Adıyaman, Maraş, Malatya hattı sessiz görünüyor. BDP buralarda etkin bir örgütleme yapamıyor herhalde. Ben biliyorum, hatırlıyorum, bu bölgeler gelişkin bölgelerdi, demokratik yönü, demokratik özü gelişkin yerlerdi. Kapitalizm bu bölgeleri mahvetti. Bu bölgeleri kapitalist özentiden kurtarmak gerekir. BDP'nin buralarda çalışma yapması önemlidir.

Hükümet'e, KCK'ye, BDP'ye ve tüm ilgililere sorunun demokratik çözümü için bazı pratik önerilerde bulunuyorum. Bu kapsamda üç öneri sunuyorum: *Birincisi*, önce bir eylemsizlik, karşılıklı bir eylemsizlik durumu sağlanabilir. *İkincisi*, Meclis bünyesinde Güney Afrika benzeri bir Hakikat ve Adalet Komisyonu kurulabilir. Bu komisyon kendi alanında uzman kişilerden oluşmalıdır. Meclis'te bir komisyon olur, ama ona bağlı çeşitli alt çalışma grupları olur. Yine bu da uzmanlardan oluşur. Aydınlar ve sivil toplum temsilcileri yer alabilir. Bu komisyon çatışmalı süreçle ilgili ben dahil bütün tarafları dinler. Geçmiş dönemde yer alan Çiller, Ağar ve dönemin diğer aktörlerini dinler. Bu komisyon gerçekleri açığa çıkarır. Komisyon kapsamlı çalışır, bütün tarafları dinler, ulaştığı sonuçları halkla, kamuoyuyla paylaşır, taraflar birbirini affeder, bir dönem böyle kapanır. Bunu yapmak o kadar zor değil, Güney Afrika'da başarılı oldu, çözüme götürdü, burada da başarılı olmaması için bir neden yok. Bununla paralel olarak güçlerin bir alana toplanması gündeme gelir. BM gibi uluslararası güçlerin güvencesi altında çözüme kadar bekletilebilir. Bundan sonra üçüncü aşama gelir. *Üçüncüsü* de, belli bir alanda toplanmış güçlerin yurda dönüşü sağlanır. Öyle Habur'daki gibi değil, toplu bir geliş olur. Bu sürecin güvenlik boyutu KCK ile görüşülür. Demokratik Anayasa çalışmaları ise BDP üzerinden yürür, bu çalışmaya diğer partiler de katılır. Bu temelde anayasal ve yasal çözümler gelişirse silahlar bırakılır. Burada benim rolüm yanlış anlaşılıyor. Öyle kendisini kurtarmak istiyor gibi yaklaşımlar ucuz yaklaşımlardır. Benim içinde olmadığım bir sürecin başarı şansı yoktur, bu eşyanın tabiatı gereği böyledir. Benim öyle kendimi kurtarmak gibi bir derdim yok, kurtuluş olacaksa hepimiz için olacaktır. Sorunun çözümü için bir müzakere süreci başlatılmalıdır. Bu olmazsa ne olur, müzakere süreci olmazsa ne olur? Burası önemlidir. Ben geçenlerde devrim süreçlerinden bahsetmiştim. Bu süreçlerden şunun için bahsediyorum. Devrim süreçleri bir başladı mı kontrolden çıkar, hiç kimse kontrol edemez. Şu an Türkiye'de bu tehlike var mı, var. Ben buradan PKK'ye 'şöyle yapın, böyle yapın' demiyorum. PKK'ye taktik de vermiyorum. PKK kendi taktiklerini zaten uyguluyor, kendine göre bir direniş tarzı var, kendileri bilir. Ben kimseye savaşı yükseltin, derinleştirin demiyorum. Bir tespit yapıyorum, bir tehlikeye dikkat çekmek istiyorum. Benim 31 Mayıs açıklamam da yanlış anlaşılıyor. Ben 'bir ateş yanıyor, bunu söndürelim' diyorum. Bazıları çıkmış Bahçeli gibi habire ateşe odun atıyor, böyle ateş söndürülemez. Ben tersini söylüyorum, gelin bu ateşteki odunları çekelim diyorum. Ateşin alevlenmesinin getireceği tehlikelere dikkat çekiyorum. Ben sadece gerilla ölümlerine değil asker ölümlerine de gerçekten üzülüyorum. Ben bunların önüne geçmek istiyorum, demokratik-barışçıl çözüm yolunu, önerilerini ortaya koyuyorum ama ne ittihatçı artığı CHP ve MHP ne de Hürriyet ve İtilaf Partisi'nin devamı sahte-İslamcı zihniyetiyle çözüm gelişmez. İşte 'hala bitiririz, öldürürüz, yok ederiz' diyenler var. Öyle bazılarının dediği gibi vurarak, öldürerek PKK yok edilemez. Profesyonel ordu, teknolojik silahlar, bunlar PKK'yi yok edemez. Belki zarar verebilirler. Sonra Türkiye'den dünyanın dört bir tarafında yaşayan Kürtlerden oraya bir akış oluyor. Bu nedenle PKK bitirilemez. Kaldı ki çatışmaların şehirlere yayılması tehlikesi var. O zaman işin içinden çıkılamaz. Daha önce 'devrim ve karşı-devrim' dönemlerinden bahsetmiştim. 1789 Fransız Devrimi, 1917 Ekim Devrimi, Alman Nasyonal Sosyalizmin ilk yılları incelenmelidir. Bu, Türkiye'de illa böyle olacak anlamında demiyorum. Bir tehlikeye dikkat çekiyorum. Daha önce de söyledim, önemli olduğu için tekrar ediyorum. Bir çözüm gelişmezse üç şey olabilir demiştim. *Birincisi* çatışmalı süreç, savaş devam eder, bu süreçte devlet PKK'ye büyük zarar da verebilir ama daha önce de söylediğim gibi PKK'nin bir direniş tarzı var, sürekli katılım kaynağı var, olanakları var, PKK'yi bitiremezler. *İkincisi* çatışmalı süreç daha da derinleşir, sürece yayılırsa, savaş uzarsa her iki tarafta da yozlaşma gündeme gelir, iki tarafta da çeteler türeyebilir. İşte devlet içerisinde JİTEM tarzı faili meçhuller, köy yakmalar gündeme gelir. Böyle zamanda PKK'de de çete benzeri şeyler gelişebilir. *Üçüncüsü* çatışmalar, savaş her tarafa sıçrar, şehirlere yayılır. Etnik-toplumsal çatışmalar gündeme gelir. Süreç kontrolden çıkar, kaos olur. Kimse kazanmaz, herkes kaybeder ama devlet daha büyük kaybeder.

Hükümet yeni bir operasyon hazırlığı içindedir

Buradaki koşullar, son iki haftaki gelişmelerle çok bağlantılı. Dışarıyla orantılı olarak artan bir baskı var. Bir haftadır radyo dinleyemiyorum. Tamir edeceğiz diye aldılar hala vermediler. Aşırı bir havasızlık var. Nefes alamıyorum. Uyuyamıyorum. Ancak mazgalı kaldırdığım zaman başımı dışarı uzatarak soluk alabiliyorum. Mektuplar da artık tam verilmiyor. On beş mektup gelmiş ikisi verildi on üçü verilmedi. Daha önce veriliyordu mektuplar. Ama şimdi verilmiyor, ne değişti ki verilmiyor! Gelişen süreçle bağlantılı bunlar. Yine buraya konuştuklarımızı yazıya çeviren makine koyacaklarmış. Baskıları giderek artıracaklar. Çok net olan bir şey var, Hükümet yeni bir operasyonun hazırlığı içindedir.

CPT raporunu açıkladı. Ben 'İmralı Sistemi' demiştim. Bunların işbirliğiyle bu sistemi burada yürüttükleri biliniyor. Yaptıkları samimiyetsizliktir. Madem bunları dile getiriyorsunuz, gelin söylediklerinizin arkasında durun. Bunların hiçbiri uygulanmıyor. Bunlar Türk devletiyle işbirliği içinde koordineli olarak çalışmaktadırlar. CPT cezaevi idaresi tarafından görülmemek kaydıyla mektup gönderme hakkına vurgu yapıyor. Neden bahsediyorlar bunlar, bu cezaevi idaresi bunu dinler mi? Elli kere söylesem dahi mektubu açmadan gönderirler mi? Böyle bir şey mümkün olabilir mi? Böyle bir yol olsa ben her hafta bir mektup gönderirim onlara. CPT'nin bu söylediklerinin burada uygulanma şansı yok. Bunlar el ele verdiler, CPT-Avrupa Konseyi-Türkiye elbirliğiyle yeniden yargılanmamın önünü de kapattılar.

Öyle görülüyor ki Hükümetin çözme niyeti yok. Demokratik açılım dedikleri kirli imha konseptinin bir örtüsüdür, peçesidir, çarşafıdır. Yürütülen budur. Halkımızın bunu iyi görmesi gerekir, tüm kesimlerin bunu iyi görmesi gerekir.

Zaten bu gerçekleştirilen demokratik açılımın aslında bir imha ve inkârın bir kamuflajı olduğu ortaya çıktı. Bu Mavi Marmara olayı aslında göründüğü gibi değildir, Gazze'ye yardım değildir, orada 9 vatandaşın öldürülmesi onların umurunda değildir. O "one minute" krizinin nedeni de öyle Gazze ya da Filistin değildir. Gazze ve Filistin bir örtüdür. Asıl amaç İsrail'i sıkıştırarak Kürt imhası için kendi yanına çekmektir. İsrail'i Kürt imhası operasyonuna dahil etme pazarlıklarının bir parçasıdır. İsrail'i yanına çekerek, ABD'yi de yanına alarak Batı'da böyle üçlü bir ittifakla Kürt imhasına ortak etmeye çalışıyorlar. İsrail tabi böyle bir şeye gelmez, sanırım gelmek de istemez. Çıkarlarıyla ne kadar uyuşur bilemem. ABD'nin de zaten oraya kullanacak askeri yok. Irak'ın da yok, Barzani'nin de yok.

Zaten Türkiye'nin orada yapacağı tek şey uçaklarla gidip bombalamaktır, onun dışında yapacağı bir şey yok. Türkiye Doğu'da da Türkiye-İran-Suriye ittifakını geliştirmeye çalışıyor.

Suriye operasyon yapmaz sanırım. Daha önce de böyle bir haber çıkmıştı. Suriye'yi kullanmak isteyen kesimlerin uydurdukları haberler bunlar. Suriye kolay kolay buna gelmez. İran da buna gelmez sadece sınır ötesinden obüslerle bombalar.

Erdoğan Kürt imhası karşılığında iktidarını sağlama almaya çalışıyor

AKP'nin geliştirdiği budur, Kürt imhasıdır. Bütün kesimlerle bu yönde ittifak yapmaya çalışmaktadır. Askerle pazarlığı da bu temeldedir. Tarihi Dolmabahçe görüşmesi bir dönüm noktasıdır. Ben o zaman bu görüşmenin konusunun Kürtler üzerinde pazarlık olduğunu belirtmiştim, bu netleşti. Erdoğan bu görüşmenin içeriğine ilişkin olarak bir açıklama yapmayacağını, bu görüşmede konuşulanların kendisiyle mezara gideceğini belirtmişti. Erdoğan bu görüşmede askerle uzlaşarak, Kürt imhası karşılığında iktidarını sağlama almaya çalışmaktadır. Son üç genelkurmay başkanıyla da bu yönde mutabakatları vardır. Düşünüyorum da eski Ergenekon mu daha tehlikeli yoksa AKP'nin yeni Ergenekonu mu daha tehlikelidir. Hatta şunu da söyleyebilirim. '93'teki Çiller-Güreş ittifakı mı daha tehlikeli yoksa bugünkü Erdoğan-asker ittifakı mı daha tehlikeli? Net olmamakla birlikte bugünkünün daha tehlikeli olduğunu söyleyebilirim.

Ben burada savaşın da savaşmayın da diyemem, koşullarım maddi ve manevi olarak buna elvermiyor. Ben sadece görüşlerimi belirtiyorum. 1999'da benim önümde iki yol vardı; dağ ve Avrupa. Neticede şu an buradayım. Avrupa'yı seçtiğim sıralarda çok ciddi bir ikilem yaşamıştım, daha önce buna ilişkin değerlendirmelerim olmuştu. Bunu tarih nasıl yazar bilemem ama ben böyle karar verdim. Dağa gitmiş olsaydım büyük bir operasyonla belki beni imha da edebilirlerdi. Eğer imha olmasaydım da belki bu arkadaşlar kadar ne cesur ne dayanıklı olabilirdim. 1984 Atılımı öncesinde ben arkadaşları hazırladım, ülkeye yolculadım. Ben onları eğitirken işte gidin çoluk, çocuk, kadın öldürün demedim. Benim savaş anlayışım böyle değildir. Benim savaş tarzım kitaplarımda var, orada yazmıştım. Ancak gidip bir korucu yüzünden bir köyü cezalandırmak gibi eylemler daha önce de bahsettiğim üçlü, dörtlü, beşli çetelerin işiydi. İşte bahsettiğimiz Hogir, Şahin Baliç, Kör Cemal ve Şemdin'in işleridir. 1984 Atılımından sonra onların savaş tarzlarını hep eleştirdim. Ben bunu buraya beni sorgulamaya gelenlere de söylemiştim, benim savaş anlayışım bu değildir, demiştim. Onlar da hak vermişti, "Sizin savaş anlayışınız değil ama sizin adınıza bunları yaptılar" demişlerdi. İşte bazıları yanlarına kadınları kızları alarak kaçma olayları Şemdin'de de Osman'da da yaşandı.

Ben son karakol baskınlarını Donkişotvari tarzda eylemler olarak görüyorum. Yel değirmenlerine karşı kılıçla savaşan Donkişot var. Burada bu kadar güçlü teknolojiyle korunmuş karakollara karşı iki-üç gencin gidip açık alanda normal bir arabayla saldırı yapmaları benim onayladığım bir tarz değildir. Doğru bir tarzın yakalanması gerekir.

Ben askerlerin öldüğü bir eyleme de sevinmiyorum. Ne asker ne gerilla ölmesin istiyoruz. İşte anaların çektiği acıları görüyorsunuz. Gerçi ölen askerlerin yarısı da Kürtmüş, burada Türk-Kürt ayrımı yapmıyorum tabii ki, kimsenin ölmesini istemiyoruz, çözüm için çabalıyoruz. Üç aşamalı çözüm planımızı ortaya koyduk, buna karşılık hiçbir şey yapılmadı. Bizim bu çabamıza karşı devletten-hükümetten bir adım gelmedi. Devletin mevcut çözüm anlayışı en ağır imhadır.

Benim buradaki konumum da iyi anlaşılmalıdır. KCK vardır, BDP vardır bir de ben varım. Buradan her zaman söylüyorum, beni taklit etmesinler. Benim konumumla onların konumu farklıdır. Benim maddi ve manevi olarak pratik önderlik yapmam mümkün değildir. Ben burada görüşlerimi açıklıyorum. Benim burada yaptığım onurlu bir direniştir, bu direnişi göstermeye devam edeceğim. İntiharvari şeylere girişmeyeceğim, sonuna kadar direneceğim.

Çatışmaların sonlandırılması için bölgede STK'ların yapmış olduğu işte o 99 STK'nın açıklaması bana gelir gelmez ben uyacağımı söyledim. Şimdi diyorum ki bakın ben sizin çağrınıza anında uydum, üzerinden bir hafta geçti, ama devlet hala bu çağrıya uymadı, bir şey yapmadı, aksine operasyonları arttırdı. Peki, siz devletin ne yaptığını takip ettiniz mi, devletten hesap sordunuz mu? Anlaşılıyor ki devletin bize yönelik imha politikası devam edecek ve bunlar bize yönelik çağrılarla, bizi kurban edecekler ama devletten bir hesap sorulmayacak. İşte Erdoğan bugünkü gazetede "dünyanın neresinde görülmüş dağda eli silahlı adama devletin bir şey yapmaması" diyor. Gerilla cesetlerine yapılanlar ortada, sağ yakalananlar infaz ediliyor. Bunlarla rencide ediliyoruz. Biz diyoruz ki gerillayı BM güvencesi altındaki bir yere çekmeyi dahi teklif edip siyasetin önünü açmaya çalışalım ama buna dahi gelinmiyor, toptan imha dayatılıyor. Hükümet büyük bir operasyon hazırlığı içinde. Kültürel, ekonomik, sosyal, siyasi, askeri her alanda büyük bir operasyon içinde.

Biliniyor basına da yansıyan, yargılaması süren ikiyüz kişinin tecavüzüne uğrayan bir Mardinli kız var. Ben ona, çok özür dileyerek Mardinli mağdure diyorum, olay Mardin'de gerçekleştiği için. Kendisi diyor ki ben bu işe para kazanmak için, zengin olmak için göz yumdum. Bu şekilde zengin olunmaz. Şimdi bu açıklamayı yapan STÖ'lere, Baroya söylüyorum: Ticaret Odaları, iş adamlarının zengin olmayı planlamadan önce tecavüzü durdurmaları gerekiyor. Ben zengin olmayın demiyorum, zengin olabilirsiniz ama önce tecavüzü durdurun. Bu sorun çözülmeden ne avukat avukatlığını yapabilir, ne doktor doktorluğunu yapabilir, ne de işadamı işadamlığını yapabilir.

Referandum konusunda da şunlara değineceğim. Boykot kararını olumlu ve önemli buluyorum. "Demokratik bir anayasaya kadar kesin boykot" dememiz lazım.

Hayatını kaybeden gerilla ailelerine başsağlığı diliyorum, özel selamlarımı iletiyorum.

Sümerlerden bu yana beş bin yıldır kadın sorunu devam ediyor

Erkekler işin içinden çıkamayınca kadını dövüyor, kadına şiddet uyguluyor. Yani ne çıkış bulabiliyor ne de o "erkekleşme" denilen şeyi uygulayabiliyor. Tabii ben genel bir durumu anlatıyorum. Bu köklü ve derin bir sorundur, ta Sümerlere kadar gider. Sümer Rahip Devletinden bu yana beş bin yıldır kadın sorunu devam ediyor. Erkekler bu sorunun nasıl çözüleceğini bilemiyorlar. Kadına hiçbir şekilde tokat, dövme, küfür gibi şeylerle kesinlikle yaklaşılmamalıdır. İşin içinden çıkamıyorlarsa "buyrun ne yapmak istiyorsanız serbestiniz" denilmeli. Bırakın kadın nereye gidiyorsa, ne yapmak istiyorsa yapsın. Bu konuda en ufak bir öfke, kırgınlık da duyulmamalı. Ben şahsen böyle yaklaşıyorum. Yani kadına prensiplerle yaklaşıyorum. Ben hep kadına ilkeli yaklaştım. Bana da farklı şekilde yaklaşmak isteyen kadınlar oldu ama ben bana prensip dışı yaklaşmalarına, bana yanaşmalarına izin vermedim. Belli bir prensiple yaklaşılmadığı zaman da böyle sonuçlar ortaya çıkıyor. Onun için ben kadın konusunda çok dikkatliyim. Ben hayret ediyorum belli sorumluluklar yüklenenler, aile sorununu çözemiyorsa, nasıl mesleklerini sürdürecekler, nasıl toplumu demokratik temelde inşa edecekler!

Urfa'da belediyeler neden kaybediliyor, neden kazanılmıyor? Demek ki sadece devletin baskısından değil, çok düşürülmüş bir halk var. Kendi düştüğü durumun bilincinde bile olamayacak kadar düşürülmüş bir halk var, bir gerçeklik var. Orada okumuş birçok avukat var, demokratik inşaayı esas alan bir çalışma yürütülürse çok yol alınabilir. O bölgede bunu yapacak insanlar yok mu?

Bu son eylemlerden anlaşılıyor ki Botan'da orta yoğunluklu savaş ve çatışmalar yaşanıyor. Diğer yerlerde de var, Doğubeyazıt oralarda da çatışmalar var, boru hattına da eylem düzenlenmiş herhalde. Operasyonlar devam ediyor. Zaten hava operasyonları yapıyorlar, daha büyüğünü de yapabilirler.

Benim düşüncelerim, görüşlerim Azadiya Welat'ta Kürtçe olarak yayınlanıyordur sanırım. Görüşlerimin Kürtçe yayınlanması önemlidir. Hatta görüşlerimin Kürtçe yayınlanması, her tarafa gitmesi önemlidir. Kürtçe yayınlanması, herkese ulaşması ve herkesin okuması, anlaması demektir. Savunmalarımın da Kürtçeye çevrilmesini rica ediyorum.

Demokrasi bir devlet biçimi ya da devlet yönetimi değil, bir devlet formu değil, bir toplumun politikleşmiş halidir. Toplumun politik işleyiş halidir. Devletsel değil toplumsal bir formdur.

Bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının da bir açıklaması olmuş. Bu açıklama önemli. Bu açıklama çerçevesinde yeni bir durum değerlendirmesi olabilir.

Meclis bünyesinde sorunun çözümü için demokratik anayasa komisyonu kurulabilir. Bu, bir çeşit devletin anayasa konvansiyonu görevini yerine getirmelidir. Aynı zamanda bu bir Kurucu Meclis görevini de yerine getirmelidir. Kurucu Meclis gibi çalışmalıdır. Ayrıca Meclis bünyesinde Hakikatleri Araştırma ve Adalet Komisyonu kurulmalıdır. Bu komisyon Silivri, KCK davası ve tutuklamaları, İmralı ve diğerlerini ele alıp, araştırmalıdır. Gerekli olan yasal ve anayasal düzenlemeler yapıldıktan sonra hukuk dışında bırakılan tüm kesimlerin geri dönüşü sağlanmalıdır. Avrupa'da on binlerce politik mülteci konumunda bulunanlar geri döner. Vatandaşlıktan atılmış binlerce kişinin dönüşü sağlanır. Maxmurdakilerin geri dönüşü sağlanır. Yani kısaca hukuk dışında bırakılan herkesin böylece geri dönüşü sağlanır. Burada yeni bir kavram kullanıyorum; buna bir tür *demokratik bir anayasa projesinin yol haritası* diyebiliriz. Bu süreçte herkes sorumlu davranmalıdır. Köşe yazarları da demokratik ve sorumlu bir şekilde haber yapmalıdırlar. Ben sivil toplum örgütlerinin yaptığı açıklama ve önerilerini dikkate alıp sorumlu davranıyorum. Tabii bütün bunlardan önce karşılıklı olarak bir güven ve çatışmasızlık ortamının oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Bunun kanalları oluşturulmalıdır. Herkes bu konuda üzerine düşen demokratik siyasi sorumluluğu yerine getirmelidir.

Referandum konusunda halkımız her yerde her bölgede her kentte toplanacaklar, durumu tartışacaklar ve bir karara varacaklar. Kimsenin iradesine ipotek koymuyoruz. Ancak serbest bırakıyoruz derken kimse yanlış anlamasın, yine boykot olabilir ancak halkımız referandum öncesi evvela toplanacak, bol bol tartışacak ve gelişecek sürece göre kendisi karar verecek. Yanılmıyorsam referandumda evet ile hayır atbaşı durumda gidiyor. BDP burada kilit konumundadır. BDP'nin tavrı referandum sonuçlarını etkiler. BDP önümüzdeki günlerde bu konuda toplantılar da yapmalıdır. BDP bu referandum sürecini yeni bir anayasanın yapılması sürecine dönüştürebilir. Bir seferberlik ruhuyla seçime kadar çalışılmalıdır. Yeni demokratik bir anayasanın hazırlanması için çalışmalarını hızlandırabilir. Halkımızı yeni bir anayasa talebine hazırlayabilir.

Referanduma sunulacak olan anayasa paketi Kürtlere karşı bir komplodur

AKP'nin bu referandum politikaları bir yol kazası anlamında bir delinin bir kuyuya taş atıp da kırk akıllının çıkaramamasına benzetilebilir. Tam da böyledir. Halkımız da buraya çok takılmadan yeni bir anayasanın hazırlanması çalışmalarına hız verebilir. BDP bölgedeki STÖ'lerle birlikte yeni bir anayasa hazırlığına girişip bu yeni anayasayı sunabilir, aydınlarla, yazarlarla paylaşabilir bunu.

Şu an referanduma sunulacak olan anayasa paketini ben daha önce Kürtlere karşı komplo olarak nitelendirmiştim, doğrudur. Ancak bu komplo çok daha derinliklidir. 1921 Anayasası'nda bazı demokratik şeyler vardı. 10 Mart 1922'de gizli bir oturumla Kürtlere karşı bir komplo hazırlanıyor. 1924-25 ve 26 yıllarında Kürtlere karşı hep komplo kuruldu ve Kürtler hukuk dışında bırakıldılar, hukukları inkâr edildi, hukukları ellerinden alındı. 1922'den bu yana tam 88 yıldır Kürtler hukuk dışında bırakıldılar. Mustafa Kemal'e yapılan suikast, Şeyh Sait isyanı ve sonraki isyanlar, İstiklal Mahkemeleri bunların hepsi Kürtlere karşı bilinçli bir komplonun parçalarıdır. Yani bazı isyanlar provoke edildi. İsmet İnönü, Fevzi Çakmak'lar bu komployu derinleştirdiler ve devam ettirdiler. Kürtleri hukuk dışında bırakanlar, bir halkın sürülmesini isteyenler, Kürtlere karşı bu komploları yapanların çoğu da Türk değil, Türklük adına bunları yapıyorlar. Bunlar beyaz Türklerdir, "Ne Mutlu Türküm Diyene" sözündeki gibi. Kürtlere karşı uygulanan komplo Alman faşizmine, Hitlere esin kaynağı olmuştur. Hitler bunlardan feyz aldığını bizzat söylemiştir. CHP, DP, AP, Komünist Partisiyle bu komployu devam ettirdiler. Bu komploda bütün bunların rolü vardır, Komünist Parti de dahil. Kürtlere karşı 1920'lerde alınan kararlarla Kürtlerin yerlerinden sürülmesi amaçlanmıştır. Bir halkı bu şekilde tüm hukuk dışına itmiş, kim hukuk dışında bırakmış, bunda kimin ne kadar rolü var, provokasyonların ne kadar rolü var, CHP ve diğer saydığım partilerin bunda ne kadar rolü var? Bütün bunların ortaya çıkarılması lazım. Akademiler bunun için önemlidir. Bunlar siyaset akademilerinde bol bol işletilmeli, bol bol tartışılmalıdır.

Halkımız taş atan-TMK mağduru çocuklarla ilgili AKP politikalarına da aldanmasın, takılmasın. Hükümetin çocuklarla ilgili yaptığı Nasrettin Hoca'nın fıkrasına benziyor. Önce Nasrettin Hoca'nın eşeğini kaybettiriyorlar sonra eşeğini bulup getiriyorlar, diyorlar ki "Hoca sevindin mi?" Hükümet de önce yasa çıkarıp bütün çocukları cezaevlerine atıyor sonra da yasayı değiştirip, "bak gördünüz mü demokratik düzenleme yapıyoruz, demokratik yasa çıkarıyoruz" diyorlar. Hükümetin yaptığı budur.

14 Temmuz direniş ruhuyla varlığımızı koruyacak Zilan çizgisiyle özgürlüğümüzü sağlayacağız

PAJK Meclisi

Değerli Yoldaşlar;

Parti meclis toplantımız, dördüncü stratejik dönemi başlattığımız Haziran ayı içinde yapılmış, dönemin siyasal gidişatını, hareket olarak siyasal duruşumuzu, olası gelişmeleri ve bu gelişmeler karşısında nasıl bir tutum almamız gerektiğini değerlendirmiştir. Yine kadın hareketi olarak ideolojik-örgütsel duruşumuzu, partileşme sorunlarımızı ve görevlerimizi değerlendirmiş, önümüzdeki altı aylık dönemin görevlerini tespit etmiş, planlamasını çıkarmıştır. Buna göre:

Siyasal durum ve bu temeldeki görevlerimiz

Dördüncü stratejik dönem on yedi yıl boyunca sürdürülen üçüncü dönemin bitirilmesi temelinde başlatılmıştır. Dönemsel, taktik, geri dönüşü olan, üçüncü dönemin devamı ya da yoğunlaştırılmış hali olan bir niteliğe sahip değildir. Her anlamda stratejik bir süreçtir. Bu anlamda yeni bir süreçtir. Bu sürecin düşmanlarımızdan, karşıtlarımızdan ziyade öncelikli ve esas olarak kadro ve çalışanlarımız, yine halkımız ve dostlarımız tarafından kavranması hayati önemdedir. Zira süreci başlatan biziz, esas olarak da Önderliğimizdir. O halde böyle bir süreci başlatma nedenleri, bu sürecin temel özelliklerinin ne olduğu, kadrolar ve çalışanlar olarak bu sürecin bizlere yüklediği tarihsel ve güncel görevlerin neler olduğu, nasıl bir ruh ve duruşla yerine getirilebileceği, halkımızın bu süreçteki duruşunun nasıl olması gerektiği gibi konuların öncelikli olarak kavranması gerekmektedir. Bunların her kadro ve çalışan tarafından doğru kavranması başlattığımız sürecin başarıyla kazanılmasının da temeli olmaktadır.

Öncelikle bilmemiz gerekmektedir ki bu süreci Önderliğimiz başlatmıştır. Dolayısıyla bu süreci doğru kavramak ve katılmak esas olarak Önderliği doğru anlamak ve Önderliğe katılmak demektir. Önderliği doğru anlamak ve uygulamak herkesten önce Kadın Özgürlük Hareketi ve onun öncü kadrolarının görevidir. Bu anlamda dördüncü stratejik dönemin öncüsü kadın hareketi ve kadrolarıdır. Kadın hareketi olarak Önderliğimizin başlattığı bu döneme güçlü ve öncü katılımımız, hem Kürt sorununun çözümünde hem de kadın özgürlük mücadelemizin yükselmesinde kalıcı sonuçların alınmasına yol açacaktır. Bu anlamda tüm kadın arkadaşlarımızın sürecin tarihsel bilinci ve güncel sorumluluğuyla kendi duruşunu, katılımını belirlemesi yani en yüksek performans ve kararlılıkla, heyecanla sorumluluklarını yerine getirmesi gerekmektedir. Önderliğimiz süreci devrim süreci olarak tanımlamaktadır. Bundan anlamamız gereken bizlerin de devrimsel sorumluluk ve ruhla yine buna denk ciddiyetle sürece katılmamız gerektiğidir. Yani normal bir devrimci duruşun ve mücadele anlayışının bu süreç için yeterli olmayacağı, en üst düzeyde bir iddia ve kararlılığın gerektiği gerçeğidir. Geçen bir aylık süreç, özellikle de meşru savunma alanında açığa çıkan pratik, dönemin gerektirdiği ruhun arkadaş yapımızda mevcut olduğunu ve bu ruhun büyük başarılara yol açtığını, iddialı bir yaklaşımla daha büyük başarıların da elde edilebileceğini çok somut olarak göstermiştir. Bu ruh ve kararlılığın bütün mücadele alanlarında fedailik çizgisiyle yaşam bulacağından kimsenin kuşkusu olmamalıdır.

Dördüncü stratejik dönem Önderliğimiz, halkımız ve Hareketimize dayatılan soykırım siyasetini boşa çıkarma, otuz yedi yıllık amansız mücadeleyle elde ettiğimiz varlığımızı koruma ve buna dayanarak özgürlüğümüzü sağlama dönemidir. Yani kesin çözüm hamlesidir. Ancak on yedi yıl boyunca muhatap aramaya dayalı gelişen demokratik diyalog sürecinin tüm ısrarlara rağmen gelişememesinin, diğer ifadeyle barışçıl-demokratik yollarla muhatap bulamamanın sonucuna bağlı olarak başlatılmış, kendi çözümümüzü kendimizin oluşturması stratejisidir. Bu stratejik süreci demokratik özerkliğin ilanı ve demokratik konfederalizm temelinde örgütlendirilmesi olarak tanımladık. Önderliğimiz de demokratik özerkliği, öz savunma, hukuk, ekonomi ve diplomasi olmak üzere dört alandaki örgütlenmeye dayalı olarak tanımladı ve hem dağda hem de toplumsal alanda ilan edilerek başlatılmasını belirtti. Sürecin bizim için stratejik olmasının anlamı budur. Yani demokratik özerklikle kendi çözümümüzü koymuş oluyoruz ve bunu örgütleyerek de kendi özgürlüğümüzü sağlamış olacağız. Elbette bunun içinde Önderliğimiz, halkımız ve Hareketimize karşı yürütülen imha karşısında meşru savunma direnişimizi aktif temelde yürütecek, meşru savunma mücadelemizi varlığımızı korumanın temel gücü ve teminatı olarak geliştireceğiz. 1 Haziran'la başlayan süreç özce "varlığımızı koruma, özgürlüğümüzü sağlama" dönemidir ve bu, demokratik özerklik temelinde kendi çözümümüzü geliştirme stratejimizdir.

Kürt sorununu çözmek bu dönemin tek hedefi ve programıdır

Tüm barışçıl çabalarının boşa çıkmasının ve ısrarla çözümsüzlüğün dayatılmasının sonucu olarak 31 Mayıs'ta aradan çekiliyorum diyen Önderliğimizin tavrı sadece karşıtlarımıza yönelik değil aynı zamanda süreçleri güçlü bir direniş ve yetkin bir siyasetle yeterince değerlendiremeyen bizedir de. Nihayetinde Önder Apo bu konudaki görüşünü *"devlet Kürt sorununu çözmekten korkuyor, PKK ise devrim yapmaktan korkuyor"* diyerek ortaya koymuştur. Dördüncü stratejik dönemle devrim yapma iddiamızı ve cesaretimizi ortaya koymuş ve devrimsel sürece girmiş oluyoruz. Önderliğimizin özgürlüğü temelinde Kürt sorununu çözmek bu dönemin tek hedefi ve programıdır. Bunun için Kürt sorununu zamana yayan, egemen çıkarlar temelinde revize eden, oyalayan bütün politikaların iflas ettiğini ve kendi çözümümüzü büyük direniş temelinde kendimizin yaratacağını dünyaya ilan etmiş olduk. Bu sürecin bütün sorumluluğunu da hareket olarak üstlendik. Sorumluluğun Önderliğimize değil bize ait olduğunu da deklare ettik. Bundan çıkarmamız gereken sonuç, bu sürecin sorumluluğunun kadın hareketi başta olmak üzere bütün hareket kadrolarının sorumluluğunda olduğudur. Dolayısıyla bu sorumluluğun gerektirdiği ciddiyet, bilinç ve kararlılıkla hareket etmek durumundayız. Bundan da anlaşılmalıdır ki bu dönem diğer dönemlerin biraz yoğunlaşmış hali, devamı, benzeri değil, yepyeni bir dönemdir. Kadın yoldaşlar başta olmak üzere tüm kadroların yeni dönemin gereklilikleri temelinde kendini örgütlemesi, ruhsal motivasyon, çalışma tarzı, mücadele anlayışı kazanması gerekmektedir. "Dönemin sorumluluğu hareket yönetimine ya da bir kesim arkadaşa aittir, ben de eskisi gibi katılırım dolayısıyla benim için değişen bir şey yoktur, mücadelenin olağan gidişatıdır" demek, hiçbir biçimde sürece girmemek, süreci anlamamak dolayısıyla gerçekte süreç dışı kalmaktır ki, bu asla kabul edilmemesi gereken bir durumdur. Bilmeliyiz ki, bu dönemdeki rolümüz kadrolar olarak stratejiktir ve esas olarak da yıllardır Önderliğe yüklediğimiz ağır yükün altına girmek, yetersiz yoldaşlığı gidermek, gerçek devrimsel sorumluluklarımızı yerine getirmektir. Bunun içinde normal, ortalama, biraz yoğunlaştırılmış bir tarzla değil en üst düzeydeki inanç, kararlılık ve ciddiyetle bu dönemin görevlerine yüklenmeli, gereklerini yerine getirebilmeliyiz. Bizim için dönemin temel ilkesi mutlak başarı ilkesidir. Bu ilkeyi esas aldığımız oranda siyasal durumun gerektirdiği ciddiyeti ve başlattığımız dönemin ön gördüğü başarıları gerçekleştirmiş olacağız. Böylece süreci Önderliğimizin ve halkımızın özgürlüğü temelinde sonuçlandırmış, tarihi görevlerimizi yerine getirmiş olacağız.

Gösterdiğimiz irade ve kararlılıkla artık hiçbir biçimde Önderliğimizin ve halkımızın özgürlüğü adına oyalama ve zamana yaymayı kabul etmediğimizi ortaya koymuş ve çözümü kendimizin yaratacağını, bunun için ne bedel gerekiyorsa ödeyeceğimizi belirtmiş oluyoruz. Zaten 1993 yılından beri demokratik çözüm iradesi ortaya konmuş, birlikte çözme temelinde gerekli bütün fedakârlıklar fazlasıyla yapılmıştır. Özellikle de AKP'ye 8 yıl boyunca fırsat tanınmıştır. Bilindiği gibi Önderliğimiz *"ben üçüncü dönemi aslında 2002'de bitirecektim ancak AKP yeni iktidar olmuştu ve şans tanımak istedim"* demektedir. Ancak AKP'nin kendisine tanınan bu şansı, Kürtleri ve Özgürlük Hareketini imha ederek devleti ele geçirme biçiminde değerlendirdiği ortadadır. Bizi oyalayarak kendisini kurumsallaştırmayı, eylemsizlik ve tek taraflı ateşkes yani çatışmasızlık ortamıyla kendi çıkarlarını örgütlemeyi esas almıştır. Bunun için de ucuz demokratlık ve sahte söylemlerle oyalamayı ve zamana yaymayı temel politika bellemiş, güçlendiği oranda da Özgürlük Hareketinin tasfiyesini hızlandırmış, özgür iradeli Kürt'e düşmanlığını azdırmış, çok yönlü soykırım siyasetine ağırlık vermiştir. Önderliğimizin yol haritasını boşa çıkarma amacıyla karşı hamle olarak geliştirdiği 'Kürt açılımı projesiyle' de oyalama siyasetinin son hamlesini gerçekleştirmiş, seçime kadarki zamanı kurtarmayı böylece yeniden iktidar olarak kendi çıkarları temelinde Kürtleri hizaya getirmeyi planlamıştır. Bu plan tarihin en kirli, en kapsamlı komplolarından biridir. AKP'nin ve hamisi ABD'nin bu komplosunu ilk andan itibaren fark eden Önder Apo, ısrarla bizleri uyarmış, tehlikelere dikkat çekmiş, gerilla güçlerimiz başta olmak üzere tüm örgütlerimizi ve halkımızı kendi çözümlerine hazırlamaya çalışmıştır. Düşmanlarımızın işlerini bozan, çıkarlarını boşa çıkaran, hesaplarını deşifre ederek etkisizleştiren pozisyonu, Önderliğimizin hedef olması pahasına devam etmiş, sağlığı ve can güvenliğini tehdit eden baskılara yol açmıştır. Bilinmektedir ki, "Öcalan düşmanlığı" AKP hükümetinin temel politikası olmuş, yoğun tecrit, yere yatırma, saç kesme, zehirleme, ölüm çukuruna atma, sayısız hücre cezası verme, görüş yasağı getirme, okuma ve yazma haklarını elinden alma gibi korkunç uygulamalar AKP iktidarı boyunca sistematik olarak yürütülmüştür. Önderliğimiz, 2002'yle birlikte AKP iktidarınca kendisi ve Hareketimiz üzerinde başlatılan imha konseptini 4. Komplo dönemi olarak değerlendirdi. Çok açıktır ki 4. Komplo dönemi Önderliğimize ve Hareketimize düşmanlık temelinde geliştirilmiş, çok yönlü imha ve özel savaş uygulamalarıyla derinleştirilmiştir. Öte yandan 29 Mart seçimlerinin ardından daha da resmileşmiş olarak yeni Kürt politikası devreye sokulmuştur. Bunun sonucu olarak, 'KCK operasyonu', DTP'nin kapatılması, belediye başkanlarının tutuklanması, milletvekillerinin vekilliğine son verilmesi, halkımızın demokratik kurumları ve çalışanlar üzerinde terör estirilmesi, binlerce çocuğun işkencelerden geçirilerek zindanlara atılması temelindeki soykırım siyasetine başlanmıştır. Bununla birlikte Siirt'in AKP'li valisinin itiraf etmekte sakınca görmediği "dağa çıkacaklarına fuhuş yapsınlar" politikalarının gereği olarak, Kürdistan geneleve dönüştürülmeye çalışılmış, korucu, asker, polis, AKP'li vekillerin bizzat organize ettiği sistematik özel savaş örgütlenmesi toplumumuza dayatılarak mücadeleyle yarattığımız değerler, oluşturduğumuz ahlak ve kültür bitirilmeye, dejenere edilmeye böylece çıkarlarını yürütmeye yatkın bir toplumsal gerçeklik yaratılmaya çalışılmıştır. Bunun sonucu olarak yatılı okullar fuhuş bataklıklarına dönüştürülmüş, çocuk kaçırmalar, tacizler, tecavüzler bir devlet politikası olarak sistematik tarzda yürütülmüştür. En son Rize belediye başkanının kamuoyuna deklere ettiği, Kürt kızlarının ikinci eşler olarak Türk erkeklerince alınma projesi ise AKP'nin gerçek Kürt politikasını, bundaki ahlaksızlığını, Kürt toplumunun AKP'ce nasıl ele alındığını ortaya koymuştur. Zaten Önder Apo'da bu gerçeğe dikkat çekmiş ve *"AKP Kürtleri karısı gibi görüyor, karı yapmak istiyor"* demiştir. AKP'nin iktidarda olduğu süreçte tecavüz yoluyla düşürülüp ajanlaştırmanın resmi bir devlet politikası olarak yürütüldüğüne dair yüzlerce olay, örnek vardır. Zehir oyunu programlarıyla kamuoyuna da gösterilen olayların ve bu olaylardaki onlarca Kürt kızının düştüğü tuzağın AKP'nin iktidarda olduğu dönemde gelişmesi tesadüf değildir. Bütün çıplaklığıyla kesinleşmiştir ki AKP, Hareketimize ve halkımıza dayatılmış bir özel savaş iktidarıdır, soykırım iktidarıdır. Onlarca barajla Kürdistan'ın insansızlaştırılması, tarihi değerlerin yok edilmesi, coğrafyanın gerillaya elverişsiz hale getirilmesi AKP iktidarının icatlarıdır. Aynı şekilde hiç bitmeyen askeri operasyonlar, hava saldırıları, kimyasal silahların kullanılması AKP iktidarının imha siyasetindeki kararlılığının göstergesi olarak en yoğun biçimde sürdürülmüştür. ABD, AKP, Irak arasındaki üçlü mekanizma ve Hareketimizi ortak düşman ilan ederek yürütülen siyaset, uluslararası güçler ve statükocular tarafından 2002'de AKP'nin iktidar yapılmasının ve bunca destekle ayakta

tutulmasının tek amacının Hareketimizi tasfiye etmek olduğunu netleştirmiştir. Özgürlük Hareketini tasfiye edip, Kürtleri yedeklemek ve radikal İslam'ı revize etmek amaçlarıyla iktidara getirilen AKP, iktidarda kaldığı sekiz yıl boyunca bu görevlerini en iyi şekilde yerine getirmeye çalışmıştır.

AKP'ye yüklenen rollerin başarısızlıkla sonuçlanması sağlanmıştır

Ancak Önder Apo öncülüğündeki Özgürlük Hareketimiz yürüttüğü mücadeleyle, AKP'ye yüklenen rollerin başarısızlıkla sonuçlanmasını sağlamıştır. Özgürlük Hareketini tasfiye etmek ve halkımızı teslim almakla görevlendirilen tüm iktidarların akıbeti AKP için de kaçınılmaz olmuş, Önder Apo'nun büyük çabaları ve halkımızın fedakârlıkları, Hareketimizin açığa çıkardığı irade sonucu AKP de bitirilme noktasına getirilmiş, AKP şahsında Türk devletinin inkârcı ve imhacı zihniyeti iflas ettirilmiştir. CHP'deki ani lider değişikliği, yeni model arayışı, Türk siyasetinde AKP'nin bitmesi sonucu gelişen tedbirdir. CHP'deki restorasyonla Kürt sorununa dayatılan çözümsüzlüğün ve Hareketimizi, halkımızı oyalama politikalarının devam ettirileceği, bunun devlet yaklaşımı olduğu anlaşılmaktadır. Yani devlet artık inkâr edememektedir ancak zamana yayarak tasfiye ve imhayı gerçekleştirebileceğini düşünmektedir. Zaten kendileri de "terör bitirilemez ancak kontrol altına alınabilir" demekte, böylece zamana yayarak tasfiye etmeyi devlet politikası olarak yürüttüklerini itiraf etmektedirler.

Önder Apo bu politikanın tehlikesini görmüş ve bunu ortadan kaldırmak için aradan çekiliyorum demiştir. Başlattığımız süreç çözüm sürecidir. Dördüncü stratejik dönemde muhataplarımız tarafından çözümün pratik adımları somut olarak ortaya konulmadığı müddetçe serhıldan ve meşru savunma direnişimiz aktif tarzda sürecektir. Meşru savunma direnişi ve serhıldanla halkımızın ve Hareketimizin kazanımları korunacak, özgürlüğün somutlaşması için mücadele en üst düzeyde yükseltilecektir.

Çözüm için demokratik özerkliğin ilanına karar verilmiştir. Bu bizim halk ve Hareket olarak kendi çözümümüzdür. Demokratik özerklik sistemi temelinde Türk devleti de çözüm yaklaşımına gelirse devlet+demokrasi formülü ile çözüme ulaşmak tercihimiz olmaktadır. Ancak sömürgeci egemen sistem güçleri kendilerini her türlü çözüm biçimine kapatırsa daha önce Kongra Gel genel kurulunda halk iradesi adına kararlaştırdığımız gibi kendi öz gücümüzle demokratik özgürlükçü sistemimizi kurarak çözümümüzü geliştireceğiz. Yani isterse devletle demokratik temelde ya da istenmezse devlete rağmen ama mutlak bir biçimde çözümü önümüze koyduğumuz bir final dönemi başlatmış bulunmaktayız.

Dördüncü dönemin stratejik olarak belirlenmesi, ideolojik, teorik ve programsal değişikliğe gittiğimiz anlamına gelmemektedir. Demokratik, ekolojik, cinsiyet özgürlükçü paradigmamıza bağlı demokratik konfederal sistem toplumsal çözümümüzü oluşturmaktadır. Aktif olarak yürütmeyi kararlaştırdığımız gerilla mücadelesi paradigmamızın öngördüğü meşru savunma çizgisi temelindedir. Ancak başlattığımız dönemin karakterine uygun olarak stratejimiz ve temel taktiklerimizde şekil alacaktır. Meşru savunmanın aktif düzeyde pratikleştirilmesi elbette üçüncü dönem boyunca esas aldığımız düşük yoğunluklu savunmayı çok aşan bir mücadele espirisine dayanmaktadır. Açıktır ki, ancak aktif düzeydeki bir mücadeleyle imha karşısındaki varlığımızı koruyabilir, özgürlüğümüzü sağlayabiliriz.

Yeni dönem üçüncü dönemin devamı niteliğinde bir dönem değildir. Yani geçmişte yapılmayan görevlerin daha iyi yapılmasıyla sınırlı bir süreci ifade etmemektedir. Elbette geçmişte yeterince yapılamayan görevler bu dönemde yerine getirilecektir. Ancak yeni dönem bunu çok aşan, bundan çok farklı bir mücadele karakterine sahiptir. Dolayısıyla yeni döneme karakterini verecek ve damgasını vuracak görevlerin iyi anlaşılması ve pratikleştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Yani demokratik özerkliğin alt yapısını oluşturacak öz savunma, bunun içinde serhıldan ve meşru savunmanın en örgütlü ve etkili tarzda yürütülmesi gerekmektedir. Diğer yandan konfederal sistemin oturtulması, bunun için komün, meclis, kooperatif örgütlenmelerine seferberlik düzeyinde yaklaşılması gerekmektedir. Örgütsüz tek bir Kürdistan ilinin, köyünün kalmaması önemli olmaktadır. 'Bilinçlendirme, örgütleme, eyleme geçirme' denklemi içinde toplumsal alan mücadelesinin ele alınması ve konfederal sistemin örgütlendirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte toplumsal yaşama dayatılan özel savaş politikaları karşısında en örgütlü ve radikal tarzda eylemsel mücadeleyi geliştirmek daha büyük önem kazanmaktadır. Öte yandan demokratik özerklik temelinde kendi dilimizi, kültürümüzü, kimliğimizi esas alarak yaşamımızı ve mücadelemizi geliştirmemiz gerekmektedir. Sadece gündelik yaşamda değil kamusal alanlarda, devletlerle ilişkilerde, resmiyetlerde dilimizde ısrar etmek, kesinlikle yabancı diller kullanmamak, yine kültürümüzü yaşamımızın her alanında temsil etmeyi politik bir tutum olarak geliştirmek gerekmektedir. İdeolojik-politik bir tutum olarak dilimizde, kültürümüzde, kimliğimizde ısrar etmek, sömürgeci devletlerin ve kapitalist modernitenin dil, kültür etkilerinden kurtulmak demokratik özerklik yaklaşımımızın somutlaşmasında stratejik öneme sahiptir.

Bu dönem mücadelemiz üç temel alanda yoğunlaşacaktır. Bunlar ideolojik alan, meşru savunma alanı ve toplumsal alan temelinde belirlenmiştir. İdeolojik alan kapsamında ajitasyon-propaganda ve akademik-eğitsel çalışmaları yoğunlaştırmamız gerekmektedir. Özel savaşın saldırılarını püskürtecek, toplumumuza dayatılan kirli politikaları teşhir edecek ve halkımızı yeni döneme en üst düzeyde motive edecek etkinlikte ajitasyon-propaganda çalışmalarının yürütülmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Yaygın akademik çalışmalarla yine eğitsel faaliyetlerle kadroların, çalışanların, halkın eğitilmesi, bilinçlendirilmesi ve mücadele kararlılığıyla donatılması, beslenmesi gerekmektedir. Meşru savunma kapsamında yukarıda da belirtildiği gibi gerilla mücadelesinin aktif düzeyde yürütülmesi, bunun içinde yaygınlaştırılması, süreklileştirilmesi, vuruş kabiliyeti yüksek, imhaya kapalı bir tarza kavuşturularak imha zihniyetini kıracak etkinlikte geliştirilmesi gerekmektedir. 1 Haziran'la başlayan süreç gerillanın hazırlık düzeyi, vuruş kabiliyeti, fedailik çizgisindeki kararlılığını göstermek açısından çok önemli olmuştur. Büyük kararlılık ve fedakârlıkla elde edilen başarılı sonuçlar, savunma güçlerimizin dördüncü dönemin amaçlarına cevap olacak donanımda ve performansta olduğunu herkese göstermiştir. Bunun daha da yükseltilerek yürütülebileceğinden kimsenin kuşkusu olamaz. YJA-STAR güçlerimizin bu sürece katılımı aktif meşru savunma stratejisine öncülük düzeyinde olmuş ve bu büyük moral yaratmıştır. Bu temelde ödenen bedeller, verilen şehitler dördüncü dönem mücadelesindeki ısrarımızı, iddia ve netliğimizi ortaya koymuş, kararlılığımızı bilemiştir.

Toplumsal alanda, serhıldanı en radikal düzeyde yürütmeli, gerilla mücadelesine paralel, birbirini her anlamda tamamlayan düzeye çıkarmalıyız. Demokratik özerklik taleplerimiz doğrultusunda serhıldanı yaygınlaştırarak sürdürmek gerekmektedir. Bununla birlikte halkımızın öz savunmasını geliştirmesi önemli olmaktadır. Esas olarak da demokratik konfederalizmin bütün Kürdistan'da hızla örgütlendirilmesi, buna seferberlik düzeyinde yaklaşılması gerekmektedir. Dil, kimlik, kültür talepleri için yaygın ve etkili örgütlenme ve eylem programlarının geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Öte yandan toplumsal alanda en temel çalışmalardan biri de sosyal yaşama dayatılan özel savaşa karşı etkili mücadele yürütmektir.

● "Kadın Özgürlük Hareketi olarak toplumsal alanda başlattığımız *'Özgürlük Mücadelesini Yükseltelim, Tecavüz Kültürünü Aşalım'* kampanyası, dördüncü dönemin temel mücadele perspektifi olmaktadır. Bununla, toprağımıza, dilimize, kültürümüze, kimliğimize, bedenimize dayatılan imha, zorla el koyma yani tecavüz zihniyetine ve kültürüne karşı radikal toplumsal mücadele başlatılmıştır. Kadın hareketi olarak bu kampanyayla hem toplumsal cinsiyetçiliğe hem de bundan beslenen ve bunu besleyen sömürgeci devlet zihniyetine ve imhacı politikalarına savaş açmış bulunmaktayız"

Sömürgeci devlet zihniyetine ve onun tecavüz kültürüne karşı savaş açmış bulunuyoruz

Kadın Özgürlük Hareketi olarak toplumsal alanda başlattığımız *"Özgürlük Mücadelesini Yükseltelim, Tecavüz Kültürünü Aşalım"* kampanyası, dördüncü dönemin temel mücadele perspektifi olmaktadır. Bununla, toprağımıza, dilimize, kültürümüze, kimliğimize, bedenimize dayatılan imha, zorla el koyma yani tecavüz zihniyetine ve kültürüne karşı radikal toplumsal mücadele başlatılmıştır. Kadın hareketi olarak bu kampanyayla hem toplumsal cinsiyetçiliğe hem de bundan beslenen ve bunu besleyen sömürgeci devlet zihniyetine ve imhacı politikalarına savaş açmış bulunmaktayız. 8 Mart'ta başlattığımız kampanyanın kadının gündemini belirlemesi anlamında oldukça önemli bir etkisi olmuş, Kürdistan başta olmak üzere örgütlü olduğumuz alanlarda toplumsal mücadeleyi her dönemden daha fazla somutlaştırmış ve radikalleştirmiştir. Kampanyayı dördüncü dönemin temel bir çalışması olarak daha da etkili yürütmeye ihtiyaç bulunmaktadır. Şu ana kadar Kuzey Kürdistan ağırlıklı yürütülmüştür. Bütün parçalarda etkili yürütülmesi, kadın gündeminin ortaklaşmasını, aynı şekilde mücadelenin ortaklaşarak yükselmesini de sağlayacaktır.

Kadın hareketi olarak geçen dönem açısından yürüttüğümüz önemli çalışmalardan biride *"Ulusal Kadın Konferansı"* olmuştur. Demokratik ulusal birliği geliştirmeye katkı sunmak, öncülük yapmak kadar, Kürdistanlı kadınların birliğini ve ortak mücadelesini geliştirme anlamında da tarihsel önemde bir adım olmuştur. Mücadelemizin başından beri Önder Apo, Kürtler arası demokratik birliğin gelişmesi için büyük emekler vermiştir. Bilinmektedir ki sömürgecilik en fazla Kürdistan'ın ve Kürtlerin parçalanmışlığından faydalanmaktadır. AKP iktidarı da en fazla Kürtler arası parçalanmışlıktan faydalanmaya çalışmış, Kürtleri parçalamayı, örgütlü halkımızı parçalama çalışmasını stratejik olarak yürütmüştür. Bir Kürt Hamas'ı oluşturmaya ve işbirlikçiliği canlandırmaya, bunun içinde çok yönlü politikalar geliştirmeye çalışmıştır. Abant Platformu AKP finansmanı Fethullahçılar tarafından Kürt işbirlikçiliğini geliştirmek, Kürt siyasetinde etkili kılmak için kurulmuş, yine özel-psikolojik savaş işbirlikçi kişiliklerin Önderliğimiz ve Hareketimize karşı yoğun kullanılması temelinde geliştirilmiştir. Güneyli güçlerle işbirliği AKP iktidarının ideolojik-politik stratejisi olarak pratikleşmiş, KDP ve YNK'yi Hareketimize karşı kendi cephelerinde aktifleştirme temel uğraşları olmuştur. Önder Apo, bu saldırı karşısında ısrarla demokratik ulusal birliğin sağlanmasının gerekliliğine dikkat çekmiş, en kısa dönem içinde Ulusal Kongrenin toplanmasını istemiş, dört ilke ve üç pratik öneri temelinde sürekli olarak çağrılarda bulunmuştur. Kadın Özgürlük Hareketi olarak Önderliğimizin bu çağrılarına cevap temelinde geliştirdiğimiz Ulusal Kadın Konferansı, halkımızın demokratik birliğinin yolunu açmak, kamuoyu oluşturmak, kadın cephesinden birliğinin gelişmesini sağlayarak geneli zorlamak açısından tarihi önemde olmuştur. Dördüncü stratejik dönemde demokratik ulusal birlik için, Kadın Hareketi olarak daha fazla çabanın ve bu temeldeki somut çalışmaların sahibi olacağız. Bu temelde Ulusal Kadın Konferansı'yla ilk adımı atılan birlik çalışmaları daha kapsamlı yürütülecek, Kürdistanlı kadınların ve kadın örgütlerinin, demokratik ulusal sorunların çözümündeki öncülük rolünün aktifleşmesi sağlanacak, toplumsal cinsiyetçilikten kaynaklanan sosyal, toplumsal sorunların ortak mücadeleyle daha radikal ele alınması ve çözülmesi gelişecektir. Dördüncü dönemde bu alandaki çalışmalarımızın stratejik önemle ele alınıp geliştirilmesi temel yaklaşımımız olarak netleşmiş bulunmaktadır.

İran'ın etrafındaki çember iyice daralmaktadır

Toplantımız siyasal durum ve bu temeldeki görevlerimiz kapsamında Rojhılat parçasının da durumunu değerlendirmiş, İran devletinin politikaları ve bunlar karşısındaki mücadele tarzımızı da ele almıştır. Buna göre;

İran devletinin 12 Mayıs'ta dört arkadaşımızı idam etmesi Hareketimize ve halkımıza karşı savaş ilanıdır. Halk ve Hareket olarak bize dayatılan idamı kabul etmemiz mümkün değildir. İdamlara halkımızın tepkisi büyük olmuş, öte yandan meşru savunma güçlerince yoğun misilleme yapılarak, idam politikasını asla kabul etmeyeceğimiz gösterilmiştir. İran devleti oldukça sıkışmış durumdadır. Bir yandan halkımızın demokratik talepleri, öte yandan teokratik düzen karşıtlarının yürüttüğü muhalefet içerde ciddi bir sıkışmayı beraberinde getirmektedir. Dışarıdan ise ABD'nin başını çektiği İran karşıtı cephe giderek büyümektedir. Son olarak Rusya ve Çin'in de İran karşıtı cepheye dâhil olması İran etrafındaki çemberin iyice daraldığını göstermektedir. İran devleti içerdeki bütün muhalefeti dış oyunlara bağlayarak doğru okumamakta, bastırmayı ve sindirmeyi temel politika haline getirmektedir. Öte yandan içerisine girdiği sıkışmayı aşmak için Türkiye'yi yanına çekmeye çalışmakta, bunun için de halkımıza ve Hareketimize yönelmektedir. İdamlarla gerici Türk devletinin PKK ve Kürt karşıtlığına hitap ederek Türkiye'yi elinde tutmaya çalışmaktadır. Türk devletinin PKK düşmanlığı üzerinden İran devletiyle geliştirdiği ittifak, halkımıza dönük baskı, idam ve askeri alanlara yoğun bombardıman şeklinde somutlaşmıştır. Yani gerici Türk devleti, Kürt karşıtlığı ve PKK düşmanlığı zihniyeti ve politikalarıyla Kürdistan üzerinde egemenlik kuran İran, Suriye, Irak devletlerini de olabildiğince geriye çekmekte, en faşist ve katliamcı politikalara sürüklemektedir. Kürt karşıtlığı ve PKK düşmanlığı üzerinden Türk devletiyle ittifak ne İran devletini, ne de diğer statükocu devletleri geliştirmez, tersine daha da gerileterek zayıflatır. Nihayetinde halkımıza ve yoldaşlarımıza idam ve imhayla yönelen İran devletine karşı gelişen büyük tepki, halkımızın daha fazla örgütlenmesine, birleşmesine, meşru savunma güçlerimizin büyük direnişine yol açmıştır. İdamlara öfke temelinde gelişen Gever ve Colemerg halkımızın sınır yürüyüşü, sınır kapılarını aşma eylemi, yine Kuzey başta olmak üzere bütün Kürdistan ve yurt dışı sahalarda halkımızın örgütlü ve yüksek öfkesi, Rojhılat halkımızın yalnız olmadığını göstermiştir. Daha da önemlisi Kürdistan'ın ve Kürdistanlıların bir bütün olduğunu, ulusal demokratik ruh ve birliğin Önder Apo öncülüğünde kesinleştiğini göstermiştir. Öte yandan bu idamlarla Rojhılat halkımızı sindireceğini sanan İran imhacı rejimi yanılmıştır. Zira Kürtler eski Kürt değildir dolayısıyla hiçbir tehdit ve baskı karşısında geri çekilmemektedir. Nihayetinde Rojhılat halkımız idamlara karşı büyük tepki göstermiş, Tahran'dan Mahabat'a, Urmiye'ye kadar idam edilen arkadaşlar Kürdistan şehitleri ve halk önderleri olarak sahiplenilmiştir. Önder Apo, Rojhılat halkımızın gösterdiği bu tepkiyi son otuz yılın en büyük direnişi olarak değerlendirmiştir. Bu parçada imhacı İran rejiminin yönelimleri karşısında halkımızı örgütlü kılmak, direniş iradesinin büyüyerek yayılmasını sağlamak temel yaklaşım olmaktadır. Aynı şekilde imha karşısında halkımızı korumak bizim için çok önemlidir. Açık olan şudur ki İran oldukça sıkışmıştır ve çok ciddi zorlanmaktadır. Bundan çıkmak için halkımızı ve Hareketimizi pazarlamasına, katliamcı yaklaşmasına izin vermemek kadar, demokratikleşmesi için siyaset yürütmekte önemli olmaktadır.

İmhacı İran rejiminin baskıları karşısında zindanlarda direnen yoldaşlarımızın tutumu ise bizim için manifesto niteliğindedir. Ronahi, Soran, Ferzat, Ferhat arkadaşların, onlardan önce de Agit ve Fesih arkadaşların idama giderkenki duruşları, son sözlerindeki Önderlik ve halk bağlılığı, mücadele inançları, idama meydan okuyan tutumları, ardılları olarak bizlere büyük görevler ve sorumluluklar yüklemiştir. Direnişlerini ve direniş gerekçeleri olan halkımızın özgürlüğünü, ne pahasına olursa olsun gerçekleştirmek bu yoldaşlarımızın anılarına bağlılığımızın gereğidir. İdama meydan okuyarak darağacına çıkan yoldaşlarımız Mazlum-

ların, Kemallerin ruhunun büyük iradeye dönüştüğünü, kök salıp ölümsüzleştiğini ve özgür Kürt olarak Apocu Kürt'ün kesinlikle yaratıldığını bir kez daha göstermiştir. Özgürlük çizgisinin ve bu çizginin temsilcileri olarak PKK-PAJK militanlaşmasının açığa çıkardığı iradenin hiçbir güç karşısında kırılmayacağını, ölümsüz olduğunu, tüm zorlukları aşma iddiasında olduğunu hem halkımıza, hem de düşmanlarımıza çok net bir şekilde göstermiştir.

Özgürlük tarihimizde ilk kez bir kadın yoldaşımız idam edilmektedir. Kürdistan'ın yakın tarihinde ise Leyla Kasım'dan sonra idam edilen ikinci Kürt kadını olmaktadır. Düşmanlarımızın Kürt kadınları karşısındaki bu korkusu, Özgürlük Mücadelemizin kadında yarattığı öncüleşme, iradeleşme, militanlaşma düzeyiyle bağlantılıdır. Ronahi yoldaş henüz iki yıllık bir kadroydu. Ancak Önder Apo felsefesinin, ideolojisinin, kadında yarattığı gelişimin çok somut bir örneği olarak tarihimizdeki en onurlu yerini aldı. O, düşmanlarımız karşısında tüm işkencelere rağmen onurunu korumayı, şehitlere bağlı kalmayı, Önderlik çizgisinden taviz vermemeyi başarmış bir militan, kadın Özgürlük Hareketinin inançlı bir kadrosudur. Özgürlük değerlerinden asla vazgeçmeyeceğimizi tüm kadın yoldaşları adına darağacında haykırmış, düşmanlarımızın kalbinde bomba olup patlayan Zilan cesaretinin tanrıçalaşmasını gerçekleştirmiştir. Ronahi yoldaş isminde taşıdığı anlama denk bir duruşla, İran devletinin karanlıklarını yırtmış, Mazlumların Diyarbakır vahşetinde yaktığı meşaleyi devralarak, İran zindanlarında gürleştirmiştir. PAJK kadroları olarak Ronahi yoldaşın anısına bağlılık, direniş çizgisini yaşamımızın her alanında temsil etmek, erkek egemenliği başta olmak üzere, gerici-sömürgeci tahakküm ve zorbalık karşısında özgürlük değerlerimizden asla taviz vermemek temel ilkemizdir. Biliyoruz ki Ronahi yoldaşımızın bağlılık düzeyi ve bu temelde esas aldığı çizgi kadın özgürlük mücadelemizi her dönemden daha fazla geliştirecek, yükseltecektir. Öte yandan İran devleti kadın yoldaşlarımıza yönelik idam politikasını süreklileştirmiş bulunmaktadır. Zeynep Celalyan (Ruken) yoldaşımız her an idam edilmeyle karşı karşıyadır. İlk günden beri işkenceci İran rejimine direnen ve değerlerimizden taviz vermeyen Ruken yoldaşımızı daha güçlü sahiplenme, imhacı İran rejimini zorlayacak düzeyde ulusal ve uluslararası baskı oluşturma dördüncü mücadele dönemimizde öne çıkacaktır. İran rejimini ve kadın yoldaşlarımız başta olmak üzere özgürlük tutsaklarına karşı geliştirdiği insanlık dışı uygulamaları teşhir etme, politikalarını boşa çıkarma temelindeki güçlü bir mücadeleyi bu alan açısından geliştirme sorumluluğuyla karşı karşıyayız.

İdeolojik-örgütsel durumumuz ve görevlerimiz

Parti meclis toplantımız bu gündemde 7. Kongreyle başlattığımız partileşme hamlesinin geldiği düzeyi, bu kapsamda yürütülen çalışmaların sonuçlarını, partileşme sorunları ve bu kapsamdaki görevlerimizi değerlendirmiştir. Buna göre;

Kadın Özgürlük Hareketi açısından partileşme, bu anlamda PAJK çizgisinin bütün örgütlerimize, çalışma sahalarımıza, kadrolarımızın yaşam ve mücadele tarzına hâkim kılınması mücadelesi, anlayış oluşturma, ilke ve ölçüleri ortaklaştırarak netleştirme süreci olarak ele alınmış ve bu süreç pratik olarak tamamlanmıştır. Yoğun ideolojik-örgütsel mücadele yürütülmüş olan bu süreçte ulaşılmayan saha ve kadro kalmamıştır. Her çalışma sahası ve bu sahalardaki bütün parti kadroları 2003'ten sonraki süreçlerini, esasta da bir bütün olarak yeni paradigma karşısında geçmiş bütün süreçlerini değerlendirmiş, özeleştiri temelinde yeni dönem katılımını belirlemiş, çizgiye, şehitler gerçeğine ve Önderlik felsefesine bağlılık sözünü yenilemiştir. Bütün sahalarda ve sahalara bağlı çalışma alanlarında parti komiteleri örgütlenmiş, örgütsel işleyiş oturtulmuştur. Yine tüm kadrolar düzenli olarak altı ayda bir bireysel özeleştiri ve değerlendirme raporlarını yazma işleyişini uygulamıştır. Bu anlamda partileşme hamlesinin pratik-örgütsel sistemi, işleyişi oturtulmuş, kadro konferansları, komite toplantıları, bireysel raporlarla ideolojik mücadele önemli oranda kavranmış ve yürütülmüştür. Bazı sahalarımız geçmişteki pratiklerinden ve günümüzdeki etkilerinden dolayı partileşme hamlesinin gerekleri kapsamında ideolojik-örgütsel müdahalelerle ele alınmış, anlayış düzeltmesi temelinde pratikler ve tarzlar sorgulanmıştır. Bu anlamda denilebilir ki, Kadın Özgürlük Hareketinin parti öncülüğünde anlayış ve zihniyete, mücadele ve yaşam ilkelerine oturtulması, tüm kadroların ortak değerler ve ölçüler temelinde netleştirilmesi süreci önemli bir düzey kazanmıştır. Kuşkusuz bunu sağlayan Önder Apo'nun kendisi olmuştur. İmralı işkence hanesine inat tarihin en büyük devrimi niteliğindeki savunmalarıyla Kadın Özgürlük Hareketini ve onun parti öncülüğünü adım adım değerlendirmiş, zihinsel gelişimin ve dönüşümün bütün materyallerini oluşturmuştur. Bununla birlikte özgürlük çizgisine fedaice katılarak ölümsüzleşen Nudalar, Rozalar, Dicleler, Viyanlar, Faraşinler, Gülbaharlar, kadın özgürlük değerleri etrafında güçlü buluşmanın yapı taşları, öncüleri olarak bu sürecin gerçek yürütücüleri olmuştur.

Öte yandan analarımız başta olmak üzere Kürdistanlı kadınların özgürlük özlemi, bu özlem uğruna gösterdikleri çaba, yaptıkları fedakârlıklar, küçücük Berivanların, Ceylanların ödedikleri bedeller, kadın özgürlük mücadelesine sarılmanın, yükseltmenin, geliştirmenin gerekçeleri olarak somutlaşmışlardır. Tüm bunların toplam sonucu da Kadın Özgürlük Mücadelesinde parti öncülüğünün, bu temelde çizgi militanlığının oturtulması ihtiyacı, bilinci, tercihi ve zorunluluğu olmuştur. Parti öncülüğü, çizgi militanlığı geliştikçe de, cins mücadelesinin, toplumsal cinsiyetlilikle dolayısıyla egemen erkek gericiliğiyle mücadelenin daha radikal, sistematik, örgütlü ve iradeli yürütüldüğü de açığa çıkmıştır.

Kuşkusuz bunlar önemli kazanımlar, Özgürlük Mücadelemiz adına tarihi gelişmelerdir. Ancak kadınların ve toplumumuzun özgürlük ihtiyaçlarına cevap olma düzeyinde değildir. Ağır toplumsal sorunlar, yoğunlaştırılmış özel savaş, kapitalist modernitenin manipüle ettiği zihinler, bilinçler karşısında parti öncülüğünün kadrolarda temsil düzeyinde ciddi zayıflıklarımız bulunmaktadır. Bu anlamda ciddi partileşme sorunlarımız mevcuttur. Her şeyden önce paradigmaya giriş kendine göredir. Eski alışkanlık ve tarzlar yeterince aşılamamıştır. Eskiyi aşma adına esas alınan çoğunlukla, biçimde esnetilmiş eskiyi tekrardan ibarettir. Yeniyi sadece biçimde algılamak, biçimi ise kapitalist modernist sınırlarda tanımlamak, özde ise devletçi, iktidarcı, bireyci alışkanlık ve davranışları korumak, gelenekselikte ısrar etmek önemli oranda tarzlara hâkim durumundadır. Önder Apo'nun erkek egemen değerlerden sonsuz boşanma kuralına bağladığı yeni paradigmaya giriş, öncelikli olarak beş bin yıllık tecavüz kültüründen, onun köleci, feodal, kapitalist modernitesinden tümden kopmayı, ataerkil-devletçi gelenekten köklü ayrılmayı, bunun zorunluluğuna inanmayı, felsefesini bilince çıkarmayı gerektirmektedir. Yani öyle sıradan bir yaklaşımla, salt duygusal bağlılık ve istemle, ortalama bir çabayla yeni paradigmaya girilemez. Dolayısıyla partileşme sorunlarımızın başında ve temelinde yeni paradigmaya girmeme yatmaktadır. Hala eski paradigma ve ona dayalı zihniyetle, alışkanlıklarla hareket edilmektedir. Dolayısıyla argümanlar yeni de olsa zihniyette ve pratikte önemli oranda eski tekrarlanmaktadır. Kandıran bu gerçeği aşmak, yeni paradigmanın zihniyetine, kişiliğine, mücadele tarzına girmek en temel sorunumuz ve ihtiyacımız olmaktadır.

Sistem içileşme esas olarak partiye tam katılmamak demektir

Özellikle de tasfiyeciliğin yoğunlaştırdığı geçen dönemlerin sistemle, erkekle, aileyle, bireyci alışkanlıklarla aramıza koyduğu yakınlaşma ve bunun yol açtığı liberalizm henüz yeterince aşılmış değildir. Birçok sahada ve çalışma alanında erkekle, sistemle, geleneksel alışkanlıklarla bağlantılı sorunlar hala öne çıkabilmektedir. Erkeğin etkisi ve yönlendirmesi, kadını kendi geleneksel sınırlarına çekme tarzı yeterince kırılabilmiş değildir. Öte yandan geleneksel zihniyet ve tarzın sonucu olarak kadın arkadaşların birbiriyle ilişkisinde sıradanlık, bürokratlık, yüzeysellik yaşanabilinmekte, güçlü yönetim ekipleri ve çalışma arkadaşlığı sağlanamamaktadır. Cins bilinci ve sevgisinde daha fazla yoğunlaşmaya, derinleşmeye ihtiyaç olduğu kesindir. Özellikle de toplumsal alanlarda kadın arkadaşların birbiriyle ilişkilerinde maneviyat yetersizliğinin değerlendirme konusu olduğu bilinmektedir. Önder Apo kadın özgürlük mücadelesini ve onun parti çizgisini yeni paradigmayla birlikte çok daha fazla radikalleştirdi. Eski paradigmadaki kopuş teorisini, yeni paradigmada sonsuz boşanma olarak somutlaştırdı. Bunun anlamı, kadın özgürlük mücadelesinin beş bin yıllık cinsiyetçi kültür ve zihniyetten tümden ayrılma temelinde radikalleştirilerek yürütülmesi gerekliliğidir.

Yeni paradigmada cins mücadelesi bu radikallikte tanımlanırken, pratikte sistemiçileşmeyi, erkeğin sınırlarını aşamamayı tartışıyor olmak büyük bir sorundur. Toplumsal alanlarımızın çoğunda özellikle de Türkiye, Avrupa, Rusya, Suriye alanlarında sistemiçileşmenin etkileri kırılamamıştır. Partileşme hamlesinin ideolojik mücadeleyi yoğunlaştıran birçok çalışmasıyla bu alanlarda belli bir sorgulama yaratılsa da esasta sistemiçileşmenin etkileri devam etmektedir. Maddiyatçı, bireyci, aileci alışkanlıklar, erkekle ilişkilerde geleneksellikler, biçimde ve estetik anlayışta özentili tarzlar etkilidir. Popülizm, elitizm, kendine görelik kadroları bürokratlaştırmakta, özel yaşam arayışlarına dolayısıyla sisteme yakınlaştırmaktadır. Orta sınıfın etkisine girme kadrodaki sadeliği, doğallığı, mütevazılığı zayıflatmakta, marjinalleşmeye yol açmaktadır. Kadroda günübirlik çalışma tarzı, kendini eğitmeme, yetersiz yoğunlaşma ciddi sorunlar kapsamındadır. Önderlik savunmaları ve siyasal gelişmeler üzerine yoğunlaşma oldukça zayıftır. Savunmalar üzerine yoğunlaşmayı sadece eğitim sahalarına bırakma, ideolojik-entelektüel gelişimi günlük disiplin içinde ele almama, düşünsel dolayısıyla zihinsel niteliği zayıflatmaktadır. Halkı eğitmekle sorumlu kadronun, bazı toplumsal alanlarda ailelerle birlikte oturup dizi izlemesi ise ciddi bir boşluk ve aşınmanın göstergesidir. Toplumsal alanların en temel sorunu sistemiçileşme dolayısıyla kadın özgürlük çizgisi ve Önderlik felsefesinden uzaklaşmadır ki, saha konferanslarında da bu tespit yapılmış ve sonuçları değerlendirilmiştir. Sistem içileşme esas olarak partiye tam katılmamak demektir. Özellikle de Türkiye sahasındaki kadroda, sistemle bütünleşme, aileye dayanma, geleneksel ilişkiler, maddiyatçılık öne çıkan problemler olmaktadır. Bir kesim kadroda ise örgüte pragmatik yaklaşım, örgütün çizgisine değil siyasal gücüne katılım maneviyatı, ideolojik-felsefi ölçüleri geriye çekmekte dolayısıyla parti ahlakını, estetiğini, üslubunu temsil niteliğini zayıflatmaktadır. Hem Türkiye, hem de Avrupa sahalarında komitelerin daha etkili ve işler olmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Her iki sahada da önemli bir süreç partileşme hamlesi açısından başlamıştır ancak her kadronun ve özellikle de komitelerin rolü bu sürecin sağlıklı yürümesi açısından önemli olmaktadır.

Sahalar düzeyinde özgün örgütlenmeleri daha çekici ve işlevsel hale getirmeliyiz

Rusya alanına ideolojik-örgütsel müdahale temelinde yaklaşım gösterilmiş, geçmiş süreçteki pratik tasfiye olarak değerlendirilmiştir. Genel olarak kadın kurtuluş ideolojisinden uzaklaşma, kadrosal aşınma, örgüt kültürü ve yaşam ölçülerinde zayıflama, halktan kopukluk kapsamındaki ideolojik tespitlerle pratik eleştirilmiştir. Bu sahada parti ilke ve ölçülerini yükseltme, sıkı denetimle örgütsel işleyişi hayata geçirme, kadrosal öncülüğü radikalleştirme bundan sonraki dönem açısından temel yaklaşımımız olmaktadır.

Irak sahasında partileşme hamlesine katılım belli düzeyde gelişim sağlamış, kadrolarda yoğunlaşma, örgüt disiplinini yakalama, parti kültürünü temsil etmede mesafe alınmıştır. Saha parti komitesinin kadro sorunlarıyla ilgilenme, çizgiyi oturtma çabası gelişmiştir. Ancak bu saha komitesi ve genel olarak sahadaki parti kadroları açısından partileşmede derinleşme temel bir ihtiyaç durumundadır. Yine bununla bağlantılı olarak cins mücadelesini örgütlü, radikal ve sistemli yürütmek önemli olmaktadır. Sahadaki özgün örgütlenmeleri daha çekici ve işlevsel kılma, cins bilinci ve sevgisi temelinde özgün işleyişleri ve bu temeldeki ideolojik mücadeleyi radikalleştirme önümüzdeki dönem açısından en temel gerekliliklerdir.

Güney Batı Kürdistan sahamızda geçmiş süreçlerin ağır tahribatları bu süreçte aşılmaya çalışılmış, parti çizgisi temelinde kadrosal faaliyetlere ağırlık verilmiştir. Ancak gerek saha parti komitesinin şematik kalması, gerekse de kadrolarda partileşme hamlesinin yeterli motivasyonunun oluşmaması sürecin derinleşmesini olumsuz etkilemiştir. Bu sahada cins mücadelesini daha radikal ve örgütlü yürütmeye şiddetle ihtiyaç bulunmaktadır. Bunun için de kadrosal duruşların cins bilinci ve sevgisi temelinde güçlendirilmesi, özgün örgütlülüğün işlevli kılınması, mücadele yöntemlerinde zengin ve yaratıcı tarzın geliştirilmesi gerekmektedir. En önemlisi de saha parti komitesinin misyonuna ve görevlerine denk örgütlenmesi ve çalışması gerekmektedir.

Çok sayıda kadromuzun bulunduğu ve mücadele tarihimizde önemli bir yere sahip olan zindanlardaki kadrosal durum da değerlendirilmiştir. Geçen süreçlerin zindan direniş geleneğinden önemli oranda uzaklaşma temelinde yaşamsallaştığı, sistemin rehabilitasyon politikalarının büyük oranda sonuç verdiği, sistemiçileşmenin önemli oranda hâkim olduğu zindanlarda, son bir yıl itibariyle belli bir sorgulama ve düzelmenin geliştiği belirtilebilinir. Komünal değerlerin, örgütsel yapının, ideolojik eğitimlerin alabildiğine zayıflamış olması, bunun yerine bireyciliğin, aileciliğin, meslek edinmenin, sivilleşmenin gelişmesi, çizgiyle-örgütle yeniden buluşma sürecini ağırlaştırmıştır. Beklentili, kırılgan, savunmacı psikoloji kendini

militanca sorgulamayı engellemekte, örgütsel mücadelede liberalliğe yol açmaktadır. Mevcut durumda belli bir yoğunlaşma ve sorgulama yine ideolojik-örgütsel duruşta düzelme olsa da, esas olarak partileşme sorunları ve militanlaşmayı engelleyen alışkanlıklar, kişilik özellikleri ve arayışlar üzerinde çözümleyici bir sorgulamaya ihtiyaç bulunmaktadır. En önemlisi de kadın kurtuluş ideolojisi, özgürlük ilke ve ölçüleri üzerinde daha somut yoğunlaşmaya, cins sevgisi ve bilinci üzerinde ciddiyetle durmaya ihtiyaç bulunmaktadır. Zindanlarda olmanın zorlukları çok fazladır. Kuşkusuz dışarıdaki koşullarla arasında büyük farklar vardır. Ancak zindanlarda yaşayabilmenin bizdeki tanımının direnmek olduğu ve ancak kadın özgürlük değerleri temelinde Önderlik çizgisinde bir direnişle yaşamın anlam kazanabileceği de açıktır. Bu alandaki yoldaşlarımızdan özgürlük değerlerine büyük bağlılık temelinde direniş çizgisinin temsilini beklediğimizi, yine ideolojik-teorik üretimle kadın hareketinin entelektüel besin kaynağı olarak gördüğümüzü belirtmek istiyoruz. Önder Apo'nun hemen her hafta selamını alma şansına sahip zindandaki yoldaşlarımızın, bu selamın ideolojik özüne ve ruhuna denk bir duruşla önümüzdeki sürece katılacağına inandığımızı belirtmeyi önemli görmekteyiz.

Meşru savunma alanı partileşmenin öncüsüdür

Meşru savunma alanında partileşme hamlesine katılım, yine parti örgütlenmesini geliştirme önemli bir düzey yakalamıştır. Aralık ve Ocak ayları içinde YJA-STAR kapsamındaki tüm parti kadrolarından bireysel rapor alınmıştır. Tüm raporlar incelenmiş, sonuçları her alana ayrı bir talimat şeklinde ulaştırılmıştır. Bireysel raporlardan da anlaşılmıştır ki, genel olarak her alanda önemli bir gelişme sağlanmıştır. Ancak komiteler yeterince oturmamış, partileşmeye klasik ve yüzeysel yaklaşımlar tam aşılmamış, yürütme ve orta komuta kademesi parti tarzını oturtmada yetersiz kalmıştır. Bu alanımızda yapının önemli oranda yeni olması partileşme çalışmalarını, bu temelde kişilik çözümlemelerini daha yakıcı hale getirmektedir. Aile içi sorunların saflarımızdaki yansımaları, erkeğe yaklaşımdaki bilinçsizlik, geleneksel zihniyet ve yaşamdaki etkilerini, yeni yapıda daha köklü ve sonuç alıcı ele alıp çözümleme ihtiyacı bulunmaktadır. Bu sahamızda erkek egemen anlayışlar ve geleneksel dayatmalar da mevcuttur. Buna karşı belli bir mücadele olsa da yapının önemli oranda yeni olmasından kaynaklı zorlanmalar da yaşanmaktadır. İfade edilen sorunlar karşısında özellikle de komutanın ciddi bir ideolojik mücadele içinde olması, örgütsel hâkimiyeti daha fazla geliştirmesi gerekmektedir. Meşru savunma alanı partileşmenin öncüsüdür. Dolayısıyla ideolojik mücadelenin, cins bilinci ve örgütlenmesinin her alandan daha güçlü olması gerekmektedir. Meşru savunma savaşında başarılı olmanın kaderi bile bu alandaki Kadın Özgürlük Mücadelesine bağlıdır. Dolayısıyla diğer bütün alanlardan daha fazla bu alanda kadın partileşmesinin ve bu temeldeki cins mücadelesinin örgütlendirilmesi, güçlü yürütülmesi gerekmektedir. Diğer bütün alanları partileşme düzeyiyle, özgür kişilik ve özgürlük ahlakıyla besleyecek, şekillendirecek alanımız meşru savunma alanıdır. Şehitler gerçeğinde somutlaşan değerlerin bu alandaki her kadroda yaşamsal ölçü ve ilkelere dönüşmesi bu nedenle çok önemli olmaktadır. Bu gerçekten hareketle bu alandaki partileşme faaliyetlerini daha fazla derinleştirmek, kadro öncülüğünü en ileri düzeye çıkarmak en temel çalışmamız olmaktadır. Yönetim, komuta ve savaşçı tüm yoldaşların bu bilinç ve sorumlulukla hareket etmesi gerekmektedir.

Sosyal alan çalışmalarına daha fazla partileşme perspektifiyle yaklaşmak gerekmektedir

Sosyal alan merkezinde örgütlendirilen parti komitemizin faaliyetlerini de değerlendiren toplantımız, birçok komite ve örgütlenmeden oluşan sosyal alanda parti çizgisinin oturtulmasının kadın özgürlük hareketi açısından önemine dikkat çekmiştir. Kendilerini parti öncülüğünde tanımladığımız gazi yoldaşlarımızdan, kadın partisinin temel dinamiği ve garantisi olarak gördüğümüz genç yoldaşlarımıza kadar, tüm sosyal alan örgüt ve kurumlarımızın kadın partisinin ilke ve ölçülerine göre örgütlenmesi çok temel bir çalışmamız olmaktadır. Öte yandan dil, sağlık, emekçiler, şehitler komiteleri biçiminde örgütlendirilen sosyal alanda önemli bir ideolojik-örgütsel faaliyet yürütülmektedir. Sosyal alanda parti komitesinin oturtulmasıyla birlikte özgün örgütlenmede gelişme sağlandığı, kadrosal duruşta belli bir düzeyin yakalandığı ancak bunun hem sosyal alan merkezinde, hem de sosyal alana bağlı örgüt ve kurumlarda da oturtulması gerektiği değerlendirilmiştir. Sosyal alana bağlı emek örgütlerinde, dil örgütlenmelerinde ciddi bir kadrolaşma potansiyeli olmasına rağmen yetersiz ideolojik mücadele ve partileşmeden kaynaklı sistemiçileşmenin etkili olduğu, bu etkiyi kıracak ideolojik-örgütsel mücadeleye bu alan açısından yoğun ihtiyaç olduğu değerlendirilmiştir. Önümüzdeki dönem açısından sosyal alana bağlı kurum ve örgütlere daha fazla partileşme perspektifiyle yaklaşmak aynı şekilde belli bir düzey yakalayan merkez alandaki parti örgütlenmesini de derinleştirmek gerekmektedir.

Toplantımızın değerlendirdiği bir konu da eğitim faaliyetleriniz olmuştur. Önemli ve temel çalışmalarımızdan biri olan eğitim çalışmalarına yaklaşım ve belirginleşen kadrosal anlayış, sorunlara ilişkin olarak bazı hususları belirtmeyi gerekli görmekteyiz. Son yıllar itibariyle büyük bölümü eski arkadaşlardan oluşan yüzlerce kadro eğitim zeminlerinden geçmiş bulunmaktadır. Önemli bir ilgi ve heyecanla yaklaşımın olduğu, kendini yenileme bunun içinde çözümleme arayışının belirgin olduğu çok sayıda arkadaş, eğitim ihtiyaçlarını önemli oranda karşılamıştır. Ancak halen eğitimden geçirilmesi gereken belli sayıda arkadaş bulunmaktadır. Önderlik savunmaları, kadın tarihi, partileşme sorunları ve görevleri temelinde görülen eğitimlerde hemen her arkadaşta anlama çabası öne çıkmaktadır. Kişilik, zihniyet, tarz çözümlemeleri savunma derslerinde başlatılsa da esas olarak kadın tarihi ve partileşme sorunları derslerinde yoğunlaştırılmaktadır. Toplantımız eğitimlerin belli bir yoğunlaşma, kendini yenileme yarattığını ancak bunun yeterli olmadığını, daha fazla derinleştirilmesi gerektiğini değerlendirmiştir. Bununla birlikte belirtilebilinecek en temel husus pratik sahalardan eğitim için gelen arkadaşlarda kadın üzerine yoğunlaşmanın yetersiz olduğu, örgütün kongre ve kurultay belgelerinin yine talimatların takip edilmediği, adeta kadın hareketinin ideolojik, örgütsel, siyasal gelişiminden kopuk olunduğu, ideolojik mücadelenin ve cins üzerine yoğunlaşmaların sadece eğitim zeminleriyle bağlantılı ele alındığı durumudur. En önemlisi de bazı kadın kadroların çeşitli kişisel sorunlar ve süreçlerden kaynaklı kadın hareketiyle arasına mesafe koyduğu, güvensiz yaklaştığı, son umut hassasiyetiyle merkezi eğitimlere geldiği gerçeğidir. Bu duygu ve yaklaşımdan kaynaklı eğitim çözümlemeleri ve eleştiriler karşısında mağdur, ötekileştirilmiş dolayısıyla beklentili, duygusal, kırılgan yaklaşımlara girdiği, bunda yeterli sonucun alınmasını olumsuz etkilediği görülmüştür. Yine eğitimlerde çözümlemeler, eleştiriler kendisine göre olmayınca da bireyselleştirmelerin geliştiği değerlendirilmiştir. Sonuç olarak akademi başta olmak üzere merkezi eğitimlerin kadroların büyük bölümünde güven-moral verme, kadın özgürlük çizgisinde kararlaştırma, hareketle arasındaki mesafeyi kapatma ve yeniden katma, iddialaştırma sonuçları yaratırken, bir kesim kadroda da yeterli sonucu alamadığı tespit edilmiş ve bunun üzerinde daha köklü durulması kararına gidilmiştir. Eğitime gelen kadroların bir kısmında kendini konumlandırma kaygısı belirginleşmektedir. Ancak bunu direk tartışma, çözümleme yerine farklı biçimlerde yansıtma, kadın hareketinin kendine yaklaşımlarıyla ve geçmiş çeşitli süreçlerle izah etme tutumları da gelişmektedir. Eğitim zeminlerine gelen bazı kadrolarda da genel harekete mesafe, inanç zayıflığı öne çıkmakta, 'tek umudum ve bağım kadın hareketidir' yaklaşımı belirgin olmaktadır. Bu anlayış örgütü parçalı ele alma, adeta kendini kadın zeminine atma, özgün zemini sadece PAJK merkez alandan ibaret görme anlayışıdır ki, özünde cins bilincinde zayıf, mücadelesiz, iddiasız ruh hali ve duruşa dayanmaktadır. Eğitim zeminlerinde bu anlayış çözümlenip giderilmektedir ancak dikkat edilmesi gereken husus pratik sahalarda bunun esasta yetersiz iradeleşme, örgütsüz cins mücadelesi ya da bireyci duruşlarla ilgili olarak geliştiği gerçeğidir. Öte yandan kadro okullarına gönderilen kadın arkadaşların niteliğine dikkat edilmemesi okullarda dengesizliğe yol açmakta ve kendisiyle birlikte bazı problemler oluşturmaktadır. Yönetimlerimizin kadro çıkarma mantığıyla eğitime gidecekleri belirlemesi ciddi bir ideolojik sorundur. Kuşkusuz eğitimler dönüştürücüdür ve her arkadaşın eğitime gelme hakkı vardır. Ancak eğitimlerin sonuç alıcı olması için bileşimlerin dengeli oluşturulması da yönetimlerin sorumluluğundadır. Elbette en temel sorumluluk eğitim yönetimlerine düşmektedir. Eğitim zeminlerine gelen kadroların ruhsal, psikolojik, ideolojik, örgütsel tüm sorunlarını gidermek, parti görev ve sorumluluklarına hazır hale getirmek, kadın hareketinin güçlü kadrolarına dönüştürmek eğitim yönetimlerinin görevi olmaktadır. Toplantımız dönem dönem belirlenen kuralların nitelik olarak yetersiz kaldığını, yine eğitim alanındaki parti yönetimlerinin eğitim çalışmalarıyla daha fazla ilgilenmesi, eğitim faaliyetlerinin en yüksek ilgi ve ciddiyetle örgütlendirilmesi gerektiğini değerlendirmiştir. Ancak genel olarak çalışmalarımızın ağırlığını oluşturan eğitim faaliyetleri sadece PAJK olarak değil bütünlüklü olarak kadın hareketinin gelişiminde önemli bir misyon oynamaktadır. Daha da yoğunlaştırılarak yürütülmesi kadın özgürlük hareketinin ve parti öncülüğünün gelişmesinde belirleyici niteliktedir.

Kurulan akademilerin kadın özgürlük mücadelesine stratejik önemde katkıları olmaktadır

Bununla bağlantılı olarak toplantımızın değerlendirdiği bir konu da akademi çalışmaları olmuştur. Mevcut durumda üçü toplumsal alanda olmak üzere toplam yedi kadın akademisi faaliyetlerini yürütmektedir. Bunların dördü kadın hareketine öncü kadro yetiştirme temelinde merkezi eğitim yürütmekte, üçü ise bilinçlendirme temelinde toplumsal alan eğitimleri yürütmektedir. Her yıl yüzlerce kadın kadro eğitimden geçirilmektedir. Bu akademilerin kadın özgürlük mücadelesine stratejik önemde katkıları olmaktadır. Ancak Önder Apo toplumsal alanda sayısız akademinin açılması, çok yönlü bilinçlendirme, aydınlatma, iradeleştirme çalışmalarının yürütülmesi gerekliliğinden bahsetmektedir. Kadın hareketi olarak bu alandaki mevcut düzeyimiz oldukça yetersizdir. Faaliyet yürüten akademiler ise salt eğitim çalışmalarıyla sınırlı kalmaktadır. İdeolojik, düşünsel üretim yeterince gelişmemektedir. Bu durum toplantımızda ele alınmış ve her alanda ideolojik üretim yapacak düzeyde akademik örgütlenmelere ağırlık verilmesi planlanmıştır. Tüm akademi çalışmaları açısından merkezi görev ve misyon taşıyan *Zeynep Kınacı Özgür Kadın Akademisi* bünyesinde de Jineloji Araştırmalar Bölümünün kurulması planlanmıştır. Bu bölüm kapsamında araştırma-inceleme temelinde yazınsal çalışmalar yürütülecek, ideolojik-teorik üretim geliştirilecektir.

Basın ve Kültür-Sanat alanındaki çalışmalarımız da değerlendirilmiş, bu alanlarda belli bir çaba olsa da özellikle ajitasyon-propaganda alanında yetersiz kaldığımız, kadın gündemleri oluşturmada, yine mevcut gündeme yön vermede zayıf olduğumuz değerlendirilmiştir. Aynı şekilde sanat alanında belli bir tıkanıklığın yaşandığı, bunu aşmanın önümüzdeki dönem açısından ciddi bir ihtiyaç olduğu üzerinde durulmuştur. Her iki alanda da kadın özgün örgütlenmesinin yeterince geliştirilemediği, çalışmaların zayıf kalmasında bunun etkili olduğu değerlendirilmiştir. Önümüzdeki dönem açısından bu alanlarda kadın örgütünü daha fazla geliştirmek, çalışmaları daha örgütlü ve donanımlı yürütmek önemli olmaktadır. Bu alanlarda kadın emeğini örgütlü kılmak, cins birliğini ve bakış açısını çalışmalara hâkim kılmak en temel sorunlarımız durumundadır. Her iki alanda kadın özgürlük hareketinin toplumsallaşmasında, gelişmesinde stratejik öneme sahiptir.

Sonuç olarak, devrim diye tanımladığımız yeni bir mücadele dönemine girmiş bulunmaktayız. Kuşkusuz yukarıda değerlendirdiğimiz ideolojik-örgütsel sorunlarımızı hızla aşmadan bu dönemin güçlü militanları haline gelemez, dönem görevlerini başarıyla yerine getiremeyiz. Dönemin militanlığı şehit Zilan çizgisinde somutlaşan militanlıktır. Tüm çalışma sahalarında fedai çizgide bir gerçekleşmeyle mücadeleye katılmak, kadroluk görevlerimizi militanca yerine getirmeliyiz. Gencecik yoldaşlarımız büyük bağlılık ve kararlılık temelinde canlarını feda etmekte, özgürlükten bir an için bile şüphe etmemektedir. Şehit Ronahi (Şirin Elemhuli), şehit Hebun, şehit Sılav, şehit Havin yoldaşlarımızda bunu bir kez daha iliklerimize kadar hissederek gördük, yaşadık. Dönemin temel ilkesi mutlak başarı ilkesidir. Elimizi attığımız her işi, sorumluluğunu aldığımız her görevi başarıyla yerine getirme temel ilkemizdir. Bunun da yolu Zilanca bağlılık, kararlılık, cesarettir. Zilan yoldaş kadar Önderliğimize, halkımıza, şehitlerimize, özgürlüğümüze bağlı olduğumuz sürece başarının, zaferin bizimle olacağına kimsenin kuşkusu olmamalıdır. 14 Temmuz ruhuyla imha karşısında direnip varlığımızı koruyacak, Zilan çizgisiyle her türlü egemenliği parçalayıp özgürlüğümüzü sağlayacağız. Bu, Önder Apo'ya bağlılığımızın gereği, özgürlük hareketinin militanları olmamızın mutlak sonucudur. Zilanlaşan milyonlar Özgür Önderlik, Özgür Kadın, Özgür Halk olarak en yakın geleceğimizde kalıcılaşacaktır. Zilanca bağlılık ve kararlılıkla özgürlüğe inanmış ve bu uğurda direnen tüm yoldaşlarımızı saygıyla selamlıyor, Önder Apo'yla buluşma mücadelesinde başarılar diliyoruz.

Demokratik Uygarlık Sistemi

Önderliğimiz 'Sümer Rahip Devletinden Demokratik Cumhuriyete' adlı savunmasında 'Demokratik Uygarlık Çağı'ndan bahsetti. Sonrasında geliştirdiği savunmalarında ise 'Demokratik Uygarlık Sistemi'nden hatta 'ekol'ünden bahsediyor. Acaba her iki adlandırma aynı anlama geliyor mu? İkisi arasında farklılık var mıdır, varsa nasıl bir farklılıktır? Dahası Önderliğimizin sıklıkla bahsettiği 'Demokratik Uygarlık Sistemi'nden kasıt nedir? Bu hususları ele almak, tarihte ve güncelde insanlık için hangi noktada durduğumuzun öneminin anlaşılmasına katkı sunacaktır. Yanı sıra merkezi uygarlık sistemi güçlerince yok gibi gösterilen karşıt kutbun toplumsal sistemi de belli ölçüde açığa çıkmış olacaktır.

Demokratik uygarlık çağı

Önderliğimizin 'Sümer Rahip Devletinden Demokratik Cumhuriyete' adlı savunmasında geçen 'Demokratik Uygarlık Çağı' tanımlaması, hâkim demokrasi algılaması nedeniyle sistem içi bir çözüme dayanmaktadır. Yani mevcut uygarlık sistemi içinde, temel hak ve özgürlükler alanında kimi yenilikler gerçekleştirmek suretiyle toplumsal sorunların çözülebileceği yaklaşımını esas almaktadır. Bu yönüyle sistem içidir. Daha çok da 20. yüzyılın yani içinde bulunulan dönemin okunma biçimi ve gerçekliği çerçevesinde yapılan tespitlerden kaynağını almaktadır.

Bu çağ okumasına göre, özellikle de büyük acılara neden olan iki dünya savaşı bir dönüm noktasıdır. Hiyerarşik devletçi sistemin doruğunu temsil eden kapitalizm döneminde sistem yapısal olarak krizli halini yaşamaktadır. Gelinen aşamada sistemin kendini gizlemesi, bireye, topluma ve doğaya karşı yarattığı tahribatlar nedeniyle artık imkânsız hale gelmiştir. Kapitalizm ve onun sol versiyonu olarak reel sosyalizm toplumsal sorunların çözümünü sağlayamamış ve insanlar geleceğe dair umutsuzluğa kapılmıştır. Toplumdaki çok renklilik çerçevesinde giderek toplumda değişik kesimler de hak talebinde bulunmaya başlamıştır. Halktan gelen yoğun talepler üzerine dönem her zamankinden daha fazla insan haklarının ve hukukun devleti sınırladığı, devletin alanının daraldığı ve halkların daha fazla inisiyatif kazandığı bir dönemdir. Bu tanımlamalar ışığında 'Demokratik Uygarlık Çağı' tanımı yapılmaktadır. 'Halklar Zamanı' olarak da dile getirilen bu dönemde toplumun çoklu yapısına uygun olarak toplumun her kesiminden iktidar karşıtı ve daha fazla hak talebinde bulunan bir duruş oluşmaktadır. Bu dönemde artık halklar eskisi gibi yönetilmek istememekte, halklarda gelişen özgürlük, eşitlik, adalet ve demokrasi talepleri istisnasız tüm devletleri demokratik reformlar yapmaya zorlamaktadır. Döneme dair yapılan ve kısaca vermeye çalıştığımız bu tespitlerden sonra 'kazananın demokrasi olacağı' belirtilerek devletlerin 'demokratikleşmek'ten başka çarelerinin olmadığı değerlendirilir.

Dikkat edilirse kast edilen bir sistem değildir, bir çağdır. Yani belli bir dönemi kapsamaktadır. Yine devletçi sistemden ayrı olarak var olan bir sistemden değil, devletli sistemin içinde gerçekleşmekte olan bir çağdan, dönemden bahsedilmektedir. Yanı sıra demokrasi ile devlet birbirinden tümden ayrılan tarzda ele alınmadığından sistemin demokratikleşeceğine vurgu yapılır. Bu algılama, demokrasi ile devleti iç içe, hatta demokrasiyi devletin bir biçimi olarak ele alan bir algılamadır. Gelinen aşamada bunu tamamen aştığımızı belirtmek gerekir.

Demokrasiyle devlet neden karşıttır

Önderliğimiz özellikle 'Özgür İnsan Savunması' ile iyiden iyiye belirginleşen yeni paradigma sürecinde 'Demokratik Uygarlık Sistemi'nin de temelini oluşturan demokrasi anlayışını devletten tümüyle ayırdı. Demokrasiyi 'devlet dışı kalmış toplumsal kesimlerin kendilerini yönetmesi' biçiminde ele alarak devlet ile demokrasi arasındaki sınırları çizdi. Halk sanıldığının aksine kan bağına dayanmaktan ziyade, toplumsal doğanın politik ve ahlaki yapısına göre yaşayanların oluşturduğu bir birlikteliktir. Bu da devlet dışı kalmış toplumsallık anlamına gelir. Bu nedenle biz devlet dışı kalmış toplumsallığa halk demekteyiz. Önderliğimiz devleti de 'alt toplum(halk) üstündeki üst toplum' olarak tanımlayarak devletin ne kadar halk dışı bir şey olduğunu ortaya koydu.

Halk ile devletin birbirinden ayrılması, halkın demokratik ve komünal olan özünden dolayı devlet olmaması, beraberinde devlet ile halkın yaşam tarzlarını ve kendilerini yönetme biçimlerini de farklılaştırır. Bu durumda 'halkın kendi kendini yönetmesi' anlamına gelen 'demokrasi' (Demos-kratiya=halkın yönetimi) devlet dışı bir sistem olma niteliği taşımaktadır. O nedenle devlet ile demokrasi aynı bünyede olabilecek şeyler değildir. Bunlar devlet ile halkın özsel çelişkisinden dolayı birbirine karşıt sistemleri ifade eder. Yine bu nedenledir ki demokrasi devlet dışılıktır, devletin dışındaki bir sistemin adıdır. Peki, o halde günümüzde övünç payesi haline getirilen 'demokratik devlet' tanımlarını nereye koymalı?

Önderliğimizin 'demokrasi oyunu' olarak adlandırdığı seçimlerle devlet yöneticilerinin bir kısmının belirlenmesi o devletin demokratik olduğu anlamına gelmez. Demokrasiyi de devletin bir biçimi kılmaz. Demokrasi devletin bir biçimi veya bir devlet rejimi değildir. Tam tersine devletin karşıt kutbunu oluşturan halkın kendi kendini yönetmesi ve egemenlikçi olmayan politik-ahlaki yaşam tarzıdır. Bu husustaki yanlışlıkların temelinde 'demokrasi' ile 'cumhuriyet' kavramlarının birbirine karıştırılması yatmaktadır. Her iki kavramın sözlük anlamı 'halkın kendi kendini yönetmesi' olsa da iki kavram birbirinden özsel olarak farklıdır ve doğru kavranmaları çok büyük önem taşır. Demokrasi devlet dışı olan toplumsallık olarak halkın kendi kendini yönetimi olurken, cumhuriyet devlet yöneticilerinin seçimle işbaşına gelmesidir. Yani cumhuriyet devletin bir biçimi iken, demokrasi devlet dışı halk sistemi olmaktadır. Dolayısıyla demokrasiyi devletin bir biçimi olarak ele alan yaklaşımların temelinde cumhuriyetin yerine demokrasiyi koyma yanılgısı yatmaktadır.

Demokrasi algısında yenilikler

Demokrasiye dair bu algılamanın yeni ve orijinal olduğu bilinmelidir. Demokrasiye pek çok farklı yaklaşımın olduğu ve herkesin demokrasiyi kendine göre algıladığı bilinmektedir. Örneğin liberallere göre, demokrasi herkesin istediğini yaptığı, kimsenin kimseye müdahale etmediği, birey hak ve özgürlüklerinin yaşam imkânı bulduğu bir devlet biçimidir. Yine Marksizm'e göre sosyalizme geçişte devletin ara bir sürecidir. Dikkat edilirse, demokrasiyi devletin (dolayısıyla egemenlerin) bir biçimi olarak ele almak, hâkim yaklaşımıdır. Tam da bu noktada kısaca da olsa demokrasi anlayışımıza değinmek gerekmektedir.

Demokrasi anlayışımızın en belirgin özelliklerinden biri onun radikal olmasıdır. Radikallik, demokrasinin devlet dışı olması anlamına gelir. Bu özellik, devlet içi bir demokrasinin olamayacağı anlayışına dayanır. Bu anlama biçimine göre, yapısı bencillik, egemenlik, iktidar ve sömürüye dayandığından devlet demokratikleşemez, ancak demokrasiye (halk sistemine) duyarlı hale getirilebilir. Bu yeni algılama, demokrasinin devlet dışı olması perspektifinden hareketle de parlamenter sistemleri hem halkın yürüttüğü mücadelenin bir ürünü olarak görür hem de parlamentarizmle devletçi sistemin kendini daha fazla maskeleme imkânı bulduğunu değerlendirir. Devletin toplum sorunlarını çözmek bir yana tüm toplumsal sorunların ana kaynağı olması itibariyle de devletli kurumlaşmaların hiçbirinin halklar lehine bir çözüm geliştiremeyeceğine inanır. Devlet dışılığı bu nedenle toplumsal sorunların çözümü için olmazsa olmaz görür. Sadece mücadele etmenin, direnmenin sorunların çözümünde yeterli olmadığını tespit ederek, sorunların çözümünü halkların kendi öz sistemleri olan devlet dışılıkta görür.

İkinci temel özellik, demokrasimizin derin olmasıdır. Derin demokrasiyle kast edilen demokrasinin sadece bir yönetim işi olmadığı aynı zamanda demokrasinin yaşam tarzı haline gelmesi gerektiğidir. Yaşamda demokrat olunmadığı müddetçe idari işlerde herkesin katılımına fırsat tanıyan mekanizmalar olsa bile, orada güçlenen toplum dolayısıyla demokrasi olmayacaktır. Buna en iyi örnek Atina demokrasi örneğidir. Atinalılar devlet yönetimine pek çok kişiyi katabilmişlerdir. Ama yaşamı demokratikleştirememişlerdir. Çünkü Atina sisteminde kadının, kölelerin ve yabancıların herhangi bir hakkı yoktur. Yani yaşam, köleciydi, cinsiyetçiydi ve eşitlikçi değildi. Sistem egemenlikçiydi ve erkeklerindi. O halde pek çok kişiye katılma fırsatı veren böylesi sistemler, esasında devleti daha da güçlü yapan sistemlerdir. Böylesi sistemlerde devletler kendilerini daha fazla gizleme imkânı bulur. İnsanlar kimi haklara sahip kılınarak iktidarcı sistemle çelişkisiz kılınmak istenir. Nitekim Önderliğimiz çağımızda en fazla hak-hukuk tanıyan, 'demokratik' olan bir İsveç'in Başbakanı'nın bile Sultan Süleymanlardan on kat daha fazla güç ve otoriteye sahip olduğunu bu nedenle belirtti. Çünkü despotik devletlerde baskı ve tahakküm açıktır ve herkes de kendini ezilen, özgürlüğü kısıtlanmış veya köle olarak görür. Ama yumuşak maskeleri takmış olan devletlerde, çelişkiler yumuşatıldığından ve devlet kendini iyiden iyiye gizlediğinden insanların kendilerini baskı altında, özgürlüğe ihtiyacı olan olarak hissetmeleri zorlaşır. İnsanlar kendilerini özgür sanırlar. Bu da egemenlikçi devletçi sistemin ömrünü ve çıkarlarını daha derinliğine sürdürmesi anlamına gelir. Burada kast edilen devletlerin yumuşamaması ve hak tanımaması gerektiği değildir, halklar açısından gerçek çözümün yumuşamış da olsa devletçi sistemlerde olamayacağıdır. Zira her yumuşatma bir derinleştirmedir.

Demokratik olan komünaldır komünal olan demokratiktir

Üçüncü temel özellik demokrasimizin doğrudan olmasıdır. Doğrudan demokrasi ile kast edilen de halkın kendi yaşamı hakkında bizzat tartışması, karar alması ve bunları uygulamasıdır. Mevcut devletçi sistem, halkların büyük bedeller vermesi pahasına topluma kimi hakları tanır hale gelmiştir. Zira bilindiği gibi günümüzdeki genel ve eşit oy hakkı ancak 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yaygın hale gelmiştir. Halkın devlet yöneticilerini seçtiği temsili demokrasiye (kast edilen cumhuriyettir) rağmen bunun toplumsal sorunların çözümüne yetmediği her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Çünkü seçilmişler devlet çarkı içine girmekte ve toplumun yaşadığı sorunlardan, yerelden habersiz hareket etmektedirler. Bu gibi durumlarda insan olmanın en temel özelliklerinden biri olan politika -toplumun gelişimi ve toplumsal sorunların çözümü için kafa yorma işi- seçilmişlere devredilmiş olur. Oysaki her insanın politika yapması gerekir ki toplumsallığın gücü açığa çıkabilsin, toplum özne olma haline kavuşabilsin. Bunun için de herkesin kendilerini ilgilendiren her konuda tartışabilecekleri, kararlaşabilecekleri, doğrudan katılabilecekleri bir mekanizmalarının olması gereklidir. İşte demokratik konfederalizm bu nedenle aynı zamanda bir meclisler sistemidir. Temsili demokraside olduğu gibi birkaç meclisten değil, en küçük yerleşkeye kadar kuruluşu yaygınlaştırılan bir meclisler sistemidir. Bu meclisler halkın enerjisini, potansiyelini açığa çıkarmak ve herkesi yaşamda özne haline getirmek içindir. Zira bugün devletçi sistemde herkesin önü açık değildir. Yaşam ve kurumlaşmalar insanların potansiyelinin açığa çıkmasını sağlayacak düzeyde kurulmamıştır. Egemenler özellikle de politika işini toplumu güçsüz kılmak ve kendilerine bağımlı hale getirmek için toplumun elinden alıp, üst toplumla sınırlamışlardır. Bu da toplumu sürüleştiren, nesneleştiren en temel etken olmaktadır. Toplumun gücü böylesi bir durumda açığa çıkmamakta ve toplum kendine yetmediğinden devlete bağımlı halde kalmaktadır. İşte doğrudan demokrasi ile halk gerçek gücünü açığa çıkararak kendine yeter hale gelecek ve böylelikle de kendini devletten kurtarmış olacaktır. O nedenle de öyle seçimden seçime gerçekleşen bir demokrasicilik aldatmacasının yerine örgütsüz tek bir kişi bırakılmayana kadar toplumsal örgütlülüğü gerçek insan olmak için geliştirmek gerekiyor.

Bir diğer önemli özellik de demokrasinin komünal olmasıdır. Komünal demokrasi ile kast edilen demokrasinin ancak komünal olabileceğidir. Önderliğimiz bunu 'demokratik olan komünaldır, komünal olan demokratiktir' şeklinde formüle etti. Halkın kendi kendini yönetmesi anlamına gelen demokrasinin olabilmesi için halkın güç olabilmesi gerekir. Halkın güç olabilmesi için de yu-

karıda belirtilen çerçevede toplumun tüm kesimlerinin enerjilerini açığa çıkarmaları, güçlerini birleştirmeleri ve ortak aklı oluşturmaları gerekir. Bunun da ancak komünal yaklaşımla gerçekleşebileceği açıktır. Kimsenin kimseye karşı sorumluluk duymadığı, herkesin bencil yaklaştığı, herkesin sadece kendisi için olduğu durumda toplum parçalı olacağından toplumsallığın gücü açığa çıkamayacaktır. Böylesi bir durumda da halkın güç olması beklenemez. Halkın güç olamaması da devlete bağımlılığın sürmesi anlamına gelir. Devletin küçültülmesinin, ortadan kaldırılmasının biricik yolu, toplumun güç yapılmasıdır. Çünkü 'ne kadar az toplum o kadar çok devlet, ne kadar az devlet o kadar çok toplum' devlet-toplum diyalektiğini verir bize.

Mademki demokrasi toplumun güç yapılması anlamına gelmektedir, bunun bencil, bireyci yaklaşımlarla gerçekleşemeyeceği açıktır. Zaten devlet ile toplum arasındaki çatışma özü itibariyle daha hiyerarşik aşamadan beri 'özel' ile 'kamu' arasındaki mücadeleye dayanır. Hiyerarşinin eğilimi özel kılmaya dönükken, doğal toplum komünalitede ısrar eder. Ayrıca komünal olan zaten doğal olarak demokratiktir. Çünkü komünal olan toplumsaldır, gücünü herkesin gücü kılandır, yine herkesin gücünü de kendi gücü olarak ele alabilendir. Komünal olanın toplumla herhangi bir karşıtlık içinde bulunması mümkün olmaz.

Ayrıca doğal yaşamın kendisi zaten komünaldır. Çünkü toplumsallık yani komünalite insan türünün var oluş koşuludur. Hiçbir canlı da kendi var oluş koşullarını inkâr ederek, görmezden gelerek yaşayamayacağına göre insan toplumsal olmak zorundadır. Önderliğimiz, 'herkes bir komüne üye olmalıdır. Komüne üye olmayana selamım yok.' belirlemelerini bundan dolayı yaptı.

Üzerinde pek mutabık olunmayan ve belki de en fazla istismar edilmiş, egemenlerin kılınmış bir halk kavramı olan demokrasiye ilişkin konumuz kapsamında bunları belirtmekle yetiniyoruz.

Bir sosyal bilim ekolü olarak Demokratik Uygarlık Sistemi

Nasıl ki Marksizm bir ekol ise, nasıl ki Frankfurt Okulu bir ekol ise, nasıl ki Annales Okulu bir ekol ise ve daha pek çok ekol saymak mümkün ise Demokratik Uygarlık Sistemi de bir ekoldür. Çok farkında olunmasa da Önderliğimiz son savunmalarıyla birlikte toplumsal bilimde kendi ekolünün adını 'Demokratik Uygarlık Sistemi' olarak belirledi. Toplumsal bilimi tüm bilimlerin anası, tanrıçası ve tüm bilimlerin bilimsel olmak için başvurmak zorunda olduğu asal bilim olarak tanımladı. Diğer sosyal bilim yaklaşımlarından ayrım noktalarını belirtmek için de kendi sosyal bilim ekolünü: *"Toplumsal doğanın varoluş halinin ve gelişiminin ahlaki ve politik toplum temelinde incelenmesini varsayan sosyal bilim okulunu demokratik uygarlık sistemi olarak tanımlamak mümkündür."* şeklinde nitelendirdi.

Tarih ve toplum yaklaşımında temel devindirici güç olarak benimsenen birimler farklılaşmaktadır. Örneğin liberalizm bireyi esas alır. Bireyin toplumdan önce var olduğunu söyleyerek bireyin haklarının toplumun haklarından daha önce geldiğini savunur. Yaşam tarzı, siyasal organizasyonu, temel hak ve özgürlük anlayışı tamamen birey (Böylelikle birey liberalizmin kendisine özgürlük getirdiği yanılsamasına kapılır ve zanneder ki güç kazanmıştır. Hâlbuki liberalizm bireyi insan için güç merkezi olan toplumsallıktan kopardığı için en fazla güçsüz kılan ideolojidir) merkezlidir.

Hegel de dâhil devleti tarihsel akışın merkezine oturtanların sayısı hiç de az değildir. Devleti tarihin temel birimi olarak ele alan yaklaşımların en belirgin özelliği, toplumsal doğayı yanlış tanımalarıdır. Bunlara göre, toplumun kendisi kaos ve karmaşa halindedir, bu nedenle de ilk toplumda herhangi bir düzen yoktur. Böylesi bir durumda da bireyi bağlayan, sınırlayan herhangi bir şey söz konusu olmadığından toplumun ne olacağı belirsizdir. Toplum bu açıdan hızla bir yok oluşa doğru gitmektedir. Hobbes'un 'İnsan insanın kurdudur.' sözü bu dönem için söylenmiştir. Bu zorlu durumdan çıkabilmek ve tür olarak var olabilmek için tüm bireyler iradelerini devlet kurumuna devrederek, devleti oluştururlar. Yok olmamak için, toplumsal sorunları çözmek için böylesi bir durumda devlet gerekli bir şey haline gelir. Bu 'Toplumsal Sözleşmeciler' denilen kesimlerin yaklaşımlarından Marksizm de etkilenerek, devleti çıkışında 'gerekli' ve 'devrimci' olarak tanımlayacaktır. Hegel de devletli olmayı her şeyin merkezine oturtarak, 'dikkat çeken halkların devlet olmuş halklar' olduğunu belirtecektir. Devletle başlayan tarih, ulus devletin kurulmasıyla döngüsünü tamamlamış olacaktır.

Marksizm'in temel birimi sınıftır. Marksizm, tarihi 'sınıf mücadeleleri tarihi' olarak ele alır ve yeni toplumsal sistemin her zaman ezilen sınıfın devindiriciliğinde ve öncülüğünde gerçekleştiğini savunur. Böylelikle de tarihi sınıflara ait kılar. Toplumun diğer kesimlerinin mücadelelerini ve kazanımlarını görmez.

Daha da arttırılabilecek bu yaklaşımların hemen yanı başında Demokratik Uygarlık Sistemi'nin temel birimi toplumsal doğanın özünü oluşturan ahlak ve politikadır.

Toplumsallığı liberalizmdeki gibi bireyden sonra gelişen bir olgu olarak değil, insanlaşmayla aynı anda gerçekleşen, insan türünün var oluş koşulu olarak ele alır. Toplumsallaşmanın tarihiyle insanlaşmanın, insan olmanın tarihini aynı anda başlatır.

Toplumun doğal, bozulmamış halini hakikatin kaynağı olarak görerek onu esas alır. İnsan ve toplumun özünü ahlak ve politika olarak belirler. Toplumsallığı geliştirmek için yapılan düşünsel faaliyetleri politika, bunların pratikleştirilmesini de ahlak olarak tanımlar. Ve insanların gelişiminin tümünü bu iki olgunun birbirini tamamlar tarzda tarihin her aşamasında var olmasına dayandırır.

Marksizm gibi tarihi sınıflarla değil, insanlaşma ve toplumsallaşmanın tarihiyle başlatır. Mevcut toplumsallığın tarihini bilinen veriler temelinde yedi milyon yıla kadar götürmenin yanı sıra, insanı içinden geldiği birinci doğadan ayrı olarak da ele almaz. Bu nedenle de insanın yaşını özü itibariyle evrenin yaşı olarak tanımlar ve doğaya yaklaşımını bunun ışığında ele alarak anaçocuk ilişkisi denklemine oturtur.

Tarihin sapması biçiminde ortaya çıkan hiyerarşik devletçi sistem döneminde de yine tarihin temel yapıcıları olarak ahlaki ve politik toplumun unsurlarını görür. Hala varlığını devam ettiren toplumun doğası olarak belirlediği ahlak ve politikayı tarihin kendisi olarak tanımlar. Devletçi sistemin, tarih boyunca gerçekleştirdiklerini tarihte olmuş olan ama ahlak ve politikadan kopuk olması nedeniyle toplumsal sorunların merkezi olmasının dışında hiçbir sorun çözücü yönünün olmadığını tespit eder. Tarihi sınıfların değil, devlet dışı kalmış tüm toplumsal kesimlerin yaptığını belirtir.

Devrim anlayışını her türden devletçi ve iktidarcı etkiden kurtararak, toplumsal sorunları çözme gücüne bağlar. Ahlaksız ve politikasız olan hiyerarşik devletçi sistemin her türden versiyonunun devrim olarak adlandırılamayacağını belirterek, devrimin temel kıstasını toplumsal doğaya uygun olmak anlamına gelmek üzere ahlaki ve politik olmaya bağlar. Tarihin devrimcisi olarak ezilen sınıfı görmez, sınıflaşmayı özsel olarak insanlıktan bir düşme hali olarak belirleyerek, toplumun devlet dışı kalmış tüm kesimlerini devrimci nitelemesine tabi tutar. Toplum üstü olan devleti halkın ve toplumun yaşamından ve değerlerinden her açıdan uzaklaştırarak, temel çelişkiyi devletçi sistem ile devlet dışı kalmış olan halk arasında ele alır. Tarihin de yapıcısı olarak bu devlet dışı kalmış olan halkın tüm bileşenlerini görür. Bu yönüyle de devrimcilerin cephesini genişletir.

Demokratik Uygarlık Sistemi'nin esas birimi ahlak ve politikadır. Peki, bu neden böyledir? Çünkü insan türünün özü böyle kurulmuştur da ondan. Gerçek insan özünde ahlaki ve politiktir. İşte demokratik uygarlık sistemi insan türünün bu bozulmamış, gerçek haline dayanır. İnsan bu özünü inkâr edemez ve insanın tür olarak varlığını devam ettirmesinin tek yolu bu öze göre olabilmesidir. Bu öz, doğal toplumdaki gibi çok güçlü bir şekilde yaşayabileceği gibi, hiyerarşik devletçi sistemde görüldüğü gibi bastırılabilir, geriletilebilir, zayıflatılabilir de. Ancak tümden yok edilemez. Çünkü yok olması insanın tür olarak yok olmasıyla aynı anlamdadır. İnsanın hala yaşadığı göz önünde bulundurulduğunda insanın özü olan ahlak ve politikanın zayıflamış da olsa hala var olduğu anlamına gelir.

Düşüncenin gücü ve Demokratik Uygarlık Sistemi

Demokratik Uygarlık Sistemi'nden bahsettiğimizde yepyeni ve çok farklı bir şeyden bahsetmekteyiz. Bununla hiyerarşik devletçi sistemin dışındaki bir sistemi, bir yaşamı ve toplumsal örgütlenmeyi kastetmekteyiz. Demokratik Uygarlık Çağı'ndan farklı olarak Demokratik Uygarlık Sistemi bir çağ değil, bir sistemdir. Tarihin her aşamasında var olmuş olan, bu yönüyle devletçi sistemden daha eski ve asıl olan ve eğer toplum ortadan kalkmazsa her zaman var olacak olan devlet dışı bir sistemdir.

Demokratik Uygarlık Sistemi *"hem bir düşünce birikimi, düşünce sistematiği hem de ahlaki kurallar ve politik organların bütünlüğüdür."* Tanımdan da anlaşıldığı gibi üç temel hususu vardır.

Birincisi düşünce sistematiği ve birikimi gereklidir. Düşüncenin gücü olmadan toplumsallık adına hiçbir şey kurulamaz. Toplumsal gerçeklikler olduğundan, insan türü için insan ve toplum inşa etmenin en belirleyici unsuru düşünce gücüdür. Zaten insanı insan yapan en temel ayırt edici özellik insanda dile gelen analitik zekâ gerçekliğidir. Duygusal zekânın birinci doğanın özünde olan zekâ olduğu gözetildiğinde, 'kendini düşünen doğa' olarak analitik zekâ insanda tektir ve yaşamın temel kurucu gücüdür. Önderliğimizin zihniyetin gücüne yaptığı vurguların temelinde bu gerçeklik yatmaktadır. Teorisi doğru olmayanın pratiğinin doğru ve başarılı olması mümkün değildir. Mademki yaşam zihniyetin gücüyle kuruluyor, o halde zihniyeti doğru olmayanın yaşamı da doğru olmayacaktır. Adorno'nun 'yanlış hayat doğru yaşanmaz' özdeyişi bu gerçekliği dile getirir.

Önderliğimiz zihniyetin toplumsal inşalardaki belirleyiciliğini ortaya koyabilmek için pek çok değerlendirme yaptı. Sistemin tüm 'bilme'sini kendi bilme sınırlarına dahil edip, onu aşamayanların sistem içileşmekten kurtulamayacağını, gerekli zihniyet gücü gösterilmeden elde edilecek başarıların da kısa süreli olmasının kaçınılmaz olduğunu belirtti. Yine PKK'nin yaşadığı paradigmal değişimden bahsettiğinde, eski paradigma ile gelecek bir başarının PKK'nin sonunu KDP ve YNK'nin sonu gibi yapacağını söyledi. Ayrıca 'genelde devlet odaklı özelde de kapitalist modern yaşamdan kopuşu' üçüncü doğuşu olarak adlandırarak gerçek anlamda özgürlükçü ve eşitlikçi olabilmek için sistemin modernitesinin dışına çıkmanın olmazsa olmaz olduğunu her defasında belirtti. Özcesi Önderliğimizin tüm çabası yaşamı hiyerarşik devletçi sistemin yarattığı kirlerden temizlemek ve sistemin dışına çıkabilmek şeklinde gerçekleşmektedir. Çünkü zafer öncelikle yaşamda kazanılır. Yaşamda kazanılmayan bir zaferin gerçek anlamda zafer olması halklar adına mümkün olamaz. Bu nedenledir ki Önderliğimiz eski paradigma ile elde edilecek bir zafer olsaydı, eski paradigmanın yaşadığı özsel sorunlar nedeniyle bu defa da kendi zaferine karşı mücadele yürüteceğini söyledi.

> **"Demokratik Uygarlık Sistemi, yani okulu aynı zamanda ahlaki kuralları, sistematiğinin en temel unsurlarından biri sayar. Çünkü ahlak insan türünün özünü oluşturan temeldir. Önderliğimiz ahlakı 'katılaşmış özgürlük' olarak tanımladı. Yaygın kanının aksine ahlak özgürlüğü kısıtlamaz. İnsanın özgürlükten sapmasını engeller. Gerçek ahlakın kuralları toplumsallaşmanın kendisi olduğundan gerçek anlamda özgürlüktür. Kast edilen ahlak, hiyerarşik devletçi sistemin etkide bulunduğu ahlak değildir. Bu dönemin ahlakı önemli ölçüde cinsiyetçilik, iktidarcılık, hiyerarşi ve bireyi yutan sapkın toplumsallığın izlerini taşır"**

Demokratik Uygarlık Sistemi'nin temel bir bileşeni: Ahlak

Demokratik Uygarlık Sistemi, yani okulu aynı zamanda ahlaki kuralları, sistematiğinin en temel unsurlarından biri sayar. Çünkü ahlak insan türünün özünü oluşturan temeldir. Önderliğimiz ahlakı 'katılaşmış özgürlük' olarak tanımladı. Yaygın kanının aksine ahlak özgürlüğü kısıtlamaz. İnsanın özgürlükten sapmasını engeller. Gerçek ahlakın kuralları toplumsallaşmanın kendisi olduğundan gerçek anlamda özgürlüktür. Kast edilen ahlak, hiyerarşik devletçi sistemin etkide bulunduğu ahlak değildir. Bu dönemin ahlakı önemli ölçüde cinsiyetçilik, iktidarcılık, hiyerarşi ve bireyi yutan sapkın toplumsallığın izlerini taşır. Toplumsallığı güçlendirmediğinden ve egemenlik üreten bir pozisyonda olduğundan, ahlakın özüne uygun bir gerçekleşme de değildir. Bu nedenle de gerçek anlamda ahlak değildir.

Gerçek anlamda ahlak, toplumsallaşmanın kendisidir ve insanlaştıran en temel bir gerçekliktir. Herkesin birbiri için olduğu, birbirini tamamladığı, komünal olan bir pratikleşme halidir. Bu ahlak da doğal toplumun ahlakıdır. Ahlaksız toplum düşünülemez. Ahlakın insanın var oluş koşulu olan toplumsallaşmayla bağı direkttir. Hiçbir canlı, içinde yaşadığı var oluş şartlarını görmezden gelemez, onlara rağmen yaşayamaz. İnsan için de bu şart toplumsallıktır. Toplumsallıktan kopma, insanın tür olarak ortadan kalkması anlamına gelir. Merkezi uygarlık sürecinde topluma karşı işlenmiş tüm suçlar, özünde ahlaklı yaşamdan kopmanın bir sonucudur. Ahlak toplumsallaşmaya dayandığından topluma karşı suçlar, ahlaklı yaklaşımlarda gelişmez. Ancak ahlaksız olunduğunda ve ahlak parçalandığında orada egemenlik, iktidarcılık, cinsiyetçilik ve her türden bencillik yaşam imkânı bulabilir. Bu konuda da en ahlak dışı sistem ve ahlakı en fazla parçalayan sistem kapitalizm olmaktadır. Bu yönüyle genelde merkezi uygarlık özelde de onun kapitalizm aşaması insan türünün var oluş koşuluyla oynamaktadır. Ahlakla oynamanın, bencilce yaklaşmanın tehlikesi buradadır. Merkezi uygarlık sistemi tarihi boyunca ahlak iyiden iyiye zayıflatılsa da ahlak toplumsal doğanın en temel özelliklerinden biri olduğundan toplum var olduğu müddetçe ahlakın da varlığından bahsedilebilir.

Demokratik Uygarlık Sistemi'nde bir gereklilik: Politik organlar

Demokratik Uygarlık Sistemi'nde temel bileşenlerden biri de politik organlardır. Toplumsal doğaya uygun politik organların olmaması, toplumsal özgürlüğü eksik kılar ve egemenlikçi sistem içinde erimek kaçınılmaz hale gelir. Toplumsal özgürlükçü oluşumlar ne kadar ahlaki olurlarsa olsunlar, yine teorik olarak ne kadar donanımlı olurlarsa olsunlar hatta hiyerarşik devletçi sistemle ne kadar güçlü bir mücadele yürütürlerse yürütsünler, amaca uygun politik organların olmaması bu oluşumları sistemiçileştirir, yenilgi veya erime kaçınılmaz olarak gerçekleşir. Çünkü böylesi bir durumda halkın en temel işi olan politika devletçi sisteme havale edilmiş olur. Bunu en açık bir şekilde Rönesans'ın tarihinde görmekteyiz.

Rönesans bireye, topluma ve doğaya olan hâkim bakışı kendi döneminde değiştirmiştir. Dinsel kisveye bürünmüş egemenlikçi sistemle demokratik komünal değerler temelinde amansız bir mücadeleye girişmiştir. Dini dogmatizm şahsında egemenlikçi sisteme çok büyük darbeler indirebilmiştir. Bunun karşılığı olarak ana-kadın kalıntıları olan Cadılar, dinsel geleneğin komünal olan özünü temsil eden ve sapkın damgası yiyen Heretikler, yine bilgiyi egemenlerin tekellerinden çıkarmak isteyen dönemin Prometheusları Simyacılar en büyük cezalara çarptırılmıştır.

Rönesans, ruh olarak komünal olsa da komünalliği bir toplumsal sistem haline getirecek bir politik organizasyon kuramamıştır. Politik organa kavuşamama, ortaya çıkan muhalefet dinamizmini sistemiçileştirir. Egemen güç olmaya çalışan burjuvaların değirmenine su taşımak anlamına gelir. Nitekim gerçekleşen de bu olmuştur. Sonuçta kapitalizmin gerçekleştiğini görmekteyiz. İşte halkların mücadeleleri adına politik organın gerekliliği bu tarihsel örneklerden çıkan en temel bir ders olmaktadır. Halkların amaçlarına uygun bir politik organ da ancak devlet dışı olabilir.

Yine hiyerarşik devletçi sisteme karşı eşitlik, özgürlük mücadelesi vermiş olan başta peygamberlik geleneği olmak üzere pek çok gelenek, ahlakı esas alsalar da politika alanını devlete bıraktıklarından, buldukları politik organları da devletçi olduğundan sistem içileşmeken kurtulamamışlardır. Talep, amaç ve mücadele olarak halkçı ama politik organ bakımından da devleti amaçlayan, ona koşan bir yaklaşımda olduklarından amaçlarına da ulaşamamışlardır. Çünkü politik organları amaçları kadar temiz ve özgürlükçü-eşitlikçi değildir.

Demokratik konfederalizm tam da bu noktada tarihi ve güncel işlevini yerine getirmektedir.

Demokratik konfederalizm bu yönüyle halkların devlet dışı örgütlenmesi anlamına geliyor. Herkesi özü olan politika yapmaya davet eder, herkesin kendini ifade edeceği, kendi yaşamının kararlarını kendisinin alacağı bir mekanizma kurmasının olanağını sunar. Halk adına politika yaptığı yalanını uyduran devletten halkın politikasını alarak halkı özneleştirir. Demokratik konfederalizm, doğanın özünde var olan özne olma haline dayandırır kendini. Mademki doğanın özünde öznelik vardır ve doğanın kendisi öznedir, o halde insan toplumu nasıl özne olma halini gerçekleştirecektir? Bu açık ki politik organlar olmadan, ifade mekanizmaları kurulmadan gerçekleşemeyecektir. Bu nedenle politik organların olması, özgürlük için olmazsa olmaz kabilindedir.

Demokratik Uygarlık Sistemi gerçek tarihin kendisidir

Demokratik uygarlık sisteminin temel birimi olan ahlak ve politikanın tarihi, aynı zamanda demokratik uygarlık sisteminin de temsili anlamına gelmektedir. Çünkü demokratik uygarlık sistemine göre 'ahlak ve politikanın kendisi tarih olarak da okunabilir.' Bu durumda ahlak ve politikanın en has ve gerçek halinin yaşandığı ve toplumsallaşmanın tarihinde 'doğal toplum' olarak tanımlanan milyonlarca yıllık süre demokratik uygarlık sisteminin en saf halidir. Doğal toplum, demokratik uygarlık sisteminin en saf hali olmakla kalmaz, yanı sıra demokratik uygarlık sisteminin temel toplumsal değerler olarak bellediği tüm değerlerin yaratıcısıdır da. Önderliğimiz bu nedenle ahlaki ve politik toplumun dışındaki hakikat arayışlarının beyhude bir çaba olacağını söyledi.

Demokratik uygarlık sistemi sanıldığının aksine tarihin ikincil uygarlığı değildir. Tarih sanıldığından daha fazla demokratik uygarlık sisteminin çeperleri içindedir. İnsan ömrünün yüzde doksan sekizi sadece demokratik uygarlık sürecini yaşamıştır. Bu süreç demokratik uygarlık sisteminin temel birimi olan ahlak ve politikanın en yetkin ve sade halinin yaşandığı doğal toplum sürecidir. Klan tarzı örgütlenme bu nedenle demokratik uygarlığın en güçlü bir temsilidir. Buna kabile, etnisite, kavim ve millet gibi temel toplumsal formları da eklemek gerekmektedir. Bu yönüyle de demokratik uygarlık sistemi oluşturulmuş bir formülasyon olmaktan çok, toplumsal doğaya uygun yaşamın adlandırılmasıdır. Toplumun yaşam tarzı ve var oluş şekli zaten demokratiktir. Bu nedenle yaşamın kendisi daha çok da demokratik uygarlık sistemi kapsamındadır.

Demokratik uygarlık sisteminin tarihinden bahsetmek aynı anlama gelmek üzere doğal toplumun yani demokratik komünal değerlerin tarihinden bahsetmektir. Hiyerarşiden başlamak üzere gelişen sapkın tarih boyunca, hiyerarşik devletçi sisteme karşı toplumun demokratik ve komünal olan özünü, yaşamını korumaya çalışan tüm toplumsal kesimlerin mücadeleleri demokratik uygarlık sisteminin tarihsel sistematiğini oluşturur. Devlet dışı kalmış toplumsallık anlamına gelmek üzere halkın gerçekleştirdiği tarih, demokratik uygarlık tarihidir. Devleti bu tarihin içinde değerlendiremeyiz, çünkü devlet alt toplum olarak tanımladığımız halkın üzerindeki üst toplumdur. (Burada 'üst toplum' deyimi konunun daha iyi anlaşılmasına hizmet ettiğinden kullanılmaktadır. Yoksa hiçbir devlet hiçbir zaman toplum özelliği göstermez. Zira toplumun temel birimi ahlak ve politikadır. Devlet ise ahlaksızlaştırmaya ve politika dışı bırakmaya dayanır.) Devlet özünde bir bütün olan ve birbirini tamamlayan toplumda, toplumun üstünde bir egemen kesim yaratarak toplumu parçalar. O yönüyle devletli toplumlar parçalı, egemenlikli ve özlerine ters düşmüş toplumlardır. Devlet ile halk (alt toplum) özsel olarak farklı oluşumlardır, çelişik ve karşıt olgulardır. İşte tarih boyunca devletçi sisteme karşı toplumun komünal olan varlığını sürdürmeye çalışan tüm kesimlerin mücadeleleri demokratik uygarlık mücadelesidir. Bu kesimlerin mücadelesini iki yönden değerlendirmek önemli olmaktadır. Birincisi bunlar devletçi sisteme karşı kendi demokratik olan yaşam tarzlarını korumaya çalışırlar. İkincisi de bunların direnişi devletçi sistemin yayılmasını engeller, baskısını azaltır, egemenlikçi kesimleri gemler.

Demokratik uygarlık anlayışı toplumsal sistemlerde tez ile antitezin birbirini yok etmediği, aynı anda birden fazla şeyin yaşanabileceği tespitine dayanır. Marksizm de dâhil hâkim yaklaşım, herhangi bir dönemi tekçi bir yaklaşımla ele alır. Örneğin uygarlık tektir, aşamaları vardır: Kölecilik, feodalizm, kapitalizm, sosyalizm, komünizm. Bunlardan her yeni olanın döneminde kendisinden öncekilerden eser yoktur. Onlar yok olarak yerlerini yeni olana bırakmıştır. Buna göre de doğal toplum olmuş ve bitmiş bir toplum olurken, yeni dönemde artık ondan bahsedilemez.

İşte demokratik uygarlık sistemi, hiçbir dönemin bu şekilde olmadığını söyler. Bunu da bilimsel olarak 'var olan herhangi bir şeyin yok edilemeyeceği' gerçeğine dayandırır. Eğer her yeni kendinden öncekilerden bir şey taşımıyor olsaydı, o zaman milyarlarca yıldır oluşmakta olan evrimsel akış gerçekleşemez ve doğa bu kadar çeşitlenemez, var oluş mümkün olmazdı. Gerçekleşen tam bir kendini tekrar ve yerinde sayma olurdu. Ayrıca Einstein'ın E=mc2 formülasyonu madde ile enerjinin birbirine dönüştüğünü göstermektedir. Herhangi bir maddeyi, hızını ışık hızına (saniyede 300.000 km) yakın bir hıza çıkarmak suretiyle cisimsel halden çıkarmak ve onu enerjiye dönüştürmek mümkün iken, enerjiyi de sıcaklığını azaltmak suretiyle cismi olan (madde) bir şeye dönüştürmek mümkündür. Yani ortada bir vardan yok oluş veya yoktan var edişten çok bir dönüşme durumu vardır.

Doğal toplum bastırılmış, zayıflatılmış da olsa toplum olmanın öz hali olduğundan her zaman yaşayan ve toplum var oldukça da yaşayacak olan toplumsal biçimdir. Yine özü itibariyle merkezi uygarlık sistemi olarak tanımladığımız devletçi sistem bir köleci sistemdir. Kölecilerin sistemi olup, köleleştirendir. Önderliğimiz bu nedenle hiyerarşik dönemden başlamak üzere tüm egemenlikçi sistemi köleciliğin farklı dönemleri ve adlandırmaları olarak ele aldı. Bu yönüyle tarih tek ayak üzerinde değildir, sapkınlık sonrası bir çatallaşma temellindedir. Bir taraftan merkezi uygarlık dediğimiz, hiyerarşik devletçi sistem diğer taraftan da devlet dışı kalmış toplumsallığın oluşturduğu demokratik uygarlık sistemi. Bu ikili karakter arasındaki mücadele hiyerarşinin çıkışından beri devam etmektedir. 'Özgürlükten geriye kalan posa' olarak tanımlanan merkezi uygarlığa karşı bir özgürlük duruşudur Demokratik Uygarlık Sistemi.

Devletçi sistemin hiçbir anı tek başına geçmemiştir. Demokratik Uygarlık Sistemi de merkezi uygarlığın yanı başında onunla ilişki, çelişki ve mücadele içinde olmuştur. Kadının sistemik duruşu, etnisitenin çok yönlü direnişi, ezilen sınıfların kalkışmaları, peygamberlik geleneği, Marksizm dâhil son dönem direnişleri, ulusal kurtuluş mücadeleleri… Hemen akla gelen demokratik uygarlık sisteminin tarihini yapanlardır.

Hiyerarşik devletçi sistemin ortaya çıkmasının ardından toplumda yarılmaların olduğunu ve bunun devletle birlikte sistem kazandığını belirtmiştik. Bir taraftan hiyerarşik devletçi sistem gelişirken diğer yandan bunun tam karşıtı olan demokratik ve komünal değerlere dayanan demokratik uygarlık sistemi vardır. Pek yazılmamış, yazıldığında da yanlış yazılan bu tarihi, belli ölçüde ele almak doğru bir tarih anlayışı için de olmazsa olmazdır. Bu, tarihi yazılmamış olanların kendi özgürlük tarihlerini yazması anlamına da gelmektedir. Zira mevcut tarih yaklaşımı, daha çok egemenlikçi, cinsiyetçi, devletçi ve gerçek dışıdır. Mademki var olan şey yok olmuyor o halde doğal toplum, ahlaki ve politik toplum ve onun değerleri yeni dönemde nerede ve nasıl yaşıyor?

Merkezi uygarlık sistemi diye tanımladığımız hiyerarşiyle başlayan ve devletleşen, günümüzde de kapitalizmle bir yandan doruğunu bir yandan da yapısal krizini yaşayan bu egemenlikçi sisteme karşı demokratik uygarlık sisteminin ilk direnen kesimi kadın olmuştur.

Demokratik Uygarlık Sistemi ana-kadın sistemine dayanır

Kadının komünal olan toplumun özünden bir sapma biçiminde gelişen hiyerarşiye ve sonrasında da devlete karşı yürüttüğü mücadeleyi toplumsal doğanın bir savunusu ve mücadelesi şeklinde ele almak gerekir. Kadının yürüttüğü mücadelenin basit bir mücadele olmaması, kadında dile gelen şeylerin toplum için taşıdığı önemden ve kadının yapısından kaynağını almaktadır. Dikkat edilirse, Önderliğimiz hiyerarşik devletçi sistemi 'güçlü kurnaz adam'a dayandırmaktadır. Yani hiyerarşik devletçi sistem şaman, yaşlı bilge ve güçlü avcının oluşturduğu ve erkek egemenlikli zihniyete dayanan bir oluşumdur. Hiyerarşi ve devlet bu egemen olmak isteyen ve toplumsal doğaya karşı sistematik ve bilinçli bir mücadele yürütenlerin bir ürünüdür. Bu sistemin kendisine karşıt kıldığı ve düşman bellediği komünal toplum esasında anakadın etrafında şekillenen bir toplumsallaşmadır. Doğal toplumun demokratik uygarlık sisteminin en saf ve uzun süreli yaşandığı dönem olduğu ve bu toplumsal biçimin de kadın öncülüğünde geliştiği gözetildiğinde, demokratik uygarlık sisteminin de kadına dayandığı ortaya çıkar. Yani merkezi uygarlık 'güçlü kurnaz adam'a dayanırken, demokratik uygarlık ise yapısı devlete kapalı olan kadına dayanmaktadır. PKK'nin kendisini 'kadın partisi' olarak tanımlaması tam da bu noktada daha büyük bir anlam kazanıyor.

Demokratik uygarlık sisteminin savunucuları özünde toplumsal doğa savunucularıdır. Yani toplumsal doğa anlamına gelen ahlak ve politika savunucularıdır. Demokratik uygarlık sistemi içinde yer alanlar, devlete karşı demokratik komünal değerlerin savunusunu yapanlar, ister farkında olsunlar, ister olmasınlar özünde kendi sistemini kadına dayandırmış oluyorlar. Yani mücadele eden iki sistem olan merkezi uygarlık sistemi güçlü kurnaz adama dayanırken, Demokratik Uygarlık Sistemi de kadına dayanmaktadır. Bu yönüyle cinslerin mücadelesi gibi görünen, esasında özsel olarak farklı olan iki sistemin mücadelesidir. Güçlü kurnaz adam'ın şahsında mücadele eden erkek, kendini egemen kılmak isteyen, toplumdaki komünaliteyi dağıtarak kendine özeller yaratmak isteyen bir yapıdadır. Bu yönüyle o ayrı bir yaşamın ve zihniyetin temsiliyetini yapmaktadır. Bu nedenle o da esasında sadece bir cins değildir, daha çok da bir sistemdir. Kadının direnişinde de kadın bir cins olmanın ötesindedir. O da eski ve kök toplumun temsiliyetini yapandır. 'Özel' kılmaya karşı direnendir.

Kadın, doğal toplum ve devlet arasındaki ara süreç olan hiyerarşik aşamada egemenlikçi zihniyete karşı direnşe de egemenlikçi zihniyetin devleti ortaya çıkarmasına engel olamaz. Artık dönem maddi yaşamda güçlenen egemen erkeğin meşruiyetini sağlamak ve kendini kalıcı-gerekli kılmak için tanrı kimliğini edindiği dönemdir. Egemen erkeğin bulduğu tavan olan 'tanrı krallar dönemi' kadının dolayısıyla demokratik komünal değerlerin aleyhine gün gün güçlenecektir. Kadının durumundaki bu gerileme, bir anda gerçekleşmeyecek, egemen erkek cephesinde gelişen çok sistematik bir savaşla ve çok uzun bir zamanı alacaktır.

Devletin ortaya çıkışının ilk dönemlerinde de kadın henüz tümden yenilmiş olmaktan uzaktır. Hala Sümer sisteminde pek çok kentin koruyucusu tanrıçadır. Örneğin Sümer dünyasının ilk kenti olan Uruk kentinin koruyucu tanrıçası İnanna'dır. Yine kadın, Ninhursag şahsında sistemde insanlığın kaderini belirleyen en tepedeki dörtlü (Enki, Enlil, An ve Ninhursag) içinde yer alır. Ancak özellikle de Semitik kültürün Ortadoğu'da iyiden iyiye kendini hissettirdiği Babil döneminde Enuma Eliş Destanı'nda Tiamat'ın Marduk tarafından yenilmesi ve parçalanmasıyla birlikte tamamen güçten düşer. Buna literatürde *'Birinci Cinsel Kırılma'* denmektedir. Kadın artık iyiden iyiye erkeğin kılınmıştır. Güçlenen egemenlikçi yapı en çok da bu egemenliğini kadına yansıtacak ve kadını köleleştirme biçiminden hareketle toplumu da köleleştirmeyi varlık gerekçesi haline getirecektir.

Kadının yaşadığı kırılma, bununla da kalmayacak yine Semitik kültürün etkisini önemli ölçüde taşıyan tek tanrılı dinler döneminde kadın, sadece güçsüz değil, aynı zamanda şeytanla işbirliği eden, erkeği baştan çıkaran, günaha sevk eden ve cennetten kovulmanın esas nedeni olması sebebiyle de lanetli bir varlık haline gelecektir. Literatürde buna *'İkinci Cinsel Kırılma'* denmektedir.

Özellikle Rönesans döneminde hala doğal toplumun temsilini yapan, egemenlikçi sisteme tümden teslim olmayan kadın, 'cadı' olarak lanse edilerek kültürel kırımın yanında fiziki kırıma da uğratılacaktır. Kapitalizm koşullarında da buna 'metaların kraliçesi' olma eklenecektir. Kadın kapitalist sisteme en fazla kazandıran meta haline getirilecektir. Öte yandan eski dönemde köle olduğunu bilen kadın yerini özgür olduğunu sanan kadına bırakacaktır.

Kadın üzerinde egemen erkeğin gerçekleştirdiği özünden boşaltma çabaları sürse ve kadın önemli ölçüde erkeğin kılınmış olsa da yine de kadının bu sisteme karşı içsel bir direniş içinde olduğunu belirtmek gerekir. Zira özgürlük doğanın özünde olan bir şeydir. Dolayısıyla hiçbir şey hele hele insan gibi özgürlük kapasitesi en gelişkin bir varlık köleleştirilmeyi gönüllüce kabul etmez. Bu nedenledir ki Önderliğimiz eğer gidecek yeri olursa en değme sarayı bile terk etmeyecek bir kadının olamayacağını belirtir.

Kadın hiyerarşik devletçi sistemle özsel olarak çelişiktir

Kadının mücadelesi demokratik uygarlık tarihinde özellikle birinci cinsel kırılmadan sonra çok sistematik olarak görülmüyorsa da bu kadının egemenlikçi sisteme karşı mücadele etmediği anlamına gelmez. Kadın yapısal olarak sorun yaşadığı hiyerarşik devletçi sistemle özsel olarak çelişiktir. Kadının doğal duruşu hiyerarşik devletçi sisteme karşı bir duruştur. Kadının mücadelesini daha çok içsel ve yapısal olmanın yanı sıra diğer sosyal mücadeleler içinde yer almak şeklinde ele almak gerekir. Ama yine de demokratik uygarlık mücadelesi veren benzerleri arasında kadının mücadelesinin en sistemsiz mücadele olduğunu söylemek gerekir. Çünkü belki de üzerinde kadın kadar parçalanmış başka bir toplumsal kesim yoktur. Öyle ki cellâdına âşık olacak denli kendi gerçekliğine yabancılaştırılmıştır. Kapitalizm gibi ana-kadının en fazla canına okuyan bir sistemi diğer sistemlerden daha ileri görmek, ona koşmak günümüz kadınında öne çıkan en bariz özelliklerdendir. Yine insanın düşürülmesi kapitalizm çağında en çok da kadın kullanılarak gerçekleştirilir. Kadının merkezi yapısı, etkileme gücü, hatta belirleyiciliği tersinden işletilerek kadın insan ve toplumun düşürülmesinde en etkin araç haline getirilmiştir. Enkidu'nun şehir yaşamına çekilmesini sembolize eden örnek, bugün toplumun tümüne yaydırılmıştır. Yine Batı sisteminin baş tanrısı olan Zeus'un kafasından doğacak kadar erkek egemenlikli sistemi temsil eden ve Yunan mitolojisine göre anaerkil dönemi verdiği kararla resmi olarak sonlandıran Athena örneği hayli öğreticidir. O kadar kraldan daha kralcı hale getirilmiştir ki ana-tanrıça Gaia'nın Zeus'a karşı yürüttüğü demokratik uygarlık savaşında Zeus'un yarımadayı kaçıp terk etmek zorunda olduğu hal-

"Kadının mücadelesi demokratik uygarlık tarihinde özellikle birinci cinsel kırılmadan sonra çok sistematik olarak görülmüyorsa da bu kadının egemenlikçi sisteme karşı mücadele etmediği anlamına gelmez. Kadın yapısal olarak sorun yaşadığı hiyerarşik devletçi sistemle özsel olarak çelişiktir. Kadının doğal duruşu hiyerarşik devletçi sisteme karşı bir duruştur. Kadının mücadelesini daha çok içsel ve yapısal olmanın yanı sıra diğer sosyal mücadeleler içinde yer almak şeklinde ele almak gerekir. Ama yine de demokratik uygarlık mücadelesi veren benzerleri arasında kadının mücadelesinin en sistemsiz mücadele olduğunu söylemek gerekir"

lerde bile, egemenlikli sistemin tek savunucusu olarak kalıp, Gaia'yı yenilgiye uğratan da yine Athena olacaktır. Günümüzde devlet (Önderliğimiz kadının yapısının devlete kapalı olduğunu söyledi) yöneticisi olan, bunun için iktidarın her türden çarkından geçen, insanları da ona yönelten kadınların sayısı hiç de az değildir. Bunları çağdaş Athenalar olarak tanımlamak ve ana-kadın sistemine dolayısıyla da özlerine ters düşmüş, düşürülmüş kadın tiplemeleri olarak ele almak gerekir. Gerçek kadının direnişi, sistem karşıtlığı ve demokratik-komünal değerlerin savunulması temelinde sürmektedir.

Demokratik Uygarlık Sistemi'nin sistem dışı taşıyıcısı: Etnisitenin direnişi

Klan, kabile, aşiret, milliyet ve millet şeklinde toplumsal formlara tarih boyunca rastlanmıştır. Bu toplumsal formlar, toplumsal doğanın oluşturulmamış, normal formları olduğundan, yaşamları da demokratik ve komünaldır. Her ne kadar ilkin kan bağına dayalı olarak bir araya gelseler de kendilerini bununla sınırlamazlar. Önemli olan kan bağından ziyade yaşam tarzı olur. Yaşamın demokratik ve komünal olan özünün korunması en fazla korunmak istenen husus olur. Buna ters düşenler, aynı kandan olsalar dahi bu toplumsal yapıların dışına çıkmaktan kendilerini kurtaramazlar. Bu yönüyle doğal toplumsal formların en hassas olduğu noktanın demokratik ve komünal olan yaşamın korunması olduğunu belirtmek gerekir. Zira var olabilmenin tek yolu, mevcut toplumsallığın korunması ve geliştirilmesidir. O nedenle de toplumsal doğa ve onun formları (etnisitenin her türü) da devletle özsel ve yapısal olarak çelişir, karşıttır. Buna devlet dışı toplumsallık olarak tanımladığımız halk ile devlet arasındaki çelişki ve çatışma da demek mümkündür. Halklar özünde devletleşmez. Devlet halkın içinde bir üst toplum örgütlenmesi olarak ortaya çıkarak kendini halktan koparır. Halk kategorisi içinde devlete ve onun sahiplerine yer yoktur. Bu genel yaklaşıma ek olarak aşiret formuna kadarki etnisitenin (klan, kabile ve aşiret) direnişinin daha farklı özellikleri de vardır. Etnisitenin aşiret formuna kadarki duruşu, hiyerarşik devletçi sisteme karşı çok büyük bir direniş geleneğidir.

Her şeyden evvel etnisite form olarak doğal toplum ve sonra gelişen hiyerarşik dönemin bir formudur. Etnisite toplumsal form olarak hiyerarşik aşamayı geçmez. Etnisite devletleşmez. Etnisitenin içinden kimileri iktidar güçleriyle işbirliğine girip devlete dâhil olduklarında buna etnisite denmez. Çünkü bu durumda etnisitenin toplumsal yaşamından kopmuş olurlar.

Yanı sıra etnisitenin temel form olduğu dönemde devlet günümüzdeki gibi tüm dünyada yaygınca görülen bir şey değildi. Önderliğimizin deyimiyle 'devlet etnisite okyanusundaki adacıklar gibiydi'. Temel ve hâkim form yine de etnisitedir.

Kendini güdülere ve doyumsuzluğa dayandırarak gelişen ve hegemonik güç olmaya çalışan devlet yerinde duramayacağından çevreye doğru her zaman yayılma içinde olur. Bu gerçeği, ilk site devleti Uruk'un yarı tanrı kralı Gılgameş'in Yukarı Mezopotamya'ya yaptığı seferlerden beri görmekteyiz. İşte devletçi sistemin yaptığı bu seferler karşısında direnenlerin başında etnisite gelmektedir. Etnisitenin devletçi saldırılar karşısında direnmesinin iki temel nedeni vardır: *Birincisi* kendi yaşamları Önderliğimizin deyimiyle 'yarı demokrasi'dir. Komünalite, toplumsallık yaşamın kendisidir. Etnisitenin kimliği herkesi temsil etmektedir ve herkes de etnisitesinin de olamayacağını çok iyi bilmektedir. Bu nedenle de kendilerini etnik kimliklerinden ayrı görmemektedirler. En güçlü kişi etnisitesi yani toplumu en güçlü olan kişidir. Bunu Kürdistan ve Ortadoğu'da hala çok canlı bir şekilde görmek mümkündür. Komünaliteyi dağıtmaya, kan bağının yerine sınıflaşmayı yerleştirmeye çalışan merkezi uygarlık saldırıları karşısında gerçekleşen direnişin, komünaliteyi ve toplumsallığı korumak gibi çok temel bir nedeni vardır. Bu anlamıyla etnisitenin korumaya çalıştığı, demokratik uygarlık sisteminin kendini dayandırdığı demokratik komünal değerlerdir.

İkincisi de devletin dolayısıyla merkezi uygarlığın yayılmasını direnişleriyle engellemişlerdir. İlk merkezi devlet olan Akad devleti Gutilerin etnisite eksenli direnişleri sonucunda yıkılmıştır. Tarihin ilk imparatorluğu olan Babil İmparatorluğu yine etnisite eksenli bir direnişin ortaya çıkardığı Mitanni ve Hitit ittifakıyla ortadan kaldırılmıştır. Tarihin gördüğü en acımasız ve ahlaksız imparatorluklarından biri olan Asur İmparatorluğu da yine etnisitenin direnişinin yeni temsilini yapan Medlerin öncülüğündeki güç birliği sonucunda yıkılır. Tarihin ilk küresel imparatorluk gücü olarak da adlandırılabilecek olan ve klasik köleci dönemin doruğu anlamına gelen Roma imparatorluğu da yine başta Germenler olmak üzere etnisitenin karşı saldırıları ve direnişleri sonucunda yıkılmaktan kurtulamayacaktır. Daha da uzatılabilecek bu direniş örnekleri önemlidir ve hiç de geri görülemez.

Marksizm de dâhil hâkim algılayış, toplumsal sistemlerde ve tarihsel akışta her zaman yeni olanı eski olana göre daha ileri ve gelişkin görür. Bu nedenle de devletleşmemiş bir toplumsal form olan etnisite devletçi sisteme karşı daha geri görülür. Böylelikle de hep karalanır, 'barbar' yaftası yer. O nedenle de etnisitenin devlet karşısındaki duruşuna pek anlam verilmez ve gericiliğin yenilik karşısındaki direnişi şeklinde yorumlanır. Bu, tarihi doğru okuyamamanın en temel nedenlerinden biridir. Önderliğimiz etnisitenin komünal ve sistem dışı olan yapısı nedeniyle etnisitenin direnişini ve tarih yapıcılığını sınıfların mücadelesinden katbekat daha fazla belirleyici olduğunu söyledi. Etnisitenin merkezi uygarlık sistemi karşısındaki duruşunu, 20. yüzyıldaki emperyalizme karşı bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi yürüten ulusal kurtuluş mücadelelerine benzetti.

Etnisiteyi demokrasinin ve özgürlüklerin önünde engel olarak görmek de yine büyük bir saptırmadır. Bu yaklaşım, egemenlerin özellikle de Batı merkezciliğin ürettiği bir yalandır. Amacı da Batı'yı, devletleşmiş kenti, sınıflaşmayı, ahlaksızlığı ve bireyciliği özgürlüğün yeşerdiği zemin olarak beyinlere yerleştirmektir. Böylesi bir durumda Ortadoğu, kır-köy yaşamı, toplumsallık, ahlak özgür olmayı engelleyen hususlara dönüşür. Hâlbuki gerçek olan tam tersidir. Etnisite yaşamı, içinde hiyerarşinin etkilerini taşısa da devletleşmemiştir ve toplumsallık esas olduğundan 'yarı demokrasi'dir. Bu nedenle bırakalım özgürlükleri kısıtlamasını devletleşmemiş olmasından ve devlet dışılıkta ısrar etmesinden ötürü özgürlüklerin gerçek anlamda yaşandığı bir toplumsal formdur. Zaten bu nedenledir ki Önderliğimiz *"gelişmişlik kriterlerini özgürlük olarak belirlersek, Kürtler belki de tarihin en ileri halkı, etnik grubudur."* demektedir. Etnisitenin hem komünal yaşamı koruması hem de devletçi sisteme karşı amansız bir mücadele yürütmesi, onu ezilen sınıflardan katbekat daha fazla devrimci kılar. Sınıflar önemli ölçüde sistemiçi iken, etnisite her açıdan sistemdışıdır. Bu yönüyle de insanlık, tarihi özellikle yazılmamış olan etnisitenin direnişine çok şey borçludur.

Demokratik Uygarlık Sistemi'nde sistemiçi bir yaklaşım: Peygamberlik Geleneği

Bu gelenek bilimsel düşünce tarafından aşılmış olan dinsel düşünüşe dayandığından bu geleneğin toplumsal inşadaki programatik yönü görülmemiştir. Yine dayandığı dinsel düşünüş bilimsel düşünüş tarafından aşılmış olduğundan daha çok da geri ve aşılmış bir gelenek olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle de bu geleneğin demokratik-komünal değerlerle, toplumsal mücadelelerle bağı pek kurulmaz.

Toplumlar tarihinde köleci devlet toplumu dönemine denk gelen ve sistemin içinden egemenlikli sisteme karşı geliştirilen, daha çok mevcut sistemi yumuşatmayı esas alan, sınıf eksenli direniş geleneği olarak tanımlanabilir, bu gelenek. Tek tanrılı dinlerin geleneği çerçevesinde bakıldığında ilk peygamber Hz. Âdem ile başlayan, son peygamber Hz. Muhammed'e kadar geçen süreç olarak da tanımlamak mümkündür.

Köleci devlet döneminde devletçi sisteme karşı bir taraftan etnisite mücadele yürütürken, diğer taraftan da sistemin içinden sistemden rahatsız olan halk kesimlerinin mücadelesi gelişir ki bu da daha çok peygamberlik geleneği şeklindedir. Zaten klasik köleciliği aşacak olan da bu iki mücadele kanalının birleşik etkisi olacaktır. Köleci dönemin zirvesini temsil eden Roma İmparatorluğu bir yandan dıştan etnisitenin mücadelesiyle diğer yandan içten Hıristiyanlığın yürüttüğü mücadelenin birleşik etkisiyle yıkılacak ve görece daha yumuşak bir dönem olan feodal döneme geçilecektir.

Etnisiteye dayalı mücadele daha çok Aryen topluluklar arasında görülürken, peygamberlik geleneği de daha çok Semitik topluluklarda görülen bir direniş formu olacaktır.

Bir hadise göre sayıları 124 bini bulan peygamberler esasında mevcut toplumu kabul etmeyen, toplumdaki ahlaki yozlaşmanın önüne geçmek isteyen ve zihniyetin gücüyle yeni toplumu daha çok da ahlaka dayanarak inşa etmek için mücadele yürüten toplum öncüleridir. Mevcut egemenlikli sisteme karşı özgürlük, adalet, eşitlik vb. demokratik komünal değerler adına mücadele yürüttüklerinden, aynı zamanda tarihte devlet dışı toplulukların tarihi anlamına gelmek üzere demokratik toplumun bir temsili olmaktadır bu gelenek. Ancak amaçları, ütopyaları demokratik komünal değerler çerçevesinde olsa da pratikleri bunu gerçekleştirecek düzeyde güçlü olmamıştır. Neredeyse tüm peygamberler ve onların öğretileri sistemiçileşmekten, sistemi daha da güçlendirmekten kurtulamamıştır. Karşısında mücadele yürüttükleri, büyük bedel ödedikleri köleci sistemin olgunluk aşaması kendi dönemlerinde gerçekleşmiştir.

Feodal dönem toplumlar tarihinde özü itibariyle köleci dönemden pek de ayrık değildir, hatta köleciliği daha da olgunlaştırmış yani güçlendirmiştir. Bu onların niyetlerinden ve amaçlarından bağımsız bir şekilde gerçekleşmiştir. Zihniyet yapıları, bilme kapasiteleri, kişilikleri karşı oldukları mevcut hiyerarşik devletçi sistemi aşmaya ve alternatif, amaçlarıyla uyumlu bir yaşam ve sistem kurmaya yetmemiştir. Her şeyden önce sınıfsal yapıda olmaları onların çok radikal olmalarını engeller, bu yönüyle daha çok yumuşatan hareketlerdir. Zaten bu nedenle de Önderliğimiz bu geleneği günümüzün 'sosyal demokrat'larına benzetti. Her yumuşatmanın aynı zamanda bir derinleştirme olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, sistemi daha da derinleştirdikleri görülür. Amaçları iyi olan ama amaçlarını gerçekleştirmede iktidarlı yollara sapan, bu nedenle de amaçlarına ters düşen bir pratik sergilemekten kurtulamamışlardır. Devlet zorlandığında, tıpkı Hıristiyanlık örneğinde olduğu gibi dinin gücünü de arkasına alarak kendini daha da güçlendirmiştir. Bu yönüyle de egemenlikçi zihniyet ve onun en örgütlü kurumu anlamına gelen devlet tarafından egemenlerin çıkarları temelinde kullanılmış bir gelenektir.

Devletin demokrasiyle uzlaşı noktası: Parlamenter sistem ve Batı demokrasi geleneği

Demokratik uygarlık sisteminde önemli bir yeri de Batı demokrasisi tutar. Batı demokrasi tarihinde devlet dışı toplumsallığın yaşam tarzı ve örgütlenme arayışı anlamına gelmek üzere hem güçlü bir demokrasi anlayışına hem de güçlü bir cumhuriyet anlayışına rastlamaktayız. Batı'nın tarihteki yeri bu iki geleneği de çok güçlü bir şekilde yaşatmış olmasından gelir. Devlet dışı kalmış halk kesimleri itibariyle zaten büyük bir halk kesimi her zaman vardı ve bunlar devletçi sistemle bir çelişki ve mücadele içindeydiler. Bu demokratik uygarlık nehrinin devletin dışında akan kısmı oluyor. Ayrıca halkların devlete karşı yürüttüğü mücadele devletçi sistemin artık eskisi gibi yönetemediği gerçeğini her zaman açığa çıkarır, bu nedenle de ömürlerini uzatabilmek için sistemlerinde kimi değişiklikler yapmak zorunda kalırlar. Günümüzdeki Batılı devletlerde yaşanan demokrasiye duyarlı olma hali de bundan kaynaklanır. Yoksa Batı egemenlerinin iyi niyetinden, insafından veya daha insancıl olmalarından kaynaklanmamaktadır. Bu sistemdeki her değişim, her yenilenme halkların büyük bedeller pahasına verdiği amansız mücadelenin ürünüdür. İşte Batı sistemindeki bu cumhuriyet -parlamenter sistem de denebilir- anlayışı, ta Atina dönemine kadar gider. Atina'nın yanı sıra Roma'nın da çok da cumhuriyet dönemine denk gelen döneminde devletin kendi dönemine göre daha katılımcı bir tarzda yönetildiği görülmektedir. Köleci, cinsiyetçi olan ve sadece Atina ve Roma yurttaşlarının hak sahibi olduğu, meclisli ve yer yer doğrudan demokrasi örneklerine rastlanan bir devlet geleneğidir gerçekleşen. Özelliği kendi dönemindeki despotik devlet geleneğine göre çok daha işlevsel olmasıdır. Bir monarkta toplanan tüm yetkilerin (yasama, yürütme ve yargı) paylaşımı anlamına da gelebilecek olan parlamenter sistemin gelişimi bu temeller üzerinde daha çok da kendine beşik olarak İngiltere'yi seçerek gelişmeye başlayacaktır. 1215 yılında Magna Carta ile başlayan süreç… yüzyılda bir parlamentoya dönüşecektir. Sonrasında gerçekleşen 1642 devrimiyle de İngiliz sistemi bir meşruti monarşiye (parlamentolu monarşi) dönüşecektir. Hala da İngiltere bir krallıktır.

İngiliz Devrimi'nden sonra gelişen ve esasında halklar tarafından eşitlik, özgürlük ve kardeşlik sloganı temelinde gerçekleştirilen Fransız ve Amerikan Devrimleri de devletlerin egemenlikli yapılarında önemli değişimlerin gerçekleşmesini sağlamıştır. Kapitalizmin özellikle sanayi devrimi sonrasında kendini tam olarak hâkim sistem haline getirmesinin ardından oluşan proleteryanın sosyalist ideolojiyle kapitalizme karşı yürüttüğü amansız mücadele ve yirminci yüzyılda gerçekleşen reel sosyalist devrim ile ulusal kurtuluş hareketlerinin her tarafta emperyalizmi darbeleyerek bağımsızlıklarını elde etmeleri kapitalist sistemi ve klasik iktidarı pek çok değişimi yapmaya zorlamıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar, hukukunda sadece birinci kuşak insan hakları olarak tanımlanan 'kişi hak ve özgürlükleri'ne yer veren kapitalist sistem, 'ekonomik, kültürel ve sosyal haklar' ile 'dayanışma hakları' olarak tanımlanan ikinci ve üçüncü kuşak insan haklarına da yer vermek zorunda kalacaktır. Tüm bu gelişimler halkların sistem karşısında yürüttüğü mücadelenin bir ürünü olacaktır.

Devletten tümden kopamasalar da sistemin içinde yer alsalar da bu devrimler ve gelişmeler özünde halklar tarafından gerçekleştirilen ve büyük bedellerle elde edilen kazanımlardır. Sistem karşıtı bu kalkışmaların amaçlarının demokrasi, özgürlük, eşitlik, adalet olduğundan kimse kuşku duyamaz. Bu nedenle de demokratik uygarlık sisteminin ve demokratik komünal değerlerin bir bileşenidirler. Tümü de insanlık daha iyi bir hayat yaşasın diye mücadele yürütmüştür, ancak paradigma devletten kopuk olmayınca, zihniyet ve yaşam tarzı pek çok açıdan sistem içi olunca, sistem dışı bir sistem kurmak da haliyle mümkün olmamaktadır. Önderliğimiz tam da bu noktada *"tüm devrimler özünde halkların eseridir. Ama başarıya ulaşmış tek bir devrim yoktur"* demektedir. Yine de toplum hala varlığını koruyorsa ve demokratik komünal değerler uğruna hala mücadele ediliyorsa, bu bizden öncekilerin bu direnişçi tutum ve çabalarının bir ürünüdür.

Şunu da belirtmek gerekir ki demokratik uygarlık sisteminin tarihi pek yazılmamıştır, gerçekliği tam olarak açığa çıkarılmamıştır. Tarihi egemenler yazdığından tarihsel akışta demokratik uygarlık sisteminin hakkı da tam verilmemiştir. Tarihin kendisi olmasına karşın, sanki yokmuş gibi ele alınmaktadır. Türeme ve başa beladan başka bir şey getirmemiş olan devlet sanki tarihin kendisiymiş gibi ele alınmıştır. Sistematize olmaya ihtiyacı olan Demokratik Uygarlık Sistemi'ni sistematize etmek ve devletçi sistemin karşıtı olma halini başarıya ulaştırmak, günceldeki temsilcilerinin en temel görevi olmaktadır. Bunun için de Demokratik Uygarlık Sistemi'nin son 400-500 yılını -merkezi uygarlığın son 400-500 yılını kapsayan kapitalist modernitenin karşıt kutbu-kapsayan demokratik moderniteyi tarihten dersler çıkarmak suretiyle inşa etmek temel görev olmaktadır. Sistem içinde erimemenin ve demokratik uygarlığı bir duruştan çıkarıp bir sistem haline getirmenin tek yolu, sistem dışı olabilmek ve tüm sistem dışı oluşumları birleştirebilmektir. Zira devletçi sistem bugün birdir. ABD öncülüklü 'Dünya İmparatorluğu' bu anlama gelmektedir. Devletçi sistem kendini sistematize etmeyi başarmıştır, en az devletçi sistem kadar onun karşıt kutbu olan Demokratik Uygarlık Sistemi'nin de kendisini sistematize etmesi gerekmektedir. Halklar açısından özgürlük, eşitlik, demokrasi ve kurtuluş ancak demokratik modernitenin ahlaki ve politik toplum, eko-endüstriyel toplum ve demokratik konfederalist toplum çerçevesinde kurulmasıyla mümkün olabilecektir. Halkların tarihin en büyük laneti olan devletten kurtuluşu da ancak o zaman gerçekleşecektir.

KAPİTALİZMİN DOĞUŞ ETKENLERİ -EV HIRSIZI-

(Kapitalizmin mekanı - Tarihi toplumsal uygarlıklar ve kapitalizm)

Bu yazı Rêber Apo'nun KAPİTALİST UYGARLIK kitabından alınmıştır

Baştarafı sayfa 32'de

Roma'nın kadın dili beni hep etkilemiştir. Zenubbe öyküsünü anladıktan sonra, bunun sırrını yakalamış gibiyim. Roma sadece bütün yolların bağlandığı kent değil, bütün yetenekli güç sahibi kral ve kraliçelerin de taşındığı bir kenttir. Tabii başıma gelenin (yarı komik-yarı trajik Roma çıkışım) Roma'nın bu tarihiyle yakından bağlantısı olsa gerek. Spartaküs, Saint Paul ve Bruno'yu iyi özümsemiş olsaydım, daha dikkatli olacağım açıktı. Bir de Gramsci'yi iyi okumam gerekliydi. Ah Sosyalistler!

Palmyra'nın da kurtuluşu için tek yol, Amsterdam veya London yoluydu. Direndi, fakat başaramadı.

Antikçağın Atina'sını da örneklemek öğretici olabilir. Deniz ticaretinin ürünü olan bu kent (M.Ö. 500-350), döneminde uygarlığın yıldızı gibiydi. İlkel kapitalizmin en çok geliştiği bir kent olduğunu tespit etmek mümkündür. Büyük ve özel (devlet değil) ticaret tekelleri, yüzlerce mil ve kilometreler ötesinden işleri halleder. Zenginlikler Atina'ya akıyor. Doğu Akdeniz'den Marsilya'ya, Kuzey Afrika'dan Makedonya'ya, tüm Anadolu Karadeniz ticaret ağlarıyla Atina'ya artık-ürün ve para akıtmaktadır. Felsefeyi yaratmış, zanaat fabrikanın eşiğine gelmiştir; gemi yapım sanatı zirvede, para devrededir. Her tarafta kolonileri vardır. Atina'ya her yandan zenginler, para sahipleri geliyor. İlk defa kozmopolit niteliği kazanıyor. Şahsi yorumum, tek eksiği olarak yarımada içindeki birliği sağlayamamasının kapitalist zaferin önündeki tek engel olmasıdır. İşgücü sorunu da yoktu. Pazarda köleler sudan ucuzdu. Gelinen aşamada Atina ya köleliğin eski yapısını aşıp, yarımada ölçüsünde bir ulusal devlet olarak çıkış yaparak erkenden bir Hollanda olacaktı, ya da rakipleri tarafından yenilip önemsiz bir konumda bırakılacaktı. Kara gücü olarak Sparta Krallığı ve deniz ötesinden gelen Pers İmparatorluğu bu kenti yüzyıldan fazla sürekli dövdüler. Ama o demokrasisiyle kendini hep ayakta tutmaya çalıştı. Makedon kralları baba Filip ve oğul İskender'in pençesi Atina'yı stratejik bir yenilgiye soktu. M.Ö. 300'lerden sonra yükselen Roma ve Anadolu Helenistik krallıklar karşısında hamle yapacak şansı kalmamıştı.

Proto-kapitalizmin ortaçağ İslam uygarlığındaki örnekleriyle Hint yarımadası ağzında kurulan örneklerini sunmak kaba bir tekrar olur. Bu dönemin en çarpıcı örnekleri İtalya'daki ünlü kapitalist kentlerdir. Venedik, Cenova ve Floransa'nın, eski tarz imparatorluk sevdasında olan İspanya, Fransa ve Avusturya kaynaklı olanları tarafından yarımadanın bütünlüğünde olduğu gibi her kentin üstündeki egemenlikleri de kırılıp ellerinden alınınca, daha erken bir Amsterdam ve Londra olma şansını kaybettiler.

İtalyan kentleri modern kapitalizm için gerekli her şeyi yaratmışlardı. Sermaye birikimi, banka, şirket, kredi, finans araçları olarak senetler, uzak ve yakın ticaret, manifaktür, zanaatkâr ve sanatkârların her çeşidi, dönemin tüm endüstri mamulleri, cumhuriyet ve imparatorluk

"Paranın komuta gücü kazanması, aslında ekonomik olay olmaktan çıktığının da itirafıdır. Usta tarihçi Fernand Braudel, kapitalizm pazar karşıtı, dolayısıyla ekonomi karşıtı, hatta ekonomi dışıdır derken, çok anlamlı bir gerçeği dile getirmektedir. Ekonomiyi değişim ve pazar olgusuyla başlattığı için bu yargısı büyük değer arz etmektedir. Her şeyi ekonomiye boğan kapitalizmin ekonomiyle ilgisinin olmadığı, hatta onun can düşmanı olduğu benim de hep dile getirmek istediğim bir görüştü. İddia ediyorum: Kapitalizm ekonomi değil, ekonominin can düşmanıdır"

deneyimleri, din ve her tür mezhepleriyle İtalya yarımadası, 1300-1600 döneminde daha sonra doğacak Avrupa'nın laboratuarı ve prototipidir. Ayrıca Rönesans'ın yurdudur. Bu şüphesiz diğer Doğulu coğrafyayla öncü ilişkileri ve tarihi mirasıyla bağlantılıdır. Bu dönemin İtalya'sı demek, İslam'ın Ortadoğu'su, Çin, Hint ve hatta yeni yükselen Rusya demektir. Bu coğrafyanın birikimleri Venedik, Floransa ve Cenova başta olmak üzere, kent ticaret tekelleri tarafından doymak bilmez bir iştahla yarımadaya taşınmışlardı. Daha da önemlisi, tarihinde ilk defa tüm Avrupa çapında İtalyan kentlerinin öncülüğünde gelişen kentleşme hareketleri, sermaye birikimi için muazzam bir Hinterland oluşturuyordu. Her Avrupa kentinde bir İtalyan tüccar parmağını görmek mümkündü. Zaten Katolik Kilisesi çoktandır uygarlık zeminini döşemişti. Rönesans öncülük için son söz oluyordu.

İtalyan kentlerinin başaramadığını Amsterdam ve Londra başardı

İtalya'nın İngiltere ve Hollanda olamamasının tek nedeni coğrafyasıydı. Paradoksal olarak aynı coğrafya kent kapitalizminde öncü kılıyor, yarımada çapında zaferin eşiğine getiriyor, ama zafer adımını atamıyordu. Attığında başına gelmedik bela kalmıyordu. Nedeni çok açıktır. Eğer İtalya erken dönemin İngiltere'si olsaydı, kendini işgal etmek isteyen İspanya, Fransa ve Avusturya'nın taçlarını başlarına yıkıp, tıpkı Roma'nın imparatorluk çıkışı gibi ikinci bir dünya emperyali olabilecekti. Ama kapitalist sosyo ıekonomik temel üzerinde. Taç sahiplerinin İtalyan kentlerinin başına üşüşmeleri son derece anlaşılırdır. İtalyan kentlerinin yeni sosyo ekonomik temel üzerinde birliği imparatorlukların sonu olacak, önce Avrupa'da ve sonra da tüm dünya üzerinde bir yayılma dönemi kaçınılmaz hale gelecekti. Bunun için başta sermaye olmak üzere ellerinde her şey vardı. Başarısızlık gerçekten büyük şanssızlık ve üç yüz yıllık bir ulusal gerilik anlamına geldi.

Bence ikinci Roma olamama coğrafi nedenlerle kıl payı kaçırıldı. Birinci Roma da kuzeyden uzun yürüyüşten sonra saldıran Hannibal'den kıl payı kurtulmuştu. Bu sefer kuzeyden saldıranlar, bir değil kırk Hannibal'e bedel güçlerdi. Dolayısıyla şansı yoktu. Bunun için tek yol, Arap İslam'ının tüm Ortadoğu'da yayıldığı gibi bir kılıç dini olacaktı. Roma'daki Hıristiyanlık yerine İslam olsaydı veya Katolik Hıristiyanlık dini ve siyasi yayılmayı birlikte ve kılıçla yürütseydi, dünya tarihinin seyri bambaşka olurdu. İnsan şunu sormadan edemiyor: Hıristiyanlık olmasaydı, Roma'nın sonu nasıl olurdu ve nelere yol açardı? Daha ilginci, Fatih Sultan Mehmet, Papa'nın davet ettiği gibi bir nevi kılıçlı Hıristiyan olmayı kabul etseydi, sonuçlar nasıl olurdu? Tarih spekülasyon alanı değildir. Ama her zaman birçok alternatifi de beraberinde taşıdığı inkâr edilemez bir gerçekliktir. İtalyan kentlerinin başaramadığını 16. yüzyılın sonlarında Amsterdam ve Londra başardı. Nedenleri ve sonuçları tarihçiler tarafından en çok araştırılan ve tez konusu olan alandır. Oldukça da aydınlatılmıştır. Nedenlerini kısaca sıralarsak:

1- Eski uygarlık alanlarının Atlas Okyanusuna en geç ve en zayıf ulaştıkları Kuzeybatı Avrupa'nın ucunda yer almaktadırlar.

2- Avrupa'nın üç büyük gücü Fransa, Avusturya ve İspanya Krallıkları kendi aralarında Avrupa üzerinde egemenlik savaşı yürütmektedirler.

3- İtalyan kentleri kadar tehlikeli görülmeyip üzerlerine birleşik ve yeterli güçle gelinmemektedir.

4- Reformasyonun Kuzey Avrupa'daki yayılmasında öncülük yapmaktadırlar.

5- Atlas Okyanusu kıyılarında olmaları uzak ve yakın ticarette büyük avantaj sağlamaktadır.

6- İtalyan kentlerinin bütün maddi ve manevi kültürlerini transfer etmişlerdir.

7- Feodalizmin hem maddi hem manevi kültürü bakımından zayıf olduğu alanların başında gelmektedirler.

8- Ulaşım, tarım ve endüstrinin kapitalistleşmesini engelleyecek güçlü bir feodalizm oluşmadığı gibi, uygarlaşma birçok bölgede belki de ilk defa kapitalistik nitelikte gelişmektedir.

Sayısını arttırabileceğimiz bu nedensel etkiler coğrafik konumla yakından bağlantılıdır. Jeostrateji ve jeopolitika gerçekten en elverişli konum arz etmektedir. Toplumsal koşullarla bu konum birleşince başarı mümkün kılınmıştır.

Avrupa ve Asya, hatta Afrika birleşik üç kıtadır. Afrika'nın son buzul dönemine kadar insanlık serüveninde öncü konumda olduğu antropolojinin önemli tespitlerindendir. Öncü coğrafya daha sonra Zagros-Torosların çok çekici mümbit eteklerinde neolitik devrim olarak el değiştirdi. M.Ö. 15.000'lerden M.Ö. 4000'lere kadar bu dağ etekleri daha sonra uygarlık olacak süreç için ne gerekiyorsa hepsini üretti: Maddi ve manevi kültür olarak. Neolitik devrime tarihin en büyük devrimi demek yerinde bir tespittir. Dicle ve Fırat suları bu dağlardan ve eteklerinden sadece en verimli toprakları Haliç deltasına yığmadılar; ilk gemiler ve gemicilik zanaatıyla kendilerini ve tüm kültürel değerlerini de taşıdılar. Eridu ve Uruk kentleri ilk uygarlık serüvenine başladığında, aslında bu kahırlı yolculuğun değerlerini sentezleştirmişlerdi. Büyüme kutsal ırmaklar kenarında ve okyanusa döküldüğü ağıza kadar bir nehir akışı gibi devam ediyordu. Kesintisiz ve büyüyerek.

Uruk sıradan bir insanlık kültürü değildir. Yeni bir mucizenin başlangıcıdır. Uruk Tanrıçası İnanna'nın sesi halen tüm destanların, şiir ve türkülerin ana kaynağıdır. Bu ses bu muhteşem kültürün sesidir. Çirkin erkeğin henüz lekelemediği kadının sesidir aynı zamanda. Uruk kültürü kendi coğrafyasında çiçek açtı. Peş peşe kentler çığ gibi arttı. Bir kent kuşağı oluştu. Güçlü ve kurnaz adam bu sefer asıl birikim kaynağını kentin artan ticari olanaklarında gördü. Dağ eteklerine kadar tersinden bir kültürel akış başladı. Neolitik coğrafyanın kent tarafından yutulmaya başlandığı başlangıç sürecidir. Giderek kısılan İnnana'nın sesi, etkisizleşen kadının sesidir. Kurnaz ve güçlü adamın artık sesi de gürdü. Sümer dilinin ön takıları kadın cinsi karakterindedir. Bu husus dilin oluşumunda kadının rolünü gösterir.

Eski kültürün köklü olduğu alanda yeni bir kültürün oluşumu çok zordur

Güce dayalı uygarlığın coğrafi serüvenini burada açma gereği yoktur. Fakat yazılsa iyi olur. Ama bir ana nehir gibi aktığını ve binlerce kilometrelik kıyı ve engebeli araziyi aşarak, en son Amsterdam ve London kıyılarında yeni bir kültürü arkada bırakarak Atlas Okyanusuna döküldüğünü simgesel olarak belirtmekle yetinelim.

Tüm çağlardan ve coğrafyalardan alınan maddi ve manevi kültürün en son bu iki kentin öncülüğünde kapitalist ekonomiyi ve ulusu tarih sahnesine çıkardığı açıktır. Aynı bölgeler neolitik kültürü de en geç alan bölgeler konumundaydılar. Coğrafyayla kültür arasında şu tür bir ilişkiyi hep görüyoruz: Eski kültürün köklü olduğu alanda, yeni bir kültürün oluşumu çok zordur. Eski kültür yeniyi kolay kolay kabul etmiyor. Kendini savunuyor ki, bu da anlaşılır bir husustur. Ortadoğu'da eski uygarlık kültürünün yete-

rince işgal etmediği tek alan Arabistan yarımadasının iç bölgeleriydi. Bu coğrafi boşluk İslam'ın sosyal coğrafyasını oluşturdu. Bu coğrafya olmasaydı İslam da olmazdı.

Kuzey Avrupa ve iki uç ülke (ülke kavramı ulusal sınır anlamında bu dönemde yeni yeni ortaya çıkmaktadır), İngiltere ve Hollanda eski uygarlıklar açısından boş denecek kadar bakir topraklardır. Eğer yeni bir tohum atılırsa en iyi yeşerebilecek alan olmaları bu özellikleri nedeniyledir. Derinliğe kök salma ve kalıcı olma şansı yüksektir.

Kapitalist ekonominin bu tohumu atılmış ve iyi tutmuştur. Uruk kültürünün bir kıyıdan diğer bir kıyıya taşınan son mirasıdır. Bu mirasın taşıyıcıları hep tüccar olmuştur. Denilir ki, tüccarlar kârın bol ürediği alanları iyi sezen insanlardır. Güç odaklarının ufkunda yer almayan bir nevi marjinal bölge konumları ve uzun yol avantajlarının şansın olumlu yönde tecelli etmesine yol açtığını önemle belirtiyorum. İtalyan kentlerinin tüm kapitalistik bulgularına ve İspanya-Portekiz yarımadasının keşfettiği coğrafi yollara korsanvari konarak öncülük şansını pekiştirdiler. Yapılan, kendi dillerine bir asimile işlemiydi. Avrupa'nın büyük güçler arası iç savaşı dıştan gelecek tehlikeyi önlerken, içte yeni ekonominin kesin verimliliği (ucuz işgücü ve hammadde), 16. yüzyılın sonlarında bu coğrafyadaki doğuşu başarılı ve kalıcı kılmaya yeterliydi.

Aralarında sadece bazı biçimsel farklar bulunan bu iki güç, kurdukları ittifakla yeni ekonomiyi dünya çapında temsil etme konumuna geçtiler. Ekonominin yeniliği devletin de kendini yenilemesine, verimli ve başarılı devlet biçimine doğru evrilmesine yol açtı. Ekonomik üstünlük askeri ve siyasi üstünlüğe katkıda bulundu. Tüccar tekelleri ilk defa devlet tekelleriyle ortaklık (Batı ve Doğu Hint Kumpanyaları) kurarak yarı resmi güce eriştiler. Hep uçlarda ve dehlizlerde gizlenen, tutunan uygarlık gaspçıları, ilk defa meşruiyetleri tartışılmaz efendiler haline geldiler. Eskinin tüm aristokrat yaftalarını kral ve kraliçelerinin eliyle üstlerine taktılar. Nasıl zamanında Uruk aslanının 'Gılgameş'in önünde duracak gücü yok idiyse, en son mirasçıları Amsterdam ve Londra (aslan demeyelim) yırtıcılarının karşısında duracak güç kalmamış gibidir. Kalsa da, tıpkı Gılgameş'in aslanı boynunda tutup boğması gibi boğmaları zor değildir.

Tanrıça İnanna'nın ilk zorba ve kurnaz erkek tanrısı (tanrılaştırılmış egemen erkek), Eridu kentinin koruyucusu Enki'nin elinden kadın icadı 99 sanat türünün eserlerini kurtarmaya çalışırken yaptığı savaşı dile getiren destanı, aslında ilk ve en etkili destandır. Mirasçısı sayılan İngiltere ve Hollanda kraliçelerinin ise, sanki zorba ve kurnaz erkeğin bütün çirkinliklerinin kadında yansıtılmış sembol figürleriymiş gibi biçim kazanmaları, adeta bütün uygarlık serüvenini özetler gibidir.

Tarihi uygarlıklar ve kapitalizm

Toplumu biçimlendirme eylemi olarak kapitalist sektörün karşılıklı rolünü yorumladığımızda, toplum biçimleri sorununa daha somut yaklaşmış oluruz. Şu sorunu cevaplandırmaya çalışıyorum: Kapitalist-ekonomi ve toplum biçimi, toplumsal-tarihsel bir zorunluluk mudur? Cevap olarak savunmamın bu bölümü, tarihsel-toplumsal bir zorunluluğun olmadığına ilişkindir. Tarihsel materyalizmin Marksist yorumunun (kaba materyalizm) büyük bir yanlışı ve saptırması, zorunluluk olduğu ideasıdır. Daha da vahimi, toplum biçimlerinin art arda düzenlenişi, Hegel idealizminin materyalizm adı altında sunulması ikincil bir türevden başka içerik taşımaz. E. Kant'ın çok utangaçça yapmaya çalıştığı, bu tür nesnel gelişim anlayışına karşı öznenin gücünü, dolayısıyla ahlakın bir özgürlük tercihi olarak rolünü belirtmiş olmasıdır. Marksizm özgürlük ahlakı açısından Kantçılığın da gerisine düşmektedir. Diğer sağ liberal anlayışlardan bahsetmek bile gereksizdir. Onlar kapitalizmi sadece bir zorunluluk olarak değil, tarihin son sözü olarak değerlendirirler.

Dinden daha tehlikeli olan ve arkasına en tutucu din olarak pozitivizmi alan bu kapitalizm tanımlamalarının içyüzü açıklanıp boşa çıkarılmadıkça, özgürlük tercihinin herhangi bir şansı olamaz. Zaten iki yüz yıllık sosyalizm ve reel sosyalizmin tarihi de kapitalizme soldan destek olma çabasını aşayaklaşımlar fazlasıyla dogmatiktir. Diğer bir deyişle idealist ve kadercidir. Daha da önemlisi, tanımlamamda üç toplum tarzı da düz çizgisel bir doğrultuda ilerlemez. Derinleşen ve genişleyen döngüsel bir sisteme daha yakındır. Diyalektik işleyişi kabul etmekle birlikte, uçların birbirini yok ederek ilerlemesi gibi bir yorumu doğru bulmadığımı açıkça belirtmek durumundayım. Tez, antitez ve sentezci yaklaşımlar evrenin işleyiş esaslarını açıklamada elverişli bir mantık aracı olabilir. Ama çok zengin, farklılığı mümkün kılan, karşılıklı beslenmeyi tanıyan (simbiyotik ilişki) bir diyalektik ilişki tarzı veya kavrayışı doğanın diyalektik işleyişine daha yakındır. Veya açıklayıcı niteliktedir.

Unutmamak ve farkında olmak gerekir ki, evrende en küçük zerreciklerden tutalım kozmos seviyesindeki bütünlüğe kadar, oluşumu mümkün bulmak isterse, o zaman neden varız sorusuna atlamak gerekir. Fakat var olmak bence tartışılmaz. Varlık olmasaydı, zaten bu soru ve sorunlara da hiç gerek olmayacaktı. Olmayan bir şeye yer olmaz. Olmayanlık durumunda sadece oluşumsuzluk, hiçbir şey olmamaktan bahsedilebilir ki, bu da saçmalık dediğimiz şeydir.

Eğer varlığı, varoluşu kabul ediyorsak, oluşum tarzından bahsetmek anlamlıdır. Yaşamın tüm anlamı, düşüncenin tüm gelişimi, değişim ve gelişimin oluşumdan kaynaklandığını sezmişlerdir. Bu temelde mitolojik, dinsel, felsefi ve bilimsel düşünme kategorilerinde muazzam bir külliyat oluşturmuşlardır. Herhalde bu külliyatları inkâr edemeyiz. Hepsi de esasta oluşumu cevaplandırmak istemiştir. Bunun için kimi mitolojik, kimi dinsel yönteme başvurmuş, bunlar yetmemiş, imdada fel-

"İnsan, özne olarak, yorumlayıp istediği biçimde değiştirme değeri olan bir varlıktır. Yorumlama ve arzu ne kadar oluşum dinamizmine denk düşerse, yeni biçimin gelişme şansı o denli yüksek olur. Ne kadar uzak düşerse, toplumsallıkta ya tutuculuk ya gerileme yaşanır. Duygusal ve analitik zekâ gelişimi bu sorunlar etrafında gelişir "

madığını göstermektedir. Mesele hatanın, yanlışın nerede yapıldığının çok üstündedir. Paradigmanın kendisi yanlıştır. İçinden ayırt edici bir iki yanlış veya doğrunun olması, paradigmatik açıdan sonucu pek değiştirmez. Topluma düz bir çizgi üzerinden yaklaşıp, sırayla her biçiminin sanki Levhi-Mahfuz'da (tanrı katında çok önceden belirlenmiş) yazıldığı gibi bakılmaktadır: Sırası gelince gerçekleşir. Ortaçağın cüzi ve külli irade tartışmaları bile bu tür pozitivist-materyalist yaklaşımların üstündedir. Sosyalizm uğruna verilen büyük mücadelelerin yenilgisinde belirleyici etken, topluma ilişkin bu paradigmatik yaklaşımdır.

Bundan önceki başlıklar altında yaptığım tanımlamalar açık ki bu yaklaşımların tamamen dışındadır. Kapitalizmi zorunlu bir toplumsal aşama olarak görmek şurada kalsın, bu yaklaşımın kendisi ya bilerek ya da bilincinde olmadan bu sistemin etkisi altındadır ve propagandasına alet olmaktadır. Sondan söyleyeceğimi önceden söyleyeyim. Kapitalizm bir toplum biçimi olamaz. Etkilemek ister, etkili olur, ama biçimi olamaz. Denilebilir ki, dört yüz yıldır dünyaya egemen olan tek biçim değil midir? Egemen olmak ayrı bir husus, biçim olmak ayrı bir husustur. Tarih üç toplum biçimini veya tarzını tanımaktadır: İlkel klan toplumu, sınıflı devlet veya uygarlık toplumu ve demokratik çoklu toplum. İlkel, köleci, feodal, kapitalist ve sosyalist toplum gibi çizgisel ilerlemeci kılan ikilemler ve bunların karşılıklı ilişki ve etkilemelerinden doğan, ikisini bağrında taşıyan, fakat ikisinin de toplamından farklı olan bir oluşum tarzı esastır, evrenseldir. Tüm değişimin ve gelişimin temelinde bu tarz oluşumu görmekteyiz.

Toplum da bu oluşum tarzının dışında bir varlık değildir. Aynı tarzın oluşum diline sahiptir. Özcesi, ikilemleri sürekli oluşturur. Bundan ikisini de bağrında taşıyan, ama toplamlarını aşan yeni farklı oluşturmalara imkân tanır. Toplumların değişim ve gelişimlerindeki diyalektiği böyle algılamak, somutun bilgisine daha fazla sahip olmamızı sağlar. En küçük toplumsal birimlerden bütünleşmiş biçimlerine kadar bu diyalektik anlayışıyla yaklaştığımızda, yorumlama ve algılama gücümüzün daha insani özelliklerimizi (özgür insan potansiyeli) harekete geçireceğini belirtebilirim. Hem toplumu bireyde somutlaştırarak sorumlu özgür bireyi geliştirebiliriz, hem de özgür bireylerden etkilenmiş toplumu daha çok özgürleştirebiliriz. Özgürleşme imkânı en iyi eşitlik ve demokratikleşme potansiyeline ve şansına sahiptir.

Tekrar belirtmeliyim ki, toplumsal gerçekliğin üçlü dinamiğini belirtirken bir keşifte bulunmuyorum. Sadece evrensel oluşum dinamizmini topluma uyarlamaya çalışıyorum. Neden üçlü dinamizmler diye bir soru sorulursa, VAROLUŞ'tan ötürü derim. Eğer var olmak da bir sorun olarak cevabını sefe ve bilim kategorileri yetişmiştir. İşlevsellikleri aynıdır, fakat cevapları farklıdır. Oluşumun nedeni, nasılı ve amaçları hep sorulmuş, her kategori kendi disiplinine göre cevaplar üretmeye çalışmıştır. En iddialı disiplin olan bilim, oluşumun üçlü dinamiğini önemli oranda aydınlatmıştır. Madde-enerji, parçacık-dalga mekaniği kuantumlar düzeyine taşırıldığında (hem teorik hem deneysel) ikilemin hep oluşumlara yol açtığını, bu oluşumların ürünü olan sonucun hep içinden çıktığı ikilemin (madde-enerji, parçacık-dalga akımlarının everenselliği vardır) izini ikisinin üçüncü içinde devamını sürdürerek farklılaştığını, değişimin gelişme veya ters-gerileme biçiminde olduğunu, varlık dinamizminin temel karakteristiğinin bu tarz olduğunu kanıtlamıştır. Yeniden kanıtlamaya da gereksinim yoktur.

Kendimize bakalım. Baba-annenin çocuğu, anne ve babaya çok benzeyen, ikisinin kalıtını sürdüren, ama bunu farklılaşarak (Bu farklılaşma çok yavaş seyreder. Doğanın her olayında farklılaşma böyledir) yeni bir biçimde temsil eden bir oluştur. Ezeli oluşun bir zerreciği olarak da yorumlanabilir. Oluşum ancak bu tarzda olmakla aslında varlık savaşını kazanıyor. Nedir varlık savaşı? Var kalmak nasıl oluyor? Var kalmak, kendini değiştirerek sürdürmektir. Niçin? Belki de var olduğunu kanıtlamak için. Değişerek var olmanın tanrısallığını, muhteşemliğini seyre dalmak için!

Saçmalık şuradadır: En yakınımızdaki oluşları gözleyerek sağlam bir mantık edinmemiz gerekirken, neden bu asli hakikatten bu kadar uzaklaşabildik veya uzaklaştırıldık?

Yorumlama ve değiştirme

Eğer bu saçmalığı aydınlatırsak, esas meseleye gelmiş olacağız. Toplumsal olgunun işleyiş karakterini daha doğuşundan itibaren saran anlatım ağlarını, örüntülerini, örtülemelerini söz konusu ediyorum. Toplumsallık neden bu örtülemelere ihtiyaç duydu? Zekâ bu gelişmeler karşısında neden duygusal ve analitik boyutlara bölündü? İşlevleri neler oldu? Verilecek cevaplarla toplumsallığımızı olduğu gibi, olmasını istediğimiz gibi yorumlayıp değiştirebileceğiz. İnsan, özne olarak, YORUMLAYIP İSTEDİĞİ BİÇİMDE DEĞİŞTİRME değeri olan bir varlıktır. Yorumlama ve arzu (diğer bir deyişle düşünme ve duyumsama, isteme) ne kadar oluşum dinamizmine denk düşerse, yeni biçimin gelişme şansı o denli yüksek olur. Ne kadar uzak düşerse, toplumsallıkta ya tutuculuk ya gerileme yaşanır. Duygusal ve analitik zekâ bu sorunlar etrafında gelişir.

Klan diye adlandırdığımız toplumsallık, şüphesiz ki durağan bir oluş değildir. Türün farkını (diğer insanımsı primatlardan) geliştirmesi, klan toplumunun da gelişmesidir. Temel sorunu var kalmaktır. Genel olarak da bir toplumun (binlerce topluluğun toplumu) sorunu öncelikle var olmak, ayakta durmaktır. Kendini toplum olmaktan çıkarmak isteyen güçlere karşı varlığını savunmaktır. Her zaman ve her yerde toplumların bu sorunu vardır. Bu savunma bazen tehlikelere, risklere karşı öz savunma biçiminde varlığını korumak hedefine kilitlenir. Bazen elverişli, simbiyotik, karşılıklı gelişmeye fırsat tanıyan yararlı bir ortam ve varlıklar olur. O zamanda ve o yerde pozitif gelişme hız kazanır. Türün, klan veya toplumun maddi ve manevi kültürce zenginleşmesi yaşanır. Son dönemin sosyolojik kavramları olan 'ben ve öteki' ikilemini sarmalayarak anlatırsak, benler tehlike, risk arz eden ötekiler karşısında öz savunmaya geçer. Ya ötekini yener, gelişmeye devam eder; ya denge durumunda kalır, varlığını korur ama gelişme yavaşlar; ya da yenilgiyle karşılaşır, yenilgi düzeyine göre varlığını kısmen veya tamamen yitirir. O zaman kendisi olarak varlık olmaktan çıkar. Başka varlığın nesnesi olur. Ya da asimile edilerek, başkası olarak var olmaya devam eder. Çarpık veya yozlaşmış var olmalar denilen kategoriler oluşur.

Daha somut olarak, toplumun varlık mücadelesi daha basit oluşum düzeylerinde bir yandan yırtıcı hayvanlara av olmamak, diğer yandan iklim koşullarından, yetersiz besin ortamlarından ve hastalıklardan korunmak için doğal koşullara karşı hep mücadele içinde olur. Tehlikeler varlığı tehdit ederken, elverişli koşullar olumlu geliştirir. Büyük kısmı Afrika'da ve yaklaşık son bir milyon yılı da Avrupa ve Asya'da geçen bu serüven temel halkalarından sınırlı da olsa aydınlatılmıştır. Birbirine benzeyen, henüz simgesel konuşma tarzını geliştirmemiş, yüz kişiye varmayan sayısal nicelikteki bu toplumsallık, ağırlıklı olarak biyolojik özelliklerinin de etkili olduğu, ama daha çok topluluk pratiği nedeniyle ana-kadın etrafında oluşur, kümeleşir. İlk dillerin kadın ekli yapısı da bu gerçekliği doğruluyor. Toplumun anacıl karakterini göz ardı etmemek gerekir. Ana-kadını bir şef, bir otoriteden ziya-

de, yaşam tecrübesiyle ve çocuk beslemesiyle doğal bir 'idari' güç odağı olarak görmek önemlidir. İlk ev düzeneğine benzer yerleşimlerde odak konumu ve çekiciliği daha da artar.

Babalık kavramı çok sonradan ortaya çıkan bir sosyal ilişki olup, uzun aşamalarda toplum bu kavramdan yoksundur. Miras kurumu, mülkiyet düzeni geliştikten sonra ataerkilliğe bağlı olarak gelişir. Çocukların aidiyeti ve dayılık, yani ana-kardeşliği daha erken ortaya çıkan kavramlardır. Besin toplayıcılığı ve sınırlı ölçüde avcılık, maddi ihtiyaçları giderme biçimleridir. Klan üyesi olmak yaşamın en önemli güvencesidir. Büyük ihtimalle klan toplumundan dışlanmak veya tekleşmek ölümle sonuçlanırdı. Klana sağlam bir toplum çekirdeği olarak bakmak gerçekçidir. Toplumun en asli biçimidir.

Uzun gelişim aşamalarından sonra coğrafyanın da elverişliliği sayesinde neolitik toplum aşamasına geçildiğini, bunun ana nehir olarak Zagros-Toros dağ sisteminin elverişli ortam sunmasından kaynaklandığını sıkça dile getirdik. Anacıl toplumun zirvesi olarak da bu aşamanın değerlendirilebileceğini, artık-ürün imkânının doğduğunu da sıkça belirttik. Sosyal bilimlerin çoğunlukla ilkel komünal düzen, eski ve yeni taş devri, vahşet düzeni dedikleri bu düzende, bana göre komünal anacıl-toplum demenin daha anlamlı olabileceği bir aşamalar serisi söz konusudur. Bu, insan toplumunun toplam yaşam süresinin neredeyse yüzde doksan dokuzluk kısmını teşkil eden bir aşamadır. Küçümsememek gerekir. Komünal anacıl toplumun bağrında artıkürün ve diğer kültür değerlerini biriktirmesi karşısında, hep yanı başında avare avare gezen, bazen başarılı avcılık seferleriyle gittikçe güç kazanan güçlü ve kurnaz erkeğin bu toplumsal düzen üzerinde ilk egemenlik arayışına yöneldiğini çıkarsamak zor değildir. Birçok antropolojik belirti ve arkeolojik kayıt, gözlem ve mukayese, bakış bu ihtimali güçlü kılıyor.

Uygarlık büyük bir düşüştür

Ataerkil toplumun şaman + yaşlı tecrübeli şeyh + askeri komutan erkek ağırlıklı oluşumundan da sıkça bahsettik. Yeni bir toplum biçiminin prototipini bu gelişimde aramak daha doğrudur. Yeni toplumdan kastımız, klanın hiyerarşi kazanma durumudur. Hiyerarşinin kalıcı sınıflaşma ve devlet tarzı örgütlenmeye yol açması bu bölünmeyi kesinleştirdi. Sınıf ve devleti tanıyan toplum açık ki nitelik değiştirmiştir. Artık-ürünün armağan olmaktan çıkarılıp değişim malı halinde metalaştırılarak pazarda alışveriş konusu yapılması bu değişimin temel dinamiğidir. Toplumda pazar-kent-ticaret üçlüsünün kalıcı bir unsur olarak devreye girmesiyle devletleşme ve sınıflaşma daha da ivme kazanır. Zaman ve mekân koşullarında bu gelişmenin nasıl seyrettiğini de sıkça işlediğimiz için tekrarlamayacağım. Farklı anlatımlar olarak çeşitli sosyolojiler bu yeni topluma sınıflı toplum, kent toplumu, devletli toplum, köleci, feodal, kapitalist toplumlar adıyla birçok kavramlarla karşılık vermeye çalışmışlardır. Sınıfsallık, kentlilik ve devletlilik daha bariz ve kalıcı özellikler olduğundan, daha çok da bu süreçlere 'uygarlık', 'medenilik' sıfatı tanındığından, bence içeriğine uygun olarak 'uygar toplum', daha kısaltılarak uygarlık demek uygun düşer.

Fakat dikkatten kaçmamış olmalı ki, uygarlık derken toplum etiği açısından bir yücelmeyi, gelişmeyi değil, düşüşü ve baskılamayı esas nitelik olarak yorumluyoruz. Uygar toplum eski komünal anacıl değer yargılarına, yani ahlak anlayışına göre büyük bir düşüş anlamına gelmektedir. En eski bildiğimiz dil olan Sümercede bu ilişki çarpıcı biçimde dile gelmektedir. Amargi kelimesi hem özgürlük, hem anaya ve doğaya dönüş anlamına gelmektedir. Ana, özgürlük ve doğa arasında kurulan özdeşlik çarpıcı ve doğru bir algılamadır. Uygar toplumu ilk defa tanıyan Sümer toplumu, henüz çok uzak olmadığı eski topluma veya komünal anacıl topluma amargi kelimesi ile özlem duymaktadır. Bu toplumsal altüst oluşu Sümer orijinalinde izlemek hem mümkün, hem çok çarpıcı ve öğreticidir.

Kadın-erkek ilişkisindeki dengenin kadın aleyhine bozulmasındaki yansımalar, İnanna-Enki (Uruk ve Eridu koruyucu tanrıça ve tanrısı) arasındaki diyaloglar biçiminde düzenlenmiş ilk destan denemesinde görülmektedir. Gılgameş Destanından önceki bir destandır. Komünal anacıl düzenle veya toplumla hiyerarşik ataerkil (uygarlığa geçiş toplumu) toplum arasındaki kavgayı dile getirmektedir. Sürecin çok adaletsiz ve mücadeleli geçtiği netçe anlaşılmaktadır. Tarihi veriler Sümer toplumunun ilk aşamasında ilkel demokrasi diyebileceğimiz bir süreci de yaşadığına dair argümanlar sunmaktadır. Yaşlılar meclisi henüz ataerkil bir düzene dönüşmemiştir. Çok canlı geçen tartışmalar bir nevi demokrasiye işaret etmektedir. Tanrı emri (aslında güçlü ve kurnaz adamın takındığı bir maskeli tipten kaynaklanan tek taraflı askeri-despotik düzen ilkesidir), buyruğu türü kavramlar henüz oluşmamıştır. Zaten İnanna Destanındaki söyleşi tarzı çok canlıdır ve toplumda olup biteni; adaletsizliği, kadının ve birikimlerinin, çocuklarının başına gelen felaketleri anlatmaktadır. Belgeler çok olsaydı, Atina demokrasisini (köleci sınıf demokrasisi) çok aşan bir demokratik geçiş aşamasının da bulunduğunu güçlü bir olasılık olarak görebilir, fark edebilirdik.

Uygar topluma geçişin aynı zamanda demokratik topluma geçişle iç içe oluştuğunu teorik olarak kestirtmek mümkündür. İlk ihtiyar meclislerindeki sert tartışmalar demokratik toplumun ayak sesleri, ilk yansımalarıdır. Tüm toplumların bu aşamasında benzer bir ikileme daha tanık oluyoruz: Demokratik toplum ve uygar toplum ikilemi. Daha anlaşılır bir somutluk biçiminde, devlet ve demokrasi ikilemi. Devletin olduğu her yerde demokrasi sorunu vardır. Demokrasinin olduğu her alanda bir devletleşme riski vardır. Demokrasi bir devlet biçimi olmadığı gibi, demokrasi olarak da devlet kavramı yanlıştır. İkisi arasındaki ilişkinin niteliğine çok dikkat etmek gerekir.

Tarih boyunca üzerinde oynanan bir ikilem de bu olmuştur. Gelişenin (eski toplumun bağrından) demokrasi mi, devlet mi olduğu büyük çarpıtmalara, tartışmalara yol açmıştır. Sürecin iç içeliğine ilişkin kendisinin çok kavgalı, çekişmeli ve savaşlı geçtiğini göstermektedir. Örneğin en iyi bildiğimiz İslam örneğinde demokratiyet-cumhuriyet ve saltanat tartışma ve kavgaları çarpıcı ve nettir. Hz. Muhammed'in Medine Mukavelesi sanki J. J. Rousseau'nun Toplumsal Sözleşmesi gibidir. Kur'an ve hadislerde bu açıkça gözlenebilir. Fakat yanı başlarında çok güçlenmiş olan aşiret aristokrasisi, özellikle Kureyş kabilesinin hiyerarşik düzeni açıktan Bizans ve Sasani örneği bir saltanat arayışındadır. Daha Hz. Muhammed zamanında bu kavga vardır. Zaten Mekke ile Medine arasındaki kavganın bir anlamı da yeni düzen cumhuriyet mi

(Arapça halk demokrasisi demektir), saltanat mı (babadan oğla geçen monarşik düzen) olacak kavgasıdır. Hz. Muhammed'in Mekke'den kaçışıyla (M.S. 610) başlayan bu kavgalı süreç, Hz. Ali'nin 661 yılında halen aynı şiddete benzer bir çatışmanın bugün de yanı başında geçtiği Kufe'de öldürülmesiyle, saltanat yanlısı Muaviye kliği bu elli yıllık kavgadan zaferle çıkmıştır. O dönemde çok güçlü aşiret hiyerarşik düzeni cumhuriyete, daha doğrusu ilkel bir demokrasiye bile şans tanımamaktadır. İslamiyet'i bir de bu açıdan gerçek bir sosyolojik araştırmaya tabi tutmak hayli çarpıcı ve ilginç sonuçlar verecektir!

Tarih diğer çarpıcı bir örneği İran Pers İmparatorluğu kurulurken de sunmaktadır. Persler Med Konfederasyonunun mirasını uzun bir tartışma ve kavgadan sonra imparatorluğa çevirdiler. Bunda Akamenit sülalesi belirleyici rol oynamıştır. Medyalı rahiplerin önderliğinde M.Ö. 560'lardan 520'lere kadar çok şiddetli bir dönemin geçtiğine dair çok gösterge vardır. Sahte Kambiz en çarpıcı örnektir. Hâlbuki daha önceki Med Konfederasyonunun kuruluşu tipik bir ilkel demokrasi örneğidir. Heredot Tarihi bu konuda ilginç anlatımlar sunmaktadır.

Atina demokrasisi diğer iyi bilinen örneklerdendir. Gerek Sparta Krallığıyla gerek Persler ve Makedonlarla yaptıkları savaş, diğer bir anlamda demokrasi mi, imparatorluk veya krallık mı savaşıdır. İlkel de olsa, sınıf temelinde de olsa, demokratik toplum mu, uygarlık toplumu mu tartışması ve kavgası hep vardır. Roma'da cumhuriyet ve imparatorluk kavgası, başta Sezar olmak üzere en ünlü kişiliklerin bile bu kavgalarda öldürülebileceğini, dolayısıyla şiddetli, savaşlı bir ikilemin var olduğunu gösterir. Bu örnekler çoğaltılabilir. Hatta konuya ilgimizi yüksek tutabilmek ve kavrayış gücümüzü geliştirmek için, büyük Fransız ve Rus Devrimlerini de bu açıdan tanımlayabiliriz.

Fransa Devrimi (1789) mutlak monarşiye karşı başlatıldı. Cumhuriyetle (radikal toplumsal demokrasi) sonuçlandı. Çok şiddetli, yani devrimci terör döneminden geçti. Triumviralık'tan sonra Napolyon İmparatorluğuyla devam etti. Çeşitli geçiş dönemlerinden sonra günümüze kadar beş cumhuriyet ilanı tanıdı. Altıncısı tartışılmaktadır.

Büyük Rus Devriminde (1917) perde daha radikal bir demokrasiyle açıldı (Sovyet, şuralar dönemi). İç savaşta devrimci diktatörlüğü tanıdı. Stalin döneminde diktatörlük kalıcılaştı. 1989'da Fransız Devriminin iki yüzüncü yıldönümünde tekrar demokrasiye döndü. Halen demokrasisini geliştirmek istiyor. Kapitalistik modernizm döneminde benzer yüzlerce örnek neredeyse her yıl yaşanmaktadır.

Bu uzun örneklerle anlatımı iki ilişki yumağı, uygarlık ve demokrasi odaklaşması arasındaki çelişkili, gergin ve kavgalı ortamı, alanı yansıtmak açısından sundum.

Dikkat edilmesi gereken en önemli bir husus da, iki yeni toplumun da komünal toplum üzerinde varlık bulmaya çalıştıklarıdır. Tanımladığımız gibi, komünal toplum halen de devam eden, toplumların tüm dokularında kalıntı halinde de olsa varlığını sürdüren ve vazgeçilmez insan türünün sonuna kadar kalıcı olacağından kuşku duyulmaması gereken 'ana hücre' toplumudur. Nasıl ki ana hücreler vücudun değişik dokularında bünyeyi besleyip tamir etmek, gerektiğinde yeniden inşa etmek rolünü oynuyorlarsa, komünal anacıl toplum da tüm ikilemli toplumlarda varlığını benzer tarzda sürdürmektedir. Bünyesinden doğurduğu demokratik ve uygar toplumlarda çatışmalı, gergin, bazen uzlaşmalı da olsa komünal toplumun yok olmadığını ve olmayacağını sıkça vurgulamamın önemli nedenleri ve sonuçları vardır. Yeri geldiğinde sunmaya sık sık devam edeceğim.

Demokratik toplumla uygar toplum arasında hep çatışmadan bahsetmem uzlaşma olasılığını dışlamıyor. Tersine, bu iki toplum arasında uzlaşma esastır. Daha doğrusu esas olmalıydı. Bunun başta gelen nedeni de, uçların birbirini yok etmediği bir diyalektik anlayışın da sonucu olarak, demokratik toplumla uygarlık toplumu birbirisiz edemezler. Birinin varlığı diğeriyle mümkündür. Vurguladığım gibi, demokrasi ve uygarlık çıkışlarını aynı komünal ana toplumdan alırlar. Demokrasi daha çok hiyerarşik üst tabakanın ihanetine, baskı ve sömürüsüne uğramış alt çoğunluğu ve çoklukları kendine esas alırken, uygarlık daha çok üst tabakanın baskı, sömürü ve ideolojik hegemonyasını sürdüren kesimini temel alır. Tabii bu kesimler bıçakla kesilmiş gibi birbirinden ve komünal ana toplumdan kopmazlar. İç içedirler, fakat farklılıkları epey gelişmiş odaklardır.

Devlet ve demokrasi sorunu

Bu noktada bir bütün olarak toplum kavramı anlayışını gözden geçirmemiz gereği vardır. Hem de sık sık hatırlamak, bilince çıkarmak kaydıyla. Toplumlar sınıflaşmanın, her sınıf içinde binlerce alt grupların, milyonlarca ailenin, sınıflaşmamış, sınıflaşmaya karşı direnen her tür topluluğun, küreselleşenler kadar yerelleşen birimlerin, dinlerin, dillerin, siyasilerin, ekonomilerin, aşiretlerin, ulusların, uluslararasıların, kaos ve düzenlerin gergin, dingin, çatışmalı, dayanışmalı binbir çeşitten ilişki ve çelişkilerin iç içe geçtiği, teklik biçiminde değil, tekillerin binlercesinin bütününün bütünü olarak anlaşılmalıdır. Bu büyük karmaşa içinde demokrasi ve devlet birbirini dengelediği oranda, barışa yakın bir toplumsal düzen oluşur. Tam barış hali ancak devletsiz hali gerektirir ki, teorik olarak düşünülse bile, pratikte henüz bundan çok uzağız.

Tüm toplumu, hatta devlet toplumunu da kapsayan uzun süreli bir demokratik yaşam ancak tam barışa götürebilir. Var olan tarih momentinde söz konusu olan güçlerin dengesine (devlet ve demokrasi güçlerinin) dayalı çatışmasız süreç olarak barışlardan bahsedebiliriz. Demokrasi devleti tam yutmak isterse, mevcut tarihi momentte daha çok kaotik özellikler ağır basar. Birçok ülkede yaşanan deneyim bunu gösterir. Devlet demokrasisizliği sürekli dayatırsa, despotik, diktatörlük sistemleri oluşur ki, yine mevcut tarihsel momentte sonuç kaostur. Tarihsel süreç de denilen uygarlaşma yaklaşık beş bin yıldır devam ediyor. Demokrasi daha sınırlı yaşama şansı buldu. Ama toplum ezici çoğunluk ve çokluklar olarak hep demokrasiyi bekledi. Onun için mücadele etti. Belki binlerce yıl geçse de, aynı biçimde olmasa bile, bir tür olarak devlet ve demokrasiler iç içe yaşamaya devam edecekler.

Sorun olan devlet ve demokrasiyi ayrıştırmak kadar, nasıl verimli olarak ya da en azından birbirini inkâr etmeden bir aradalıklarını sistematik kurallarla belirlemektir. Belki de yeni türde anayasalar oluşturmak gerekecektir. Mevcut devlet ve demokrasi iç içeliği tam bir kandırmacadır. Birbirlerinin ayıbını gidermeye yarayan, çıplak vücudun ayıplı yerlerini örten asma yaprakları örneğidir. Bu durum aşılmadan, tutarlı bir devlet ve demokrasi tartışması bile yapılamaz. En modern iki devrim olan Fransız ve Rus Devrimleri bu konuda gelişme ve netlik kazandırma şurada kalsın, karmaşayı daha da arttırmışlardır. Siyaset teorisinin en azından demokrasiye açık devletle (kendini demokrasi yerine koymayan ve demokrasiyi yasaklamayan) devleti inkâr etmeyen (kendini hızla devletleştirmeyen ve devleti hep yıkılması gereken engel olarak görmeyen) demokrasinin içerik ve biçim belirlemesini tam yapmaya şiddetle ihtiyaç vardır. Teoriye gerçekten ihtiyaç vardır; fakat pratik ortamın karmaşa haline cevap veren teoriye ihtiyaç vardır. Devlet ve demokrasinin daha az çatışmalı ve birbirlerini daha verimli kılacak biçimlerinin hem çok gerekli hem de mümkün olduğuna, ihtiyaç duyulan

en güçlü siyasi olasılığın bu temelde geliştirilmesi gerektiğine inanıyorum. Mevcut devletler demokrasiyi özde tanımıyor. Devletler dev cüsselidir. Demokrasiler ise birer devlet karikatürü olarak çok çarpık ve işlevsizdir. Siyaset felsefesinin ve pratiğinin en temel meselesinin bu olduğu kuşkusuzdur.

Tekrar belirteyim, birçok yenilik içeren bu hususları Özgürlük Sosyolojisi kitabında genişçe tartışacağım.

Geleneksel liberal ve sosyalist paradigmalardan farklı bir paradigmayı, ana teorik çerçeveyi sunduğumun farkındayım. Daha da içerik kazandırmaya çalışacağım. Bu kısa çerçeveyi bir 'toplum biçimi' olarak kapitalizmi nereye ve nasıl oturtacağım sorununa yanıt vermek için çizdim. Açık ki kapitalizmi salt bir ekonomik biçim olarak görmediğim gibi, bir toplum biçimi olarak da görmüyorum.

Öncelikle kapitalist ekonomi denilen ilişkiyi bir uygar toplum bütünlüğü içinde görmeye çalışalım. Kapitalist ekonominin, değişim ekonomisi de denilen metalaşmanın pazar ilişkisi ve rekabetinin üstünde tüneyen ve esas olarak fiyatlarla oynayarak ve farklı alanlar arasında oluşan farklı fiyatlardan yararlanarak kurulan bir tekelcilik kazancına dayandığını iyi kavrayıp özümsemek gerekir. Aslında değişim değeri yaratan bir sektör olmadığını da bu tanım gereği iyi anlamalıyız. Genel ekonomik yaşamın çok cüzi bir kısmıyla ilgilidir. Ama stratejik konumu nedeniyle bu belirleyicilik sağlayan bir cüziliktir. Çok az kişinin elinde çok büyük ölçüde biriken bir değişim değeri toplamıdır. Dolayısıyla hem arz hem taleple oynama stratejik üstünlüğü vardır. Unutmamak gerekir ki, bu üstünlük o güne kadar devletlerde de yoktur. İlginç olan, bu üstünlüğün doğuşu ve kullanılış tarzıdır. Doğuşunu az çok anlıyoruz. Kullanılışı sürekli sermaye büyümesine dayandığı için, çok daha çarpıcı ve toplumu altüst edicidir. Buna devrimci demek topluma ihanetle özdeştir. Özellikle tarihsel-demokratik topluma!

Kapitalizm-devlet ilişkisi

Sermayenin kendini büyüterek (Ekonominin süpermenleri ekonomi politikacıların kanun adının kutsiyetinden de yararlanarak cilalayıp sundukları meşhur kâr kanunu) kullandırılmasının en ince ve kılıfına uydurularak yapılmış bir talan olduğunu ekonomi-politik bilimi ne zaman itiraf edecek? Güçlü ve kurnaz adama neden kapitalist demiyorum? Çünkü el koyuşu açık güce ve savaşa dayalı da ondan. Savaşın tuzak demek olduğunu tabii unutmuyoruz. Hukuka, dine uydurmaya, kılıfa büründürmeye gerek duymaz. Yalnız kapitalist ekonominin hakkını şu noktada teslim etmek gerekir: Kendinden önceki devlet-ekonomi ilişkisi cebren el koymaya dayanıyordu. Hiyerarşinin örf hukuku ve geleneği mensup olduğu dinin "kâfirin malı helal" kuralı açık gaspa, ganimeti hak bellemeye cevaz veriyordu. Yani güçlü ve kurnaz adam artık devlet oluyordu. Kapitalist ekonomi bu noktada klasik devletten ayrışır. Zıtlaşır demiyorum. Uygar toplumun gelişim düzeyi ganimet türü bir talanı verimli kılmadığında bu sektöre gün doğar. Zaten köleci ve feodal devletin verimsizleşmeye (açık gasp, talan demek olan ganimet hakkı verimli olmadığında, toplumun iliklerini kurutup artık-ürün üretemez sınırlara taşıdığında) başladığı an ve süreçlerde devreye girmesi bu farkı ortaya çıkarıyor. Kendine yeni bir ekonomik düzen yaftasını vurma şansı tanıyor.

Köleci devlet tekeli ilk çağlarda çok verimlidir. Firavun piramit mezarlarına, Greko-Romen kent kalıntılarına baktığımızda kendini gösterir. Kapitalistik sektör bu dönemde de vardır, ama çok sınırlıdır. Devlet tekelinin verimliliği ona, o sektöre gelişme şansı tanımıyor veya çok az tanıyor. Köleci çalışma düzeni verimsizleştiğinde, feodal çalışma düzeninin yaygınlaştığını biliyoruz. Köleci uygarlığın neden verimsizleştiğini çözümlemek konumuz değildir. Bu uygarlığın çok uzun süren (M.Ö. 4000-M.S. 500) çalışma ve yaşam anlayışıyla, geniş mekânlara yayılımıyla, muazzam masraf yapısıyla, zorla ve kölece daha fazla alan ve insan elde edilişinin sınırlarının tükenmesiyle, içten ve dıştan binlerce demokratik ve özgürlük karakterli direniş ve isyanlarla aşıldığını belirtmekle yetinelim.

İnşa edilen ve daha çok İslam Ortadoğu'suyla Avrupa Hıristiyanlığınca temsil edilen uygarlık toplumu; mirasını devraldığı Greko-Romen uygarlığına ve onların da üzerine kurulduğu Sümer ve Mısır uygarlığına nazaran farklı bir meşruiyet ve sömürü tarzına dayandı. İki din güçlü bir meşruiyet sunarken, köleye nazaran biraz kendisinin olan serf köylüyle uygar toplum kendini yenilemeyi başardı. Şüphesiz üç yüz yıl yoksulların vicdanı olan Hıristiyanlığın uzun bir süresiyle İslam'ın farklı mezhep örtüsü altında süren eşitlik ve özgürlük mücadelesi, dolayısıyla demokratik toplum çabaları ve arayışları, uygarlığın hem kendini yenilemesinde hem de daha taşınır kılınmasında başat rolü oynar. Uygarlık ideologlarınca iddia edildiği gibi, bu durum uygarlığın yüceliğinden, onurlu gelişiminden kaynaklanmıyor. Bazı kazanımları varsa bile, eski komünal toplum kalıntıları, aşiretlerin, kavimlerin, kölelerin kaçışı ve yoksulların binlerce direniş ve isyanlarıyla bu evreye erişildi.

Uygar toplumda baskı ve sömürünün yeni meşruiyet araçlarıyla kendini yenilemesi, temel araçları olan sınıf, kent ve devletin de yenilenmesini sağladı. Serf-senyör, kent-pazar, devlet-kul ilişkilerinin yeni ortamında kapitalist öğelerin gelişmesi kolaylaştı. Çin'den Atlas Okyanusuna kadar pazar etrafında gelişen kentler, meta üretiminin hızlanmasını ve değişimin derinlik ve genişlik kazanmasını beraberinde getirdi. Pazarlar arasındaki fiyat farkı tekelci tüccar kârlarının görülmemiş seviyelere ulaşmasını sağladı. Kentlerin ilk defa kırsal alan karşısında denge sağlaması imkân dahiline girdi. Uzakdoğu ve Avrupa arasında İslam uygarlığı bir nevi ticaret uygarlığıydı. Ticari açıdan Avrupa için ne gerekliyse onu sundu. Hem maddi kültür, hem manevi kültür olarak. Uygarlığın diğer temel araçları zaten ilkçağdan beri sunulmaktadır. Kent, sınıf ve devletin taşınması İslamiyet ile sona eriyor. Bunda şüphesiz Araplar ve Yahudiler başrolü oynadılar. Antikçağda Greko-Romenlerin yarım bıraktığı işleri Arap ve Yahudi bilgin, zanaatkâr ve tüccarları tamamladılar.

Ortadoğu uygarlığının tek önemli eksikliği, kapitalist sektörün kentleri aşıp bir ülke mekânında başat rol oynamamasıydı; Amsterdam ve London'un başardığını başaramamasıydı. Bunda Avrupa mutlakıyet rejimlerinden daha ezici merkezi despotik otorite başrolü oynadı. Çin ve Hindistan'daki siyasi yapılanma Ortadoğu saltanatlarından da merkezi ve asimetrik ezici bir üstünlüğe sahipti. Japonya kısmen Avrupa tarzı feodal siyasi yapılanmada kaldı.

16. yüzyıla dayandığımızda, kadim Asya uygarlıklarının yeni hamle takatleri kalmamıştı. Cengiz ve Timur'un seferleri, daha önceki Türk boylarının göç ve

akınları taze kan vermekten, ömürlerini uzatmaktan öteye bir rol oynamadı. Ne olacaksa bir nevi Asya'nın batı ucundaki yarımadası niteliğindeki Avrupa'da olacaktı. Yeni uygarlık laboratuarı orasıydı.

Uygarlıkla birlikte ticaret ve kapitalist sektör Avrupa'ya taşındığında, önlerinde bakir topraklar, taze kent kuruluşları ve toy, yeni yetme bir Avrupa feodalitesi oluşuyordu. Onlara uygarlık bile denemezdi. Hıristiyanlığın onuncu yüzyılın sonlarına dek başardığı, manevi moral aşıydı. Ortadoğu tarzında kadim bir uygarlık Avrupa'da oluşsaydı, kapitalist uygarlığın gelişme şansı son derece tartışılır olurdu. Yeni uygarlıklar bakir topraklarda oluşur. Uygarlıklar açısından bu yönü de dikkate almak öğreticidir. Avrupa uygarlık mayalanmasına baktığımızda, ilginç bir boşluk kendini hissettiriyor. Eskinin sürdürülme zorlukları ve yeninin toyluğu (feodalite) üçüncüsüne aradan sıyrılma şansı veriyor. Örneğin İspanya üzerinden Arapların, Balkanlar üzerinden Osmanlıların, Sibirya'nın güneyinden kavimler saldırısının, en son Moğol akınlarının bir kolu Avrupa'da eski tarz bir imparatorluk kursaydı, acaba tarih nasıl yön alırdı? Demek ki Avrupa için şans da önemli bir faktördür.

Tüm bu uygarlık üzerine spekülasyonları kapitalistik bir sektörün doğuşuna ve hegemonik bir karakter kazanmasına açıklık getirmek için yapıyoruz. Görüyoruz ki, uygarlıksal bir gelişmenin kaçınılmaz bir halkası söz konusu bile değildir. Binbir tesadüfün birleşik etkisiyle ve kadim uygarlıkların yarıklarında ve marjinal bölgelerinde, pazarın üzerinde ve karşıtında para oyunlarıyla sağlanan ve uzak ticaret yollarından, sömürge talanlarından payına düşeni fazlasıyla almış bir grup büyük tüccar spekülatörü, Avrupa'nın en iddiasız iki kenti üzerinden önce Avrupa'da, sonra tüm dünya üzerinde hegemonyasını kuracak şansı yakalamış ve müthiş kullanmıştır.

Bütün araştırmalar bu spekülatör grubun son derece tutucu olduğunu ve hiçbir yaratıcı fikrinin, icadının bulunmadığını göstermektedir. En becerdiği iş, para üzerinden para kazanmaktır. Kıtlık ve savaş rantlarından yine para kazanmak, dünya genelinde oluşan fiyat farkından kazandıkça daha çok para kazanmak, becerikli olduğu tek toplumsal alandır. 16. yüzyıl başlarının Avrupa'sının ilginç bir özelliği de paranın her şeye hükmedecek bir güce erişmesiydi. Gerçek yönetici ve komutan para olmuştu. Para kimdeyse güç ondaydı. Bunda şüphesiz müthiş metalaşma, pazarlaşma ve kentleşme temel etkendir.

Hiçbir kadim Asyatik iktidar gücünün, sultanı veya imparatorunun, hatta hiçbir Roma imparatorunun metalaşmanın ürünü paralaşma, parayla iktidar yürütme sorunu yoktur. Olsa bile çok sınırlıdır. Varsa dünya hazineleri, onlar da çoktan saraylarına taşınmıştır. Kapitalist sektör başarı üzerine başarı kazandığında, Avrupa kralları borç dilenir durumdaydı. Para-iktidar gücünün farklı bir aşaması söz konusuydu. İlk defa siyasi iktidar, para karşısında diz çökebiliyordu. Bu gerçeklik paranın komuta gücünü devralacak kadar güçlendiğinin de kanıtıdır. Napolyon ordu konusunda "Para! Para! Para!" derken bu gerçeği dillendiriyordu.

Dünya uygarlık tarihinde (uygarlık karşıtı dünyanın tarihi değil!) yeniliğin temelinde para etkeninin ağır basması, uygarlıkta bir yeniliğe yol açar. Ama temel niteliğinde hiçbir köklü değişikliğe yol açmaz. Kaldı ki, uygarlık parayı, pazarı, kenti, ticareti, hatta banka ve senedi yeni tanımıyor ki. Hepsi binlerce yıl önce icat edilmiş araçlardır.

Diğer önemli bir başlık, kapitalist sektörün başlangıçta üretimle ilişkisinin olmamasıdır. Hatta küçük ticaretle de ilişkisi yoktur. Ekonominin temel ilişkilerinde herhangi bir keşfi, yeniliği söz konusu değildir. Meta ve değişimin de yaratıcı gücü değildir. Binlerce yıldan beri metalaşma, değişim sürüp gelmektedir. Eğer illa bir yeteneğinden bahsedeceksek, paranın gücünü çok iyi keşfetmesi, kullanması, parayı sermaye haline getirmesi, yani paradan para kazanma zanaatını iyi becermesidir. Paranın kazanılacağı kent ve ülkeleri, yol ve pazarları da iyi takip etmede ustalıkları tartışılmaz. Para ve mal dolaşım ağlarının uzmanlarıydılar. 16. yüzyıl başlarında Avrupa'nın paranın komutasına girmesini bu grubun ustalığına bağlamak gerçekleri zorlamak olur. Dile getirdiğimiz tüm gerçekler, uygarlıksal gelişmede bu grubun rolünün son derece marjinal olduğunu gösterir. Para ve pazarın kapitalist ekonomik sektörü doğurması bir zorunluluk değildir. Avrupa'nın çok üstünde para ve pazar gücü Asya uygarlıklarında vardı. Direkt bağlantılı olsaydı, öncelikle oralarda doğardı. Kapitalizmin doğuşunun bilim, sanat, din ve felsefeyle bağlantılı kılınamayacağı, bilakis bu disiplinlerin moral ilke açısından bu doğuşa hep kuşkulu ve karşıt baktığı genel bir kabuldür.

Kapitalizm ekonomi düşmanıdır

Her zaman hatırlatmaya çalıştığım bir konu, kadın gibi bir gücün, fazla üretken ve yaratıcı bir özelliği olmayan erkeğin elinde neden bu kadar zavallı durumu düştüğü ve eline mahkûm olduğudur. Cevap tabii ki zorun rolüdür. Ekonomi de elinden alınınca, korkunç bir tutsaklık kaçınılmaz olur. Başına bir erkek çocuk koysan, kırk yıl karılık gibi çok düşkün bir sanatı icra etmeye razı edilmiş kadar kendisi olmaktan çıkarılmıştır. Kaldı ki, güçlü erkeğin karılığı daha korkunçtur.

Paranın, sermaye olarak paranın toplum üzerinde kazandığı gücü bu örnekle kıyaslamanın çok öğretici olduğu kanısındayım. Paranın komuta gücü kazanması, aslında ekonomik olay olmaktan çıktığının da itirafıdır. Usta tarihçi Fernand Braudel, kapitalizm pazar karşıtı, dolayısıyla ekonomi karşıtı, hatta ekonomi dışıdır derken, çok anlamlı bir gerçeği dile getirmektedir. Ekonomiyi değişim ve pazar olgusuyla başlattığı için bu yargısı büyük değer arz etmektedir. Her şeyi ekonomiye boğan kapitalizmin ekonomiyle ilgisinin olmadığı, hatta onun can düşmanı olduğu benim de hep dile getirmek istediğim bir görüştü. İDDİA EDİYORUM: KAPİTALİZM EKONOMİ DEĞİL, EKONOMİNİN CAN DÜŞMANIDIR. İleriki bölümlerde bu konuyu kapsamlı ele alacağım. Finans, ekonomi midir? Küresel finans, ekonomi midir? Çevre felaketi ekonomi midir? İşsizlik ekonomik sorun mudur? Banka, senet, kur, faiz ekonomi midir? Kanser gibi kâr uğruna meta üretmek ekonomi midir? Soru listesi kabarıktır. Hepsine verilecek tek cevap koca bir HAYIR'dır. Formül şudur: Para, sermaye bahane = iktidar şahane! Para-sermayenin son derece hileli oyunlarıyla ne yeni bir ekonomik biçim yaratılmıştır, ne de kapitalist toplum biçimi, hatta kapitalist uygarlık diye bir uygarlık biçimi söz konusudur. Ortada tarihin hiçbir döneminde tanık olunmayan toplumun bir ele geçiriliş oyunu vardır. Sadece ekonomik gücün değil, tüm siyasi, askeri, dini, ahlaki, bilimsel, felsefi, sanatsal, tarihi, maddi ve manevi tüm kültürel gücün ele geçirilişi. KAPİTALİZM EN GELİŞMİŞ EGEMENLİKTİR, İKTİDARDIR.

Kapitalizm çağı da denen insanın son dört yüz yılına bakalım. Toplumla ilgili egemenlik altına alınmamış, en ince kılcal damarlarına kadar üzerinde iktidar kurulmamış toplumun bir hücresi, dokusu kalmış mıdır? Kurnaz İngiliz sosyologu Antony Giddens, modernitenin üç süreksizliğinden bahseder: Kapitalist üretim biçimi, ulus-devlet ve endüstri. Moderniteyi bu üç ayakla tanımlarken görünüşte gerçekçidir. Fakat sanırım farkındadır; bu paradigmayla özünde kapitalizmi anayurdunda kurtarma savaşının yeni bir aşamasının teorisyenliğini yapmaktadır. Kapitalizmin değişerek sonsuz kılınmasının teorisi liberalizmin sağ tarzı tarihin sonu ideası, liberalizmin sol tarzı sonsuzluğu ideasıyla birlikte bir kez daha beyinlere sızdırılmak isteniyor. Son kapitalist küresel hamleyle birlikte.

Bu yazı Rêber Apo'nun KAPİTALİST UYGARLIK kitabından alınmıştır

KAPİTALİZMİN DOĞUŞ ETKENLERİ -EV HIRSIZI-

(Kapitalizmin mekanı - Tarihi toplumsal uygarlıklar ve kapitalizm)

Toplumun mekân sorunu irdelenmeye değer bir konudur. İnsan toplumunun hangi coğrafya ile bağlantılı olup geliştiğini anlamaya çalışır. Konu geniştir. Güneş sisteminin oluşmasından başlatılabilir. Hatta bunun ötesinde, güneşin etrafında üçüncü halka olan Dünya gezegeninin oluşum evreleri; atmosfer tabakaları, deniz, okyanus, akarsu ve yağmur oluşumları, kaya tabakalarının ortaya çıkmaları, toprak tabakası, okyanuslarda canlı ortamı ve ilk canlı hücreleri, yosunla başlayan bitkiler âlemi, yine ilk bakterilerle başlayan hayvanlar âlemi, hayvan-bitki ilişkisi, genel anlamda bitki ve hayvanlar âleminin evrimi, ilk insan ataları varsayılan primatlarla başlayan evrim zincirinin hangi halkasında insan türünün biçimlendiği gibi çok uzun bir soru ve cevaplar listesi coğrafyanın konusuna dahil edilebilir.

Kalın çizgilerle ve spiral halkalar halinde insan-coğrafya ilişkisinde sıkı bir ilintililik olduğu açıktır. Örneğin atmosfer, bitki, hayvanlar, toprak ve tatlı su kaynakları bir gün kesilse, insan türü diye bir şey kalmaz. Hatta sanki muazzam bir zekâ eseriymiş gibi, bu ortamların ani bir bozulmaları bile insan yaşamının sonunu getirebilir. Dolayısıyla genel anlamda insan-coğrafya ilişkilerini daimi olarak göz önünde bulundurmayı gerektirir. Bunsuz toplumbilimi incelenemez, araştırılamaz. Hâlbuki son dönemlere gelinceye kadar sanki bu ilişkinin söz konusu edilmesi gerekmezmiş gibi bilim, felsefe ve din yapılmış, binlerce eser yazılmıştır. Tuhaftır, en çok gerçek dışı saydığımız mitolojiler, coğrafya-insan ilişkisi diyebileceğimiz konularla daha çok ilgilenmişlerdir. Bu, analitik zekânın duygusal zekâdan kopuşunun bir sonucu olsa gerekir.

İnsan topluluklarının ilk klan düzeyinin 'uzun süre' aşamasında mekânın, yani coğrafi koşulların etkisi daha belirgindir. Dördüncü buzul döneminin sonuna kadar klan toplumunun sıçrama yapamamasını iç evrimin yetersiz kalmasından ziyade, coğrafi ortamın elverişsiz olmasına bağlamak daha doğru bir yorumdur. Yaşadığı varsayılan birkaç milyon yıl iç evrimleşmeler için yeterli bir süredir. Demek ki dış ortam gelişmeye şans tanımıyordu. Dördüncü buzul döneminin sonunda (M.Ö. 20.000'lerden günümüze doğru) bugünlere ana hatlarıyla benzeyen bir coğrafi ortamın oluştuğunda coğrafyacılar hemfikirdir. İnsan türü bu döneme kadar (galiba Amerika ve Okyanus Adalarının büyük kısmı dışında) Asya, Avrupa ve Afrika diye çok sonraları adlandırılan coğrafyada birçok aşamadan geçtikten sonra, dördüncü buzul döneminin sonunda Homo Sapiens (Düşünen insan) türünün etkinliğinde yeni döneme giriş yapmıştır.

M.Ö. 20.000'den sonra üç kültür grubunun belirginlik kazandığını gözlemlekteyiz. Mukayeseli antropolojik ve arkeolojik olarak. Birinci grup, daha çok Afrika kıtasından sürekli kopmaların son dalgası olan siyaha yakın Semitiklerdir. Bunlar Kuzey Afrika, Arabistan ve yer yer Zagros-Toros dağ sistemlerinin eteklerine kadar yayılma istidadı göstermişlerdir. Uygarlık aşamasına kadar çok yoğun, sonrasında da güç buldukları oranda. İkinci grup Sibirya eteklerinden kopup Bering Boğazı üzerinden Amerika kıtasına, diğer ana kolu Büyük Okyanusun batı kıyılarına, adalarına ve iç kara olarak Orta Asya ve yer yer Doğu Avrupa'ya (Fin-Uygur) kadar yayılma olanağı bulmuşlardır. Sarı ve Kızılderililer olarak da adlandırılırlar. En büyük grubu bugünkü Çin, Japonlar ve Türkler oluşturur. Arada kalan daha elverişli ve geniş alanda Hint-Avrupa grubu dediğimiz beyaz tür yer alır. Uygarlığı ve daha önceki ön aşama olan neolitik tarım çağını başlatan esas grup bunlardır. Daha gecikmeli olarak, kuzey ve güney türü olan sarı ve siyahlar neolitiğe ve uygarlığa geçmişlerse de, yorumum, bu geçişleri ortada yer alan beyazların etkisi olmadan çok zordur.

Hint-Avrupa grubunda neolitiği ve daha sonraki aşaması olarak uygarlığı başlatan mekân olarak Zagros-Toros eteklerinin geçiş için en elverişli koşulları sunduğu, tüm önde gelen antropolog, arkeolog, jeolog ve biyologların ortak görüşüdür. Esas belirleyici olarak hayvan ve bitki örtüsü, yağmur ve akarsu durumu, iklimi ve jeolojisiyle birlikte Afrika, Asya ve Avrupa arasında temel geçiş ve ana konaklama mekânı olarak, burası ideal bir konum arz etmektedir. Hint-Avrupa grubunun öncü çekirdeği olarak, tarihte uygarlığı ilk başlatanlarca (muhtemelen Sümerler tepe ve tarladaki bitki kültürünü çağrıştıran Aryan -günümüzde İran- kelimesini ilk kullanan kültür olmuştur) Aryen grup olarak tabir edilenler, bu mekânın neolitik-tarım ve daha sonra kent-devlet-uygarlık çağını başlatıp dünyaya yayılmasında başat rolü oynamışlardır. Savunmamın birinci kitabı bu konuya ayrıldığından tekrarlamayacağım.

Mekânsız tarih olmaz

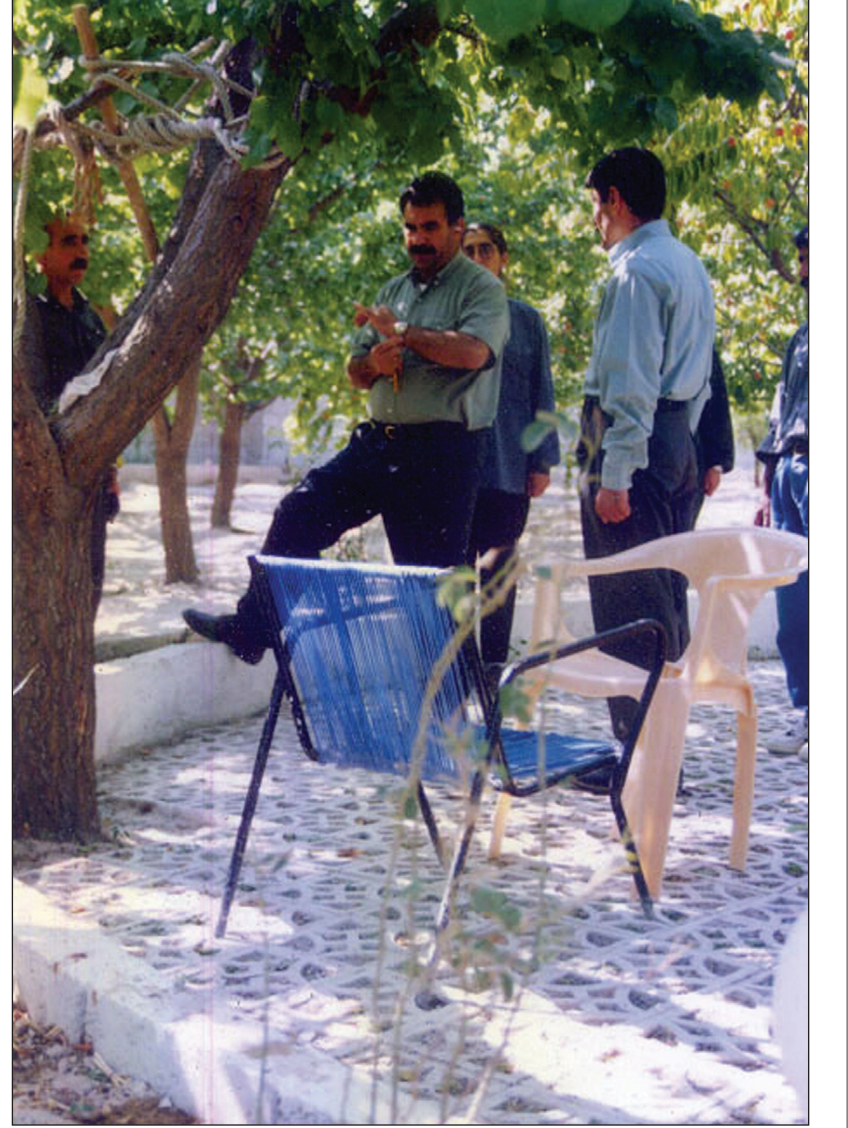
Esas konumuz olan husus, kapitalist ekonominin tarihte adı bile pek okunmayan bugünkü Hollanda ve İngiltere adasında nasıl olup da zafere ulaştığı konusunda bu coğrafyanın rolünü araştırmaktır.

Günümüz sosyal bilimcileri coğrafyanın rolünü daha çok 'jeopolitika', 'jeostrateji' adları altında daraltarak ve esas özünü göz ardı ederek yorumlamaya çalışırlar. Hâlbuki tarihi-toplumsallıkla coğrafya arasındaki ilişki, daha temel ve öncelikli ele alınmayı gerektirir. Dallarla değil, köklerle uğraşmak herhalde daha anlamlıdır. Genelde çağların ve uygarlıkların coğrafi incelenmesi anlamlı bir antropoloji ve tarih bilgisi için şarttır. Mekânsız tarih olmaz. Zaten evrenin zaman-mekân ikilemi en temel boyutlar olarak hep dikkatlerdedir. Birbirlerine etkileri, hatta dönüşme, birleşme yetenekleri bilimlerce sürekli tartışılmakta, değerlendirilmektedir.

'Güçlü ve kurnaz adam' öykümüze yeniden dönelim. Geçerken şu noktaya da dikkat çekmeliyim ki, öykü ve bilgi-bilim arasında ilişkinin gereğine inanırım. Öyküsüz bilimin tam anlam kazanacağına kani değilim. O açıdan 'kurnaz ve güçlü adam' öyküsü, sosyal bilimlerde köşe taşı yapılması gereken kavramlardan biridir. Birçok toplumsal ilişkiyi daha iyi yorumlayabilmemiz için gerekmektedir. Kaldı ki, sayılamayacak kadar çok olay ve ilişkinin olduğu alanlarda, öyküleme bilime en değerli katkı aracını sunar. Pozitivizm denen dinsellik, olguculuk adı altında bu denli sayılması ve tespit edilmesi olanaksız olay ve ilişkileri tespit edemeyeceğine göre, geriye öyküleme benzeri din, ahlak ve diğer sanat türlerine başvurarak bilimi geliştirmek daha doğru yol olsa gerekir. Kurnaz ve güçlü adam egemen erkeğe geçişle başlayıp, günümüzün süper güç odaklarında üslenenlere kadar uzun, labirentli, bol komplolu bir yol izler. Bu adam veya adamların mekânlarını, zaman zaman açık, bazen gizli saklandıkları yerleri araştırmak önemlidir. Onları daimi stratejik bir güç olarak sürekli toplumsal hamleler (ekonomik, siyasi, askeri), taktikler içinde tasarlamak bilgilerine bizi daha da yaklaştırır.

'Güçlü ve kurnaz adam' kadının ev ekonomisine bir hırsız gibi girdi. Talanla yetinmedi. Daha da vahimi, kadını daimi tecavüzü altında tutarak, kutsal aile ocağını kırk haramiler yatağına dönüştürdü. Ne yaptığını bilen bir hainin ruh halini hiçbir zaman terk etmedi. İlk sermaye birikimlerinin tohumları bu iki mekânda atıldı. Birincisi, ev ekonomisinin yakınlarından bizzat evi işgal etme; ikincisi, devletin resmi, meşrulaşmış tekeline karşı özel tekel halinde kırk haramilerin üs merkezlerinde veya yakınlarında mekân tutma. Toplumun ve devletin gözetiminden çekindiği için, erkenden hileli ve maskeli yüzle mekânları arasında gezindi. Pusuda yattı. Fırsat bulduğunda aslan kesilerek avının üzerine atladı. Bazen tilki kurnazlığıyla avını yakaladı. Bukalemun gibi her ortama renk vermekten geri kalmadı. Marjinal noktalarda ticaret uzmanı kesildi. Uygarlıkların erişemediği kent ve kırsal alan onun sıkı gözetimindedir. Toplumun yarıldığı noktalara yerleşmede ustadır. Denge rolünü oynayarak iki tarafı da soymasını bilir. Kısa ticaretten az, uzun yol ticaretlerinden ise azami kazanmanın çok iyi farkındadır. Kârlı alanları adeta burnuyla koku alırcasına tanıması ve yönelmesi, mesleğinin temel kurallarındandır. Eylemini bu yolların stratejik korsanlığı olarak değerlendirmek öğreticidir. Sermayenin yurdu yoktur denilirken, bu gerçeklik dile getirilmek istenir.

Denilebilir ki, madem kent-pazar-ticaret kapitalistin ön şartları iken, neden bu mekânlarda zaferini erkenden ilan etmedi? Bu noktada önemle belirtmeliyim ki, kapitalizmin sistem olarak gelişmiş bilim ve teknolojiyle direkt bir ilişkisi yoktur. Amsterdam kentine bağlı olarak başarılı bir doğuş yaptığı gibi, Uruk sitesinde de doğuş yapabilirdi. Tüm sisteme oynama yerine, bir işbirlikçi tüccar veya tezgâhtar başı, çiftlik sahibi gibi kalmak daha çok işine gelebilir. Fakat esas neden rahip, siyaset ve askeri tekelin ona hâkimiyet kurabilecek bir

yer vermemesi olabilir. Denenmiş ve meşruiyet kazanmış bu güç odakları, dördüncü bir odağı fazla ve belki de yapısından ötürü varoluşlarına karşı bir tehlike olarak görmüş olabilirler.

Güçlü ve kurnaz adam

'Güçlü ve kurnaz adam'ın dördüncü bir tekel olarak sisteme oynamayı yer yer denediğini görüyoruz. Ama hep yeniliyor. Sanıyorum birçok kentin beklenmedik coğrafyalarda bir enkaza dönüşmesi bu tür gelişmelerle mümkündür. Hem ilk hem ortaçağlarda çok zengin tüccar kentlerinin aniden tarihten silinecek kadar bir viraneye çevrilmeleri, dördüncü tekelin (ilkel kapitalizmin) siyasi ve askeri direnişiyle bağlantılı olabilir. Hindistan Pakistan coğrafyasında Harappa kentinin (çok gelişmiş, yazıyı bile kullanan, mimarisi düzgün, oldukça zengin bir kent; M.Ö. 2500) çok erkenden silinmesi, komşu coğrafyadaki rahip-siyaset-asker üçlüsünün tekeli karşısındaki rekabeti ve başkaldırısı nedeniyle olabilir. Önceleri Sümer kökenli bir uygarlığın ticaret kolonisiyken, bağımsızlık peşine düşüp başkaldırma ihtimali güçlü bir olasılıktır. Kazansaydı, belki de rakiplerine benzer şartları olmadığı için, ilk Amsterdam gibi bir sistem (ilk kapitalist deneyim) kurmaya yeltenebilirdi.

Daha çarpıcı bir örnek Kartaca'nın öyküsüdür. Fenikelilerin Akdeniz'in en uç noktalarında M.Ö. 8. yüzyılda inşa ettikleri bu kent, tamamen ticari ağırlıklı bir kentti. Adeta Batı Akdeniz'i ve Kuzey Afrika'yı temsil eden ve hinterlandı gibi kullanabilen konumdaydı. Çok geliştiği açıktı, fakat koşullar gereği imparatorluk oluşturmama gibi bir zaafı vardı. Oluşturmak isteyenlere de engel oluyordu. Roma'yla çelişkisi bu nedenle olsa gerekir. Roma'nın İtalyan yarımadası nedeniyle kent devletini aşma ve geniş alanlar üzerinde cumhuriyet veya imparatorluk kurma yeteneği vardı. Kartaca'nın kurtuluşu için tek şartı, İspanya ve Fransız İmparatorluğu karşısındaki Amsterdam'ın yaptığını yapmaktı. Yani kentin gelişkin ticari tekel karakterini kapitalistik bir devlet aygıtıyla giderek genişleyen bir coğrafya üzerinde (örneğin Kuzey Afrika'nın tümü veya Emevi sülalesinin İspanya'da kurduğu gibi İspanya'da bir devlet tekeli kurmak) birleştirmek, takviye etmekti. Bunun dışında Roma Cumhuriyetinden kurtuluş şansı yoktu. Roma'nın da Kartaca'yı yenmekten başka şansı yoktu. Çünkü yanı başında sonunu getirebilecek bir alternatif olabilirdi. Küba-ABD ilişkisini nasıl da çağrıştırıyor! Halen ünlü bir deyim olarak söylenir: Romalı senatörlerin her toplantı açılışında ayağa fırlayıp ilk söyledikleri söz, "Şu Kartaca işi ne olacak?" olmuştur.

Roma'nın benzer bir kurbanı da imparatorluğun ilk çöküş krizlerini yaşadığı M.S. 3. yüzyılın ikinci yarısındaki ünlü Palmyra kentinin başına gelenlerdir. Suriye'deyken sık sık ziyaret ettiğim bu şehrin kalıntısını büyülenerek seyrettim. Çölde yeraltından çıkan bir su etrafındaki hurma ormanının kenarında kalesi, surları, agorası, tapınağı, senato binası, vadi mezarları, uzun çarşıları, çok sayıda saraylarıyla muhteşem bir kentti. Taş oymacılığının tam bir harikası olma vasıflarına sahiptir. İnsanı huşu ve dehşet içinde bırakan bir kentti.

Devamı sayfa 28'de